

СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Број 20

Год. LXV

Понеделник, 16 февруари 2009

Цена на овој број е 270 денари

www.slvesnik.com.mk

contact@slvesnik.com.mk

СОДРЖИНА

	Стр.		Стр.
410. Закон за евиденција во областа на здравството.....	2	сертификат за учество на возачите во меѓународниот патен сообраќај, формата и содржината на уверението за положен испит и на сертификатот.....	65
411. Закон за Државниот инспекторат за земјоделство.....	21	422. Правилник за изменување на Правилникот за посебните техничко-експлоатациони услови за возилата за вршење на одделни видови на превоз во патниот сообраќај и за формата и содржината на потврдата за исполнување на посебните техничко-експлоатациони услови.....	65
412. Закон за изменување и дополнување на Законот за персоналниот данок на доход.....	32	423. Правилник за изменување на Правилникот за начинот, постапката и програмата за полагање на испитот за добивање на сертификат за професионална компетентност на управителот или од него овластено лице одговорно за превоз, формата и содржината на уверението за положен испит и на сертификатот за професионална компетентност.....	65
413. Закон за изменување и дополнување на Законот за трговија.....	33	424. Решение од Комисијата за хартии од вредност.....	65
414. Закон за изменување и дополнување на Законот за здравјето на растенијата.....	33	425. Решение за давање одобрение за издавање на долгорочни хартии од вредност по пат на приватна понуда...	65
415. Закон за изменување и дополнување на Законот за производи за заштита на растенијата.....	34	426. Решение за одбивање на барањето за давање одобрение за издавање на долгорочни хартии од вредност по пат на приватна понуда.....	66
416. Закон за изменување и дополнување на Законот за ѓубриња.....	35		
417. Автентично толкување на членот 64 од Законот за денационализација.....	35		
418. Указ бр. 55 од Претседателот на Република Македонија.....	35		
419. Програма за сузбивање и искоренување на лигавка и шап.....	36		
420. Објава од Министерството за надворешни работи.....	64		
421. Правилник за изменување на Правилникот за начинот, постапката и програмата за полагање на испитот за добивање на			

	Стр.		Стр.
427. Одлука на Уставниот суд на Република Македонија У.бр.87/2008 од 4 февруари 2009 година.....	66	432. Одлука од Советот за радиодифузија на Република Македонија.....	70
428. Одлука на Уставниот суд на Република Македонија У.бр.148/2008 од 4 февруари 2009 година.....	67	433. Одлука од Советот за радиодифузија на Република Македонија.....	71
429. Одлука на Уставниот суд на Република Македонија У.бр.175/2008 од 4 февруари 2009 година.....	68	434. Објава за движење на цените на мало во Република Македонија за месец јануари 2009 година.....	72
430. Решение за стапување во примена на востановен катастар на недвижности.....	69	Меѓународни договори	
431. Одлука за определување највисоки цени на одделни нафтени деривати утврдени согласно Методологијата.....	69	8. Закон за ратификација на Конвенцијата на Советот на Европа за превенција на тероризмот.....	1-40
		Огласен дел	1-48

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА 410.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЕВИДЕНЦИИ ВО ОБЛАСТА НА ЗДРАВСТВОТО

Се прогласува Законот за евиденции во областа на здравството,
што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 12 февруари 2009 година.

Бр. 07-1001/1 Претседател
12 февруари 2009 година на Република Македонија,
Скопје **Бранко Црвенковски, с.р.**

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

ЗАКОН ЗА ЕВИДЕНЦИИ ВО ОБЛАСТА НА ЗДРАВСТВОТО

1. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој закон се уредуваат евиденциите, збирките на податоци и регистрите од областа на здравството, начинот на прибирање, обработка, архивирање и чување на податоците, објавувањето на податоците, обезбедување на квалитетот на податоците и заштита на податоците, како и остварувањето на правата и обврските поврзани со евиденциите во областа на здравството.

Член 2

(1) Одделни изрази употребени во овој закон го имаат следново значење:

1. "Статистичко истражување" е подготовка, прибирање, обработка, архивирање и чување на податоците и анализа и објавување на статистичките податоци;

2. "Извештајна единица" е носител на збирка на податоци, правно и физичко лице кое е утврдено како давател на податоци;

3. "Прибирање на статистичките податоци" претставува концентрација на одговорите содржани во статистичките прашалници, обрасци, анкетни документи и информации содржани во другите медиуми со податоци од областа на здравството;

4. "Евиденција" е запис на одредени основни и специфични податоци, структурирана група на податоци утврдена со закон, без оглед дали е централизирана, децентрализирана или распространета на функционална или географска основа, како и без оглед на тоа дали се состои од индивидуални или збирни (агрегирани) податоци;

5. "Индивидуална евиденција" е евиденција на личните и медицински податоци на поединци;

6. "Збирна евиденција" е евиденција на збирни анонимизирани податоци за определени белези;

7. "Здравствен регистар" е инструмент на здравствената статистика што содржи основни и специфични податоци за физички или правни лица, врз основа на прибирани, обработени и анализирани поединечни збирки на податоци, а се користи за статистички, истражувачки и јавно-здравствени цели;

8. "Здравствени податоци" се податоци што се однесуваат на здравјето на населението и ги вклучуваат и медицинските податоци;

9. "Медицински податоци" се податоци што се однесуваат на здравјето на поединецот и ги вклучува податоците што се однесуваат на анамнеза, дијагноза, прогноза и третман, како и податоците што имаат јасна и блиска врска со здравјето;

10. "Збирка на податоци" се регистрите утврдени со закон и евиденциите утврдени со закон врз основа на закон, бази и банки на податоци што се водат врз основа на јавни и други овластувања;

11. "База на податоци" се збирки на податоци уредени по одредени правила и стандарди со пропишан начин на водење, ажурирање и рокови на чување од страна на носителот на базата;

12. "Идентификациони податоци" се оние индивидуални податоци кои овозможуваат директна идентификација на правното или физичкото лице, а се однесуваат на името и презимето, адресата и единствениот идентификационен број кој се води согласно со прописите;

13. "Индивидуални податоци" се податоци кои се однесуваат на правно или физичко лице. Индивидуалните податоци кои се однесуваат на физичко лице претставуваат лични податоци;

14. "Личен податок" е секоја информација која се однесува на идентификувано физичко лице или физичко лице кое може да се идентификува, а лице кое може да се идентификува е лице чиј идентитет може да се утврди директно или индиректно, посебно врз основа на единствен матичен број на граѓанинот или врз основа на едно или повеќе обележја специфични за неговиот физички, ментален, економски, културен или социјален идентитет;

15. "Посебни категории на лични податоци" се лични податоци кои го откриваат расното или етничко потекло, политичко, верско или друго уверување, членс-

твото во синдикална организација и податоци што се однесуваат на здравствената состојба или сексуалниот живот;

16. "Прикриени податоци" се податоците кои не можат непосредно да се поврзат со поединецот;

17. "Анонимизирани податоци" се лични или прикриени податоци кои по специјална обработка веќе не можат непосредно или посредно да се поврзат со поединецот и веќе немаат својство на лични податоци;

18. "Обработка на лични податоци" е секоја операција или збир на операции што се изведуваат врз лични податоци на автоматски или друг начин, како што се: собирање, евидентирање, организирање, чување, приспособување или промена, повлекување, консултирање, употреба, откривање преку пренесување, објавување или на друг начин правење достапни, изедначување, комбинирање, блокирање, бришење или уништување;

19. "Контролор" е физичко или правно лице кое самостојно или заедно со други собира, обработува, анализира и доставува здравствени и медицински податоци;

20. "Корисник" е физичко или правно лице, државен орган или друго тело на кое му се откриваат податоците, заради извршување на редовни работи во согласност со закон. Органите на кои можат да им се откриваат податоците во рамките на посебна истрага, не се сметаат за корисници во смисла на овој закон;

21. "Согласност на субјектот на лични податоци" е слободно и изречно дадена изјава на волја на субјектот на лични податоци со која се согласува со обработката на неговите лични податоци за однапред определени цели;

22. Овластени носители на здравствена статистика се Републичкиот завод за здравствена заштита и заводите за здравствена заштита, кои во прибирањето, обработката и дисеминацијата на податоците применуваат статистички стандарди и методи;

23. "Здравствена документарна граѓа" е изворна и репродуцирана (пишана, цртана, печатена, фотографирани, филмувана, фонографирана, магнетно, оптички или поинаку запишана) граѓа, примена или создадена во работата на здравствените установи и непосредно поврзана со обезбедувањето на здравствената заштита;

24. "Услуги на информатичко општество" се услуги што се обезбедуваат за надомест на далечина, преку електронски средства и на лично барање на примателот на услугата. „На далечина“ означува дека услугата се обезбедува без истовремено присуство на две страни;

25. "Давател на услуги" е секое физичко или правно лице кое дава услуги на информатичко општество преку основање на трговско друштво на неопределено време во Република Македонија, при што присуството и употребата на технички средства и на технологии потребни за давање на услугата на информатичкото општество, самите по себе не претставуваат основање на давателот на услугата;

26. "Примател на услугите" е секое физичко или правно лице кое од професионални или од други причини користи услуги на информатичкото општество, со цел да побара информација или истата да ја направи достапна;

27. "Потрошувач" е секое физичко лице кое користи услуги на информатичко општество за цели надвор од неговата трговска дејност или професија;

28. "Електронски потпис" е низа на податоци во електронски облик кои се содржани или се логично поврзани со други податоци во електронски облик и е наменет за утврдување на автентичност на податоците и за утврдување на идентитетот на потписникот;

29. "Инфраструктура за управување со здравствена документарна граѓа" се кадар, простор, опрема, едукација/обука и програмска опрема чија намена е во целост или делумно да овозможи прибирање, чување или

обработка на здравствените лични или други податоци и на друга здравствена документарна граѓа во дигитален облик и со тоа поврзаните работи;

30. "Понудувач (софтвер) на програмска опрема" е секој субјект кој за давателите на здравствената дејност како крајни нарачателите, ќе овозможи користење на програмската опрема за управување на здравствената документарна граѓа;

31. "Информациски услуги" се услугите поврзани со прибирањето, чувањето или обработката на здравствената документарна граѓа во дигитален облик, вклучително дигитализацијата на граѓата, но не се неделиво поврзани со понудата на програмската опрема;

32. "Понудувач на информациски услуги" е секој субјект кој за давателите на здравствената заштита како крајни нарачателите, врши информациски услуги;

33. "Информација од јавен карактер" е информација во која било форма која ја создал и со која располага имателот на информацијата, односно со неа располага само имателот на информацијата, согласно со неговите надлежности;

34. "Барател на информации" е секое правно и физичко лице без дискриминација по која било основа, на начин и под услови утврдени со законот за слободен пристап до информации од јавен карактер и овој закон и

35. "Документ" е секој запис на информација без оглед на нејзината физичка форма или карактеристики, пишан и печатен текст, карти, шеми, фотографии, слики, цртежи, скици, работни материјали, како и звучни, гласовни, магнетски или електронски, оптички и видео снимки во која било форма, како и пренослива опрема за автоматска обработка на податоци со вградени или преносливи мемории за складирање на податоците во дигитална форма.

Член 3

Овој закон се применува за:

- целосна автоматизирана обработка на здравствените и на медицинските податоци,
- делумна автоматизирана обработка на здравствените и на медицинските податоци и
- рачна обработка на здравствените и медицинските податоци што се дел од постојна збирка на здравствени или медицински податоци или се наменети да бидат дел од збирка на здравствени и лични податоци.

II. ОСНОВНИ НАЧЕЛА

Член 4

(1) Евиденциите во областа на здравството се водат врз основа на начелата на квалитет, ефикасност, ефективност и економичност, при што евиденциите се соодветни, релевантни и во обем којшто одговара на целите што се утврдени со овој закон.

(2) Медицинските податоци се обработуваат во согласност со прописите за заштита на личните податоци.

(3) Здравствените и медицинските податоци се собираат за конкретни и јасни цели утврдени со овој закон и се обработуваат на начин што е во согласност со тие цели.

(4) Личните податоци, прирани за целите на евиденциите во областа на здравството, се користат исклучиво со намена за прибирање, обработка и анализа на здравствените и медицинските податоци, во согласност со прописите за заштита на личните податоци и овој закон.

(5) Пристапот до информациите подготвени врз основа на обработени податоци од збирките на податоци се обезбедува во согласност со прописите за слободен пристап до информации од јавен карактер.

(6) Обработката на здравствените и медицинските податоци за научни или статистички истражувања се смета дека е во согласност со целите за собирање на податоците, ако се преземени соодветни заштитни мерки во согласност со прописите за заштита на личните податоци.

III. ЕВИДЕНЦИИ

Член 5

(1) Републичкиот завод за здравствена заштита (за територијата на Република Македонија) и заводите за здравствена заштита за подрачјата за кои се основани (во натамошниот текст: регионални заводи за здравствена заштита) се овластени носители на здравствената статистика за евиденциите што се водат во здравствените установи.

(2) Секоја здравствена установа за дејноста што ја врши, е должна да доставува збирни и индивидуални евиденции - статистички извештаи, преку регионалниот завод за здравствена заштита до Републичкиот завод за здравствена заштита.

(3) Евиденциите воспоставени со овој закон, се водат како индивидуални евиденции (поединечни податоци за физички или правни лица) и збирни евиденции (агрегирани податоци).

(4) Водењето на евиденциите од ставот (3) на овој член е составен дел на стручно-медицинската работа на здравствените установи и здравствените работници и соработници.

(5) Евиденциите служат како извор на податоци за статистички истражувања во областа на здравството и се користат за следење и проучување на здравствената состојба на населението, за програмирање и планирање, односно преземање на потребните мерки во областа на здравствената заштита, за потребите на научното истражување, за потребите на локалната самоуправа согласно со прописите каде што се уредуваат надлежностите на локалната самоуправа, за потребите на одбраната на земјата, за информирање на јавноста, за извршување на меѓународните обврски на државата, како и за други службени цели.

(6) Податоците содржани во индивидуалните евиденции можат да ги користат поединците на кои тие податоци се однесуваат со цел за остварување на своите права.

Член 6

(1) Здравствените установи се должни да водат евиденција во основна медицинска документација.

(2) Евиденција се води со запишување на податоци во основната медицинска документација (индивидуален картон, регистар, амбулантски дневник, историја на болеста, средства за автоматска обработка на податоците и друго) и во други средства за водење на евиденција определена со овој закон, по различни нивоа на здравствена заштита.

(3) Основната медицинска документација од ставот (1) на овој член содржи:

- лични податоци за поединецот (ЕМБГ; датум на раѓање; пол; име и презиме; име на еден од родителите; припадност на етничка заедница, вероисповест, брачна состојба; образование, занимање; датум на смрт; адреса на постојано живеење, место, општина; занимање; статус во вработувањето (економски статус) и основ за здравствено осигурување),

- медицински податоци - податоци за здравствена состојба (дијагноза, датум на посета, планираните посети, број на лекаро, терапија, упатување, причина за привремена неспособност за работа, причина за смрт причина за обработка и социјална анамнеза на семејството) и

- податоци за медицинска нега и други податоци што се поврзани со грижата за пациентот (исхрана и слично).

(4) Во основната медицинска документација од ставот (1) на овој член влегуваат и наоди, изјави, мислења и други документи поврзани со здравствената состојба и укажаната здравствена заштита.

(5) Формата и содржината на обрасците за водење на основната медицинска документација од ставот (3) на овој член ќе ги пропише министерот за здравство.

Член 7

(1) Основната медицинска документација од членот 6 на овој закон се користи од здравствените работници за обезбедување на здравствена заштита на поединецот и како извор на податоци за евиденциите утврдени со овој закон.

(2) При водењето на основната медицинска документација здравствените работници се должни да постапуваат според овој закон, прописите за заштита на личните податоци и за заштита на правата на пациентите.

Член 8

(1) Здравствените установи, во зависност од дејноста што ја вршат, ги водат следниве индивидуални евиденции за:

- 1) малигна неоплазма;
- 2) откривање на предканцерозни промени на грлото на матката;
- 3) откривање на рак на дојка;
- 4) колоректален карцином;
- 5) шеќерна болест;
- 6) вродените пореметувања на метаболизам и ендокринопатии;
- 7) вродени аномалии;
- 8) деца со посебни потреби;
- 9) исхемична болест на срцето;
- 10) цереброваскуларни болести;
- 11) бубрежна инсуфициенција;
- 12) психози;
- 13) корисници на дроги;
- 14) лица зависници од алкохол;
- 15) професионална болест;
- 16) интоксикација;
- 17) сообраќајна траума;
- 18) насилство;
- 19) повреди во домот;
- 20) стационарно лекувано лице;
- 21) породување;
- 22) оплодување со биомедицинска помош;
- 23) абортус - прекин на бременост;
- 24) времено и трајно отсуство од работа;
- 25) несреќа - повреда на работа;
- 26) крводарители;
- 27) трансплантација на деловите од човечкото тело;
- 28) заразни болести;
- 29) имунизација;
- 30) ХИВ/СИДА;
- 31) туберкулоза;
- 32) лекарски извештај за умрено лице;
- 33) перинатална смртност;
- 34) здравствени работници и
- 35) единиците за здравствена заштита во состав на таа здравствена установа.

(2) Пополнетите индивидуални евиденции здравствените установи ги доставуваат до регионалните заводи за здравствена заштита секој 5 во месецот за претходниот месец.

(3) Регионалните заводи за здравствена заштита пополнетите индивидуални евиденции ги доставуваат до Републичкиот завод за здравствена заштита секој 10 во месецот за претходниот месец.

(4) Формата и содржината на обрасците, како и начинот на пополнување, доставување, обработување и чување на индивидуалните евиденции од ставот (1) на овој член ги пропишува министерот за здравство.

Член 9

(1) Здравствените установи, во зависност од дејноста што ја вршат, ги водат следниве збирни евиденции:

- 1) за следење, оценување и планирање на работата во рамките на основната (примарната) здравствена заштита;

2) за следење, оценување и планирање на превентивна здравствена заштита на возрасните, на деца од 0 до 5 години, училишни деца и младина и жени;

3) за работата на вршителите на здравствена заштита со цел следење, вреднување, програмирање и планирање на здравствено-воспитната работа и истражување и проучување;

4) наменета за следење на амбулантната и болничката физикална медицина и рехабилитација на заболелите и повредените;

5) за следење на утврдени заболувања, состојби и повреди во амбулантно-поликлиничка дејност;

6) на потреби од крв и крвни продукти;

7) наменета за следење на работата на поливалентна патронажна здравствена заштита;

8) наменета за следење на менталното здравје на децата;

9) наменета за следење на работата на службите за белодробни болести и туберкулоза;

10) наменета за следење на работата на специјалистичко-консултативната дејност;

11) наменета за следење и вреднување на работата на болничко-стационарната дејност;

12) на стоматолошкиот третман на поединецот;

13) за работата на вршителите на здравствена заштита со цел за следење на обемот на дијагностиката и на вреднувањето на дејноста на јавно-здравствените лаборатории;

14) за следење на работата на клиничките биохемиски лаборатории;

15) за работа на микробиолошка лабораторија;

16) за следење на здравствената исправност на предметите за општа употреба и детските играчки (во постоечката евиденција);

17) за следење на квалитет и здравствена исправност на средства за одржување на личната хигиена, за нега и разубавување на лицето и телото од домашно производство и увоз;

18) за следење на квалитет и здравствена исправност на средства за одржување на чистота во домаќинствата од домашно производство и увоз;

19) за следење на квалитет и здравствена исправност на суровини и мирисни композиции кои се употребуваат во процесот на производство во хемиско-фармацевтската индустрија;

20) од областа на здравствената екологија;

21) за животните стилови;

22) со цел за следење, оценување и планирање на работа, а наменета на намалување на времето на чекање во рамките на вршењето на специјалистичка здравствена заштита;

23) за следење, оценување и планирање на превентивната здравствена заштита на работниците, учесниците во сообраќајот и спортистите;

24) наменета за следење на здравствената заштита - нега (сестринска и акушерска нега);

25) за работата на вршителите на здравствената заштита со цел за следење на работата на службата за итна медицинска помош;

26) за работата на вршителите на здравствена заштита со намената за следење на потрошувачката на лекови по болници и болнички оддели;

27) за следење на амбулантното препишување на лекови;

28) наменета за следење на потрошувачката на лекови издадени без рецепт;

29) за работата на вршителите на здравствена заштита со цел за обезбедување податоци за работата на аптеките - за информации, планирање на кадри и на финансиски средства;

30) на лековите на пазарот што се води со цел за следење на потрошувачката на лекови;

31) за следење на квалитетот на лековите од домашно производство и увоз;

32) на репродуктивното здравје наменета за следење и вреднување на стерилизацијата и вештачкото оплодување и следење на работата на првостепената и второстепената комисија за вештачко прекинување на бременоста и за стерилизација;

33) за задоволство на пациентите;

34) за опрема во здравствени установи;

35) за приходи и трошоци во здравствени установи;

36) за редовно следење на ХФА здравствени индикатори;

37) за извршени медицински процедури;

38) здравствени сметки (Health accounts);

39) за извршени медицински процедури (ДРГ);

40) за мерење на ефектот (индивидуален и институциски);

41) на повторен прием за иста дијагноза;

42) на број на болнички денови по дијагноза;

43) на осигурени лица според:

- пријава/одава во здравствено осигурување,

- избран лекар и нивни заменици и

- промена на избран лекар;

44) на издадени ортопедски и други помагала и за роковите на нивното траење;

45) на здравствени установи со договор со Фондот за здравствено осигурување на Македонија;

46) на издадени здравствени легитимации/ електронски здравствени картички;

47) за лекување во странство;

48) на издадени рецепти по осигурени лица и по избрани лекари;

49) за лекување по програми за здравствена заштита;

50) за вкупните приходи на Фондот за здравствено осигурување на Македонија остварени од придонеси за задолжително здравствено осигурување;

51) за лекување на неосигурени лица;

52) за несакани дејства од лековите и

53) за постапките за биолошки потпомогнато оплодување.

(2) Евиденцијата за несакани дејства на лековите се води во согласност со прописите за лековите.

(3) Центарот за следење на несакани дејства на лековите еднаш годишно доставува извештај до Републичкиот завод за здравствена заштита за евидентирани несакани дејства на лековите.

(4) Евиденцијата за биолошки потпомогнато оплодување се води во согласност со прописите за биолошки потпомогнато оплодување.

(5) Овластените здравствени установи за спроведување на постапките за биолошки потпомогнато оплодување се должни да доставуваат збирни извештаи со анонимизирани податоци до Републичкиот завод за здравствена заштита.

(6) Здравствените установи доставуваат тримесечни периодични извештаи од збирните евиденции од ставот (1) на овој член до регионалниот завод за здравствена заштита секој 10 во месецот за претходното тримесечје.

(7) Врз основа на тримесечните извештаи од ставот (1) на овој член заводите за здравствена заштита изготвуваат шестмесечни (полугодишни) збирни извештаи кои се доставуваат до Републичкиот завод за здравствена заштита секој 20 во месецот за претходното шестмесечје.

(8) Здравствените установи доставуваат годишни извештаи од збирните евиденции од ставот (1) на овој член, до надлежниот регионален завод за здравствена заштита најдоцна до 10 јануари за претходната година.

(9) Регионалните заводи за здравствена заштита доставуваат годишни извештаи од збирните евиденции од ставот (1) на овој член до Републичкиот завод за здравствена заштита најдоцна до 31 јануари за претходната година.

(10) Формата и содржината на обрасците, како и начинот на пополнување, доставување, обработување и чување на збирните евиденции од ставот (1) на овој член ги пропишува министерот за здравство.

Член 10

По исклучок од членовите 8 и 9 на овој закон здравствените работници и здравствените установи се должни податоците од евиденциите за заштита на заразните болести да ги доставуваат во рокови пропишани со прописите за заштита на населението од заразни болести.

Член 11

(1) Врз основа на евиденцијата што се води во основната медицинска документација од членот 6 на овој закон, здравствените установи се должни да пополнуваат индивидуални евиденции (евиденциони обрасци) и да ги достават до надлежниот регионален завод за здравствена заштита.

(2) Регионалниот завод за здравствена заштита ги контролира и обработува податоците од индивидуалните евиденциони обрасци и ги доставува до Републичкиот завод за здравствена заштита.

(3) Врз основа на доставените индивидуални евиденции од членот 8 на овој закон, Републичкиот завод за здравствена заштита ги води следниве здравствени регистри:

- 1) Регистар за рак-малигни неоплазми;
- 2) Регистар на организирано откривање на предканцерозни промени на грлото на матката;
- 3) Регистар на организирано откривање на рак на дојка;
- 4) Регистар за колоректален карцином;
- 5) Регистар за шеќерна болест;
- 6) Регистар за вродените пореметувања на метаболизмот и ендокринопатии;
- 7) Регистар за вродени аномалии;
- 8) Регистар за деца со посебни потреби;
- 9) Регистар за исхемична болест на срцето;
- 10) Регистар за цереброваскуларни болести;
- 11) Регистар за бубрежна инсуфициенција;
- 12) Регистар за психози;
- 13) Регистар за корисници на дроги;
- 14) Регистар за лица - зависници од алкохол;
- 15) Регистар за професионални болести;
- 16) Регистар за интоксикации;
- 17) Регистар за сообраќајна траума;
- 18) Регистар за насилство;
- 19) Регистар за повреди во домот;
- 20) Регистар за болничко-стационарно лекувани лица;
- 21) Регистар за породување;
- 22) Регистар за следење на оплодување со биомедицинска помош;
- 23) Регистар за абортуси - прекин на бременост;
- 24) Регистар за времено и трајно отсуство од работа;
- 25) Регистар за повреди на работа;
- 26) Регистар за крводарители;
- 27) Регистар за трансплантација на делови од човечкото тело;
- 28) Регистар за заразни болести;
- 29) Регистар на подложни за имунизирање и спроведување на имунизација и појавата на несакани реакции од имунизација;
- 30) Регистар за ХИВ/СИДА;
- 31) Регистар за туберкулоза;
- 32) Регистар за умрени лица;
- 33) Регистар за перинатална смртност;
- 34) Регистар за здравствени работници и
- 35) Регистар за здравствени установи.

(4) Формата и содржината, како и начинот на водење, обработување и чување на регистрите од ставот (1) на овој член ги пропишува министерот за здравство.

Член 12

(1) Евиденцијата се води со впишување на податоци во основната медицинска документација и во други средства за водење на евиденција пропишани со овој закон.

(2) Запишувањето на податоци во средствата за водење на евиденција се врши врз основа на резултатите од прегледот и документацијата на здравствената установа, односно на јавни и други исправи.

(3) Ако податокот не може да се запише во средствата за водење на евиденција на начин утврден во ставот (2) на овој член, се запишува врз основа на изјава на лицето од кое се земаат податоците што се внесуваат во евиденцијата.

(4) Податоците мора да се внесуваат во евиденцијата при вршењето на здравствените прегледи, односно преземање на други мерки во областа на здравствената заштита и вршењето на други дејности што се евидентираат согласно со овој закон.

Член 13

(1) Здравствениот работник е должен во средството за водење на евиденција со својот потпис и печат, да ги потврди наодот и резултатите од прегледот, односно од другите услуги што ги дал.

(2) За целосноста и точноста на податоците запишани во евиденциите е одговорен здравствениот работник кој врши запишување на податоците во средствата за евиденција.

(3) За точноста на податоците дадени со изјава, одговорно е лицето кое ја дало изјавата.

Член 14

(1) Заради обезбедување на единствен систем на статистички истражувања, при водењето на евиденциите се применуваат единствени методолошки принципи и статистички стандарди (дефиниции, класификации и номенклатури) и стандардните постапки за формирање и водење на збирките на податоци.

(2) Единствените методолошки принципи и статистички стандарди (дефиниции, класификации и номенклатури) и стандардните постапки за формирање и водење на збирките на податоци ги утврдува Републичкиот завод за здравствена заштита, врз основа на претходно мислење од Државниот завод за статистика, како и врз основа на согласност на Дирекцијата за заштита на лични податоци во врска со заштитата на лични податоци.

(3) Републичкиот завод за здравствена заштита утврдува единствена методологија за управување со здравствената документирана граѓа, по претходно мислење на Државниот архив на Република Македонија во врска со усогласеноста со прописите со кои се уредува заштитата на документарната и архивската граѓа.

(4) Републичкиот завод за здравствена заштита ги утврдува единствените методолошки принципи и статистички стандарди и стандардните постапки за формирање и водење на збирките на податоци и во електронска форма, на начин утврден во ставовите (2) и (3) на овој член.

Член 15

Министерот за одбрана, во согласност со овој закон, го пропишува начинот на водење на здравствените евиденции во воените здравствени установи.

Член 16

Здравствените установи и здравствените работници се должни податоците да ги заштитат и чуваат без оглед на формата во која се водат, согласно со овој закон и прописите за заштита на личните податоци.

Член 17

(1) Републичкиот завод за здравствена заштита во Централна база на податоци во областа на здравството.

(2) Централната база на податоци го обезбедува единството на податоците во здравството и единствената информациско-комуникациска инфраструктура за управување на збирките на податоци и пренесување на податоците и на извештаите и на здравствената документарна граѓа.

(3) Централната база на податоци на здравствените установи, државните органи, јавни организации и други субјекти им обезбедува од јавните евиденции и други збирки на лични податоци на кои имаат право во согласност со овој закон.

(4) Здравствените установи од своите бази на податоци од здравствени евиденции, ги доставуваат податоците за секој запис или единица, односно измена или евентуално бришење во Централната база на податоци од ставот (1) на овој член.

(5) Податоците што се прибираат во Централната база на податоци опфаќа:

- податоци за здравствената установа и нејзината база на податоци (единствена ознака на здравствената установа, единствена ознака на информацискиот систем, број на лекарот),

- податоци за поединецот (ЕМБГ, број на здравствено осигурување, име и презиме и адреса на постојано живеелиште),

- податоци за единицата на документарната граѓа (единствена ознака на единицата, вид на единица, датум на контактот, датум на создавањето, опис или наслов или кратка содржина на единицата, клучни зборови, рок за чување и трошоци ако се настанати) и

- други податоци кои не се лични податоци и ги утврдува Републичкиот завод за здравствена заштита како централната база на податоци со методологијата утврдена во членот 14 од овој закон.

(6) Здравствените установи податоците од ставот (2) на овој член ги доставуваат до Централната база на податоци, во пишан или електронски облик, без надоместок.

(7) Здравствените установи се должни податоците од ставот (2) на овој член да ги доставуваат до Централната база на податоци шифрирани и со обезбедена заштита во согласност со прописите за заштита на правата на пациентите, за заштита на личните податоци и овој закон, а во случај на податоци во електронски облик и во согласност со прописите за електронски потпис и за електронска трговија.

(8) Републичкиот завод за здравствена заштита го усогласува протоколот на податоците и примената на стандарди во врска со Централната база на податоци.

(9) Ако се појави сомнеж во точноста на податокот или грешка, Републичкиот завод за здравствена заштита е должен да го утврди изворот на грешката.

(10) Ако изворот на грешката е здравствената установа што го дала податокот, Републичкиот завод за здравствена заштита за тоа ја известува здравствената установа што ги дала податоците, која е должна податокот без одлагање да го провери и грешката да ја исправи.

(11) Здравствената установа е должна измената на секој податок да ја спроведе на начин што ќе овозможи увид во претходниот податок, времето на измената и лицето кое извршило измена на податокот.

(12) Секоја измена на податокот што регионалниот завод за здравствена заштита ја доставил на други правни лица во согласност со овој закон, а истите сè уште го обработуваат е должен на еднаков начин да ја достави измената на податокот и на тие правни лица.

(13) Здравствената установа има пристап до податоците во Централната база на податоци под условите утврдени во овој закон за обработката и заштитата на личните и медицинските податоци.

(14) Податоците во Централната база на податоци се чуваат трајно.

Член 18

Секој има право на заштита на здравствените и лични податоци под условите утврдени со овој закон и прописите за заштита на личните податоци.

Член 19

(1) За квалитетот на евиденциите е одговорен контролорот.

(2) Заради обезбедување на унифицираноста и на квалитетот на системот на управување на збирки на податоци и граѓа од областа на здравствената заштита се применуваат единствените методолошки принципи, единствени стандарди (дефиниции и класификации) и стандардните постапки за формирање и водење на збирките на податоци пропишани во членот 14 од овој закон.

Член 20

Средства за спроведување на овој закон се обезбедуваат од:

- Буџетот на Република Македонија врз основа на програма што ја донесува Владата на Република Македонија,

- Фондот за здравствено осигурување на Македонија за водењето на евиденциите од членот 5 став (3) на овој закон и

- правни или физички лица за обработка на податоците и материјалните трошоци за доставување на податоците од евиденциите по нивно барање (член 35).

IV. ПРИБИРАЊЕ И ОБРАБОТКА НА ПОДАТОЦИ

Член 21

(1) Здравствените установи по правило медицинските податоци ги добиваат непосредно од поединецот на кој се однесуваат, а посредно од медицинските податоци од веќе постоечката збирка на податоци, ако поединецот претходно бил запознаен и не се спротивставил на тоа.

(2) Здравствената установа медицинските податоци може да ги обезбеди и од лекарот, кога тоа е потребно за да се заштити животот и здравјето на поединецот ако се тие непосредно загрозуваат.

(3) Здравствените установи можат да ги добијат медицинските податоци кои се однесуваат на расното, националното и друго потекло, политичките, верските и други убедувања или сексуалното однесување, непосредно од поединецот за обезбедување на здравствена заштита на поединецот и како извор на податоци за евиденциите утврдени со овој закон.

Член 22

(1) Ако постои можност за непосредно или посредно поврзување на податоците со поединецот, обработката на податоците се врши само ако тоа е неопходно потребно за целите на обработката.

(2) Прикриените податоци не смеат да се обработуваат на начин што ќе овозможи нивно поврзување со поединецот.

(3) Обработката на личните податоци е дозволена, ако:

- 1) поединецот претходно бил запознаен и не се спротивставил на тоа;

- 2) обработката е неопходно потребна за заштита на животот и здравјето на друго лице;

- 3) обработката е неопходно потребна за заштита на здравјето на населението, согласно со овој закон;

- 4) обработката е неопходно потребна за заштита на јавен интерес согласно со закон и

- 5) други случаи утврдени со овој закон.

(4) Обработката на прикриените податоци можат да ја вршат здравствените установи само во случаите од ставот (1) на овој член.

Член 23

(1) Медицинските податоци можат да се користат за следниве цели:

- чување и унапредување на здравјето и здравствената заштита на поединецот,
- заштита на здравјето на населението,
- статистички и истражувачки цели и
- други цели пропишани со овој закон.

(2) Здравствените установи, медицинските податоци од ставот (1) алинеја 1 на овој член ги користат за чување, унапредување на здравјето на поединецот и за сите здравствени услуги поврзани со поединецот, во интегрираниот здравствен систем.

(3) Податоците што се водат и собираат исклучиво за статистички или истражувачки цели, државни и други органи, органите на единиците на локалната самоуправа, установи и претпријатија што вршат јавни услуги и носителите на јавни овластувања, не смеат да ги користат за утврдување на правата и обврските на поединците, на здравствените установи или на други лица за кои податоците се однесуваат.

(4) Податоците од ставот (3) на овој член здравствените установи ги даваат обработени на начин на кој не можат да се откријат личните податоци на поединецот.

Член 24

(1) Во здравствените установи основната медицинска документација се чува 15 години од последниот внес на податоци.

(2) Здравствениот картон и историјата на болеста се чува 15 години по смртта на болниот.

(3) Стоматолошкиот картон се чува трајно.

(4) Здравствените установи се должни да ја водат и чуваат основната медицинска документација во хартиена и/или електронска форма согласно со овој закон.

(5) Во Републичкиот завод за здравствена заштита и во регионалните заводи за здравствена заштита, доставените податоци се чуваат две години од обработката, а обработените податоци во електронска форма се чуваат трајно.

Член 25

(1) Здравствените установи што водат евиденции и располагаат со збирки на податоци можат да ги разменуваат податоците меѓу одделните збирки на податоци заради обезбедување на квалитетот и единството на податоците и за целите утврдени со овој закон.

(2) Здравствените установи од ставот (1) на овој член што вршат скрининг тестирање можат за таа намена да ги побаруваат и поврзуваат податоците меѓу одделните збирки, како и со Централната база на податоци.

(3) Здравствените установи од ставот (1) на овој член што водат евиденции и располагаат со збирки на податоци што содржат прикриени податоци, можат да ги разменуваат податоците меѓу одделните збирки на податоци на начин кој не овозможува поврзливост на прикриените податоци со поединецот.

(4) Републичкиот завод за здравствена заштита може за посебни потреби во врска со збирките на податоци да собира и документарна граѓа во врска со здравствената заштита на поединците, согласно со утврдени цели во овој закон.

Член 26

(1) Лекарската, Фармацевтската и Стоматолошката комора на Македонија, Комората на здравствени работници со средно, више и високо стручно образование, Фондот за здравствено осигурување на Македонија, Државниот завод за статистика и други органи и установи што располагаат со податоци се должни да ги разменуваат примарните и други податоци меѓу одделните збирки на податоци заради обезбедување на квалитет и единство на податоците и заради обезбедување на функционирање на евиденциите и регистрите воспоставени со овој закон.

литет и единство на податоците и заради обезбедување на функционирање на евиденциите и регистрите воспоставени со овој закон.

(2) Државниот завод за статистика е должен на барање на Републичкиот завод за здравствена заштита да доставува податоци од базата на податоци на умрени лица и од регистарот на население на индивидуално ниво, со цел за континуирано и целосно функционирање на збирките на податоците и регистрите воспоставени со овој закон.

Член 27

(1) Податоците и другата документарна граѓа што се обработува врз основа на овој закон здравствените установи се должни да ја впишуваат во пропишаните средства за евиденција или информативни решенија, при вршењето на здравствените прегледи и другите здравствени услуги.

(2) Здравствените работници и соработниците, се должни во средството за евиденција или информативното решение со свој потпис или на друг соодветен начин да ги потврдат наодите и резултатите од прегледот или од други здравствени услуги, по секоја завршена работна смена.

Член 28

(1) Здравствените установи се должни да доставуваат извештаи до заводите за здравствена заштита.

(2) Одговорното лице во заводите за здравствената заштита е одговорно за комплетноста и вистинитоста на податоците и за среденоста на здравствената документарна граѓа.

(3) Ако лицето од ставот (2) на овој член пројави сомнеж во правилноста на податокот или во грешка, е должен да ја извести здравствената установа која го доставила податокот за да ја провери и поправи грешката.

Член 29

(1) Здравствените установи се должни да обезбедат за секој поеднец да:

1) биде запознаен кои здравствени и лични податоци се собираат за него (информациите за податоците што се собираат и обработуваат, намените за кои податоците се обработуваат, за системот на информациска безбедност на тие податоци и евентуалните размени на податоци со други субјекти) и

2) биде запознаен со своите права во однос на обработката на неговите здравствени и лични податоци и влијанијата на анонимизација на податоците.

(2) Здравствените установи се должни, на барање на поединецот и на негов трошок, да му дадат копија на неговите здравствени и лични податоци.

(3) Здравствените установи се должни да обезбедат поединецот, во најголема можна мера, да биде вклучен во одлуките за заштита, обработка и откривање на неговите здравствени и лични податоци.

(4) Регионалните заводи за здравствена заштита се должни, на барање на поединецот, да му ги достават податоците за здравствената установа каде што се води евиденцијата или на единицата на документарна граѓа, како и да му дадат дополнителни објаснувања.

Член 30

(1) Здравствените и личните податоци на поединецот кои се однесуваат на обезбедување на здравствена заштита на поединецот, можат да се откријат во обем неопходен за укажувањето на здравствената услуга и само на здравствените работници и соработници кои се непосредно вклучени во процесот на лекувањето и имаат обврска за заштита на податоците во согласност со закон.

(2) Се смета дека поединецот дал согласност, ако тој претходно е запознаен со тоа дека податоците ќе бидат откриени за намените на неговата здравствена заштита и не се спротивставил на тоа, освен во случаите од членот 31 на овој закон.

Член 31

(1) Ако обработката на здравствените и лични податоци неопходно е потребна за заштитата на животот или здравјето на поединецот или на други лица и не може да се добие согласноста на поединецот, здравствената установа е должна да ги обработи податоците во обем што неопходно е потребен.

(2) Установата од ставот (1) на овој член е должна во рок од три дена од денот на завршената обработка на податоците да го запознае поединецот со содржината на обработените здравствени и лични податоци, обемот на обработката и итните причини за обработката.

Член 32

(1) Здравстваната установа е должна да обезбеди заштита на здравствените и личните податоци и по смртта на поединецот на кој се однесуваат податоците.

(2) Ако лице кое е деловно способно пред смртта дало писмена изјава со барање за заштита или откривање на здравствените и личните податоци, здравствените установи се должни таквата одлука да ја почитуваат и по неговата смрт.

Член 33

(1) Здравствената установа е должна да ги открие здравствените и личните податоци на поединецот заради давање здравствена заштита на други лица, ако тоа е неопходно за заштитата на животот или здравјето на лицата, во неопходно потребниот обем и само на здравствените работници и соработници кои во процесот на лекувањето се непосредно вклучени и имаат обврска за заштита на тие податоци во согласност со закон.

(2) Обработката на здравствените и личните податоци за превентивна здравствена заштита, медицинска дијагностика и друга здравствена заштита, како и за вршењето на здравствената дејност може да се врши во согласност со овој закон.

Член 34

(1) Републичкиот завод за здравствена заштита, за статистички и истражувачки цели ги обработува здравствените и лични податоци:

- од постоечките збирки на податоци кои ги води или ги водат други правни лица,
- со поврзување на постоечките збирки на податоци кои ги води или ги водат други правни лица во здравствениот или друг сектор,
- со примената на анкетање што го врши или пак за него го вршат здравствените установи и
- непосредно од здравствените установи.

(2) Републичкиот завод за здравствена заштита може, за целите од ставот (1) на овој член, да бара податоци пропишани со овој закон од правните лица што се иматели на тие податоци.

(3) Републичкиот завод за здравствена заштита може прикриените податоци за статистички и истражувачки цели да ги обработува само на начин кој оневозможува поврзливост на податоците со поединецот.

(4) Републичкиот завод за здравствена заштита може податоците за статистички и истражувачки цели да ги собира во збирки на податоци пропишани со овој закон од здравствените установи, од регистарот на населението, регистарот на стопанските субјекти, како и од други збирки на податоци.

(5) Републичкиот завод за здравствена заштита може, по потреба, да одреди здравствени установи или да одреди број на поединци за прибирање на податоци (метод на примероци).

(6) Збирките на податоци за статистички и истражувачки цели се од трајно значење.

(7) Здравствените установи се должни на Републичкиот завод за здравствена заштита, за статистички и истражувачки цели, да обезбедат копии од збирките на

податоци што ги водат, вклучително и личните податоци, како и да обезбедат копии на збирки на анонимизирани податоци.

(8) Збирките на анонимизирани податоци од ставот (7) на овој член треба да обезбедат:

- копијата на збирката да содржи исклучиво анонимизирани податоци или други податоци кои не се лични податоци,
- податоците во изводот од збирката со прикриени податоци да не можат на каков да е начин да се поврзат со поединецот,
- податоците во копијата на збирката да не смеат на каков да е начин да бидат поврзливи со здравствените или други лични податоци во изворен облик и
- во случаите каде што анонимизирани податоци би се однесувале на исклучиво ретките случаи (еден до пет случаи), пребарувањето во збирката на податоци наместо точниот број на случаи да го врати описниот податок (на пример, помалку од пет случаи).

(9) Здравствените установи се должни на Републичкиот завод за здравствена заштита да му обезбедат бесплатна достапност на такви копии на збирки или бесплатно пребарување по копии на збирки, односно делумни копии на збирки на податоци ако непосредната достапност на целосната копија на збирката на податоци не е во согласност со барањата од ставот (8) на овој член.

Член 35

(1) На барање на правно или физичко лице, Републичкиот завод за здравствена заштита и регионалните заводи за здравствена заштита, можат да даваат податоци од евиденциите што ги водат согласно со овој закон и прописите за заштита на личните податоци и за информациите од јавен карактер.

(2) Лицата од ставот (1) на овој член плаќаат надоместок за трошоците за обработка на податоците и материјалните трошоци во согласност со трошковник на Републичкиот завод за здравствена заштита и регионалните заводи за здравствена заштита, на кој согласност дава министерот за здравство.

Член 36

(1) Здравствените установи се должни, на барање на Министерството за здравство, бесплатно да ги доставуваат податоците од збирките на податоци што ги водат.

(2) Податоците од ставот (1) на овој член здравствените установи ги доставуваат во анонимизирана форма.

(3) По исклучок од ставот (2) на овој член, здравствените установи можат до Министерството за здравство да достават лични податоци, ако со користењето на анонимизирани податоци не можат да се постигнат утврдените цели со овој закон.

(4) Здравствените установи ги доставуваат прикриените податоци во облик кој не овозможува поврзување со поединецот.

Член 37

(1) Министерството за здравство од редот на експерти од областа на правото, медицината и статистиката формира комисија за следење и унапредување на евиденциите во здравството која ги врши следниве задачи:

- дава мислења и насоки за обработката на податоците пропишани со овој закон,
- еднаш годишно ги разгледува извештаите на здравствените установи и
- подготвува и објавува годишен извештај за состојбите во врска со евиденциите во здравството.

(2) Начинот на работа на комисијата од ставот (1) на овој член се уредува со деловник за работа.

(3) Здравствените установи се должни на комисијата од ставот (1) на овој член, еднаш годишно, до 31 март во тековната година за претходната година да и достават извештај за извршувањето на задачи, а по барање и потребни податоци.

V. СИСТЕМ НА БЕЗБЕДНОСТ

Член 38

(1) Здравствените установи воспоставуваат и одржуваат систем на безбедност што опфаќа мерки за обезбедување на безбедност на здравствените и личните податоци што ги поседуваат во согласност со овој закон и со прописите за заштита на личните податоци, по однос на:

- персоналот, студентите и надворешните соработници или други правни и физички лица,
- комуникациската инфраструктура и
- постапките за обработка на здравствените лични податоци, односно здравствената граѓа.

(2) Здравствените установи се должни да воспоставуваат и одржуваат систем на безбедност во согласност со овој закон и со прописите за заштита на личните податоци и во случај на електронско работење што опфаќа мерки за обезбедување на безбедност на здравствените и личните податоци што ги поседуваат, соодветни на таквиот начин на работење.

VI. МЕЃУНАРОДНА СТАТИСТИЧКА СОРАБОТКА

Член 39

(1) При исполнување на меѓународните обврски Републичкиот завод за здравствена заштита, во соработка со овластените носители во областа на статистиката соработува, посредува и разменува податоци со други држави кои имаат воспоставено соодветна заштита на податоците и меѓународни организации.

(2) Примерок од податоците кои Републичкиот завод за здравствена заштита ги доставува во рамките на меѓународната статистичка соработка ги доставува и до Министерството за здравство.

(3) При извршување на обврските од ставот (1) на овој член Републичкиот завод за здравствена заштита соработува со министерството надлежно за надворешни работи, а по потреба и со други органи на државната управа.

Член 40

(1) За извршување на своите задачи, по претходна согласност од Владата на Република Македонија, Републичкиот завод за здравствена заштита може да се зачлени во меѓународни организации и со нив да соработува.

(2) Потребните средства за членскиот влог во случаите од ставот (1) на овој член се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија.

Член 41

Меѓународната статистичка соработка се остварува преку:

- подготовка на статистички податоци во согласност со меѓународни и меѓудржавни договори што Република Македонија ги склучила и ги прифатила,
- членување и соработка со меѓународни и регионални организации и асоцијации,
- учество во подготовката на меѓународни публикации,
- учество во реализацијата на меѓународни проекти,
- соработка со статистички органи на други земји во областа на статистиката и
- подготовка и давање на користење статистички податоци на барање на корисници од странство.

Член 42

Во однос на заштитата на податоците при меѓународната статистичка обработка се применуваат одредбите од овој закон и прописите за заштита на личните податоци.

VII. НАДЗОР

Член 43

(1) Надзор над спроведувањето на одредбите на овој закон врши Министерството за здравство.

(2) Министерството за здравство врши надзор при изнесувањето на здравствени и лични податоци надвор од Република Македонија.

Член 44

Инспекциски надзор над спроведувањето на организационите и технолошките постапки и мерки за заштита на здравствените и личните податоци и водењето на здравствените евиденции, кога не се врши во електронска форма, врши Државниот санитарен и здравствен инспекторат.

Член 45

(1) При вршењето на инспекцискиот надзор од членот 44 на овој закон, надлежниот инспектор е должен да:

- ги прегледа актите со кои се уредува заштитата на личните податоци,
- ја прегледа содржината на евиденциите во здравството,
- ги прегледа просториите во кои се прибираат, обработуваат, чуваат, користат и доставуваат личните податоци и
- ја провери функционалноста на мерките за обезбедување на личните податоци и нивното извршување.

(2) Личните податоци кои инспекторот ќе ги дознае при вршењето на инспекцискиот надзор е должен да ги чува како класифицирана информација согласно со прописите за класифицирани информации.

Член 46

(1) Инспекторот од членот 45 на овој закон е овластен со решение да:

1) нареди преземање на мерки за отстранување на неправилностите кои ќе ги утврди во врска со спроведувањето на овој закон и

2) забрани прибирање, обработка, чување, доставување и користење на лични податоци во збирки, односно нивното бришење, ако не е обезбедена нивната целосна заштита, или недоследно се спроведуваат одредбите и постапките од овој закон.

(2) Против решението од ставот (1) на овој член може да се поднесе жалба во рок од осум дена од денот на врачувањето на решението.

(3) Жалбата се поднесува до министерот за здравство, кој донесува решение во рок од 15 дена од денот на приемот на жалбата.

Член 47

Инспекциски надзор над спроведувањето на организационите и технолошките постапки и мерки за заштита на здравствените и личните податоци и водењето здравствените евиденции во електронска форма, врши органот на управата надлежен за работите на информатичкото општество на Република Македонија.

VIII. ПРЕКРШОЧНИ ОДРЕДБИ

Член 48

(1) Глоба во износ од 2.000 до 3.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на правно лице, ако:

1) не води евиденции во согласност со начелата на квалитет, ефикасност, ефективност и економичност, при што истите се соодветни, релевантни и во обем којшто одговара на целите што се утврдени со овој закон (член 4 став (1));

2) медицинските податоци не ги обработува во согласност со прописите за заштита на личните податоци (член 4 став (2));

3) личните податоци прибрани за целите на евиденциите во областа на здравството ги користи спротивно на членот 4 став (3) од овој закон;

4) не доставува збирни и индивидуални евиденции - статистички извештаи, преку регионалниот завод за здравствена заштита до Републичкиот завод за здравствена заштита (член 5 став (1));

5) не води евиденција во основна медицинска документација (член 6 став (1));

6) не води евиденција согласно со членот 6 ставови (2), (3) и (4) од овој закон;

7) не ги води евиденциите во зависност од дејноста што ја врши од членовите 8 став (1) и 9 став (1) на овој закон;

8) не доставува пополнети индивидуални евиденции до заводот за здравствена заштита секој 5 во месецот за претходниот месец (член 8 став (2));

9) не доставува пополнети индивидуални евиденции до Републичкиот завод за здравствена заштита секој 10 во месецот за претходниот месец (член 8 став (3));

10) за спроведување на постапките за биолошки потпомогнато оплодување не достави збиен извештај со анонимизирани податоци до Републичкиот завод за здравствена заштита (член 9 став (5));

11) не достави тримесечни периодични извештаи од збирните евиденции од членот 9 став (1) на овој закон до регионалниот завод за здравствена заштита секој 10 во месецот за претходното тримесечје (член 9 став (6));

12) не изготвува шестмесечни (полугодишни) збирни извештаи врз основа на тримесечните извештаи и не ги достави до Републичкиот завод за здравствена заштита секој 20 во месецот за претходното шестмесечје (член 9 став (7));

13) не достави годишен извештај од збирните евиденции до надлежниот завод за здравствена заштита најдоцна до 10 јануари за претходната година (член 9 став (8));

14) не достави годишен извештај од збирните евиденции до Републичкиот завод за здравствена заштита најдоцна до 31 јануари за претходната година (член 9 став (9));

15) не достави податоци од евиденциите за заштита на заразните болести согласно со членот 10 од овој закон;

16) не пополнува индивидуални евиденции (евиденциони обрасци) и не ги доставува до надлежниот регионален завод за здравствена заштита (член 11 став (1));

17) не ги води регистрите од членот 11 став (3) на овој закон;

18) не води евиденција на начин утврден со членовите 12 и 14 став (1) од овој закон;

19) не ги утврди единствените методолошки принципи и статистички стандарди (дефиниции, класификации и номенклатури) и стандардните постапки за формирање и водење на збирките на податоци (член 14 став (2));

20) не ги заштитува и чува податоците, без оглед на формата во која се водат, согласно со овој закон и прописите за заштита на личните податоци (член 16);

21) не доставува податоци за секој запис или единица, односно измена или евентуално бришење во Централната база на податоци (член 17 став (4));

22) не достави во Централната база на податоци шифрирани и со обезбедена заштита во согласност со прописите за заштита на правата на пациентите, за заштита на личните податоци и овој закон, а во случај на податоци во електронски облик и во согласност со прописите за електронски потпис и за електронска трговија (член 17 став (6));

23) не го утврди изворот на грешката ако се појави сомнеж во точноста на податокот или грешка (член 17 став (8));

24) не го провери податокот и не ја исправи грешката (член 17 став (10)) и на еднаков начин не ја достави измената на податокот (член 17 став (12));

25) не го обезбеди квалитетот на евиденциите (член 19 став (1));

26) обезбеди податоци спротивно на членот 21 од овој закон;

27) врши обработка на податоците спротивно на членот 22 од овој закон;

28) ги користи медицинските податоци спротивно на членот 23 од овој закон;

29) не ја чува медицинската документација на начин и во рокови од членот 24 на овој закон;

30) вршат размена на податоци спротивно на членот 25 од овој закон или не вршат размена на податоци (член 26);

31) не впишуваат податоци во пропишаните средства за евиденција или информативни решенија при вршењето на здравствените прегледи и другите здравствени услуги (член 27 став (1));

32) не доставува извештаи до регионалните заводи за здравствена заштита (член 28 став (1));

33) постапува спротивно на членот 29 од овој закон;

34) открие здравствени и лични податоци на поединецот спротивно на членот 30 од овој закон;

35) не постапи согласно со членовите 31, 32 и 33 од овој закон;

36) обработува податоци и постапува спротивно на членот 34 од овој закон;

37) не достави податоци до Министерството за здравство согласно со членот 36 од овој закон;

38) не достави извештај и/или податоци од членот 37 став (3) на овој закон;

39) не воспостават и одржуваат систем на безбедност согласно со членот 38 од овој закон и

40) остварува меѓународна соработка спротивно на членот 41 од овој закон.

(2) За прекршокот од ставот (1) на овој член глоба во износ од 1.000 до 2.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече и на одговорното лице во правното лице.

(3) За прекршокот од ставот (1) на овој член глоба во износ од 500 до 800 евра во денарска противвредност ќе му се изрече и на здравствен работник во здравствената установа.

Член 49

Глоба во износ од 500 до 800 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на здравствен работник и/или соработник, ако:

1) користи основна медицинска документација спротивно на членот 7 став (1) од овој закон или не постапува согласно со членот 7 став (3) од овој закон;

2) не постапува согласно со членот 13 од овој закон;

3) не ги заштитува и чува податоците без оглед на формата во која се водат согласно со членот 16 од овој закон и

4) не постапува на начин утврден во членот 27 став (2) од овој закон.

Член 50

(1) Прекршочна постапка за прекршоците предвидени во овој закон води и прекршочни санкции изрекува надлежниот суд.

(2) Пред поднесување на барање за поведување на прекршочна постапка за прекршоците предвидени со овој закон, Министерството за здравство води постапка за порамнување согласно со Законот за прекршоците.

IX. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 51

До донесувањето на подзаконски прописи и методологии од овој закон, се применуваат постојните подзаконски прописи, методолошки начела и стандарди, ако не се во спротивност со овој закон.

Член 52

Единствената методологија ќе ја пропише Републичкиот завод за здравствена заштита во рок од 18 месеца од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 53

Здравствените установи се должни своето работење да го усогласат со одредбите од овој закон и методологиите донесени врз негова основа во рок од две години од донесувањето на единствената методологија од членот 52 на овој закон.

Член 54

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да се применува Законот за евиденции во областа на здравството ("Службен лист на СФРЈ" број 22/78, 18/88 и "Службен весник на Република Македонија" број 15/95) и престанува да важи Законот за евиденции во областа на здравството ("Службен весник на СРМ" број 37/79 и "Службен весник на Република Македонија" број 15/95).

Член 55

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а одредбата од членот 3 став (1) алинеја 1 на овој закон ќе започне да се применува од 1 јануари 2013 година.

L I G J

PËR EVIDENCA NË SFEREN E SHENDETESISE

I. DISPOZITA TË PERGJITHSHME

Neni 1

(1) Me kete ligj rregullohen evidencat, permbledhja e të dhenave dhe regjistrat nga sfera e shendetesise, menyra e mbledhjes, perpunimit, arkivimit dhe ruajtjes së të dhenave, shpallja e të dhenave, sigurimi i kualitetit të të dhenave dhe mbrojtja e të dhenave, si dhe realizimi i të drejtave dhe detyrimeve që kane të bejne me evidencat në sferen e shendetesise.

Neni 2

(1) Shprehjet e vecanta të perdorura në kete ligj e kane kuptimin si vijon:

1. "Hulumtim statistikor" eshte pergatitja, mbledhja, perpunimi, arkivimi dhe ruajtja e të dhenave dhe analizave dhe shpallja e të dhenave statistikore;

2. "Njesi raportuese" eshte bartese e permbledhjes së të dhenave, personi juridik dhe fizik i cili eshte percaktuar si ofruer i të dhenave;

3. "Mbledhje e të dhenave statistikore" paraqet perqendrim të pergjigjeve të permblatura në pyetesoret statistikore, formularet, dokumentet anketuese dhe informacionet e mbajtura në mediumet tjera me të dhena nga sfera e shendetesise;

4. "Evidence" eshte shenim i të dhenave themelore dhe specifike, grup i strukturuar i të dhenave i percaktuar me ligj pavaresisht a eshte i centralizuar, decentralizuar ose i shperndare në baze funksionale ose gjeografike, si dhe pavaresisht se a perbehet nga të dhena individuale ose permbledhese (të agreguara);

5. "Evidence individuale" eshte evidenca e të dhenave personale dhe mjekesore të individeve;

6. "Evidence permbledhese" eshte evidenca e të dhenave permbledhese të anonimizuara për karakteristika të caktuara;

7. "Regjister shendetesor" eshte instrumenti i statistikes shendetesore që permban të dhena themelore dhe specifike për persona fizike ose juridike, në baze të të dhenave të permbledhjeve të grumbulluara, të perpunuara dhe të analizuara vecas, kurse shfrytezohet për qellime statistikore, humlutese dhe publike shendetesore;

8. "Të dhena shendetesore" jane të dhenat që kane të bejne me shendetin e popullates dhe i inkuadrojne edhe të dhenat mjekesore;

9. "Të dhena mjekesore" jane të dhenat që kane të bejne me shendetin e individit dhe i inkuadron të dhenat që kane të bejne me anamnezen, diagnozen, prognozen dhe tretmanin, si dhe me të dhenat që kane lidhje të afert dhe të qarte me shendetin;

10. "Permbledhje e të dhenave" jane regjistrat e percaktuar me ligj dhe evidencat e percaktuara me ligj në baze të ligjit, bazave dhe bankave të të dhenave që mbahen në baze të autorizimeve publike dhe autorizimeve tjera;

11. "Baze e të dhenave" jane permbledhjet e të dhenave të renditura sipas rregullave dhe standardeve me menyre të percaktuar të mbajtjes, azhurnimit dhe afateve të ruajtjes nga ana e bartesit të baze;

12. "Të dhena identifikuese" jane ato të dhena individuale të cilat mundesojne identifikimin direkt të personit juridik ose fizik, kurse kane të bejne me emrin dhe mbiemrin, adresen dhe numrin e vetem identifikues, i cili mbahet në pajtim me dispozitat;

13. "Të dhena individuale" jane të dhenat që kane të bejne me personin juridik ose fizik. Të dhenat individuale që kane të bejne me personin fizik paraqesin të dhena individuale;

14. "E dhene personale" eshte çdo informacion i cili ka të beje me personin fizik të identifikuar ose personin fizik që mund të identifikohet, kurse personi që mund të identifikohet eshte person identiteti i të cilit mund të verifikohet direkt ose indirekt, vecanerisht në baze të numrit амë të qytetarit ose në baze të një apo më shume vecorive specifike për identitetin e tij fizik, mental, ekonomik, kulturor ose social;

15. "Kategori të vecanta të të dhenave personale" jane të dhenat personale të cilat zbulojne prejardhjen racore ose etnike, politike, fendte besimit ose bindjes tjeter, anetaresimin në organizaten sindikale dhe të dhenat që kane të bejne me gjendjen shendetesore ose jeten seksuale;

16. "Të dhena sekrete" jane të dhenat që nuk mund të lidhen drejtpredrejt me individin;

17. "Të dhena anonime" jane të dhenat personale ose sekrete të cilat pas perpunimit special më nuk mund të lidhen direkt ose indirekt me individin dhe më nuk kane cilesine e të dhenave personale;

18. "Perpunim i të dhenave personale" eshte çdo operacion ose permbledhje operacionesh që behen mbi të dhenat personale në menyre automatike ose në menyre tjeter, siç eshte: mbledhja, evidentimi, organizimi, ruajtja, aftesimi ose ndryshimi, terheqja, konsultimi, perdorimi, zbulimi nepermjet bartjes, shpalljes ose berjes transparente në menyre tjeter, barazimit, kombinimit, bllokimit, fshirjes ose asgjesimit;

19. "Kontrollues" eshte personi fizik ose juridik i cili në menyre të pavarur ose bashke me të tjeret mbledh, perpunon, analizon dhe dergon të dhena shendetesore dhe mjekesore;

20. "Shfrytezues" është personi fizik ose juridik, organi shtetëror ose trupi tjetër të cilit i zbulohen të dhenat, për shkak të kryerjes së puneve të rregullta në pajtim me ligjin. Organeve të cilave mund t'u zbulohen të dhenat në suaza të hetimit të vecante, nuk konsiderohen për shfrytezues në kuptim të këtij ligji;

21. "Pajtuësmeri e subjektit të të dhenave personale" është deklarata e dhënë në mënyrë të lire dhe eksplicite e vullnetit të subjektit të të dhenave personale me të cilën pajtohet me perpunimin e të dhenave të tij individuale për qëllime të caktuara prej më pare;

22. "Bartës të autorizuar të statistikës shëndetësore" janë Enti Republikan për Mbrojtje Shëndetësore dhe entet për mbrojtje shëndetësore, të cilët gjatë mbledhjes, perpunimit dhe diseminacionit të të dhenave zbatojnë dhe standarde dhe metoda statistikore;

23. "Lende dokumentare shëndetësore" është lenda burimore dhe reproduktive (e shkruar, e vizatuar, e shtypur, e fotografuar, e filmuar, e fonografuar, e magnetizuar, optike ose e shënuar në mënyrë tjetër) e pranuar ose krijuar në punën e institucioneve shëndetësore dhe drejtpërdrejtë e lidhur me sigurimin e mbrojtjes shëndetësore;

24. "Sherbime të shoqërisë informatike" janë shërbimet që sigurohen për kompensime në largësi, përmes mjeteve elektronike dhe me kërkesën individuale të pranuesit të shërbimit. "Në largësi" thekson se shërbimi sigurohet njëkohësisht pa praninë e të dyja paleve;

25. "Dhënës i shërbimeve" është secili person fizik ose juridik i cili i jep shërbime shoqërisë informatike përmes themelimit të shoqërisë tregtare në kohë të pacaktuar në Republikën së Maqedonisë, me ç'rast prania dhe përdorimi i mjeteve teknike dhe teknologjive të nevojshme për dhënien e shërbimit shoqërisë informatike, vetvetiu nuk e paraqesin themelimin e dhënësit të shërbimit;

26. "Pranues i shërbimeve" është secili person fizik ose juridik i cili për shkakë profesionale ose për shkakë tjerë shfrytëzon shërbime të shoqërisë informatike, me qëllim që të kërkojë informacion ose të njejtin ta bejë të kashëm;

27. "Shpenzues" është secili person fizik i cili shfrytëzon shërbime të shoqërisë informatike për qëllime jashtë veprimtarisë së tij tregtare ose profesionale;

28. "Nenshkrim elektronik" është vargu i të dhenave në formë elektronike të cilat janë të përmbajtura ose janë logjikisht të lidhura me të dhëna tjera në formë elektronike dhe dedikohet për verifikimin e autenticitetit të të dhenave dhe për verifikimin e identitetit të nenshkruesit;

29. "Infrastruktura" për menaxhim me lenden dokumentare shëndetësore është kuadri, lokali, pajisja, edukimi/trajnimi dhe pajisja programore dedikimi i së ciles është që teresisht ose pjesërisht të mundësojë grumbullimin, ruajtjen ose perpunimin e të dhenave shëndetësore personale ose të dhenave tjera, dhe të lëndës tjetër dokumentare shëndetësore në formë digjitale dhe me punët e nderlidhura me të;

30. "Ofrues (softuer) i pajisjes programore" është secili subjekt i cili për ofruesit e veprimtarisë shëndetësore si porositës të fundit, të mundësojë shfrytëzimin e pajisjes programore për menaxhimin e lëndës shëndetësore dokumentare;

31. "Shërbime informative" janë shërbimet e nderlidhura me grumbullimin, ruajtjen ose perpunimin e lëndës dokumentare shëndetësore në formë digjitale, duke përfshirë digjitalizimin e lëndës, por nuk janë të nderlidhura në mënyrë të pandashme me oferten e pajisjes programore;

32. "Ofrues i shërbimeve informative" është secili subjekt i cili për ofruesit e mbrojtjes shëndetësore si ofrues të fundit, bën shërbime informative.

33. "Informacion me karakter publik" është informacioni në çfaredo qoftë formë të cilën e ka krijuar dhe me të cilën disponon pronari i informacionit, gjegjësisht me të disponon vetëm pronari i informacionit, në pajtim me kompetencat e tij";

34. "Kërkesë i informatave" është secili person fizik ose juridik pa diskriminim në çfaredo baze, në mënyrë dhe kushte të percaktuara me Ligjin për qasje të lire të informacionet me karakter publik dhe kete ligj dhe;

35. "Dokument" është secili shënim i informacionit pa marrë parasysh formën ose karakteristikat e tij fizike, tekst i shkruar dhe i shtypur, kartela, skema, fotografi, vizatime, skica, materiale punuese, si dhe incizime tingëluese, me zë, magnetike ose elektronike, optike dhe video në çfaredo qoftë formë, si dhe pajisja bartese për perpunimin automatik të të dhenave me memorie të montuara ose bartese për magazinimin e të dhenave në formë digjitale.

Neni 3

(1) Ky ligj zbatohet për:

- perpunimin e teresisht të automatizuar të të dhenave shëndetësore dhe mjekësore,

- perpunimin e pjesësisht të automatizuar të dhenave shëndetësore dhe mjekësore, dhe

- perpunimin me dorë të të dhenave shëndetësore dhe mjekësore të cilat janë pjesë e përmbledhjes ekzistuese të të dhenave shëndetësore ose mjekësore ose janë të dedikuara që të jenë pjesë e përmbledhjes së të dhenave shëndetësore dhe personale.

II. PARIMET THEMELORE

Neni 4

(1) Evidencat në lëmin e shëndetësisë mbahen në baze të parimeve të kualitetit, efikasitetit, efektivitetit dhe ekonomizimit gjatë së ciles evidencat janë adekuate, relevante dhe në sasi e cila u përgjigjet qëllimeve që janë verifikuar me kete ligj.

(2) Të dhenat mjekësore perpunohen në pajtim me dispozitat për mbrojtjen e të dhenave personale.

(3) Të dhenat shëndetësore dhe mjekësore grumbullohen për qëllime konkrete dhe të qarta të percaktuara me kete ligj dhe perpunohen në mënyrën që është në pajtim me ato qëllime.

(4) Të dhenat personale, të grumbulluara për qëllimet e evidencave në sferën e shëndetësisë, shfrytëzohen ekskluzivisht me dedikim për grumbullimin, perpunimin dhe analizen e të dhenave shëndetësore dhe mjekësore, në pajtim me dispozitat për mbrojtjen e të dhenave personale dhe këtij ligji.

(5) Qasja të informatat e përgatitura në baze të të dhenave të perpunuara nga përmbledhjet e të dhenave sigurohet në pajtim me dispozitat për qasje të lire deri të informatat me karakter publik.

(6) Perpunimi i të dhenave shëndetësore dhe mjekësore për hulumtime shkencore ose statistikore konsiderohet se është në pajtim me qëllimet për mbledhjen e të dhenave, nese janë ndërmerr masa mbrojtëse perkatese në pajtim me dispozitat për mbrojtjen e të dhenave personale.

III. EVIDENCAT

Neni 5

(1) Enti Republikan për Mbrojtje Shëndetësore (për territorin e Republikës së Maqedonisë) dhe entet për mbrojtje shëndetësore për rajonet për të cilat janë themeluar (në tekstin e metutjeshëm: entet rajonale për mbrojtje shëndetësore) janë bartës të autorizuar të statistikës shëndetësore për evidencat të cilat mbahen në institucionet shëndetësore.

(2) Secili institucion shëndetësor për veprimtarinë që e kryen, është i obliguar t'i paraqesë evidenca përmbledhëse dhe individuale-raporte statistikore, nepermjet entit rajonal për mbrojtje shëndetësore Entit Republikan për Mbrojtje Shëndetësore.

(3) Evidencat e vendosura me kete ligj, mbahen si evidenca individuale (të dhenat individuale për persona fizike apo juridike) dhe evidenca përmbledhëse (të dhenat e agreguara),

(4) Mbajtja e evidencave nga paragrafi 3 të ketij neni është pjese perberese e punes profesionale-mjekesore të institucioneve shendetesore dhe punetoreve e bashkepunetoreve shendetesore.

(5) Evidencat sherbejne si burim i të dheneve për hulumtime statistikore në lemin e shendetesise dhe shfrytezojen për percjelljen dhe hulumtimin e gjendjes shendetesore të popullates, për programimin dhe planifikimin gjegjesisht për ndermarrjen e masave të nevojshme në lemin e mbrojtjes shendetesore, për nevojat e hulumtimit shkencor, për nevojat e vetadministrimit lokal në pajtim me dispozitat ku rregullohen kompetencat e vetadministrimit lokal, për nevojat e mbrojtjes së vendit, për informimit të opinionit, për realizimin e obligimeve nderkombetare të shtetit, si dhe për qellime tjera zyrtare.

(6) Të dhënat e mbajtura në evidencat individuale mund t'i shfrytezojnë individët me të cilët ato të dhëna kanë të bëjnë me qellim të realizimit të të drejtave të veta.

Neni 6

(1) Institucionet shendetesore janë të obliguara të mbajne evidence në dokumentacionin themelor mjekesor.

(2) Evidenca mbahet me shenimin e të dheneve në dokumentacionin themelor mjekesor (kartoni individual, regjistri, ditari i ambulances, historia e semundjes, mjetet për perpunimin automatik të të dheneve të tjera.), dhe në mjete të tjera për mbajtjen e evidences së percaktuar me kete ligj, në nivele të ndryshme të mbrojtjes shendetesore.

(3) Dokumentacioni themelor mjekesor nga paragrafi 1 i ketij neni, permban;

- të dhëna personale për individin (NUAQ; data e lindjes; gjinia; mbiemri; emri; emri i njerit prind; perkatesia e bashkësisë etnike, religjioni; gjendja martesore; arsimi; profesioni; data e vdekjes; adresa e vendbanimit të perhershëm; vendi; komuna; profesioni; statusi në punësim (statusi ekonomik) dhe baza për sigurim shendetesor;

- të dhëna mjekesore - të dhëna për gjendjen shendetesore (diagnoza, data e vizites, vizitat e planifikuara, numri i mjekut, terapia, udhezimi, shkaqet e paaftësisë së perkohshme për punë, shkaku i vdekjes, shkaku i perpunimit, anamneza sociale e familjes); dhe

- të dhëna për kurim mjekesor dhe të dhëna tjera që janë të lidhura me kujdesin për pacientin (ushqimi dhe të njejt).

(4) Në dokumentacionin mjekesor themelor nga paragrafi 1 të ketij neni hyjnë edhe ekzaminimi, deklaratat, mendimet dhe dokumente tjera lidhur me gjendjen shendetesore dhe mbrojtjen e ofruar shendetesore.

(5) Formën dhe permbajtjen e formulareve për mbajtjen e dokumentacionit mjekesor themelor nga paragrafi 3 të ketij neni do t'i percaktoje ministri i Shendetesise.

Neni 7

(1) Dokumentacioni mjekesor themelor nga neni 6 i ketij ligji shfrytezohej nga punetoret shendetesore për sigurimin e mbrojtjes shendetesore të individit dhe si burim i të dheneve për evidencat e percaktuara me kete ligj.

(2) Gjate mbajtjes së dokumentacionit mjekesor themelor punetoret shendetesore janë të obliguar të veprojnë sipas ketij ligji, dispozitave për mbrojtjen e të dheneve personale dhe për mbrojtjen e të drejtave të pacienteve.

Neni 8

(1) Institucionet shendetesore, varesisht nga veprimtaria që kryejne, i mbajne evidencat individuale, si vijon:

- 1) Evidence për neoplazmes malinje;
- 2) Evidence për zbulimin e ndryshimeve parakancerogjene në qafen e mitres;
- 3) Evidence për zbulimin e kancerit në gji;
- 4) Evidence për kancinom kolororektal;
- 5) Evidence për semundjen e sheqerit;
- 6) Evidence për crregullimet e lindura të metabolizmit dhe endokrinopateve;

- 7) Evidence për anomalite e lindura;
- 8) Evidence për femije me nevoja të vecanta;
- 9) Evidence për semundjen ishemike të zemres;
- 10) Evidence për semundje cerebrovaskulare;
- 11) Evidence për insuficiencë të veshkeve;
- 12) Evidence për psikoza;
- 13) Evidence për shfrytezues të drogës;
- 14) Evidence për persona të varur nga alkooli;
- 15) Evidence për semundje profesionale;
- 16) Evidence për intoksinim;
- 17) Evidence për traume komunikacionale;
- 18) Evidence për dhunë;
- 19) Evidence për lendime në shtëpi;
- 20) Evidence për personin e sheruar në stacion;
- 21) Evidence për lindje;
- 22) Evidence për mbaresim me ndihme biomjekesore;
- 23) Evidence për abortim-nderprerje të shtatzenise;
- 24) Evidence për mungesë të perkohshme dhe të perhershme nga puna;
- 25) Evidence për fatkeqesi-lendime në punë;
- 26) Evidence për dhurues të gjakut;
- 27) Evidence për transplantimin e pjeseve të trupit të njeriut;
- 28) Evidence për semundje ngjites;
- 29) Evidence për imunizim;
- 30) Evidence për HIV/SIDA;
- 31) Evidence për tuberkuloze;
- 32) Evidence për raport mjekesor për person të vdekur;
- 33) Evidence për vdekje perinatale;
- 34) Evidence për punetore shendetesore, dhe
- 35) Evidence për njesite e mbrojtjes shendetesore në perberje të atij institucioni shendetesor.

(2) Evidencat individuale të plotesuara, institucionet shendetesore ua dorezojnë enteve rajonale për mbrojtje shendetesore në çdo date të 5 të muajit për muajin paraprak.

(3) Entet rajonale për mbrojtje shendetesore evidencat individuale të plotesuara ia dorezojnë Entit Republikan për Mbrojtje Shendetesore në çdo date të 10 të muajit për muajin paraprak.

(4) Formën dhe permbajtjen e formulareve, si dhe menyrën e plotesimit, dorezimit, perpunimit dhe ruajtjes së evidencave individuale nga paragrafi 1 të ketij neni, i percakton ministri i Shendetesise.

Neni 9

(1) Institucionet shendetesore varesisht nga veprimtaria që kryejne, i mbajne evidencat permbledhese si vijon:

- 1) për percjelljen, vleresimin dhe planifikimin e punes në kuder të mbrojtjes themelore (primare) shendetesore;
- 2) për percjelljen, vleresimin dhe planifikimin e mbrojtjes shendetesore preventive të të rriturve, të femijeve prej 0 deri 5 vjet, femijeve shkollore dhe rinise e grave;
- 3) për punën e kryeresve të mbrojtjes shendetesore, me qellim të percjelljes, vleresimit, programimit dhe planifikimit të punes edukative- shendetesore dhe hulumtimit e studimit;
- 4) dedikuar për percjelljen e mjekesise ambulancore dhe spitalore fizikale dhe rehabilitimin e të semureve dhe të të lënduarve;
- 5) për percjelljen e semundjeve, situatave dhe lendimeve të verifikuara në veprimtarine ambulancore-poliklinike;
- 6) nevojave për gjak dhe produkte të gjakut;
- 7) dedikuar për percjelljen e punes së mbrojtjes shendetesore polivalente të patronazhit;
- 8) dedikuar për percjelljen e shendet mental të femijeve;
- 9) dedikuar për percjelljen e punes së sherbimeve për semundje të mushkerive të bardha dhe tuberkulozit;
- 10) dedikuar për percjelljen e punes së veprimtarise specialistike-konsultative;
- 11) dedikuar për percjelljen dhe vleresimin e punes së veprimtarise stacionare-spitalore;

- 12) tretmanit stomatologjik të individit;
- 13) për punen e kryeresve të mbrojtjes shëndetësore me qëllim të percjelljes së vëllimit të diagnostikes dhe vlerësimit të veprimtarisë së laboratoreve shëndetësore-publike;
- 14) për percjelljen e punës së laboratoreve biokimike të klinikave;
- 15) për punen e laboratorit mikrobiologjik;
- 16) për percjelljen e rregullshmerisë shëndetësore të sende për perdorim të përgjithshëm dhe lodrave për femije (në evidencën ekzistuese);
- 17) për percjelljen e kualitetit dhe rregullshmerisë shëndetësore të mjeteve për mirëmbajtjen e higjienës personale, për kurimin dhe zbukurimin e fytyrës dhe trupit nga prodhimtaria e vendit dhe importi;
- 18) për percjelljen e kualitetit dhe rregullshmerisë shëndetësore të mjeteve për mirëmbajtjen e higjienës në amviseri nga prodhimtaria e vendit dhe importi;
- 19) për percjelljen e kualitetit dhe rregullshmerisë shëndetësore të lendeve të para dhe kompozimeve aromatike që përdoren në procesin e prodhimtarisë në industrinë farmacistike-kimike;
- 20) nga sfera e ekologjisë shëndetësore;
- 21) për stilet e jetes;
- 22) me qëllim të percjelljes, vlerësimit dhe planifikimit të punës, kurse dedikuara për zvogelimin e kohës së pritjes në kornizë të kryerjes së mbrojtjes shëndetësore specialiste;
- 23) për percjelljen, vlerësimin dhe planifikimin e mbrojtjes shëndetësore preventive, punetoreve, pjesëmarrësve në trafik dhe sportistëve;
- 24) dedikuara për percjelljen e mbrojtjes shëndetësore-kurimi (kurim akusherik dhe infermierik);
- 25) për punen e kryeresve të mbrojtjes shëndetësore me qëllim të percjelljes së punës së shërbimit për ndihmë urgjente mjekësore;
- 26) për punen e kryeresve të mbrojtjes shëndetësore me dedikim të percjelljes së shpenzimeve të barnave në spitale dhe reparte spitalore;
- 27) për percjelljen e regjistrimit të barnave të ambulancave;
- 28) dedikuara për percjelljen e shpenzimeve të barnave të dhëna pa recetë;
- 29) për punen e kryeresve të mbrojtjes shëndetësore me qëllim të sigurimit të të dhënave për punën e barnatoreve - për informata, planifikimin e kuadrit dhe të mjeteve financiare;
- 30) barnave në treg, që mbahet me qëllim të percjelljes së konsumit të barnave;
- 31) për percjelljen e kualitetit të barnave nga prodhimet e vendit dhe eksporti;
- 32) shëndetit riprodiktiv dedikuara për percjelljen dhe vlerësimin e sterilizimit dhe fekondim artificial dhe percjelljen e punës së Komisionit në shkallë të parë dhe në shkallë të dytë për nderprerjen artificiale të shtatzënesisë dhe për sterilizim;
- 33) për kenajtjen e pacienteve;
- 34) për pajisjen në institucionet shëndetësore;
- 35) për të hyra dhe shpenzime në institucionet shëndetësore;
- 36) për percjellje të rregullt të HFA indikatorëve shëndetësore;
- 37) për zbatimin e procedurës mjekësore;
- 38) llogaritë shëndetësore (Health accounts);
- 39) për procedurat e zbatuara mjekësore;
- 40) për matjen e efektit (individual dhe institucional);
- 41) ripranimit për diagnozën e njejtë;
- 42) numrit të ditëve spitalore sipas diagnozës;
- 43) personave të siguruar sipas:
 - paraqitja/cregjistrimi në sigurimin shëndetësor,
 - mjeku i zgjedhur dhe zëvendësit e tyre,
 - ndërrimi i mjekut të zgjedhur;
- 44) ndihmesve të dhëna ortopedike dhe të tjera dhe për afatet e kohezgjatjes së tyre;

- 45) institucioneve shëndetësore në marreveshje me Fondin për Sigurim Shëndetësor të Maqedonisë;
- 46) kartelave të dhëna shëndetësore/elektronike;
- 47) për shërim në shtetet e jashtme;
- 48) recetave të dhëna sipas personave të siguruar dhe mjekëve të zgjedhur;
- 49) për shërim sipas programeve për mbrojtje shëndetësore;
- 50) të hyrave të përgjithshme të Fondit për Sigurim Shëndetësor të Maqedonisë, të realizuara nga kontributet për sigurimin e detyruar shëndetësor;
- 51) për shërim të personave të pasiguruar;
- 52) veprimeve të padëshiruara nga barnat, dhe
- 53) procedurave për ndihmën e fekondim biologjik me ndihmë.
- (2) Evidenca për veprime të padëshiruara të barnave mbahet në pajtueshëri me dispozitat për barnat.
- (3) Qendra për percjelljen e veprimeve të padëshiruara të barnave një herë në vit i paraqet raport Entit Republikan për Mbrojtje Shëndetësore për veprimet e padëshiruara të evidencuara të barnave.
- (4) Evidenca për ndihmën e fekondimit biologjik me ndihmë mbahet në pajtueshëri me dispozitat për fekondim biologjik me ndihmë.
- (5) Institucionet e autorizuar shëndetësore për zbatimin e procedurave për fekondim biologjik me ndihmë janë të obliguara t'i paraqesin raporte përmbledhese me të dhëna anonimizuara Entit Republikan për Mbrojtje Shëndetësore.
- (6) Institucionet shëndetësore u paraqesin raporte tremujore periodike nga evidencat përmbledhese nga paragrafi 1 të këtij neni entit regjional për mbrojtje shëndetësore për çdo të 10-in e muajit për tremujorin e parë.
- (7) Në bazë të raporteve tremujore nga paragrafi 1 të këtij neni entet për mbrojtje shëndetësore përgatisin raporte përmbledhese gjashtëmujore (gjysmëvjetore), të cilat i dërgohen Entit Republikan për Mbrojtje Shëndetësore për çdo të 20-in e muajit në gjashtëmujorin e parë.
- (8) Institucionet shëndetësore u dërgojnë raport vjetor nga evidencat përmbledhese nga paragrafi 1 të këtij neni entit regjional kompetent për mbrojtje shëndetësore më së voni deri më 10 janar për vitin paraprak.
- (9) Entet regjionale për mbrojtje shëndetësore i dërgojnë raporte vjetore nga evidencat përmbledhese nga paragrafi 1 të këtij neni Entit Republikan për Mbrojtje Shëndetësore më së voni deri më 31 janar për vitin paraprak.
- (10) Formën dhe përmbajtjen e formularit, si dhe mënyrën e plotësimit, dërgimit, perpunimit, dhe të ruajtjes së evidencave përmbledhese nga paragrafi 1 të këtij neni i përcakton ministri i Shëndetësi.

Neni 10

Me përjashtim nga neni 8 dhe 9 të këtij ligji, punetoret e shëndetësisë dhe institucionet shëndetësore janë të obliguara që të dhënat nga evidencat për mbrojtje nga semundjet ngjitëse t'i paraqesin në afatet e përcaktuara me dispozitat për mbrojtjen e popullatës nga semundjet ngjitëse.

Neni 11

(1) Në bazë të evidencës që mbahet në dokumentacionin bazë mjekësor nga neni 6 i këtij ligji, institucionet shëndetësore janë të obliguara të plotësojnë evidenca individuale (formulare evidences) dhe t'i dërgojnë entit kompetent rajonal për mbrojtje shëndetësore.

(2) Enti rajonal për mbrojtje shëndetësore i kontrollon dhe i perpunon të dhënat nga formularët individuale dhe ia dërgon Entit Republikan për Mbrojtje Shëndetësore.

(3) Në bazë të evidencave individuale të dërguara nga neni 8 i këtij ligji, Enti Republikan për Mbrojtje Shëndetësore mban regjistrat shëndetësore, si vijon:

- 1) Regjistri për kancer - neoplazma malinje;
- 2) Regjistri për zbulimin e organizuar të ndryshimeve para kancerogjene në qafen e mitres;

- 3) Regjistri i zbulimit të organizuar të kancerit në gji;
 - 4) Regjistri për karcinomën kolorektal;
 - 5) Regjistri për semundjet e sheqerit;
 - 6) Regjistri për crregullimet e lindura të metabolizmit dhe endokrinopative;
 - 7) Regjistri për anomalite e lindura;
 - 8) Regjistri për femije me nevoja të vecanta;
 - 9) Regjistri për semundje ishemike të zemres;
 - 10) Regjistri me semundje cerebrovaskulare;
 - 11) Regjistri për insuficiencë të veshkave;
 - 12) Regjistri për psikoza;
 - 13) Regjistri për shfrytëzuesit e drogës;
 - 14) Regjistri për personat - të varur nga alkooli;
 - 15) Regjistri për semundje profesionale;
 - 16) Regjister për intoksinim;
 - 17) Regjistri për traume të trafikut;
 - 18) Regjistri për dhune;
 - 19) Regjistri për lendime në shtëpi;
 - 20) Regjistri për persona të shëruar në spital-stacionar;
 - 21) Regjistri për lindje;
 - 22) Regjistri për percjellje të fekondimit me ndihme bi-omjekoese;
 - 23) Regjistri për abortime-nderprerje të shtatzenise;
 - 24) Regjistri për mungese të perkohshme dhe të pershme nga puna;
 - 25) Regjistri për lendime në punë;
 - 26) Regjistri për dhurues të gjakut;
 - 27) Regjistri për transplantimin e pjeseve nga trupi i njeriut;
 - 28) Regjistri për semundje ngjitesë;
 - 29) Regjistri i të nenshtruarve për imunizim dhe zbatim të imunizimit dhe paraqitje e reaksioneve të padëshirueshme nga imunizimi;
 - 30) Regjistri për HIP/SIDA;
 - 31) Regjistri për tuberkuloze;
 - 32) Regjistri për persona të vdekur;
 - 33) Regjistri për vdekshmeri perinatale;
 - 34) Regjistri për punetore shëndetësor; dhe
 - 35) Regjistri për institucione shëndetësore.
- (4) Formën dhe përmbajtjen, si dhe mënyrën e mbajtjes, përpunimit dhe ruajtjes së regjistrave nga paragrafi 1 i këtij neni i percakton ministri i Shëndetësisë.

Neni 12

- (1) Evidenca mbahet me regjistrimin e të dhënave në dokumentacionin baze mjekësor dhe në mjetet tjera për mbajtjen e evidencës së percaktuar me këtë ligj.
- (2) Për regjistrimin e të dhënave në mjetet për mbajtjen e evidencës kryhet në baze të rezultateve të kontrollimit dhe të dokumentacionit të entit shëndetësor, perkatesisht të dokumenteve publike dhe të tjera.
- (3) Nëse shënimit dhenat nuk mund të regjistrohen në mjetet për mbajtjen e evidencës në mënyrën e percaktuar në paragrafin 2 të këtij neni, regjistrohen në baze të deklarates së personit prej të cilit inkorporohen në evidence.
- (4) Të dhënat doemos duhet të inkorporohen në evidence gjatë kryerjes së kontrollimeve shëndetësore, gjegjësisht ndërmarrjes së masave të tjera në lemin e mbrojtjes shëndetësore dhe kryerjes së veprimtarive të tjera që evidentohen në pajtueshmëri me këtë ligj.

Neni 13

- (1) Nepunësi shëndetësor është i obliguar që në mjetet për mbajtjen e evidencës me nënshkrim dhe vulën e vet, ta verifikoj konstatimin dhe rezultatet nga kontrollit, gjegjësisht nga shërbimet tjera që i ka dhënë.
- (2) Për teresinë dhe saktësinë e të dhënave të regjistruara në evidence është përgjegjës nepunësi shëndetësor i cili bën regjistrimin e të dhënave në mjetet për evidence.
- (3) Për saktësinë e të dhënave të dhëna me deklarate, është përgjegjës personi i cili e ka dhënë deklaratën.

Neni 14

(1) Për shkak të sigurimit të sistemit unik të hulumtimeve statistikore, gjatë mbajtjes së evidencës zbatohet parimet unike metodologjike dhe standardet statistikore (definicionet, klasifikime dhe nomenklatura) dhe procedurat standarde për formimin dhe mbajtjen e përmbledhjeve të të dhënave.

(2) Principet unike metodologjike dhe standardet statistikore (definicionet, klasifikime, nomenklatura) dhe procedurat standarde për formimin dhe mbajtjen e të dhënave përmbledhese i percakton Enti Republiken për Mbrojtje Shëndetësore, në baze të mendimit paraparak nga Enti Shtetëror i Statistikes, si dhe në baze të pelqimit të Drejtorisë për Mbrojtjen e të Dhënave Personale në lidhje me mbrojtjen e të dhënave personale.

(3) Enti Republiken për Mbrojtje Shëndetësore i percakton metodologjinë unike për menaxhim me lenden e dokumentuar shëndetësore, pas mendimit paraparak të Arkivit Shtetëror të Republikës së Maqedonisë në lidhje me harmonizimin me dispozitat me të cilin rregullohet lenda dokumentare dhe arkivore.

(4) Enti Republiken për Mbrojtje Shëndetësore i percakton principet unike metodologjike dhe standardet statistikore dhe procedurat standarde për formimin dhe mbajtjen e të dhënave përmbledhese edhe në formë elektronike, në mënyrën e percaktuar në paragrafet 2 dhe 3 të këtij neni.

Neni 15

Ministri i Mbrojtjes, në pajtueshmëri me këtë ligj, e percakton mënyrën e mbajtjes së evidencave shëndetësore në institucionet ushtarake shëndetësore.

Neni 16

Institucionet shëndetësore dhe punetoret shëndetësore janë të obliguar t'i mbrojnë dhe t'i ruajnë të dhënat pa marrë parasysh formën në të cilin mbahen, në pajtim me këtë ligj dhe dispozitat për mbrojtjen e të dhënave personale.

Neni 17

(1) Enti Republiken për Mbrojtje Shëndetësore mban Bazen qendrore të të dhënave në sferën e shëndetësisë.

(2) Baza qendrore e të dhënave e siguron unitetit e të dhënave në shëndetësi dhe infrastrukturën unike informativ-komunikative për menaxhimin e përmbledhjeve të të dhënave dhe bartjen e të dhënave dhe të raporteve si dhe lëndes dokumentuese shëndetësore.

(3) Baza qendrore e të dhënave institucioneve shëndetësore, organeve shtetërore, organizatave publike dhe subjekteve tjera u siguron nga evidencat publike dhe përmbledhjet tjera të të dhënave personale për të cilat kanë të drejtë në pajtim me këtë ligj.

(4) Entet shëndetësore nga bazat e veta të të dhënave nga evidencat shëndetësore, i dorëzojnë të dhënat për secilin shënim ose njësi gjegjësisht ndryshim ose fshirje eventuale, në Bazen qendrore të të dhënave të paragrafit 1 të këtij ligji.

(5) Të dhënat të cilat mbledhen në Bazen qendrore të të dhënave përfshin:

- të dhëna për institucionin shëndetësor dhe bazën e tij të të dhënave (shënja unike e institucionit shëndetësor, shënja unike e sistemit informues, numri i mjekut);
- të dhëna për individin (NUAQ, numri i sigurimit shëndetësor, emri dhe mbiemri, adresa e vendqendrimit të përhershëm);
- të dhëna për njësinë e lëndës dokumentare (shënja unike e njësise, lloji i njësise, data e kontaktit, data e krijimit, përshkrimi, titulli ose përmbajtja e shkurtër e njësise, fjalë kyçe, afati për ruajtje, shpenzime nëse janë bërë);
- të dhëna tjera të cilat nuk janë të dhëna personale dhe i verifikon Enti Republiken për Mbrojtje Shëndetësore si baza qendrore e të dhënave me metodologjinë e percaktuar në nenin 14 të këtij ligji.

(6) Institucionet shendetesore jane të obliguara që të dhenat nga paragrafi 2 të ketij ligji t'a dorezojne Bazes qendrore të të dhenave në forme të shkruar ose elektronike pa kompensim.

(7) Institucionet shendetesore jane të obliguara që të dhenat nga paragrafi 2 të ketij ligji t'i dorezoje në Bazen qendrore të dhenave të shifruara dhe me mbrojtje të siguruar në pajtim me dispozitat për mbrojtjen e të drejtave të pacienteve, për mbrojtjen e të dhenave personale dhe kete ligj, e në rast të të dhenave në forme elektronike edhe në pajtim me dispozitat për nenshkrim elektronik dhe për tregti elektronike.

(8) Enti Republikan për Mbrojtje Shendetesore e harmonizon rrjedhen e të dhenave dhe zbatimin e standardeve në lidhje me Bazen qendrore të të dhenave.

(9) Nese paraqitet dyshim në saktesine ose gabimin e rrjedhes, Enti Republikan për Mbrojtje Shendetesore eshte i obliguar ta verifikojë burimin e gabimit.

(10) Nese burimi i gabimit eshte institucioni shendetesori i cili e ka dhene të dhenen, Enti Republikan për Mbrojtje Shendetesore për atë lajmëron institucionin shendetesor i cili i ka dhene të dhenat, i cili eshte i obliguar që të dhenen pa prolongim ta verifikojë dhe gabimin ta permiresojë.

(11) Institucioni shendetesor eshte i obliguar që ndryshimin e seciles së dhene ta zbattojë në menyre që do të mundesojë shikim në të dhenen paraprake, kohen e ndryshimit dhe personin që kryen ndryshimin e të dhenes.

(12) Çdo ndryshim i të dhenes të cilen enti regjional për mbrojtje shendetesore ua ka dorezuar personave tjere juridike në pajtim me kete ligj, e të njejtin ende e perpunojne eshte i obliguar q; në menyre të njejte ta dergojë ndryshimin e të dhenes edhe atyre personave juridike.

(13) Institucioni shendetesor ka qasje te të dhenat në Bazen qendrore të të dhenave, në kushtet e percaktuara në kete ligj për perpunimin dhe mbrojtjen e të dhenave personale dhe mjekesore.

(14) Të dhenat në Bazen qendrore të të dhenave ruhen në menyre afatgjate,

Neni 18

Secili ka të drejte në mbrojtjen e të dhenave shendetesore dhe personale në kushtet e percaktuara me kete ligj dhe dispozitat për mbrojtjen e të dhenave personale.

Neni 19

(1) Për kualitetin e evidencave pergjegjese eshte kontrolluesi.

(2) Për shkak të sigurimit të unifikimit dhe të kualitetit të sistemit të menaxhimit të permbledhjeve të të dhenave dhe lendes nga sfera e mbrojtjes shendetesore, zbatohen principet unike metodologjike, standardet unike (definicionet dhe klasifikime) dhe procedurat standarde për formimin dhe mbajtjen e permbledhjeve të të dhenave, të percaktuara në nenin 14 të ketij ligji.

Neni 20

Mjetet për zbatim të ketij ligji sigurohen nga;

- Buxheti i Republikës së Maqedonise në baze të programit të cilin e miratön Qeveria e Republikës së Maqedonise,
- Fondi për Sigurim Shendetesor të Maqedonise për mbajtjen e evidencave nga neni 5, paragrafi 3 të ketij neni, dhe
- persona juridike dhe fizike për perpunimin e të dhenave dhe shpenzimeve materiale për dorezimin e të dhenave nga evidencat me kerkesen e tyre (neni 35).

IV. GRUMBULLIMI DHE PERPUNIMI I TË DHENAVE

Neni 21

(1) Institucionet shendetesore sipas rregullit, të dhenat mjekesore i marrin direkt nga individi të cilit i dedikohen, kurse indirekt nga të dhenat mjekesore nga permbledhja ekzistuese e të dhenave, nese individi paraprakisht ka qene i njoftuar dhe nuk e ka kundërshtuar kete.

(2) Institucioni shendetesor të dhenat mjekesore mund t'i siguroje edhe prej mjekut, kur ajo eshte e nevojshme për të mbrojtur jeten dhe shendetin e individit në qofte se ata jane direkt të rrezikuar.

(3) Institucionet shendetesore mund t'i marrin të dhenat mjekesore të cilat kane të bejne me prejardhjen racore, nacionale dhe tjeter, bindjet politike, fetare dhe bindjet tjera ose sjelljen seksuale, drejtpersedrejti nga individi për sigurimin e mbrojtjes shendetesore të individi dhe si burim i të dhenave për evidencat e percaktuara me kete ligj.

Neni 22

(1) Nese ekziston mundësi për nderlidhje direkte ose indirekte të të dhenave me individet, perpunimi i të dhenave kryhet vetem nese eshte e doemos e nevojshme për qelimet e perpunimit.

(2) Të dhenat sekrete nuk guxojne të perpunohen në menyre që do të mundesojë lidhshmerine e tyre me individin.

(3) Perpunimi i të dhenave personale lejohet, nese:

1) individi paraprakisht nuk eshte njoftuar dhe nuk e kundërshtuar atë;

2) perpunimi eshte patjeter i nevojshem për mbrojtjen e jetes dhe shendetit të personit tjeter;

3) perpunimi eshte patjeter i nevojshem për mbrojtjen e shendetit të popullates, në pajtim me kete ligj;

4) perpunimi eshte patjeter i nevojshem për mbrojtjen e interesit publik në pajtim me ligjin, dhe

5) raste t; tjera të percaktuara me kete ligj.

(4) Perpunimin e të dhenave sekrete mund ta kryejne institucionet shendetesore vetem në rastet e paragrafit 1 të ketij ligji.

Neni 23

(1) Të dhenat mjekesore, mund të shfrytezohen për qelimet në vijim:

- ruajtjen dhe perparimin e shendetit dhe mbrojtjen shendetesore të individit,

- mbrojtjen e shendetit të popullates,

- qellime statistike dhe hulumtuese, dhe

- qellime t; tjera të percaktuara me kete ligj.

(2) Institucionet shendetesore, të dhenat mjekesore të paragrafit 1 alineja 1 të ketij neni i shfrytezojne për ruajtjen, perparimin e shendetit të individit dhe për të gjitha sherbimet shendetesore të nderlidhura me individin, në sistemin shendetesor të integruar.

(3) Të dhenat të cilat mbahen dhe grumbullohen për qellime statistike dhe hulumtuese, organet shtetërore dhe të tjera, organet e njesive të vetadministrimit lokal, institucionet dhe ndermarrjet të cilat kryejne sherbime publike dhe bartesit e autorizimeve publike, nuk guxojne t'i shfrytezojne për verifikimin e të drejtave dhe obligimeve të individëve, të institucioneve shendetesore ose të personave tjere me të cileve të dhenat u dedikohen.

(4) Të dhenat e paragrafit 3 të ketij ligji, institucionet shendetesore i japin të perpunuara në menyre me të cilen nuk mund të zbulohen të dhenat personale të individit.

Neni 24

(1) Në institucionet shendetesore dokumentacioni mjekesor baze ruhet 15 vjet nga inkorporimi i fundit i të dhenave.

(2) Kartela e shendetesise dhe historia e semundjes ruhet 15 vjet pas vdekjes së të semurit.

(3) Kartela stomatologjike ruhet në menyre të perhershme.

(4) Institucionet shendetesore jane të obliguara ta mbajne dhe ruajne dokumentacionin mjekesor baze në forme letre ose elektronike në pajtim me kete ligj.

(5) Në Entin Republikan për Mbrojtje Shendetesore dhe në entet rajonale për mbrojtje shendetesore, të dhenat e dorezuara të ruhen dy vjet nga perpunimi, ndersa të dhenat e perpunuara në forme elektronike ruhen pergjithmone.

Neni 25

(1) Institucionet shëndetësore të cilat mbajnë evidence dhe posedojnë permbljedhje të dhenash mund t'i shkembejnë të dhenat ndërmjet permbljedhjeve të vecanta të të dhenave për shkak të sigurimit të kualitetit dhe unitetit të të dhenave dhe për qellimet e percaktuara me kete ligj.

(2) Institucionet shëndetësore nga paragrafi 1 të ketij neni të cilat bëjnë testim skringing për kete dedikim mund t'i kërkojnë dhe t'i nderlidhin të dhenat ndërmjet permbljedhjeve të vecanta, si dhe me Bazen qendrore të të dhenave.

(3) Institucionet shëndetësore nga paragrafi 1 të ketij neni të cilat mbajnë evidence dhe posedojnë me permbljedhjet e të dhenave të cilat permblajnë të dhena sekrete, mund t'i kembejnë të dhenat ndërmjet permbljedhjeve të vecanta të të dhenave në menyre që nuk mundeson lidhshmerine e të dhenave sekrete me individin.

(4) Enti Republikan për Mbrojtje Shëndetësore për nevoja të vecanta në lidhje me permbljedhjet të dhenave mund të mbledhe edhe lende dokumentare në lidhje me mbrojtjen shëndetësore të individeve, në pajtim me qellimet e percaktuara në kete ligj.

Neni 26

(1) Oda Mjekësore, Farmaceutike dhe Stomatologjike e Maqedonise, Oda e punetoreve shëndetësore me arsim të mesëm, të larte dhe sipëror, Fondi për Sigurim Shëndetësor i Maqedonise, Enti Shtetëror i statistikës dhe organe e institucione të tjera të cilat disponojnë me të dhena, janë të obliguar t'i shkembejnë të dhenat primare dhe të tjera ndërmjet permbljedhjeve të vecanta për shkak të sigurimit të kualitetit dhe unitetit të të dhenave dhe për shkak të sigurimit të funksionimit të evidencave dhe regjistrave të vendosur me kete ligj.

(2) Enti Shtetëror i Statistikës është i obliguar që me kërkesen e Entit Republikan për Mbrojtje Shëndetësore të dorezojë të dhena nga baza e të dhenave të personave të vdekur dhe prej regjistrat të popullsisë në nivel individual, me qellim për funksionimin e kontinuar dhe të teresishe të permbljedhjeve të të dhenave dhe regjistrave të zbatuar nga ky ligj.

Neni 27

(1) Të dhenat dhe lenda tjetër dokumentare që perpunohet në baze të ketij ligji, institucionet shëndetësore janë të obliguara t'i regjistrojnë në mjetet e percaktuara për evidence ose zgjidhje informative, gjatë kryerjes së kontrollimeve shëndetësore dhe sherbimeve tjera shëndetësore.

(2) Punetoret shëndetësore dhe bashkepunetoret janë të obliguar që në mjetin për evidence ose zgjidhjen informative me nenshkrimin e vet ose në menyre tjetër perkatese t'i verifikojnë konstatimet dhe rezultatet nga kontrollimi ose sherbimet tjera shëndetësore, pas çdo mbarimi të nderrese të orarit të punës.

Neni 28

(1) Institucionet shëndetësore janë të obliguara t'u parashtrijne raporte entegje për mbrojtje shëndetësore.

(2) Personi pergjegjes në entet për mbrojtje shëndetësore është pergjegjes për kompletimin dhe të saktësinë e të dhenave si dhe rregullimin e lendes dokumentare shëndetësore.

(3) Nese personi nga paragrafi 2 i ketij neni shpreh dyshimin në rregullsinë e të dhenave ose në gabim, është i obliguar ta lajmëroje institucionin shëndetësor i cili i ka dorezuar të dhenat, që ta kontrollojë dhe permiresojë gabimin.

Neni 29

(1) Institucionet shëndetësore janë të obliguara të sigurojnë për secilin individ që;

1) jete i njoftuar se cilat të dhena personale dhe shëndetësore grumbullohen për të (informacione për të dhenat që mblihdhen dhe perpunohen, dedikimet për të cilat të dhena

perpunohen, për sistemin e sigurise informative të atyre të dhenave dhe kembimet eventuale të të dhenave me subjekte të tjera), dhe

2) të jete i njoftuar me të drejtat e veta në lidhje me perpunimin e të dhenave të tij shëndetësore dhe personale dhe ndikimet e anonimizimit të të dhenave.

(2) Institucionet shëndetësore janë të obliguara që, me kërkesë të individit dhe me shpenzim të tij, t'i japin kopje të të dhenave të tij shëndetësore dhe personale.

(3) Institucionet shëndetësore janë të obliguara të sigurojnë që individit në mase më të madhe të mundshme, të jete i inkadruar në vendimet për mbrojtjen, perpunimin dhe zbulimin e të dhenave të tij shëndetësore dhe personale.

(4) Entet rajonale për mbrojtje shëndetësore janë të obliguara që, me kërkesë të individit t'ia dorezojnë të dhenat për institucionin shëndetësor ku mbahet evidence ose njesise së lendes dokumentare, si dhe t'i japin sqarime plotësuese.

Neni 30

(1) Të dhenat shëndetësore dhe personale të individit, të cilat kanë të bëjnë me sigurimin e mbrojtjes shëndetësore të individit, mund të zbulohen në sasi të domosdoshme për ofrimin e sherbimit shëndetësor dhe vetëm punetoreve shëndetësore dhe bashkepunetoreve të cilet drejtperdrejt janë të kycur në procesin e mjekimit dhe kanë për obligim për e të dhenave në pajtim me ligjin.

(2) Konsiderohet se individit ka dhene pelqim, nese ai paraprakisht është i njoftuar me atë se të dhenat do të zbulohen për dedikimet e mbrojtjes së tij shëndetësore dhe nuk e ka kundërshtuar kete, pervec në rastet nga neni 31 i ketij ligji.

Neni 31

(1) Nese perpunimi i të dhenave shëndetësore dhe personale është e domosdo e nevojshme për mbrojtjen e jetes ose shëndetit të individit ose personave të tjere dhe nuk mund të merret pelqimi i individit, institucioni shëndetësor është i obliguar t'i perpunojë të dhenat në sasine e doemos të nevojshme.

(2) Institucioni nga paragrafi 1 i ketij neni është i obliguar që në afat prej tri ditësh nga dita e perfundimit të perpunimit të dhenave ta njoftojë individin me permblajtjen e të dhenave të perpunuara shëndetësore dhe personale, sasine e perpunimit dhe arsyet urgjente për perpunimin.

Neni 32

(1) Institucioni shëndetësor është i obliguar të sigurojë mbrojtjen e të dhenave shëndetësore dhe personale edhe pas vdekjes së individit me të cilin kanë të bëjnë të dhenat.

(2) Nese personi i cili është i afte për pune para vdekjes ka dhene deklarate me shkrim me kërkesen për mbrojtjen ose zbulimin e të dhenave shëndetësore dhe të dhenave personale, institucionet shëndetësore janë të obliguara që kete vendim ta respektojnë edhe pas vdekjes së tij.

Neni 33

(1) Institucioni shëndetësor është i obliguar ti zbulojë të dhenat shëndetësore dhe personale të individit për shkak të dhenies së ndihmes shëndetësore personave tjere nese kjo është e domosdoshme për mbrojtjen e jetes dhe të shëndetit të njerezve, në sasine e duhur të domosdoshme dhe vetëm punetoreve shëndetësore dhe bashkepunetoreve të cilet në procesin e sherimit janë direkt të perfshire dhe kanë për obligim mbrojtjen e atyre të dhenave në pajtim me ligjin.

(2) Perpunimi i të dhenave shëndetësore dhe personale për mbrojtje shëndetësore preventive, diagnostifikim mjekësor dhe mbrojtje tjetër shëndetësore, si dhe për kryerjen e veprimtarise shëndetësore mund të kryhet në pajtim me kete ligj.

Neni 34

(1) Enti Republikan për Mbrojtje Shendetesore, për qellime statistikore dhe hulumtuese i perpunon të dhenat shendetesore dhe personale:

- nga permblledhjet ekzistuese të të dhenave të cilat i mban ose i mbajnë persona tjere juridike;
- me nderlidhjen e permblledhjeve ekzistuese të të dhenave të cilat i mban ose i mbajnë personat tjere juridike në sektorin shendetesor ose sektor tjetër;
- me zbatimin e anketimit që e bën ose për të e bejne institucionet shendetesore; dhe

- drejtperdrejt nga institucionet shendetesore.

(2) Enti Republikan për Mbrojtje Shendetesore, për qellimet nga paragrafi 1 të këtij neni mund të kerkojë të dhena të percaktuara me kete ligj nga personat juridike që janë posedues të atyre të dhenave.

(3) Enti Republikan për Mbrojtje Shendetesore, të dhenat e fshehura për qellime statistikore dhe hulumtuese, mund t'i perpunojë vetem në menyren e cila pamundeson lidhshmerine e të dhenave me individin.

(4) Enti Republikan për Mbrojtje Shendetesore të dhenat për qellime statistikore dhe hulumtuese mund t'i grumbullojë në permblledhje të të dhenave të percaktuara me kete ligj nga institucionet shendetesore, nga regjistri i popullates, regjistri i subjekteve ekonomike, si dhe nga permblledhje të tjera të të dhenave.

(5) Enti Republikan për Mbrojtje Shendetesore, sipas nevojës, mund të caktojë institucione shendetesore ose të caktojë numrin e individëve për grumbullimin e të dhenave (metoda e ekzemplareve).

(6) Permblledhjet e të dhenave për qellime statistikore dhe hulumtuese janë me rendesi afatgjate.

(7) Institucionet shendetesore janë të obliguara që Entit Republikan për Mbrojtje Shendetesore, për qellime statistikore dhe hulumtuese të sigurojnë kopje nga permblledhjet e të dhenave që i mbajnë, perfshire edhe të dhenat personale, si dhe të sigurojnë kopje të permblledhjeve të dhenave të anonimizuara.

(8) Permblledhjet e të dhenave të anonimizuara nga paragrafi 7 i këtij neni duhet të sigurojnë që:

- kopjet e permblledhjeve të permblajnë ekskluzivisht të dhena anonimizuara ose të dhena të tjera që nuk janë të dhena personale;
- të dhenat në ekstraktin nga permblledhja me të dhena të fshehura që të mos mund të lidhen në cfaredo qofte menyre me individin;
- të dhenat në kopjet e permblledhjes s'guxojnë në cfaredo qofte menyre të nderlidhen me formen burimore;
- në rastet ku të dhenat e anonimizuara do të kishin të benin ekskluzivisht me rastet e rralla (nga një deri në pese raste) rikerimi në permblledhjen e të dhenave në vend të numrit të sakte të rasteve t'i kthejë të dhenat në forme të shkruar (p.sh., më pak se pese raste).

(9) Institucionet shendetesore janë të obliguara që Entit Republikan për Mbrojtje Shendetesore t'i sigurojnë qasje falas te ato kopje të permblledhjeve ose kerkim falas në kopjet, gjegjesisht kopjeve të pjesshme të permblledhjeve të të dhenave nese qasja direkte e kopjes së teresishme të permblledhjes së të dhenave nuk do të ishte në pajtim me kerkesat nga paragrafi 8 i këtij neni.

Neni 35

(1) Me kerkese të personit fizike ose juridike, Enti Republikan për Mbrojtje Shendetesore dhe entet rajonale për mbrojtje shendetesore mund të japin të dhena nga evidencat të cilat i mbajnë në pajtim me kete ligj dhe dispozitat për mbrojtjen e të dhenave personale dhe për informatat me karakter publik.

(2) Personat nga paragrafi 1 të këtij neni paguajnë kompensim për shpenzimet e perpunimin e të dhenave dhe shpenzimet materiale në pajtim me listen e shpenzimeve të Entit Republikan për Mbrojtje Shendetesore dhe enteve rajonale për mbrojtje shendetesore, pelqim për të cilen jep ministri i Shendetesise.

Neni 36

(1) Institucionet shendetesore janë të obliguara që, me kerkese të Ministrise së Shendetesise, pa pagese t'i dorezojnë të dhenat nga permblledhjet e të dhenave të cilat i mbajnë.

(2) Të dhenat nga paragrafi 1 i këtij neni institucionet shendetesore i parashtrojnë në forme anonimizuara.

(3) Me perjashtim nga paragrafi 2 i këtij neni, institucionet shendetesore Ministrise së Shendetesise mund t'i parashtrojnë të dhena personale, nese me shfrytezimin e të dhenave të anonimizuara nuk mund të arrihen qellimet e percaktuara me kete ligj.

(4) Institucionet shendetesore i parashtrojnë të dhenat e sekret në forme që nuk mundeson nderlidhjen me individin.

Neni 37

(1) Ministria e Shendetesise nga radhet e eksperteve nga sfera e drejtesise, mjekesise dhe statistikes formon komisionin për percjellje dhe perparimin e evidencave në shendetesi e cila i kryen detyrat si vijon:

- jep mendime dhe drejtime për perpunimin e të dhenave të percaktuara me kete ligj;
- një here në vit i shqyrton raportet e institucioneve shendetesore, dhe
- pergatit dhe publikon raportin vjetor për gjendjet në lidhje me evidencat në shendetesi.

(2) Menyra e punes së komisioneve nga paragrafi 1 të këtij neni rregullohet me rregulloren e punes.

(3) Institucionet shendetesore janë të obliguara që komisionit nga paragrafi 1 i këtij ligji, një here në vit, deri më 31 mars në vitin vijues për vitin paraprak, t'i dorezojnë raport për realizimin e detyrave, e kerkese edhe të dhenat e nevojshme.

V. SISTEMI I SIGURISE

Neni 38

(1) Institucionet shendetesore vendosin dhe mirembajnë sistemin e sigurise që perfshin masat për garantimin e sigurise së të dhenave shendetesore dhe personale që i posedojnë në pajtim me kete ligj dhe me dispozitat për mbrojtjen e të dhenave personale, në lidhje me:

- personelin, studentet dhe bashkepunetoret e jashtem ose persona të tjere juridike dhe fizike,
- infrastruktures komunikuese, dhe
- procedurat perpunimin e të dhenave shendetesore personale, perkatesisht lendes shendetesore.

(2) Institucionet shendetesore janë të obliguara të vendosin dhe të mirembajnë sistemin e sigurise në pajtim me kete ligj dhe me dispozitat për mbrojtjen e të dhenave personale edhe në rast të punes elektronike që perfshin masat për garantimin e sigurise së të dhenave shendetesore dhe personale që i posedojnë, që perkojnë me menyren e tille të punes.

VI. BASHKEPUNIMI NDERKOMBETAR STATISTIKOR

Neni 39

(1) Gjate plotesimit të obligimeve nderkombetare Enti Republikan për Mbrojtje Shendetesore, në bashkepunim me bartesit e autorizuar në lemin e statistikes, n; bashkepunon, ndermjeteson dhe shkemben të dhena me shtete të tjera të cilet kane vendosur mbrojtje perkatese të të dhenave dhe organizata nderkombetare.

(2) Ekzemplari i të dhenave të cilat Enti Republikan për Mbrojtje Shendetesore i parashtron në suazat e bashkepunimit nderkombetar statistikor ia dorezon edhe Ministrise së Shendetesise.

(3) Gjate realizimit të obligimeve nga paragrafi 1 i këtij neni Enti Republikan për Mbrojtje Shendetesore bashkepunon me ministrin kompetente për pune të jashtme, kurse sipas nevojës edhe me organe të tjera të administrates shtetore.

Neni 40

(1) Për kryerjen e detyrave të veta, sipas pajtueshmerise paraprake nga Qeveria e Republikës së Maqedonisë, Enti Republikan për Mbrojtje Shendetesore mund të anetaresohet në organizata nderkombetare dhe me to të bashkepunojë.

(2) Mjetet e nevojshme për deponimin për anetaresim në rastet nga paragrafi 1 i këtij neni sigurohen nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë.

Neni 41

Bashkepunimi nderkombetar statistikor realizohet nepermjet:

- perгатitjes së të dhenave statistikore në pajtim me marreveshjet nderkombetare dhe ndershtetore që Republika e Maqedonisë i ka lidhur dhe i ka pranuar.
- anetaresimit dhe bashkepunimit me organizatat nderkombetare dhe rajonale dhe asociacione;
- pjesemarrjes në perгатitjen e publikimeve nderkombetare;
- pjesemarrjes në realizimin e projekteve nderkombetare;
- bashkepunimit me organet statistikore të shteteve të tjera në lemin e statistikes, dhe
- perгатitjes dhe dhenies në shfrytezim të të dhenave statistikore me kerkese të shfrytëzuesve të huaj.

Neni 42

Në lidhje me mbrojtjen e të dhenave gjate perpunimit nderkombetar statistikor zbatohen dispozitat e këtij ligji dhe dispozitat për mbrojtjen e të dhenave personale.

VII. MBIKEQYRJE

Neni 43

(1) Mbikeqyrje mbi zbatimin e dispozitave të këtij ligji bën Ministria e Shendetesise.

(2) Ministria e Shendetesise bën mbikeqyrje gjate nxjerrjes së të dhenave shendetesore dhe personale jashte Republikës së Maqedonisë.

Neni 44

Mbikeqyrje inspektuese mbi zbatimin e procedurave organizative dhe teknologjike dhe masat për mbrojtjen e të dhenave shendetesore dhe personale dhe mbajtjen e evidencave shendetesore, kur nuk behet në forme elektronike, bën Inspektorati shtetëror Sanitar i Shendetesior.

Neni 45

(1) Gjate kryerjes së mbikeqyrjes inspektuese nga neni 44 i këtij ligji, inspektori kompetent eshte i obliguar të:

- kontrolloje aktet me të cilat rregullohet mbrojtja e të dhenave personale;
- kontrolloje permbajtjen e evidencave në shendetesi;
- kontrolloje lokalet në të cilat grumbullohen, perpunohen, ruhen, shfrytezohen dhe dergohen të dhenat personale, dhe
- kontrolloje funksionimin e masave për sigurimin e të dhenave personale dhe zbatimin e tyre.

(2) Të dhenat personale të cilat inspektori do t'i kuptojë gjate kryerjes së mbikeqyrjes inspektuese eshte i obliguar t'i ruaje si informacion të klasifikuar në pajtim me dispozita për informacione të klasifikuara.

Neni 46

(1) Inspektori nga neni 45 i këtij ligji eshte i autorizuar që me aktvendim të:

1) urdherojë ndermarrjen e masave për menjanimin e parregullsive të cilat do t'i konstatojë në lidhje me zbatimin e këtij ligji;

2) ndalojë grumbullimin, perpunimin, ruajtjen, dorezimin dhe shfrytezimin e të dhenave personale në permbledhje, gjegjesisht shlyerjen e tyre, nese nuk eshte siguruar mbrojtja e tyre e plote, ose në menyre jo konsekuente zbatohen dispozitat dhe procedurat e këtij ligji.

(2) Kunder aktvendimit nga paragrafi 1 i këtij neni mund të parashtrohet ankese në afat prej tete ditësh nga dita e dorezimit të kerkeses.

(3) Ankesa i parashtrohet ministrit të Shendetesise, i cili merr vendim në afat prej 15 ditësh nga dita e pranimit të ankases.

Neni 47

Mbikeqyrje inspektuese mbi zbatimin e procedurave organizative dhe teknologjike dhe masat për mbrojtjen e të dhenave shendetesore dhe personale dhe mbajtjen e evidencave shendetesore në forme elektronike, bën organi i drejtorise kompetent për punet e shoqerise informatike të Republikës së Maqedonisë.

VIII. DISPOZITAT PËR KUNDERVAJTJE

Neni 48

(1) Gjobe në shume prej 2 000 deri në 3 000 euro me kundervlere në denare, do t'i kumtohet për kundervajtje personit juridik nese:

1) nuk mban evidenca në pajtim me parimet e kualitetit, efikasitetit, efektivitetit dhe ekonomizimit, me ç'rast të njejtat jane adekuate, relevante dhe në vellim i cili i pergjigjet qellimeve të cilat jane të percaktuara me kete ligj (neni 4, paragrafi 1),

2) të dhenat mjekesore nuk i perpunon në pajtim me dispozitat për mbrojtjen e të dhenave personale (neni 4, paragrafi 2)

3) të dhenat personale, të grumbulluara për qellimet e evidencave në sferen e shendetesise, i shfrytezon në kundërshtim me nenin 4, paragrafin 3 të këtij ligji,

4) nuk i dorezon evidenca permbledhese dhe individuale-raporte statistikore, nepermjet entit rajonal për Mbrojtje Shendetesore Entit Republikan për Mbrojtje Shendetesore (neni 5, paragrafi 1),

5) nuk mban evidence në dokumentacionin themelor mjekesor (neni 6, paragrafi 1),

6) nuk mban evidence në pajtim me nenin 6 paragrafet 2, 3 dhe 4 të këtij ligji,

7) nuk i mban evidencat varesisht nga veprimtaria që e kryen nga neni 8, paragrafi 1 dhe neni 9 paragrafi 1 i këtij ligji,

8) nuk i dorezon evidenca individuale të plotesuara entit për mbrojtje shendetesore çdo date të 5-të të muajit për muajin paraprak (neni 8, paragrafi 2),

9) nuk i dorezon evidenca individuale të plotesuara Entit Republikan për Mbrojtje Shendetesore çdo date të 10-të të muajit për muajin paraprak (neni 8, paragrafi 3),

10) për zbatimin e procedurave për fekondimin e ndihmuar në menyre biologjike nuk i dorezon raport të permbledhur me të dhena të anonimizuara Entit Republikan për Mbrojtje Shendetesore (neni 9, paragrafi 5),

11) nuk i dorezon raporte periodike tremujore nga evidencat e permbledhura nga neni 9, paragrafi 1 të këtij ligji entit rajonal për mbrojtje shendetesore çdo date të 10-të të muajit për tremujorin paraprak (neni 9, paragrafi 6),

12) nuk perгатisin permbledhje raportesh gjashtemujore (gjysmëvjetore) në baze të raporteve tremujore dhe nuk ia dorezon Entit Republikan për Mbrojtje Shendetesore çdo date të 20-të të muajit për gjashtemujorin paraprak (neni 9, paragrafi 7),

13) nuk i dorezon raport vjetor të evidencave të permbledhura entit kompetent për mbrojtje shendetesore më së voni deri më 10 janar për vitin paraprak (neni 9, paragrafi 8),

14) nuk i dorezon raport vjetor të evidencave të permbledhura Entit Republikan për Mbrojtje Shendetesore më së voni deri më 31 janar për vitin paraprak (neni 9, paragrafi 9),

15) nuk dorezon të dhena nga evidencat për mbrojtjen e semundjeve ngjites në pajtim me neni 10 i këtij ligji,

16) nuk ploteson evidenca individuale (formulare për evidence) dhe të mos ia dorezoje entit rajonal për mbrojtje shendetesore (neni 11, paragrafi 1),

17) nuk i mban regjistrat nga neni 11, paragrafi 3 i ketij ligji,

18) nuk mban evidence në menyre të percaktuar në nenin 12 dhe 14, paragrafi 1 i ketij ligji,

19) nuk i percakton principet unike metodologjike, dhe standardet statistikor (definicionet, klasifikimet dhe nomenklaturat) dhe procedurat standarde për formimin dhe mbajtjen e permbljedhjes së të dhenave (neni 14, paragrafi 2),

20) nuk i mbron dhe ruan të dhenat, pa marre parasysh formen në të cilën mbahen, në pajtim me kete ligj dhe me dispozitat për mbrojtjen e të dhenave personale (neni 16),

21) nuk parashtron të dhena për çdo shkresë ose njesi gjegjesisht ndryshim ose shlyerje eventuale, në Bazen qendrore të të dhenave (neni 17, paragrafi 4),

22) nuk parashtron në Bazen qendrore të të dhenave të shifruara dhe me mbrojtje të siguruar në pajtim me dispozitat për mbrojtjen e të drejtave të pacienteve, për mbrojtjen e të dhenave personale dhe kete ligj, kurse në rast të të dhenave në forme elektronik edhe në pajtim me dispozitat për nenshkrim elektronik dhe për tregti elektronike, (neni 17 paragrafi 6),

23) nuk e verteton burimin e gabimit nese paraqitet dyshim në saktësinë e të dhenës ose gabimit (neni 17 paragrafi 8),

24) nuk e kontroillon të dhenën dhe nuk e permireson gabimin (neni 17, paragrafi 10), dhe në menyre të barabarte nuk e dorezon ndryshimin e të dhenës (neni 17, paragrafi 12),

25) nuk siguron kualitetin e evidencave (neni 19, paragrafi 1)

26) siguron të dhena në kundërshtim me nenin 21 të ketij ligji,

27) kryen perpunimin e të dhenave në kundërshtim me nenin 22 të ketij ligji,

28) shfrytëzon të dhenat mjekësore në kundërshtim me nenin 23 të ketij ligji,

29) nuk e ruan dokumentin mjekësor në menyre dhe në afate nga neni 24 i ketij ligji,

30) kryejnë kembim të të dhenave në kundërshtim me nenin 25 të ketij ligji ose nuk kryejnë kembim të të dhenave (neni 26),

31) nuk regjistrojnë të dhena në mjetet e percaktuara për evidence ose zgjidhje informative gjatë kryerjes së kontroleve shendetesore dhe shërbimeve të tjera shendetesore (neni 27, paragrafi 1)

32) nuk iu dorezon raporte enteve rajonale për mbrojtje shendetesore (neni 28, paragrafi 1).

33) vepron në kundërshtim me nenin 29 të ketij ligji,

34) zbulon të dhena shendetesore dhe personale të individit në kundërshtim me nenin 30 të ketij ligji,

35) nuk vepron në pajtim me nenet 31, 32 dhe 33 të ketij ligji,

36) perpunon të dhena dhe vepron në kundërshtim me nenin 34 të ketij ligji,

37) nuk i dorezon të dhena Ministrisë së Shëndetësisë në pajtim me nenin 36 të ketij ligji,

38) nuk dorezon raport dhe/ose të dhena nga neni 37 paragrafi 3 i ketij ligji,

39) nuk vendosin dhe mirembajnë sistem të sigurisë në pajtim me nenin 38 të ketij ligji,

40) realizon bashkëpunim ndërkombëtar në kundërshtim me nenin 41 të ketij ligji.

(2) Për kundërvajtjen nga paragrafi 1 i ketij neni gjohet në shume prej 1 000 deri në 2 000 euro me kundërvlerë në denare do t'i shqiptohet edhe personit pergjegjes te personi juridik.

(3) Për kundërvajtjen nga paragrafi 1 i ketij neni gjohet në shume prej 500 deri në 800 euro me kundërvlerë në de-

nare do t'i shqiptohet edhe punëtorit shëndetësor në institucionin shëndetësor.

Neni 49

(1) Gjohet në shume prej 500 deri në 800 euro me kundërvlerë në denare, për kundërvajtje do ti shqiptohet personit shëndetësor dhe/ose bashkëpunëtorit nese:

1) shfrytëzon dokumentacion themelor mjekësor në kundërshtim me nenin 7 paragrafi 1 të ketij ligji ose nuk vepron në pajtim me nenin 7 paragrafin 3 të ketij ligji,

2) nuk vepron në pajtim me nenin 13 të ketij ligji,

3) nuk i mbron dhe ruan të dhenat pavaresisht formes në të cilën mbahen në pajtim me nenin 16 të ketij ligji, dhe

4) nuk vepron në menyren e percaktuar në nenin 27 paragrafi 2 i ketij ligji.

Neni 50

(1) Procedure për kundërvajtje për kundërvajtjet e parapara në kete ligj mban dhe sanksione për kundërvajtje shqipton gjykata kompetente.

(2) Para parashtrimt të kërkesës për mbajtjen e procedurës për kundërvajtje për kundërvajtjet e parapara me kete ligj, Ministria e Shëndetësisë mban procedure për barazim në pajtim me Ligjin për kundërvajtjet.

XI. DISPOZITA KALIMTARE DHE PERFUNDIMTARE

Neni 51

Deri në miratimin e dispozitave nenligjore dhe metodologjive të ketij ligji, zbatohen dispozitat nenligjore, parimet metodologjike dhe standardet ekzistuese, nese nuk janë në kundërshtim me kete ligj.

Neni 52

Metodologji unike do ta percaktoje Enti Republikan për Mbrojtjen Shendetesore në afat prej 18 muajsh nga dita e hyrjes në fuqi të ketij ligji.

Neni 53

Institucionet shendetesore jane të obliguara që punen e tyre ta harmonizojnë me dispozitat e ketij ligji dhe metodologji e miratuara në baze të tij në afat prej dy vjetesh nga miratimi i metodologji unike të nenit 52 të ketij ligji.

Neni 54

Me ditën e hyrjes në fuqi të ketij ligji shfuqizohet zbatimi i Ligjit për evidencat në sferën e shëndetësisë ("Fletorja zyrtare RSFJ-së" numer 22/78, 18/88 dhe "Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë", 15/95) dhe shfuqizohet Ligji për evidencat në sferën e shëndetësisë ("Gazeta zyrtare e RSM-së", numer 37/79 dhe "Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë", 15/95).

Neni 55

Ky ligj hyn në fuqi ditën e tete nga dita e shpalljes në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë", kurse dispozita e nenit 3 paragrafi (1) alineja 1 e ketij ligji do të fillojë të zbatohet nga 1 janari 2013.

411.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ДРЖАВНИОТ ИНСПЕКТОРАТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСТВО

Се прогласува Законот за државниот инспекторат за земјоделство,

што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 12 февруари 2009 година.

Бр. 07-1002/1
12 февруари 2009 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Бранко Црвенковски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

ЗАКОН ЗА ДРЖАВНИОТ ИНСПЕКТОРАТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСТВО

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој закон се уредуваат начелата, организацијата, надлежноста, овластувањата и постапката на инспекцискиот надзор од страна на инспекторите во Државниот инспекторат за земјоделство.

Цел на Законот

Член 2

Со овој закон се обезбедува организирано и ефикасно вршење на инспекциски надзор во областа на земјоделството, руралниот развој, рибарството и аквакултурата, на територијата на Република Македонија.

Инспекциски надзор во руралниот развој од ставот 1 на овој член, не ја опфаќа финансиската поддршка во руралниот развој.

Организација

Член 3

Работите на инспекциски надзор од областа на земјоделството, руралниот развој, рибарството и аквакултурата, ги врши Државниот инспекторат за земјоделство (во натамошниот текст: Инспекторатот), како орган во состав на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство (во натамошниот текст: Министерството).

Постапки

Член 4

Во постапката на инспекцискиот надзор се применува Законот за општа управна постапка, ако со овој закон или друг закон од областа на земјоделството, руралниот развој, рибарството и аквакултурата, поинаку не е уредено.

II. НАЧЕЛА

Начело на транспарентност и јавност

Член 5

При вршење на работите Инспекторатот ги почитува начелата на транспарентност и јавност во согласност со закон.

На барање на заинтересираните правни и физички лица Инспекторатот е должен да ги достави сите неопходни информации кои би можеле да им бидат од корист, а кои се однесуваат на општата безбедност на крајните корисници и ризикот по животот и здравјето на луѓето и животните, освен информациите за кои со закон не е дозволен пристап.

Начело на доверливост

Член 6

Инспекторатот е должен да ги чува доверливо добиените податоци и информации, кои се достапни при извршување на работите од негова надлежност на начин и под услови утврдени со закон и друг пропис.

При постоење на сериозен ризик по животот и здравјето на луѓето, животните и растенијата, директорот на Инспекторатот ги објавува информациите утврдени со инспекцискиот надзор до степен нужен за да се докаже потребата од преземени мерки согласно со закон.

Начело на претпазливост и пропорционалност

Член 7

Инспекторите треба да ги извршуваат должностите до степен неопходен за ефективно извршување на инспекциските контроли, притоа не мешајќи се во активностите на физичките и правните лица.

Во случаите кога ќе се утврди дека прописот не е применет или неправилно е применет, секогаш кога тоа е можно и оправдано, ќе им се даде можност на контролираните субјекти да ги отстранат недостатоците, притоа почитувајќи го принципот на претпазливост и пропорционалност.

III. ОРГАНИЗАЦИЈА

Член 8

Инспекторатот работите од својата надлежност ги извршува преку:

- директорот на Инспекторатот (во натамошниот текст: директор),
- државните инспектори за земјоделство и државните фитосанитарни инспектори (во натамошен текст: инспектори) и
- стручната служба во Инспекторатот.

Член 9

Со работата на Инспекторатот раководи директор кој го именува и разрешува Владата на Република Македонија, на предлог на министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство.

За својата работа директорот е одговорен пред Владата на Република Македонија и министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство (во натамошниот текст: министерот).

Директорот презема мерки и се грижи за стручно оспособување и усовршување со организирање на стручни и соодветни обуки во земјата и во странство, заради единствена примена на законите и поблиските прописи, како и подобрување на работните услови на инспекторите и носи годишна програма за работа на Инспекторатот.

Во случај кога во работата на инспекторите постои судир на интереси со нивната службена должност, директорот има право да го из земе инспекторот од решавање на тој предмет и да го даде за решавање на друг инспектор.

За работата на Инспекторатот директорот доставува годишен извештај преку министерот до Владата на Република Македонија, а по потреба и по барање на Владата или министерот, поднесува и други извештаи за работата на Инспекторатот по одделни закони.

Член 10

Инспектор може да биде лице кое ги исполнува општите услови предвидени со Законот за државните службеници, да има висока стручна подготовка од областа на земјоделството, со најмалку три години работно искуство во структурата.

Во својата работа инспекторот треба да е ефикасен, совесен, одговорен и непристрасен при вршење на службените работи и задачи.

Инспекторот е должен да ги земе во постапка пријавите и претставките од органите на државната управа од правните и физичките лица и здруженијата на граѓани, а во случај кога постои повреда на законите и поблиските прописи по истите постапува согласно со закон.

Инспекторот е должен да ги извести подносителите на пријавите и претставките од ставот 3 на овој член, за утврдената состојба и преземените мерки.

При вршење на инспекцискиот надзор, инспекторот носи униформа со амблем, опрема за работа и опрема за заштита при работа. Кројот на униформата, изгледот на амблемот, опремата за работа и опремата за заштита при работа, ја пропишува министерот.

IV. НАДЛЕЖНОСТ

Член 11

Инспекторатот врши инспекциски надзор над примената на законите од областа на земјоделството, руралниот развој, рибарството и аквакултурата и на поблиските прописи донесени врз основа на законите од овие области.

Инспекторатот во својата надлежност е овластен да врши инспекциски надзор преку контроли и прегледи на:

- 1) земјоделското земјиште, земјоделски посеви и насади;
- 2) производство и промет на производи за заштита на растенија;
- 3) производство и промет на семенски и саден материјал;
- 4) производство и промет на ѓубриња;
- 5) производство и промет на квалитет на добиточна храна;
- 6) евиденција на приплоден и друг добиток, преглед на земјоделскиот имот, на објекти и опрема при држење на добитокот, врши преглед на исхраната, утврдува земјоделска инфраструктура, врши надзор на држењето на пчели и пчеларски ред за испаша, водење на матични книги и обележувања, го утврдува исполнувањето на критериумите за производство, потекло на добитокот и надзор на прометот на добитокот и приплодниот материјал, како и надзор над работата на одобрените институции и одгледувалишта на пчелни матици;
- 7) производство, промет и улов на риби;
- 8) генетски модифицирани организми;
- 9) радионуклиди во добиточна храна, растенија и семенски материјал;
- 10) производство и промет на афион;
- 11) производство и промет на органски производи;
- 12) производство и промет на вино;
- 13) производство и промет на тутун;
- 14) производство и промет на цвеќе и декоративни растенија;
- 15) пасишта;
- 16) правни и физички лица за добивање на финансиска поддршка во земјоделството;
- 17) настанати полски штети;
- 18) опремата и простории каде што се врши преработка и доработка на земјоделски производи;
- 19) земјоделска механизација, техника и транспортни средства;
- 20) процесите на преработка и доработка во сите фази, се до финалниот производ;
- 21) зоните чувствителни на нитрати и наводнување и одводнување;
- 22) спроведување на препораките за добра земјоделска пракса;
- 23) просториите за чување и одржување на земјоделските производи и

24) деловни простории, книги, исправи, материјали во електронска форма, документација која се води и чува во електронски медиуми, а на барање да се изработат во писмена форма која мора веродостојно да ја потврдува електронската форма, службени регистри и други јавни бази на податоци и друга документација преку која се остварува увид во извршувањето на законите и поблиските прописи.

Член 12

Инспекторатот, покрај работите од членот 11 на овој закон, е овластен да врши инспекциски надзор преку контрола и прегледи на пратките од увоз и извоз, и тоа на:

- квалитет на пратките од увоз на добиточна храна, ѓубриња, семенски и саден материјал на царинските терминали,
- вино при увоз и извоз,
- квалитетот на цвеќе и декоративни растенија при увоз и извоз и
- пратки од добиточна храна, ѓубриња, семенски и саден материјал, производи за заштита на растенијата и растенијата на граничните премини, преку фитосанитарна контрола при увоз, извоз и транзит.

За извршената контрола од ставот 1 алинеи 1, 2 и 3 на овој член, инспекторот издава уверение за квалитет. Без уверение, не смее да се пушти во промет добиточната храна, ѓубрињата, семенскиот и садниот материјал, цвеќето и декоративните растенија.

Формата и содржината на образецот на уверението од ставот 2 на овој член го пропишува министерот.

V. ОБЛАСТУВАЊЕ

Член 13

Областувањето за вршење на инспекциски надзор, инспекторот го докажува со службена легитимација со амблем.

Со легитимацијата со амблем се утврдува службеното својство на инспекторот и при инспекцискиот надзор е должен да ја покаже.

Формата и содржината на образецот на службената легитимација со амблемот, како и начинот на издавање и одземање на службената легитимација од ставот 1 на овој член ја пропишува министерот.

Член 14

Во случај кога е утврдено дека има основ за постоење на кривично дело, инспекторот е должен да поднесе пријава за покренување на кривична постапка.

VI. ИНСПЕКЦИСКИ НАДЗОР

Член 15

Инспекторот работите од својата надлежност ги врши самостојно и презема мерки, врз основа и во рамките утврдени со овој закон и други закони, кои му се во делокругот на работење, како и поблиските прописи донесени врз основа на овие закони.

При вршење на инспекциски надзор, инспекторот е овластен да врши надзор на органи во состав на Министерството, јавните претпријатија, јавни научни и образовни установи, агроберзи, агенции, трговски друштва, правни лица, здруженија на граѓани и физички лица (во натамошниот текст: субјекти), кои вршат дејност од областа на земјоделството, руралниот развој, рибарството и аквакултурата.

Член 16

Ако инспекторот утврди дека постои основ за преземање на дејствија од друг надлежен орган е должен, без одлагање, да го извести тој орган.

Член 17

При извршување на инспекцискиот надзор, секој инспектор користи службен печат со број, соодветен на бројот на неговата легитимација од членот 13 на овој закон.

Формата и содржината на печатот, како и начинот на издавање и одземање на печатот од ставот 1 на овој член, ја пропишува министерот.

Член 18

Субјектот над кој се врши инспекциски надзор е должен да му овозможи на инспекторот непречен пристап на имотот, објектите, превозните средства, опрема и одземање на предмети, средства, производи, растенија, риби и друго, како и целосен увид во документацијата која инспекторот ја бара и да дава вистинити, точни податоци, информации и примероци без надоместок.

Инспекциски надзор се врши со најава или без претходна најава кај контролиран субјект во кое било време и зема изјава од одговорното лице во правното лице, од него овластени лица, сведоци и други физички лица.

По потреба инспекторот при вршењето на инспекцискиот надзор може да го утврдува идентитетот на граѓаните.

Инспекторот може да побара од Министерството за внатрешни работи да му укаже помош при спроведување на инспекциски надзор, ако наиде на физички отпор, или ако таков отпор оправдано може да се очекува и во други случаи утврдени со закон.

Во случаите од ставот 4 на овој член, Министерството за внатрешни работи е должно да укаже помош.

Во случај кога е потребно при инспекцискиот надзор, инспекторот може да побара и стручно мислење од јавна научно-образовна установа.

Член 19

За службените дејствија при инспекцискиот надзор инспекторот е должен да состави записник во кој се внесува наодот за состојбата.

Записникот го потпишуваат лицата кои учествувале во постапката на инспекциски надзор. Кога лицето кое учествувало во постапката на инспекциски надзор ќе одбие да го потпише записникот, инспекторот ќе го забележи тој факт и причината за одбивање и во графата за потпис ќе забележи "лицето одби да го потпише записникот".

Контролираниот субјект може да даде забелешка на содржината на записникот при составување на истиот и истата се внесува во записникот. Еден примерок од записникот се дава на контролираниот субјект.

Формата и содржината на образецот на записникот од ставот 1 на овој член ја пропишува министерот.

Член 20

Ако инспекторот при вршење на инспекцискиот надзор утврди дека законот или друг пропис не е применет или е неправилно применет од страна на правното или физичкото лице, е должен да донесе решение со кое ќе се нареди да се отстранат неправилности во определен рок.

Правното или физичкото лице од ставот 1 на овој член е должно да ги отстрани неправилностите утврдени со решение во определен рок.

Решението од ставот 1 на овој член има сила на извршна исправа.

Правното или физичкото лице е должно писмено да го извести инспекторот за отстранетите неправилности, наредени со решение.

Инспекторот може да донесе и решение со кое ќе забрани вршење на дејност и да преземе мерки за запечатување на објект, опрема или просторија во која се

врши дејноста, како последна мерка по утврдување дека нема други мерки, за заштита на животот, здравјето на луѓето, животните, растенијата од сериозен ризик и од обезбедување на докази.

Запечатувањето се врши со жиг на инспекторот и лента со натпис "ЗАТВОРЕНО ОД ДРЖАВНИОТ ИНСПЕКТОРАТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСТВО".

Жигот и лентата ќе бидат отстранети, без одлагање, по завршување на инспекцискиот надзор, откако сите ризици се отстранети и доказите се обезбедени.

Во случај кога е потребно инспекторот може да врши пломбирање на предмети, средства, производи, растенија со оловни пломби и се запечатуваат со клешти за пломбирање кои имаат број.

Во случаите од ставот 8 на овој член правното или физичкото лице е должно да овозможи пломбирање на објектот, опремата или просторијата.

Пломбите од ставот 8 на овој член можат да бидат отстранети, сменети или уништени само од страна на инспекторот кој ги поставил истите.

При контролата, доколку е потребно, инспекторот користи стоп таблица.

Формата, содржината и начинот на употреба на стоп таблицата ја пропишува министерот.

Формата, содржината на жигот и лентата ги пропишува министерот.

Член 21

Против решението на инспекторот од членот 20 на овој закон може да се изјави жалба до министерот во рок од осум дена од денот на добивањето на решението преку надлежниот инспектор.

Жалбата изјавена против решението на инспекторот не го одлага извршувањето на решението.

Член 22

Во случај ако инспекторот се посомнева во декларираниот квалитет на производите, зема потребен број на примероци на пропишан начин и ги доставува на овластената установа за анализа, која е должна истите да ги испита и резултатот да го достави до инспекторатот во рок од пет дена од денот на приемот на примерокот.

При земање на примероците инспекторот составува записник каде што детално ја наведува причината за земање на истите.

Инспекторот за утврдување на декларираниот квалитет на производите, на граничните премини и царинските терминали, може да земе потребен број на примероци.

За резултатите од извршената анализа, инспекторот е должен веднаш писмено да го извести правното или физичкото лице од кое се земи примероците.

Ако правното или физичко лице не е задоволно од резултатите на анализата, може да побара да се изврши супер анализа, во рок од осум дена од денот на приемот на резултатите.

Доколку резултатите на супер анализата и анализата се различни, се зема резултатот на супер анализата.

Трошоците за анализа или супер анализа, како и трошоците за транспорт и уништување, ги поднесува увозникот или извозникот.

Земените примероци се запечатуваат со клешти за пломбирање, со оловни пломби кои имаат број.

Пломбите од ставот 8 на овој член можат да бидат отстранети, сменети или уништени, само од страна на инспекторот кој ги поставил истите.

Член 23

Кога со закон или пропис, заснован врз закон, е предвидена можноста за одземање на предмети, средства, производи, растенија, риби и документи, заради обезбедување на докази за утврдување на фактичка состојба, со кои е сторен прекршок или кривично дело,

инспекторот треба привремено да ги одземе и остави на чување во одредени случаи, за што е должен да издаде потврда за привремено одземени предмети, со точен опис и попис на одземените предмети, средства, производи, растенија, риби, документи и друго.

Инспекторот е должен документацијата да ја врати што е можно побрзо, но не подоцна од три дена, сметајќи го денот на одземањето, како и производите за кои е обезбедено соодветна документација.

Ако одземените предмети, производи, растенија и риби се со неутврден квалитет и подложени на брзо расипување или пропаѓање инспекторот со решение ќе нареди нивно уништување.

Кога одземените предмети, производи, растенија и риби се од непознати лица Инспекторатот може да ги продаде или уништи комисијски. Комисијата ја формира министерот. Средствата добиени од продажба се приход на Буџетот на Република Македонија.

Формата и содржината на образецот на потврдата за привремено одземени предмети, средства, производи, растенија и риби, како и цената на одземените предмети, средства, производи, растенија и риби, кои се предмет на продажба, ги пропишува министерот.

Член 24

При вршењето на инспекцискиот надзор, доколку инспекторот има потреба од трошоци кои се неопходни за откривање на сторителите на прекршоци, како и за транспорт на предмети, средства, производи, растенија, риби и друго, кои претставуваат предмет за сторен прекршок или кривично дело, истите се на товар на Министерството.

Инспекторот за оправданоста и висината на трошоците од ставот 1 на овој член, потребно е претходно да добие одобрение од директорот.

VII. ПРЕКРШОЧНА ПОСТАПКА, ПОСТАПКА ЗА ПОРАМНУВАЊЕ И ПОСРЕДУВАЊЕ

Член 25

Во случај кога е утврдено дека е сторен прекршок, инспекторот ќе му предложи на сторителот на прекршокот постапка за порамнување, а за одделни прекршоци предвидени со закон, постапка за посредување.

Доколку прекршителот не постапи по одредбите од ставот 1 на овој член инспекторот поведува прекршочна постапка, во рок и постапка, определена со закон.

Член 26

Министерот може да формира прекршочна комисија која ќе биде надлежна за водење на прекршочна постапка, за прекршоци од одделни области и за одделни подрачја од Република Македонија, во согласност со надлежноста на апелационите судови определена со Законот за судовите.

Прекршочната комисија (во натамошниот текст: Комисијата) е составена од три члена и нивни заменици од кои:

- еден дипломиран правник со пет години работно искуство во структурата, со положен правосуден испит од редовите на вработените во Министерството и

- двајца дипломирани земјоделски инженери, со три години работно искуство во структурата од редовите на вработените во Министерството.

Мандатот на членовите на Комисијата за одлучување за прекршоци трае три години, со право на реизбор на членовите. Претседател на Комисијата треба да биде лице со завршен правен факултет и положен правосуден испит.

Комисијата донесува деловник за својата работа.

Против решенијата на Комисијата, со која се изрекува прекршочна санкција, согласно со одредбите од овој закон, може да се поднесе тужба за поведување на управан спор пред надлежен суд.

Член 27

Комисијата има право да изведува докази и собира податоци кои се неопходни за утврдување на прекршокот, како и да врши други работи и презема дејствија утврдени со овој закон, Законот за прекршоците или со друг закон.

Членовите на Комисијата се самостојни и независни во работата на Комисијата и одлучуваат самостојно и по слободна оценка на доказите во рамките на овластувањата утврдени со закон.

Комисијата одлучува со мнозинство гласови од вкупен број членови.

Комисијата води единствена евиденција на прекршоците, изречените санкции и донесените одлуки на начин пропишан од министерот, во согласност со министерот за правда.

Со актот од ставот 4 на овој член се пропишува и начинот од пристап до информациите кои се содржани во евиденцијата.

Глобата која ја плаќа сторителот на прекршокот, согласно со Законот за прекршоците, го уплатува на соодветна сметка во рамките на трезорска сметка и истиот е приход на Буџетот на Република Македонија.

Член 28

Претседател и член на Комисија може да се разрешат:

- со истекот на рокот со кој е именуван за член,
- по негово барање,
- со исполнување на услови за пензија согласно со закон,
- ако е осуден со правосилна судска пресуда за кривично дело,
- ако се утврди трајна неспособност за работа,
- ако се утврди прекршување на прописите за водење на прекршочна постапка со правосилна одлука и
- ако не ги исполнува обврските кои произлегуваат од работењето во Комисијата.

Предлог за разрешување на претседател и член на Комисијата за случаите од ставот 1 алинеи 3 и 7 на овој член поднесува директорот до министерот.

Постапка за порамнување

Член 29

За сторен прекршок инспекторот води постапка за порамнување и составува записник во кој се забележуваат битните елементи на прекршокот, времето, местото, начинот на сторување на прекршокот, описот на дејствието на прекршокот и лицата затекнати на местото на прекршокот.

Во записникот може да се утврди начинот на кој ќе се отстранат последиците од прекршокот, како и начинот на надминување на последиците од сторувањето на прекршокот.

Инспекторот во постапката за порамнување му дава платен налог на сторителот на прекршокот.

Доколку сторителот го прими платниот налог е должен истиот да го потпише и примањето на истиот се забележува во записникот.

Кога сторител на прекршокот е правно лице, записникот и платниот налог го потпишува службеното, односно одговорното лице во правното лице кое се затекнало на лице место при инспекцискиот надзор или друго службено или одговорно лице кое е овластено да го потпише записникот и да го прими платниот налог.

Изјавата од ставот 5 на овој член се забележува во записникот.

Инспекторот води евиденција за покренатите постапки за порамнување и за нивниот исход.

Мандатна постапка

Член 30

Кога инспекторот ќе утврди дека е сторен прекршок ќе му врачи покана за плаќање на глоба, во рок од осум дена од денот на примање на поканата.

Ако сторителот доброволно не ја плати глобата од ставот 1 на овој член, инспекторот ќе поднесе барање за поведување на прекршочна постапка до надлежен суд, односно прекршочен орган.

Формата и содржината на образецот на поканата ја пропишува министерот.

Платен налог

Член 31

Ако сторителот го признае делото што му се става на товар или ако инспекторот прекршокот го утврди лично или го утврди со употреба на соодветни технички средства и направи, инспекторот веднаш ќе издаде платен налог.

Платниот налог за прекршокот содржи: лично име и презиме, адреса, единствен матичен број на граѓанинот, ако се работи за странец и број на патна исправа и држава, податоци за вработување на сторителот, за правното лице назив и седиште и даночен број, место и време за сторување на прекршокот, правна квалификација на прекршокот, износ на глобата, број на сметка за плаќање и правна поука, а може и други податоци во согласност со прописите.

Се смета дека сторителот на прекршокот со потписот на приемот на платниот налог се согласува да ја плати глобата.

Сторителот е должен да ја плати глобата утврдена согласно со овој член во рок од осум дена од приемот на платниот налог на сметката на органот означен во платниот налог.

Сторителот кој ќе ја плати глобата во рокот утврден во ставот 4 од овој член ќе плати само половина од изречената глоба. Поука за тоа право е дел од правната поука на платниот налог.

Во постапката која ќе се заврши со издавање на платен налог не се плаќаат трошоци на постапка.

Сторителот кој со заминување заради престој во странство би можел да го одбегне плаќањето на глобата е должен веднаш да ја плати глобата. За платената глоба се издава потврда.

Ако сторителот не ја плати глобата во рокот од ставот 4 на овој член инспекторот ќе поднесе барање на поведување на прекршочна постапка до надлежниот орган.

Формата и содржината на образецот на платниот налог ја пропишува министерот.

Посредување

Член 32

За одделни прекршоци, кога тоа е определено со закон, инспекторот кој е надлежен за поведување на постапка ќе му предложи на сторителот на прекршокот постапка на посредување и постигнување согласност со која сторителот на прекршокот треба да ја плати глобата, другите давачки или да ги отстрани последиците на прекршокот.

Постапката за посредување ја води комисија за посредување формирана од министерот на предлог на директорот.

Комисијата за посредување е составена од три члена и нивни заменици од кои еден член ја врши функцијата претседател. Членовите на Комисијата за посредување се избираат од редот на државните службеници вработени во Инспекторатот од кои еден е дипломиран правник. Мандатот на членовите на Комисијата за по-

средување е три години, со право на реизбор на членовите. Претседател на Комисијата за посредување треба да биде лице со завршен правен факултет и положен правосуден испит.

Комисијата за посредување работи на седница на која задолжително присуствуваат претставници на сторителот и инспекторот.

За постигната согласност во постапката за посредување се составува спогодба во која се констатира согласноста од двете страни.

Во спогодбата се утврдуваат обврските на сторителот на прекршокот, и тоа:

- висина и начин на плаќање на глоба,
- висина и начин на плаќањето на другите давачки и трошоци и
- мерки кои треба да ги преземе сторителот, со цел да ги отстрани последиците од прекршокот.

Во случаите во кои е постигната согласност за посредување глобата на сторителот може да биде намалена најмалку за една половина од максимум пропишаната глоба за прекршокот определена со закон.

Комисијата за посредување е должна да води евиденција за поведените постапки за посредување и за нивниот исход.

Постапката за посредување е итна.

Спогодбата од ставот 5 на овој член има сила на извршна исправа.

Ако постапката на посредување не успее, инспекторот поднесува барање за поведување на прекршочна постапка на кое на сторителот на прекршокот ќе му се наведат трошоците за посредувањето.

Трошоците од ставот 12 на овој член за повикување и сослушување на сведоци и вешти лица, како и за работата на Комисијата, ги пропишува министерот.

VIII. ПРЕКРШОЧНИ ОДРЕДБИ

Член 33

Глоба во износ од 3.500 до 5.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правното лице, ако:

1) при вршење на инспекциски надзор на инспекторот не му овозможува непречен пристап на простории, објекти, опрема, превозни средства, имот и друго, како и не му ја дава потребната документација и дава невинити податоци и информации, спротивно на членот 18 став 1 од овој закон;

2) не постапува по решението на инспекторот, спротивно на членот 20 став 2 од овој закон;

3) писмено не го извести инспекторот за отстранетите неправилности, наредени со решение, спротивно на членот 20 став 4 од овој закон;

4) не му дозволува на инспекторот да изврши пломбирање, ставање на жиг и поставување на лента, спротивно на членот 20 став 6 од овој закон и

5) не изготвува извештај за испитување на примероците и, по завршување на испитувањето, не го достави извештајот до инспекторот во рок од пет дена, спротивно на членот 22 став 1 од овој закон.

Глоба во износ од 1.000 до 2.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на одговорното лице во правното лице за прекршокот од ставот 1 на овој член.

За прекршокот од ставот 1 на овој член, освен глоба на правното лице ќе му се изрече и прекршочна санкција забрана за вршење на дејност во траење од шест месеца до една година.

Покрај глобата за прекршоците од ставот 1 на овој член може да се изрече посебна прекршочна мерка, одземање на предмети, средства, производи, растенија, риби и друго што се употребени за извршување на прекршокот, како и конфискација на имот и имотна корист прибавени со прекршокот.

Член 34

Глоба во износ од 500 до 1.500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече и на физичко лице за сторен прекршок од членот 33 на овој закон.

Покрај глобата од ставот 1 на овој член може да се изрече посебна прекршочна мерка одземање на предмети, средства, производи, растенија, риби и друго што се употребени за извршување на прекршокот, како и конфискација на имот и имотна корист прибавени со прекршокот.

IX. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ**Член 35**

Со денот на влегувањето во сила на овој закон државните фитосанитарни инспектори продолжуваат со работа во Државниот инспекторат за земјоделство.

Член 36

Поблиските прописи, предвидени со овој закон, ќе се донесат во рок од осум месеца од денот на влегувањето во сила на овој закон.

До денот на влегувањето во сила на прописите од ставот 1 на овој член продолжуваат да се применуваат прописите кои биле донесени врз основа на Законот кој престанува да важи со влегувањето во сила на овој закон.

Член 37

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Законот за земјоделската инспекција ("Службен весник на Република Македонија" број 38/2004 и 89/2008).

Член 38

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

LIGJ PËR INSPEKTORATIN SHETEROR TË BUJQESISE

1. DISPOZITAT E PERGJITHSHME**Neni 1**

Me kete ligj rregullohen parimet, organizimi, kompetenca, autorizimet dhe procedura e mbikeqyrjes inspektuese nga ana e inspektoreve në Inspektoratin Shtetëror të Bujqesise.

Qellimi i ligjit**Neni 2**

Me kete ligj sigurohet kryerja e organizuar dhe efikase e mbikeqyrjes inspektuese në sferen e bujqesise, zhvillimit rural, peshkimit dhe akuakultures, në territorin e Republikës së Maqedonise.

Mbikeqyrja inspektuese në zhvillimin rural nga paragrafi 1 të ketij neni, nuk e perfshin mbeshtetjen financiare në zhvillimin rural.

Organizimi**Neni 3**

Punet e mbikeqyrjes inspektuese nga sfera e bujqesise, zhvillimit rural, peshkimit dhe akuakultures, i kryen Inspektorati Shtetëror i Bujqesise (në tekstin e metejme: Inspektorati), si organ në perberjen e Ministrise së Bujqesise, Pylltarise dhe Ekonomise së Ujërave (në tekstin e metejme: ministria).

Procedurat**Neni 4**

Në proceduren e mbikeqyrjes inspektuese zbatohet Ligji për procedure të pergjithshme administrative, nese me kete ligj ose me ligj tjetër nga sfera e bujqesise, zhvillimit rural, peshkimit dhe akuakultures, nuk eshte i rregulluar ndryshe.

II. PARIMET**Parimi i transparences dhe publicitetit****Neni 5**

Gjate kryerjes së puneve Inspektorati i respekton parimet e transparences dhe të publicitetit në pajtim me ligjin.

Me kerkesen e personave të interesuar juridike dhe fizike Inspektorati eshte i obliguar t'i parashtroje të gjitha informatat e domosdoshme të cilat mund t'u ndihmojne, e që kane të bejne me sigurine e pergjithshme të shfrytezuesve të fundit dhe rrezikun e jetes dhe shendetit të njerezve dhe kafsheve, pervec informatave për të cilat qasja nuk lejohet me ligj.

Parimet e besueshmerise**Neni 6**

Inspektorati eshte i obliguar t'i ruaje në besueshmeri informatat dhe të dhenat e fituara, të cilat jane të arritshme gjate kryerjes së puneve nga kompetencat e tij në menyre dhe me kushte të percaktuara me ligj dhe dispozite tjetër.

Gjate ekzistimit të rrezikut serioz për jeten dhe shendetin e njerezve, kafsheve dhe bimeve drejtori i Inspektoratit i shpall informatat e verifikuara me mbikeqyrjen e inspektoratit, deri në shkallen e domosdoshme që të deshmohej nevoja për ndermarrjen e masave në pajtim me ligjin.

Parimet e kujdesit dhe perpjesetimit**Neni 7**

Inspektoret duhen t'i zbatojne detyrat deri në shkallen e domosdoshme për kryerjen efektive të kontrolleve inspektuese, duke mos u perzier me kete rast në aktivitetet e personave fizike dhe juridike.

Në rastet kur do të vertetohet se dispozita nuk eshte zbatuar ose eshte zbatuar në menyre të parregullt, cdo here kur kjo eshte e mundur dhe me arsye do t'u jepet mundesi subjekteve të kontrolluara t'i menjanojne mangesite, duke respektuar me kete rast principin e kujdesit dhe perpjesetimit.

III. ORGANIZIMI**Neni 8**

Inspektorati detyrat nga kompetenca e vet i kryen nepermjet:

- drejtorit të inspektoratit (në tekstin në vijim: drejtori),
- inspektoreve shtetërore për bujqesi dhe inspektoreve shtetërore fitosanitare (në tekstin në vijim: inspektoret),
- sherbimit profesional në inspektorat.

Neni 9

Me punen e Inspektoratit, udheheq drejtori të cilin e emeron dhe shkarkon Qeveria e Republikës së Maqedonise, me propozimin e ministrit të Bujqesise, Pylltarise dhe Ekonomise së Ujërave.

Për punen e vet drejtori i pergjigjet Qeverise së Republikës së Maqedonise dhe ministrit të Bujqesise, Pylltarise dhe Ekonomise së Ujërave (në tekstin vijues: ministri).

Drejtori ndermerr masa dhe kujdeset për aftesimin dhe perfeksionimin profesional me organizimin e trajnimeve profesionale dhe perkatese në vend dhe në vendet e huaja, për shkak zbatimit unik të ligjeve dhe dispozitave të aferta, si dhe permiresimin e kushteve për pune të inspektoreve dhe miraton programin vjetor për punen e Inspektoratit.

Në rastet kur në punen e inspektoreve ekziston konflikt interesash me detyren e tyre zyrtare, drejtori ka të drejte ta shkarkojë inspektorin nga zgjidhja e asaj lende dhe t'ia japë ta zgjidhe inspektor tjetër.

Për punen e Inspektoratit, drejtori i paraqet raport vjetor nepermjet ministrit Qeverise së Republikës së Maqedonise, kurse sipas nevojës dhe kerkeses së Qeverise ose ministrit, i dorezon edhe raporte tjera për punen e Inspektoratit për ligjet e vecanta.

Neni 10

Inspektor mund të jete person i cili i ploteson kushtet e pergjithshme të parapara me Ligjin për nepunesit shtetore, të kete perгатитje të larte profesionale në sferen e bujqesise, së paku me tre vjet pervojе pune në profesion.

Në punen e vet inspektori duhet të jete efikas, i vetedijshem, i pergjegjshem dhe i paanshem gjate kryerjes së puneve dhe detyrave zyrtare.

Inspektori eshte i detyruar t'i marre në procedure fletëparaqitjet dhe parashtrësas nga organet e administrates shtetore nga personat fizike dhe juridike dhe shoqatat e qytetareve, e në raste kur ekziston cenim i ligjeve dhe dispozitave të aferta ndaj të njejtave vepron në baze të ligjit.

Inspektori eshte i detyruar t'i njoftoje parashtruesit e fletëparaqitjeve dhe parashtrësasve nga paragrafi 3 i ketij neni, për gjendjen e verifikuar dhe masat e ndermarra.

Nese inspektori verifikon se ekziston baze për ndermarren e veprimeve nga një organ tjetër kompetent, obligohet që pa prolongim ta njoftoje atë organ.

Gjate kryerjes së mbikeqyrjes inspektuese, inspektori mban uniforme me embleme, pajisje për pune dhe pajisje për mbrojtje gjate punes. Qepjen e uniformes, pamjen e emblemes, pajisjes për pune dhe pajisjet për mbrojtje gjate punes, i percakton ministri.

IV. KOMPETENCAT

Neni 11

Inspektorati kryen mbikeqyrjen inspektuese mbi zbatimin e ligjeve nga sfera e bujqesise, zhvillimi rural, peshkimi dhe akuakultura dhe dispozitave më të aferta të miratuara në baze të ligjeve nga keto sfera.

Inspektorati në kompetencen e vet eshte i autorizuar të kryeje mbikeqyrje inspektuese nepermjet kontrolleve dhe inspektimit të:

- 1) tokes bujqesore, mbjelleseve bujqesore dhe plantacioneve,
- 2) prodhimit dhe qarkullimit të prodhimeve për mbrojtjen e bimeve,
- 3) prodhimit dhe qarkullimit të materialit faror dhe për mbjellje,
- 4) prodhimit dhe qarkullimit të hedhurinave,
- 5) prodhimit dhe qarkullimit të ushqimit cilesor për kafshet,
- 6) evidences së kafsheve për shtim dhe kafsheve të tjera, kontrollimit të prone bujqesore, të objekteve dhe pajisjes për ruajtjen e kafsheve, bën mbikeqyrjen e ushqimit, verifikon infrastrukturen bujqesore, kryen mbikeqyrjen e mbajtjes së bleteve dhe rendit bletar për ushqim, mbajtjen e librave amez dhe shenime, verifikon plotesimin e kriterëve të prodhimtarise, prejardhjen e kafsheve dhe mbikeqyrjen e qarkullimit të kafsheve dhe materialit për shtimin e kafsheve, si dhe mbikeqyrje mbi punen e institucioneve të lejuara dhe vendruajtjen e amzes së bleteve.
- 7) prodhimit, qarkullimit dhe peshkimit,
- 8) organizmave të modifikuara gjenetikisht,
- 9) radionuklideve në ushqimin e kafsheve, bimeve dhe materialit faror,
- 10) prodhimit dhe qarkullimit të afionit,
- 11) prodhimit dhe qarkullimit të prodhimeve organike,
- 12) prodhimit dhe qarkullimit të veres,
- 13) prodhimit dhe qarkullimit të duhanit,
- 14) prodhimit dhe qarkullimit të luleve dhe bimeve dekoruese,

- 15) kullotave,
- 16) personave juridike dhe fizike për marrjen mbeshtetjes financiare në bujqesi,
- 17) demeve të bera në fusha,
- 18) pajisjeve dhe lokaleve ku behet perpunimi dhe riperpunimi i prodhimeve bujqesore,
- 19) mekanizmave bujqesore, teknikes dhe mjeteve transportuese,
- 20) proceseve të perpunimit dhe riperpunimit në të gjitha fazat, deri te prodhimi final,
- 21) zonave të ndjeshme në nitrare dhe ujitjes dhe kullimit,
- 22) zbatimit të rekomandimeve për praktike bujqesore,
- 23) vendeve për ruajtjen dhe mirembajtjen e prodhimeve bujqesore,
- 24) lokaleve afariste, librave, dokumenteve, materialeve në forme elektronike, dokumentacionit që mbahet dhe ruhen në media elektronike, e me kerkese që të perpunohen në forme të shkruar që doemos duhet që në menyre autentike ta vertetoje formen elektronike, regjistrave zyrtare dhe bazave të tjera të të dhenave dhe dokumentacionit tjetër permes të cilit realizohet kontrolli në zbatimin e ligjeve dhe dispozitave më të aferta.

Neni 12

Inspektorati pervec puneve nga neni 11 i ketij ligji, eshte i autorizuar të kryeje mbikeqyrje inspektuese permes kontrollimeve dhe shikimit të dergesave nga importi dhe eksporti, edhe atë të:

- kualitetit të dergesave nga importi i ushqimit të kafsheve, plehrave, farerave dhe materialit për mbjellje në terminalët doganore,
 - veres gjate importit dhe eksportit,
 - kualitetit të luleve dhe bimeve dekoruese gjate importit dhe eksportit,
 - dergesave me ushqim për kafshe, plehrave, materialit faror dhe për mbjellje, prodhimeve për mbrojtjen e bimeve dhe bimeve në vendkalimet kufitare, permes kontrollit fitosanitar gjate importit, eksportit dhe transitit.
- Për kontrollin e kryer nga paragrafi 1, alinete 1, 2 dhe 3, të ketij neni, inspektori jep certifikate për kualitet. Pa certifikate, nuk guxon të leshohet në qarkullim ushqimi për kafshe, plehrat, materiali faror dhe për mbjellje, lulet dhe bimet dekoruese.

Formen dhe permbajtjen e formularit të certifikates nga paragrafi 2 i ketij neni, e percakton ministri.

V. AUTORIZIMI

Neni 13

Autorizimin për kryerjen e mbikeqyrjes inspektuese, inspektori e verteton me legjitimacion zyrtar me embleme.

Me legjitimacionin me embleme vertetohet cilesia zyrtare e inspektorit dhe gjate mbikeqyrjes inspektues eshte i detyruar ta tregojë.

Formen dhe permbajtjen e certifikates me embleme, si dhe menyren e leshimit dhe terheqjes së legjitimacionit, nga paragrafi 1 i ketij neni e percakton ministri.

Neni 14

Në rastin kur eshte vertetuar se ka baze për ekzistimin e vepres penale, inspektori detyrohet të parashtroje fletëparaqitje për ngritjen e procedures penale.

VI. MBIKEQYRJA INSPEKTUESE

Neni 15

Inspektori punet nga kompetenca e vet, i kryen në menyre të pavarur dhe ndermerr masa, në baze dhe në kornizat e percaktuara me kete ligj dhe me ligje të tjera, të cilat i ka në fusheveprimin e vet si dhe dispozitave më të aferta të miratuara në baze të ketyre ligjeve.

Gjate kryerjes së mbikeqyrjes inspektuese, inspektori është i autorizuar të beje mbikeqyrjen e organeve në perberjen e ministrise, ndermarrjeve publike, institucioneve publike, shkencore dhe arsimore, agrobursave, agjencive, shoqerive tregtare, personave juridike, shoqatave të qytetareve dhe personave fizike (në tekstin e metejme: subjekte) të cilet kryejne veprimtari nga sfera e bujqesise, zhvillimit rural, peshkimit dhe akuakultures.

Neni 16

Nese inspektori verteton se ka baze për ndermarrjen e veprimeve nga tjetër organ kompetent, është i detyruar që pa prolongim ta njoftoje atë organ.

Neni 17

Gjate zbatimit të mbikeqyrjes inspektuese, çdo inspektor shfrytëzon vulen zyrtare me numer, adekuate me numrin e legjitimacionit të tij nga neni 13 i ketij ligji.

Formen dhe permbytjen e vules, si dhe menyren e lesimit dhe të terheqjes së vules nga paragrafi 1 i ketij neni, e percakton ministri.

Neni 18

Subjekti ndaj të cilit kryet mbikeqyrja inspektuese është i detyruar që t'i mundesoje inspektorit qasje pa pengese në pronen, objektet, mjetet transportuese, pajisjen dhe sekuestrimin e sendeve, mjeteve, prodhimeve, bimeve, peshqve dhe të tjera, si dhe kontrollimin e plote në dokumentacion të cilin inspektori e kerkon dhe të jape të dhena të verteta, të sakta, informata dhe ekzemplare pa kompenzim.

Mbikeqyrja inspektuese behet me paralajmerim ose pa paralajmerim paraprak te subjekti që kontrollohet në çfarëdo kohe dhe merr deklarate nga personi pergjegjes te personi juridik, prej personave të autorizuar nga ai, deshmatare dhe personave të tjere fizike.

Sipas nevojës inspektori gjate kryerjes së mbikeqyrjes inspektuese mund ta vertetoje identitetin e qytetareve.

Inspektori mund të kerkoje nga Ministria e Puneve të Brendshme t'i jape ndihme gjate zbatimit të mbikeqyrjes inspektuese nese has në rezistence fizike, ose nese rezistenca e tille në menyre të arsyeshme mund të pritet edhe ne raste të tjera të percaktuara me ligj.

Në rastet nga paragrafi 4 i ketij neni, Ministria e Puneve të Brendshme është e detyruar të ofroje ndihme.

Në rastin kur nevojitet gjate mbikeqyrjes inspektuese, inspektori mund të kerkoje edhe mendim profesional nga institucioni publik shkencor-arsimor.

Neni 19

Për veprimet zyrtare gjate mbikeqyrjes inspektuese inspektori është i detyruar të perpieloje procesverbal, në të cilin shenohet konstatimi për gjendjen.

Procesverbalin e nenshkruajne personat që kane marre pjese në proceduren e mbikeqyrjes inspektuese. Kur personi që ka marre pjese në proceduren e mbikeqyrjes inspektuese do të refuzoje ta nenshkruaje procesverbalin, inspektori do ta shenoje atë fakt dhe arsyen për refuzim dhe në grafen për nenshkrim do të shenoje "personi refuzoi ta nenshkruaje procesverbalin".

Subjekti i kontrolluar mund të beje verejtje për permbytjen e procesverbalit gjate perpilimit të të njejtit dhe e njejtja shenohet në procesverbal. Një ekzemplar nga procesverbalin i jepet subjektit të kontrolluar.

Formen dhe permbytjen e formularit të procesverbalit nga paragrafi 1 të ketij neni e percakton ministri.

Neni 20

Nese inspektori gjate kryerjes së mbikeqyrjes inspektuese verteton se ligji ose dispozite tjetër nuk është zbatuar ose është zbatuar në menyre të parregullt nga ana e personit juridik ose fizik, është i obliguar të miratoje aktvendim, me të cilin do të urdherohet të menjahohen parregullsitet në afat të caktuar.

Personi juridik ose fizik nga paragrafi 1 i ketij neni është i obliguar t'i menjanoje parregullsitet e verifikuara me aktvendim në afat të caktuar.

Aktvendimi nga paragrafi 1 i ketij neni ka fuqi të dokumentit permbarues.

Personi juridik ose fizik është i obliguar me shkrim ta lajmëroje inspektorin për parregullsitet e menjanuara, të urdheruara me aktvendim.

Inspektori mund të miratoje edhe aktvendim, me të cilin do të ndaloje kryerjen e veprimtarise dhe të ndermarre masa për mbylljen e objektit, pajisjes ose të lokalit në të cilin kryhet veprimtari, si mase e fundit pas verifikimit se nuk ka masa të tjera për mbrojtjen e jetes, shëndetit të njerëzve, kafsheve, bimeve nga rreziku serioz dhe nga siguri mi i deshmive.

Mbyllja behet me vulen inspektorit dhe shirit me mbishkrim "MBYLLUR NGA INSPEKTORI SHTETËROR PËR BUJQESI".

Vula dhe shiriti do të hiqen pa prolongim, pas perfundimit të mbikeqyrjes inspektuese pasi të menjahohen të gjitha rreziqet dhe të sigurohen deshmite.

Në rastin kur është e duhur, inspektori mund të beje plumbimin e sendeve, mjeteve, prodhimeve, bimeve me vule plumbi dhe mbylljen me dara për plumbim të cilat kane numer.

Në rastet nga paragrafi 8 të ketij neni, personi fizik ose juridik është i obliguar të mundesoje plumbimin e objektit, pajisjes ose lokalit.

Vulat e plumbit nga paragrafi 8 të ketij neni mund të hiqen, zevendesohen ose të zhduken vetem nga ana e inspektorit i cili të njejtat i ka vendosur.

Gjate kontrollit, në qofte se është e duhur inspektori perdor pllaka stop.

Formen, permbytjen dhe menyren e perdorimit të pllakes stop, e percakton ministri.

Formen, permbytjen e vules dhe shiritit i percakton ministri.

Neni 21

Kunder aktvendimit të inspektorit nga neni 20 të ketij ligji mund t'i parashtroje ankese ministrit në afat prej tete ditesh prej dites së marrjes së aktvendimit nepermjet inspektorit kompetent.

Ankesa parashtruar kunder aktvendimit të inspektorit nuk e pezullon zbatimin e aktvendimit.

Neni 22

Në rast se inspektori dyshon në kualitetin e deklaruar të prodhimeve, merr një numer më të madh të ekzemplareve, në menyre të percaktuar dhe ia dorezon institucionit të autorizuar për analize, e cila është e obliguar të njejtat t'i analizoje dhe rezultatin t'ia dorezoj inspektorit në afat për pese ditesh nga dita e pranimit të ekzemplarit.

Gjate marrjes së ekzemplareve, inspektori bën procesverbal ku hollesisht e thekson shkakun për marrjen e të njejtave.

Inspektori për verifikimin e kualitetit të deklaruar të prodhimeve, në vendkalimet kufitare dhe terminalet doganore, mund të marre një numer të duhur të ekzemplareve

Për rezultatet e analizes së kryer, inspektori është i obliguar që menjehere ta informoje me shkrim personin fizik ose juridik nga të cilet jane marre ekzemplaret.

Nese personi fizik ose juridik nuk është i kenaqur nga rezultatet e analizes, mund të kerkoje që të behet super-analize, në afat prej tete ditesh nga dita e pranimit të rezultateve.

Nese rezultatet e super-analizes dhe të analizes jane të ndryshme, merret rezultati i super-analizes.

Shpenzimet për analize dhe super-analize, si dhe shpenzimet për transport dhe zhdukje, i bart importuesi ose eksportuesi.

Ekzemplaret e marre mbylljen me dara për plumbim me vula plumbi të cilat kane numra

Vulat e plumbit nga paragrafi 8 të ketij neni mund të menjahohen, nderrohen ose të zhduken vetem nga ana e inspektorit i cili i ka vendosur të njëjtat.

Neni 23

Kur me ligj ose dispozite bazuar në ligj, është parapare mundësia për sekuestrimin e sendeve, prodhimeve, bimeve, peshqve dhe dokumenteve, për shkak të sigurimit të deshmive për verifikimin e gjendjes faktike, me të cilat është bere shkelje ose veper penale, inspektori duhet t'i sekuestroje perkohesisht dhe t'i vendose për ruajtje në raste të pacaktuara, për çka është i obliguar të jape vertetim për sekuestrim të perkohshem të sendeve, me pershkrim dhe liste të sendeve, mjeteve, prodhimeve, bimeve, peshqve dokumenteve të sekuestruara dhe të tjera.

Inspektori është i obliguar që dokumentacionin ta kthejë sa është e mundur më shpejt, por jo më vonë se tri dite, llogaritur nga dita e sekuestrimit, si dhe prodhimet për të cilat është siguruar dokumentacioni perkates.

Nese sendet, prodhimet, bimët dhe peshqit e sekuestruar janë me kualitet të paverifikuar dhe u nenshtrohen demtitit ose prishjes së shpejte, inspektori me aktvendim do të urdherojë zhdukjen e tyre.

Kur sendet, prodhimet, bimët dhe peshqit e sekuestruar janë nga persona të panjohur, Inspektori mund t'i sheshe ose t'i zhduke me komision. Komisionin e formon ministri. Mjetet e marra nga shitja janë të hyra në Buxhetin e Republikës së Maqedonise.

Formen dhe permbytjen e formularit të vertetimit për sekuestrimin e perkohshem të sendeve, mjeteve, prodhimeve, bimeve dhe peshqve, si dhe cimin e sendeve, mjeteve, prodhimeve, bimeve dhe peshqve të sekuestruar, që janë lende e shitjes, i percakton ministri.

Neni 24

Gjate kryerjes së mbikeqyrjes inspektuese, nese inspektori ka nevojë për shpenzime, të cilat janë të domosdoshme për zbulimin e kryeresve të kundervajtjeve, si dhe të transportit të sendeve, mjeteve, prodhimeve, bimeve, peshqve dhe të tjera, të cilat paraqesin lende të kundervajtjes së kryer ose veper penale, të njëjtat janë në barre të ministrise.

Inspektori për arsyen dhe lartesine e shpenzimeve nga paragrafi 1 të ketij neni, është e nevojshme që paraprakisht të marrë leje nga drejtori.

VII. PROCEDUR PËR KUNDERVAJTJE, PROCEDURA PËR BARAZIM DHE NDERMJETESIM

Neni 25

Në rastin kur është verifikuar se është bere kundervajtje, inspektori do t'i propozojë kryeresit të kundervajtjes procedure për barazim, kurse për disa kundervajtje të para para me ligj, procedure për ndermjetesim.

Nese kundervajtjesi nuk vepron sipas dispozitave nga paragrafi 1 të ketij neni, inspektori ngre procedure, në afat dhe procedure të percaktuar me ligj.

Neni 26

Ministri mund të formojë komision për kundervajtje, i cili do të jete kompetent për mbajtjen e procedurës për kundervajtje, për kundervajtje nga sfera të caktuara dhe për rajone të caktuara nga Republika e Maqedonise, në pajtueshmerise me kompetencen e gjykatave të apelit të percaktuar me Ligjin për gjykata.

Komisioni për kundervajtje (në tekstin e metejme: Komisioni) perbehet prej tre anetaresh dhe zevendesve të tyre:

- një jurist i diplomuar me pese vjet pervojë pune në profesion, me provimin e dhene të jurisprudences, nga radhet e të punesuarve në ministri,
- dy inxhinierë të bujqesise të diplomuar, me tre vjet pervojë

pune nge radhet e të punesuarve në ministri.

Mandati i anetareve të komisionit për vendimmarrje për kundervajtjet zgjate tre vjet me të drejte për rizgjedhje të anetareve. Kryetari i Komisionit duhet të jete person me fakultet të kryer juridik dhe me provimin e dhene të jurisprudences.

Komisioni miraton rregullore për punen e tij.

Kunder aktvendimit të Komisionit, me të cilin shqiptohet sanksion për kundervajtje, në pajtueshmeri me dispozitat nga ky ligj, mund të parashtrohet ankese për mbajtjen e kontestit administrativ para gjykates kompetente.

Neni 27

Komisioni ka të drejte të nxjerre deshmie dhe të mbledhe të dhena që janë të domosdoshme për verifikimin e kundervajtjes, si dhe të kryejë pune të tjera dhe të ndermarre veprime të percaktuara me kete ligj, Ligjin për kundervajtje ose me ligj tjetër.

Anetaret e Komisionit janë të mevetesishem dhe të më pavarur në punen e Komisionit dhe vendosin pavaresisht dhe sipas vleresimit të lire të deshmive në kornize të autorizimeve të percaktuara me ligj.

Komisioni vendos me shumice votash nga numri i pergjithshem i anetareve.

Komisioni mban evidence unike të kundervajtjeve, shqipton sanksione dhe për vendimet e marra në menyre të percaktuar nga ministri, në pajtueshmeri me ministrin e Drejtesise.

Me aktin nga paragrafi 4 të ketij neni percaktohet edhe menyra e qasjes te informacionet të cilat janë të mbajtura në evidence.

Gjohen të cilen e paguan kryeresi i kundervajtjes, në pajtueshmeri me Ligjin për kundervajtje, e dergon në llogari adekuate në kornize të llogarise së arkës edhe e njëjta është e hyre e Buxhetit të Republikës së Maqedonise.

Neni 28

Kryetari dhe anetari i Komisionit mund të shkarkohen:

- me skadimin e afatit me të cilin është emeruar për anetare,
- me kerkesen e tij,
- me plotesimin e kushteve për pension në pajtueshmeri me ligjin,
- nese është i denuar me aktvendim të plotfuqishem gjyqesor për veper penale,
- nese vertetohet paaftesi e perhershme për pune,
- nese vertetohet shkelje e dispozitave për mbajtjen e procedurës për kundervajtje me vendim të plotfuqishem, dhe
- nese nuk i ploteson obligimet që dalin nga puna e Komisionit.

Propozim për shkarkimin e kryetarit dhe të anetarit të Komisionit për rastet nga paragrafi 1, alineja 3 dhe 7 të ketij neni, i paraqet drejtori ministrin.

Procedura për barazim

Neni 29

Për kundervajtje të kryer inspektori mban procedure për barazim dhe perpilon procesverbal ku shenohen elementet qenesore të kundervajtjes, koha, vendi, menyra e kryerjes së kundervajtjes, pershkrimi i veprimit të kundervajtjes, personat e hasur në vendin e kundervajtjes.

Në procesverbal mund të vertetohet menyra me të cilën do të menjahohen pasojat nga kundervajtja, si dhe menyra e tejkallimit të pasojave nga kryerja e kundervajtjes.

Inspektori në procedurën për barazim, i jep urdherpagese kryeresit të kundervajtjes.

Nese kryeresi e pranon urdherpagesen, është i obliguar ta nenshkruaje të njëjten dhe pranimi i së njëjtes shenohet në procesverbal.

Kur kryeresi i kundervajtjes është personi juridik, procesverbalin dhe urdherpagesen e nenshkruan personi zyr-

tar, gjegjesisht personi pergjegjes te personi juridik, i cili eshte hasur ne vendin e ngjarjes gjate mbikeqyrjes inspektuese ose person tjetër zyrtar ose pergjegjes i autorizuar ta nenshkruaje procesverbalin dhe ta pranoje urdherpagesen.

Deklarata nga paragrafi 5 të ketij neni shenohet në procesverbal.

Inspektori mban evidence për procedurat e ngritura për barazim dhe për perfundimet e tyre.

Procedura mandatore

Neni 30

Kur inspektori do të verifikojë se eshte bere kundervajtje, do t'i dorezoje thirrje për pagesen e gjobes, në afat prej tete ditësh nga dita e pranimit të thirrjes.

Nese kryeresi nuk e paguan gjoben nga paragrafi 1 të ketij neni në menyre vullnetare, inspektori do t'i paraqese kerkese për mbajtjen e procedures për kundervajtje gjykatës kompetente perkatesisht organit për kundervajtje.

Formen dhe permbajtjen e formularit të thirrjes e percahton ministri.

Urdherpagesa

Neni 31

Nese kryeresi e pranon veprën ngarkime të cilen ngarkohet ose nese inspektori kundervajtjen e deshmon personalisht ose e deshmon me perdorimin e mjeteve dhe aparateve teknike perkatese menjehere do të jape urdherpagese.

Urdherpagesa për kundervajtjen permban: emrin dhe mbiemrin personal, adresen, numrin unik të amzes së qytetarit nese behet fjale për të huaj dhe numrin e dokumentit të udhetimit dhe shtetin, të dhenat për punesim të kryeresit, për personin juridik: emrin dhe seline, numrin tatimor, vendin dhe kohen e kryerjes së kundervajtjes, kualifikimin juridik të kundervajtjes, shumen e gjobes, numrin e llogarise për pagese dhe keshillen juridike, por mundet edhe të dhena të tjera në pajtuesmeri me dispozitat.

Konsiderohet se kryeresi i kundervajtjes me nenshkrimin e pranimit të urdherpageses pajtohet ta paguaje gjoben.

Kryeresi eshte i obliguar që ta paguaje gjoben e percaktuar në pajtuesmeri me kete nen në afat prej tete ditësh nga dita e pranimit të urdherpageses në llogarine e organit –të shenuar në urdherpagese.

Kryeresi që do ta paguaje gjoben në afatin e percaktuar në paragrafin 4 të ketij neni, do ta paguaje vetem gjysmen e gjobes së shqiptuar. Keshilla për atë të drejte eshte pjese e keshilles juridike të urdherpageses.

Në proceduren e cila do të perfundoje me dhenien e urdherpageses nuk paguhen shpenzimet e procedures.

Kryeresi i cili me shkuarjen për shkak të qendrimit në vend të huaj do të mund t'i ikë pageses së gjobes, eshte i obliguar që menjehere të paguaje gjoben. Për gjoben e paguar jepet vertetim.

Nese kryeresi nuk e paguan gjoben në afatin nga paragrafi 4 të ketij neni, inspektori do t'i paraqese kerkese mbajtjen e procedures për kundervajtje organit kompetent.

Formen dhe permbajtjen e formularit të urdherpageses e percahton ministri.

Ndermjetesimi

Neni 32

Për kundervajtje të caktuara kur ajo eshte e percaktuar me ligj, inspektori i cili eshte kompetent për mbajtjen e procedures do t'i propozojë kryeresit të kundervajtjes procedure për ndermjetesim dhe arritjen e pelqimit, me të cilen kryeresi i kundervajtjes duhet ta paguaje gjoben, shpenzimet tjera, ose t'i menjanoje pasojat e kundervajtjes.

Proceduren për ndermjetesim e mban komisioni për ndermjetesim, i formuar nga ministri me propozimin e drejtorit.

Komisioni për ndermjetesim eshte i perbere prej tre anetaresh dhe zevendesve të tyre nga të cilet një anetar e kryen funksionit e kryetarit. Anetaret e Komisionit për ndermjetesim zgjidhet nga radhet e nepunesve shteterore të punesuar në Inspektorat prej të cileve njeri eshte jurist i diplomuar. Mandati i anetareve të komisionit për ndermjetesim eshte tri vjet, me të drejte për rizgjedhje. Kryetari i Komisionit për ndermjetesim duhet të jete person me fakultet të kryer juridik dhe me provimin e dhene të jurisprudence.

Komisioni për ndermjetesim punon në mbledhje në të cilen detyrimisht marrin pjese perfaqesuesit e kryeresit dhe inspektori.

Për pajtuesmerine e arritur në proceduren për ndermjetesim hartohet marreveshje me të cilen konstatohet pajtuesmeria nga të dyja palet.

Në marreveshje percaktohen obligimet e kryeresit të kundervajtjes edhe atë:

- lartesia dhe menyra e pageses së gjobes,
- lartesia dhe menyra e pageses së detyrimeve dhe shpenzimeve të tjera, dhe
- masa të cilat duhet t'i ndermarre kryeresi, me qellim që t'i menjanoje pasojat nga kundervajtja.

Në rastet në të cilat eshte arritur pajtuesmeri për ndermjetesim, gjoba për kryeresin mund të zvogelohet së paku për një gjysme nga maksimumi i gjobes së percaktuar për kundervajtjen të percaktuar me ligj.

Komisioni për ndermjetesim eshte i obliguar të mbaje evidence për procedurat për ndermjetesim dhe për rezultatet e tyre.

Procedura për ndermjetesim eshte urgjente.

Marreveshja nga paragrafi 5 të ketij neni ka fuqi të dokumentit ekzekutues.

Nese procedura e ndermjetesimit nuk ka sukses, inspektori parashtron kerkese për mbajtjen e procedures për kundervajtjesve, kryeresit të kundervajtjes do t'i kumtohen shpenzimet për ndermjetesim.

Shpenzimet nga paragrafi 12 të ketij neni për thyerje dhe degjim të deshmitareve dhe personave profesional, si dhe për punen e komisionit, i percahton ministri.

VIII. DISPOZITAT PËR KUNDERVAJTJE

Neni 33

Gjobe në shume prej 3 500 deri në 5 000 euro me kundervlere në denare, do t'i shqiptohet për kundervajtje personit juridik, nese:

1) gjate kryerjes së mbikeqyrjes inspektuese nuk i mundeson inspektorit qasje pa pengesa në lokalet, objektet, pajisja, mjetet transportuese, prone dhe të tjera, si dhe nuk ia jep dokumentacionin e duhur dhe jep të dhena dhe informacione të paverteta, në kundërshtim me nenin 18, paragrafi 1 të ketij ligji,

2) nuk vepron sipas aktvendimit të inspektorit, në kundërshtim me nenin 20, paragrafi 2 nga ky ligj,

3) me shkrim nuk e informon inspektorin për parregullsite e menjanuara, të urdheruara me aktvendim, në kundërshtim me nenin 20, paragrafi 4 nga ky ligj,

4) nuk i mundeson inspektorit të beje plumbimin, vendosjen e vules dhe vendosjen e shiritit, në kundërshtim me nenin 20, paragrafi 6 nga ky ligj, dhe

5) nuk pergatit raport për kontrollimin e ekzemplareve dhe pas mbarimit të kontrollimit, nuk ia dorezon raportin inspektorit në afat prej 5 ditësh, në kundërshtim me nenin 22, paragrafi 1 nga ky ligj.

Gjobe prej 1 000 deri në 2 000 euro me kundervlere në denare, do t'i shqiptohet personit pergjegjes te personi juridik, për kundervajtjen nga paragrafi 1 të ketij neni.

Për kundervajtjen nga paragrafi 1 të ketij neni, pervec gjobes personit juridik do t'i shqiptohet edhe sanksion për kundervajtje ndalim për kryerjen e veprimtarise, në kohezgjatje prej gjashte muajsh deri në një vit.

Pervец gjobes për kundervajtjet nga paragrafi 1 të ketij neni, mund të shqiptohet mase e vecante për kundervajtje sekuestrim të sendeve, mjeteve, prodhimeve, bimeve, peshqve dhe të tjera, që janë perdorur për kryerjen e kundervajtjes, si dhe konfiskim të pronës dhe dobise pronësore të perfituar me kundervajtjen.

Neni 34

Gjobe në shume prej 500 deri 1 500 euro me kundervlere në denare do t'i shqyrtohet edhe personit fizik për kundervajtjen e kryer, nga neni 33 të ketij ligji.

Pervец gjobes nga paragrafi 1 të ketij neni, mund të shqiptohet mase e vecante për kundervajtje sekuestrim i sendeve, mjeteve, prodhimeve, bimeve, peshqve dhe të tjere, që janë perdorur kryerjen e kundervajtjes, si dhe konfiskim të pronës dhe dobise pronësore të perfituar me kundervajtjen.

IX. DISPOZITAT KALIMTARE DHE PERFUNDIMTARE

Neni 35

Me ditën e hyrjes në fuqi të ketij ligji, inspektorët shtetërorë fitosanitare vazhdojnë me punë në Inspektoratin Shtetëror për Bujqësi.

Neni 36

Dispozitat më të afërta të parapara me kete ligj, do të miratohen në afat prej tete muajsh nga dita e hyrjes në fuqi të ketij ligji.

Deri në ditën e hyrjes në fuqi të dispozitave nga paragrafi 1 të ketij ligji, vazhdojnë të zbatohen dispozitat të cilat janë miratuar në baze të ligjit, i cili shfuqizohet me hyrjen në fuqi të ketij ligji.

Neni 37

Me ditën e hyrjes në fuqi të ketij ligji shfuqizohet Ligji për inspeksion bujqësor ("Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numer 38/2004 dhe 89/2008).

Neni 38

Ky ligj hyn në fuqi ditën e tete nga dita e shpalljes në "Gazeten zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

412.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ПЕРСОНАЛНИОТ ДАНОК НА ДОХОД

Се прогласува Законот за изменување и дополнување на Законот за персоналниот данок на доход, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 12 февруари 2009 година.

Бр. 07-1008/1
12 февруари 2009 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Бранко Цврнковски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ПЕРСОНАЛНИОТ ДАНОК НА ДОХОД

Член 1

Во Законот за персоналниот данок на доход („Службен весник на Република Македонија“ бр. 80/93, 70/94, 71/96, 28/97, 8/2001, 50/2001, 2/2002, 44/2002, 96/2004, 120/2005, 52/2006, 139/2006, 160/2007 и 159/2008), во членот 31 став 5 точка 1 зборовите: „од мал обем“ се заменуваат со зборовите: „исклучиво преку продажни места на организирани зелени пазари“.

По ставот 5 се додаваат два нови става 6 и 7, кои гласат:

„Трговецот кој организира зелен пазар на кој се врши трговија на големо и мало е должен на органот за јавни приходи да му доставува годишен извештај за корисниците на продажните места на зелените пазари.

Формата и содржината на образецот - годишен извештај од ставот 6 на овој член ја пропишува министерот за финансии.“

Ставот 6 станува став 8.

Член 2

По членот 145 се додава нов член 145-а, кој гласи:

„Член 145-а

На трговецот кој организира зелен пазар на кој се врши трговија на големо и мало ќе му се изрече глоба во износ од 2.000 до 3.000 евра во денарска противвредност, ако на органот за јавни приходи не му доставува годишен извештај за корисниците на продажните места на зелените пазари.“

Член 3

Паушалното оданочување на обврзникот кој врши трговска дејност исклучиво преку продажни места на организирани зелени пазари согласно со овој закон, ќе се применува до пристапување на Република Македонија во членство на Европската унија.

Член 4

Овој закон влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

L I G J

PËR NDRYSHIMIN DHE PLOTESIMIN E LIGJIT PËR TATIMIN PERSONAL MBI TË ARDHURAT

Neni 1

Нë Ligjin për tatim personal mbi të ardhurat („Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë“ numer 80/93, 70/94, 71/96, 28/97, 8/2001, 50/2001, 2/2002, 44/2002, 96/2004, 120/2005, 52/2006, 139/2006, 160/2007 dhe 159/2008), në nenin 31 paragrafi 5 pika 1) fjalet: “nga vëllimi i vogël” zëvendësohen me fjalet: “ekskluzivisht nepermjet vendeve për shitje në tregjet e gjelbra të organizuara”.

Pas paragrafit 5 shtohen dy paragrafe të rinj 6 dhe 7 si vijojne:

“Tregtari i cili organizon treg të gjelber në të cilin behet tregti me shumice dhe pakice është i detyruar që organit për të hyra publike t'i dorezoje raport vjetor për shfrytëzuesit e vendeve për shitje në tregjet e gjelbra.

Formën dhe përmbajtjen e formularit-raport vjetor nga paragrafi 6 i ketij neni e përcakton ministri i Financave.”

Paragrafi 6 behet paragraf 8.

Точките 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22 и 23 стануваат точки 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21 и 22.

Член 2

Во членот 73 став 1 зборовите: „Фитосанитарна управа“ се заменуваат со зборовите: „Државниот инспекторат за земјоделство“.

Член 3

Во членот 79 ставот 3 се менува и гласи:
„Инспекциски надзор над спроведување на овој закон и извршување на мерките кои произлегуваат од овој закон врши Државниот инспекторат за земјоделство преку фитосанитарни инспектори.“

Член 4

Во членот 79-а став 1 зборовите: „Фитосанитарна управа“ се заменуваат со зборовите: „Државниот инспекторат за земјоделство“.

Член 5

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

L I G J PËR NDRYSHIMIN DHE PLOTESIMIN E LIGJIT PËR SHENDETIN E BIMEVE

Neni 1

Në Ligjin për shendetin e bimeve („Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë” numer 29/2005 dhe 81/2008), në nenin 72 paragrafi 1 pika 10 shlyhet.

Pikat 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23 behen pika 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21 dhe 22.

Neni 2

Në nenin 73 paragrafi (1) fjalet: „drejtori fitosanitare” zëvendesohen me fjalet: „Inspektorati shtetëror për bujqesi”.

Neni 3

Në nenin 79 paragrafi 3 ndryshohet si vijon:
„Mbikçyrjen e inspektimit mbi zbatimin e ketij ligji dhe zbatimin e masave të cilat dalin nga ky ligj e bën Inspektorati shtetëror për bujqesi përmes inspektoreve fitosanitare.“

Neni 4

Në nenin 79-a paragrafi 1 fjalet: „Drejtori fitosanitare” zëvendesohen me fjalet: „Inspektorati shtetëror për bujqesi”.

Neni 5

Ky ligj hyn në fuqi ditën e tete nga dita e botimit në „Gazeten zyrtare të Republikës së Maqedonisë”.

415.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ПРОИЗВОДИ ЗА ЗАШТИТА НА РАСТЕНИЈАТА

Се прогласува Законот за изменување и дополнување на Законот за производи за заштита на растенијата,

што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 12 февруари 2009 година.

Бр. 07-1005/1
12 февруари 2009 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Бранко Црвенковски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

ЗАКОН ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ПРОИЗВОДИ ЗА ЗАШТИТА НА РАСТЕНИЈАТА

Член 1

Во Законот за производи за заштита на растенијата („Службен весник на Република Македонија“ број 110/2007), во членот 63 ставот (3) се менува и гласи:

„Инспекциски надзор над примената на овој закон и другите прописи донесени врз основа на овој закон од страна на правни и физички лица, установите и други правни лица над извршувањето на мерките кои произлегуваат од овој закон, врши Државниот инспекторат за земјоделство преку државни инспектори за земјоделство и фитосанитарни инспектори.“

Член 2

Во членот 75 ставот (1) се менува и гласи:
„Прекршочен орган за водење на прекршочна постапка е Државниот инспекторат за земјоделство.“

Ставот (2) се брише.

Ставот (3) станува став (2).

Член 3

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

L I G J PËR NDRYSHIMIN DHE PLOTESIMIN E LIGJIT PËR PRODHIME PËR MBROJTJEN E BIMEVE

Neni 1

Në Ligjin për prodhime për mbrojtjen e bimeve („Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë” numer 110/2007) në nenin 63 paragrafi (3) ndryshon si vijon:

„Mbikçyrjen inspektuese ndaj zbatimit të ketij ligji dhe dispozitave të tjera të miratuara në baze të ketij ligji nga ana e personave juridike dhe fizike, institucioneve dhe personave të tjere juridike ndaj zbatimit të masave të cilat dalin nga ky ligj, e bën Inspektorati shtetëror për bujqesi përmes inspektoreve shtetërore për bujqesi dhe inspektoreve fitosanitare.”

Neni 2

Në nenin 75 paragrafi (1) ndryshon si vijon:
„Organ për kundërvajtje për mbajtjen e procedurës për kundërvajtje është Inspektorati shtetëror për bujqesi.”
Paragrafi (2) shlyhet.
Paragrafi (3) behet paragraf (2).

Neni 3

Ky ligj hyn në fuqi ditën e tete nga dita e botimit në „Gazeten zyrtare të Republikës së Maqedonisë”.

416.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З**ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ГУБРИЊА**

Се прогласува Законот за изменување и дополнување на Законот за губриња, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 12 февруари 2009 година.

Бр. 07-1003/1 Претседател
12 февруари 2009 година на Република Македонија,
Скопје **Бранко Црвенковски, с.р.**

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

**ЗАКОН
ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА
ЗАКОНОТ ЗА ГУБРИЊА****Член 1**

Во Законот за губриња („Службен весник на Република Македонија“ број 110/2007), во членот 45 ставот (2) се менува и гласи:

“Инспекциски надзор над спроведување на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон од страна на правни и физички лица, установите и други правни лица, во извршување на мерките кои произлегуваат од овој закон, врши Државниот инспекторат за земјоделство, преку државни инспектори за земјоделство и фитосанитарни инспектори.“

Член 2

Во членот 58 ставот (1) се менува и гласи:

“Прекршочен орган за водење на прекршочна постапка, согласно со членовите 59, 60 и 61 од овој закон е Државниот инспекторат за земјоделство.“

Ставот (2) се брише.

Ставот (3) станува став (2).

Член 3

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

**LIGJ
PËR NDRYSHIMIN DHE PLOTESIMIN E
LIGJIT PËR PLEHRA****Neni 1**

Në Ligjin për plehra (“Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë” numer 110/2007), në nenin 45 paragrafi (2) ndryshon si vijon:

“Mbikëqyrjen inspektuese ndaj zbatimit të këtij ligji dhe dispozitave të tjera të miratuara në baze të këtij ligji, nga ana e personave juridike dhe fizike, institucioneve dhe personave të tjere juridike ndaj zbatimit të masave të cilat dalin nga ky ligj, e bën Inspektorati shtetëror për bujqësi përmes inspektoreve shtetërore për bujqësi dhe inspektoreve fitosanitare.”

Neni 2

Në nenin 58 paragrafi (1) ndryshon si vijon:

“Organ për kundërvajtje për mbajtjen e procedurës për kundërvajtje, në pajtim me nenet 59, 60 dhe 61 të këtij ligji është Inspektori shtetëror për bujqësi.”

Paragrafi (2) shlyhet.

Paragrafi (3) behet paragrafi (2).

Neni 3

Ky ligj hyn në fuqi ditën e tete nga dita e botimit në “Gazeten zyrtare të Republikës së Maqedonisë”.

417.

Врз основа на член 68 став 1 алинеја 2 од Уставот на Република Македонија, Собранието на Република Македонија, на седницата одржана на 12 февруари 2009 година, даде

**АВТЕНТИЧНО ТОЛКУВАЊЕ НА
ЧЛЕНОТ 64 ОД ЗАКОНОТ ЗА
ДЕНАЦИОНАЛИЗАЦИЈА**

Членот 64 од Законот за денационализација („Службен весник на Република Македонија“ бр. 20/98, 31/2000, 42/2003 и 44/2007) гласи:

„Со денот на влегувањето во сила на овој закон не е дозволено располагање со имотот што е предмет на денационализација, како и искористување на таков имот со кое се создаваат обврски за барателот.

Правните дела и едностраните изјави на волја што се во спротивност со ставот 1 на овој член се ништовни ако барањето за денационализација е поднесено во рокот од пет години од денот на влегувањето во сила на Законот за денационализација, а заклучно до 7 мај 2003 година.“

Одредбата на членот 64 од Законот за денационализација треба да се толкува така што забраната за располагање со имотот предмет на денационализација во смисла на членот 64, а во врска со членот 49 од Законот за денационализација („Службен весник на Република Македонија“ бр. 20/98, 31/2000, 42/2003 и 44/2007), се однесува за период од пет години од денот на влегувањето во сила на Законот за денационализација („Службен весник на Република Македонија“ бр. 20/98), што значи за периодот од 7 мај 1998 година до 7 мај 2003 година. За периодот после 7 мај 2003 година, без оглед кога барањето за денационализација е поднесено, располагање со имотот - предмет на денационализација е дозволено и правните дела и едностраните изјави на волја не се ништовни. Повикувањето на ништовност на правните дела при исполнувањето на условите од овој закон единствено е можно, доколку претходно во јавните книги за недвижности било прибележано поднесеното барање за денационализација, врз основа на акт на органот кој ја води постапката за денационализација.

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Бр. 07-1010/1 Претседател
12 февруари 2009 година на Собранието на Република
Скопје Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

**ПРЕТСЕДАТЕЛ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
418.****УКАЗ БР. 55**

од 13 февруари 2009 година

Врз основа на член 18, став 1, точка 12 од Законот за одбрана („Службен весник на Република Македонија“ број 42/2001, 5/2003, 58/2006 и 110/2008)

СЕ ПОСТАВУВА

За воен претставник одбранбено аташе во Атина, Република Грција

Потполковник Ивчев Љубомир Јован

ФЧ: потполковник, по систематизација, полковник,
Лична ВЕС: 32578, ЕМБГ 0507963480013

До сега: Хирург во Одделение за травматологија и ортопедија во Хируршките одделенија во Службата за воено здравство, во Министерството за одбрана.

Овој указ да се изврши на 02.03.2009 година.

Бр. 07-190
13 февруари 2009 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Бранко Црвенковски, с.р.

ВЛАДА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА **419.**

Врз основа на член 57 став (2) од Законот за ветеринарно здравство („Службен весник на Република Македонија“ бр.113/07), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 10.02.2009 година, донесе

ПРОГРАМА ЗА СУЗБИВАЊЕ И ИСКОРЕНУВАЊЕ НА ЛИГАВКА И ШАП

ОПШТИ ОДРЕДБИ **Член 1**

Цели на Програмата за сузбивање и искоренување на Лигавка и шап

Основна цел на Програмата за сузбивање и искоренување на Лигавка и шап (во понатамошниот текст: програма) е заштита на здравјето на животните од болеста Лигавка и шап и обезбедување основни предуслови за непречена трговија и извоз на живи животни преку одржување на статусот на земја слободна од Лигавка и шап каде вакцинацијата не се применува.

Член 2

Дефиниции

Одредени изрази употребени во оваа програма го имаат следното значење:

а) „Лигавка и шап“ е инфекција на приемливите животни со вирусот на болеста како што е опишано во Прилог 1 кој е составен дел на оваа програма.

б) „приемчиви видови животни“ се сите домашни или диви животни на подредовите Ruminantia (преживари), Suina (свињи) и Tylopoda (камили, лами) од редот Artiodactyla (папкари). Може да се земат во предвид и други животни, како на пр. од редот Rodentia (глевци) или Proboscidae (слонови), кои се приемчиви на Лигавка и шап во согласност со научните докази.

в) „период на инкубација“ е период на време помеѓу инфекцијата и манифестацијата на клиничките знаци на Лигавка и шап. Периодот на инкубација за говеда и свињи изнесува 14 денови додека за овци, кози и сите други приемчиви видови 21 ден.

г) „животно сомнително на инфекција“ е секое животно од приемливите видови кое покажува клинички симптоми или кај кое се утврдени посмртни промени односно лабораториските резултати укажуваат на тоа дека постои основано сомнение за присуство на Лигавка и шап;

д) „животно сомнително на контаминација“ е секое животно од приемливите видови кое според расположивите епидемиолошки податоци било посредно или непосредно изложено на вирусот на Лигавка и шап;

ѓ) „потврден случај на Лигавка и шап“ или „животно инфицирано од Лигавка и шап“ е секое животно или мрша од животно од приемливите видови, кај кое болеста Лигавка и шап е официјално потврдена врз основа на критериумите утврдени во Прилог 2 кој е составен дел на оваа програма без разлика дали потврдата е поставена врз основа на:

- клинички симптоми или посмртни лезии карактеристични на Лигавка и шап, или

- резултат од лабораториско испитување, спроведено во согласност со критериумите дадени во Прилог 10 кој е составен дел на оваа програма;

е) „жариште на Лигавка и шап“ е одгледувалиште каде се држат животни од приемливите видови кои болеста е официјално потврдена согласно критериумите наведени во Прилог 2 од оваа програма.

ж) „примарно жариште“ е жариште на Лигавка и шап кое не е епидемиолошки поврзано со претходно жариште на Лигавка и шап во исто подрачје на земјата согласно член 64 од Законот за ветеринарно здравство („Службен весник на Република Македонија“ бр. 113/2007). Примарно жариште на Лигавка и шап кај дивы животни е секој потврден случај на Лигавка и шап кој е утврден кај дивы животни во регион каде не се применуваат мерки во согласност со оваа програма.

з) „регионализација“ е дефинирање на зони под ограничување и слободни зони согласно член 41 од оваа програма. Во зоните под ограничување се применува ограничување за движење или промет на одредени животни или производи од животинско потекло со цел да се спречи ширењето на Лигавка и шап. Во слободните зони не се применуваат никакви ограничувања во согласност со оваа програма;

ј) „итна вакцинација“ е вакцинација која се применува во согласност со член 46 од оваа програма.

к) „заштитна вакцинација“ е итна вакцинација која се спроведува на одгледувалишта во одредена област, со цел заштита од инфекција на животните од приемливите видови во областа од воздушното ширење или механичко ширење на вирусот на Лигавка и шап, во случај кога животните треба да се зачуваат живи по вакцинацијата;

л) „супресивна вакцинација“ е итна вакцинација, која се спроведува како дел од стемпинг аут стратегијата во одгледувалишта или област каде има итна потреба од намалување на циркулација на вирусот на Лигавка и шап и намалување на ризикот од ширење на болеста надвор од одгледувалиштето или областа и во случај кога животните ќе бидат уништени после вакцинацијата.

МЕРКИ КОИ СЕ ПРИМЕНУВААТ ВО СЛУЧАЈ НА СОМНЕВАЊЕ НА ПОЈАВА НА ЖАРИШТЕ НА ЛИГАВКА И ШАП

Член 3

Мерки кои се применуваат на одгледувалиштата во случај на сомневање на појава на жариште на Лигавка и шап

(1) По поставувањето на сомнежот на болеста Лигавка и шап, Управата за ветеринарство (во понатамошниот текст: Управата) веднаш започнува службена истрага за да го потврди или исклучи присуството на Лигавка и шап и го става одгледувалиштето под службен надзор. Службената истрага вклучува земање на мостри за лабораториско тестирање во согласност со Прилог 2 од оваа програма.

(2) До добивање на резултатите од лабораториското тестирање, Управата во сомнителното одгледувалиште обезбедува спроведување на следните мерки:

- Пребројување и составување на листа на сите животни по вид, раса и категории присутни на одгледувалиштето, бројот на животни по вид, раса и категории од приемливите видови, бројот на животни кои се веќе угинати и животни кои се сомнителни на инфекција и сомнителни на контаминација; Податоците во листата се добиваат од сопственикот и од базата на податоци за идентификација и регистрација на животните и се ажурираат дневно за да се имаат во евиденција раѓањата и угиинувањата на животните од времето на поставување на сомнежот. Листата треба да биде достапна на барање на официјалниот ветеринар;

- Составување и ажурирање листа на производи од животинско потекло (млеко, производи од млеко, месо, производи од месо, волна и др.), трупови, кожи, семе за вештачко осеменување, ембриони, јајце клетки, течно гудре, шталско гудре, добиточна храна и постелка кои се присутни на одгледувалиштето;

- Забрана за влез и излез на приемливите животни од одгледувалиштето, освен во случај на одгледувалишта кои се составени од епидемиолошки различни производни единици во согласност со член 15 на оваа програма. Животните треба да се држат на нивните лежишта или на некое друго место каде можат да бидат изолирани;

- Дезинфекција на влезовите и излезите од објектите во кои се одгледуваат или се сместени животни од приемливите видови како и во самото одгледувалиште во согласност со инструкциите на официјалниот ветеринар;

- Епидемиолошко испитување во согласност со член 60 од оваа програма;

- Земање мостри за лабораториско испитување во согласност со точка 2 од Прилог 4 кој е составен дел на оваа програма.

Член 4

Забрана за движење

(1) Покрај мерките од член 3 на оваа програма, Управата согласно Законот за ветеринарното здравство обезбедува спроведување и на следниве мерки кои се однесуваат на движењето од и до одгледувалиштето каде постои сомневање на појава на жариште на Лигавка и шап:

- Забрана за внесување и изнесување на месо или трупови, производи од месо, млеко или производи од млеко, семе, јајце клетки и ембриони од животни од приемливите видови или добиточна храна, предмети, објекти или волна, кожи, влакна или отпад од животинско потекло, гудре и се што може да послужи за пренесување на вирусот на Лигавка и шап;

- Забрана за внесување и изнесување на видови животни кои не се приемливи на Лигавка и шап;

- Забрана за движење на лица во и надвор од одгледувалиштето;

- Забрана за движење на возила во и надвор од одгледувалиштето;

(2) Доколку во одгледувалиштето нема услови за складирање на млекото, Управата согласно Законот за ветеринарното здравство може да нареди истото да биде уништено на самото одгледувалиште или да дозволи транспорт на млекото од одгледувалиштето под надзор на официјалниот ветеринар во транспортни средства кои се соодветно опремени до најблиското можно место за нештетно отстранување или соодветен третман со кој ќе се осигура уништување на вирусот на Лигавка и шап во согласност со Прилог 7 кој е составен дел на оваа програма.

(3) По исклучок од став (1) на овој член, а по претходно добиено одобрение од Управата може да се врши движење во и од одгледувалиштето на животни од неприемливи видови животни, лица и возила само доколку се спроведат сите неопходни мерки со кои се оневозможува ширењето на вирусот на болеста Лигавка и шап.

Член 5

Проширување на мерките на други одгледувалишта

(1) Управата наредува спроведување на мерките од членовите 3 и 4 на оваа програма и на други одгледувалишта доколку нивната локација, типот и поставеност

како и контактите со животните од одгледувалиштата на кои е поставен сомнежот за присуство на Лигавка и шап, дава причина за сомневање за проширување на инфекцијата.

(2) Доколку се посомнева на присуство на Лигавка и шап кај животни кои се присутни во објекти и средства за транспорт од член 14 на оваа програма, Управата наредува спроведување на мерките од член 3 и член 4, став (1) на оваа програма со цел да се спречи проширување на инфекцијата односно контаминацијата со вирусот на Лигавка и шап.

Член 6

Привремена контролна зона

(1) Управата може да формира привремена контролна зона, во зависност од епидемиолошката состојба, а особено во области со висока густина на населеност со животни од приемливите видови, интензивни движења на животни од приемливите видови или лица кои се во контакт со животни од приемливите видови, како и доколку постои опасност од задоцнето пријавување на сомнежот или немање доволно информации за изворот и начинот на пренесување на болеста.

(2) Мерките од член 3 со ставовите (2) и (3) и член 4 став (1) од оваа програма се спроведуваат и на одгледувалиштата во привремената контролна зона во кои се држат животни од приемливите видови.

(3) Во дополние на мерките кои се спроведуваат во привремената контролна зона, Управата може да го забрани и движењето на сите животни во поголема област или на територијата на целата држава.

(4) Движењето кое не е дозволено за животни од видовите кои не се приемливи на Лигавка и шап нема да трае подолго од 72 часа, освен доколку со движењето на животните не се доведува во опасност ширењето на вирусот на Лигавка и шап.

Член 7

Превентивни мерки за ерадикација

(1) Доколку епидемиолошките или други податоци укажуваат на проширеност на инфекцијата или опасност од ширење на инфекцијата, Управата може превентивно да спроведе мерки за ерадикација кои вклучуваат убивање на животни од приемливите видови кои би можеле да бидат контаминирани, и доколку е потребно убивање на животни од епидемиолошки поврзани производни единици или соседни одгледувалишта.

(2) Во случај на спроведување на мерките од став (1) на овој член се земаат мостри и се извршува клинички преглед на животните во согласност со Прилог 4 од оваа програма.

Член 8

Времетраење на мерките кои се применуваат на одгледувалиштата

Мерките кои се применуваат во одгледувалиштата во случај на сомневање на појава на жаришта, се применуваат се додека Управата не го исклучи присуството на Лигавка и шап.

МЕРКИ КОИ СЕ ПРИМЕНУВААТ ВО СЛУЧАЈ НА ПОЈАВА НА ЖАРИШТЕ НА ЛИГАВКА И ШАП**Член 9****Мерки кои се применуваат на одгледувалишта во случај на појава на жариште на Лигавка и шап**

Доколку присуството на вирусот на Лигавка и шап се потврди, покрај мерките утврдени во случај на сомневање на појава на жариште на Лигавка и шап со оваа програма, на одгледувалиштето се спроведуваат и следниве мерки:

- Убивање на сите животни од приемчивите видови без одложување на самото одгледувалиште и под службен надзор;

- Во исклучителни случаи животните од приемчивите видови може да бидат убиени под службен надзор на најблиското погодено место на начин со кој ќе се оневозможи ширење на вирусот на болеста Лигавка и шап за време на транспортот или убивањето;

- Земање соодветни мостри во доволен број од животните заради спроведување на епидемиолошка истрага во согласност со член 60 на оваа програма и инструкциите од Експертската група;

- Во случај на секундарно жариште кое е јасно епидемиолошки поврзано со примарното жариште од кое се веќе земени доволен број на соодветни мостри за епидемиолошката истрага, нема повторно да се земат мостри;

- Мршите од животните од приемчивите видови кои угинале на одгледувалиштето како и мршите од животни кои се убиени согласно овој член од оваа програма треба веднаш и без непотребно одложување нештетно да се одстранат под надзор на официјалниот ветеринар на начин со кој ќе се спречи ширење на вирусот на Лигавка и шап. Доколку мршите се закопуваат или спалуваат, без разлика дали се врши на самото одгледувалиште или надвор од одгледувалиштето, тоа се спроведува во согласност со инструкциите дадени од Управата.

- Мршите, месото, производите од месо, млеко, производи од млеко, семе, јајце клетки и ембриони од животни од приемчивите видови како и добиточна храна, предмети, објекти, вклучувајќи и други нус-производи од животинско потекло како волна, кожи, влакна или отпад, ѓубре и се што може да послужи за пренесување на вирусот на Лигавка и шап соодветно се заштитуваат од контаминација се додека контаминацијата не се исклучи или соодветно се третираат на начин со кој се обезбедува уништување на вирусот на Лигавка и шап во согласност со инструкциите и под надзор на официјалниот ветеринар.

Член 10**Чистење и дезинфекција**

(1) По извршеното убивање и нештетно отстранување на животните од приемчивите видови и по спроведувањето на мерките од член 9 алинеја 6 од оваа програма, на одгледувалиштето се спроведуваат следните мерки:

- Чистење и дезинфекција на објектите и околината каде животните од приемчивите видови биле држани, возилата кои се користеле за транспорт на тие животни, како и на останатите објекти и опрема за кои постои сомневање дека се контаминирани во согласност со упатствата дадени од официјалниот ветеринар. Доколку опремата, материјалите или предметите кои се контаминирани или се сомнева дека се контаминирани со вирусот на Лигавка и шап неможат ефикасно да се исчистат и дезинфицираат истите се уништуваат под официјален надзор и во согласност со упатствата дадени од официјалниот ветеринар.

- Чистење и дезинфекција во согласност со упатствата дадени од официјалниот ветеринар на просторот за живеење на луѓето и канцеларискиот простор на одгледувалиштата доколку постои основано сомнение дека истите би можеле да бидат контаминирани.

- Повторното населување со животни ќе се врши во согласност со инструкциите од Прилог 6 кој е составен дел на оваа програма.

(2) Чистењето и дезинфекцијата како составен дел на мерките за сузбивање и искоренување на Лигавка и шап треба да се извршуваат во согласност со инструкциите на официјалниот ветеринар и под негов надзор и соодветно да се документираат во согласност со инструкциите од Прилог 5 кој е составен дел на оваа програма. Дезинфекционите средства и работните концентрации треба да се официјално одобрени и регистрирани за ставање во промет од страна на Управата, со цел да се обезбеди уништување на вирусот на Лигавка и шап.

(3) Чистењето и дезинфекцијата вклучувајќи ја и соодветната контрола на вирусот треба да се изведува на начин да се избегне неповолното влијание на животната средина.

(4) При изборот на дезинфекциски средства, Управата првенствено ќе ги користи оние кои покрај ефикасноста го имаат и најмалото можно штетно влијание по животната средина и јавното здравство.

Член 11**Иследување и третирање на производите и предметите кои се добиени од односно биле во контакт со животни присутни на жариште на Лигавка и шап**

Мршите, месото, производите од месо, млеко, производи од млеко, семе, јајце клетки и ембриони од животни од приемчивите видови како и добиточна храна, предмети, објекти, вклучувајќи и други производи од животинско потекло како волна, кожи, влакна или отпад, ѓубре и се што може да послужи за пренесување на вирусот на Лигавка и шап кои се наоѓале на одгледувалиштето во периодот помеѓу проценетото време на внесување на болеста и имплементирање на официјалните мерки, треба да бидат иследени и третирани под надзор на официјалниот ветеринар на начин со кој се обезбедува уништување на вирусот на Лигавка и шап во согласност со Прилог 7 од оваа програма.

Член 12**Дополнителни мерки**

(1) Покрај животните од приемчивите видови кои се наоѓаат во одгледувалиштето во кое е потврдено присуството на вирусот на Лигавка и шап, Управата може да нареди убивање и нештетно отстранување и на животните од видови кои не се приемчиви на Лигавка и шап.

(2) По исклучок од став (1) на овој член животните од видови кои не се приемчиви на Лигавка и шап и кои се изолирани, поединечно идентификувани и кои може ефикасно да се исчистат и дезинфицираат и во случај на кои да е овозможена ефикасна контрола на нивно движење, тогаш истите нема да бидат убиени и нештетно отстранети.

(3) Управата може да ги спроведе мерките кои се утврдени во случај на потврда на Лигавка и шап и на епидемиолошки поврзани производни единици или соседни одгледувалишта, доколку врз основа на епидемиолошките податоци или други докази може да се сомнева дека вирусот е проширен на тие одгледувалишта. Земањето на мостри и клиничкиот преглед на животните од приемчивите видови треба да се изврши во согласност со инструкциите дадени во Прилог 4 од оваа програма.

(4) Веднаш по потврдата за жариштето на Лигавка и шап, Управата превзема неопходни мерки за припрема за итна вакцинација која би се вршела во зона која по површина не е помала од зоната на надзор формирани во согласност со член 17 од оваа програма.

(5) Покрај дополнителните мерки утврдени во овој член, Управата може да ги спроведе и мерките утврдени во член 6 и член 7 од оваа програма.

МЕРКИ КОИ СЕ ПРИМЕНУВААТ ВО ПОСЕБНИ СЛУЧАИ

Член 13

Мерки кои се применуваат при потврда на жариште на Лигавка и шап во одредени специфични објекти во кои привремено или постојано се чуваат животни од приемливите видови или во нивната околина

(1) Доколку постои опасност за проширување на инфекцијата кај животните од приемливите видови кои се држат во лаборатории, зоолошки градини, национални паркови, оградени области, институти или центри каде животните се чуваат за научни цели или други цели поврзани со заштита на загрозените видови или официјално регистрирани ретки раси на животни или фарми на животни кои се користат како генетски извор, Управата обезбедува примена на сите соодветни биосигурносни мерки на заштита од инфекција кои вклучуваат ограничен или пристап под посебни услови.

(2) Во случај на појава на жариште на Лигавка и шап во некој од објектите наведени во став (1) на овој член имајќи го предвид основниот интерес на државата и истовремено не загрозувајќи го здравствениот статус на животните во државата, Управата може да дозволи неспроведување на една или повеќе мерки утврдени со член 9 став (1) алинеи 1 и 2 од оваа програма. Во таков случај ќе се спроведат сите неопходни мерки за да се спречи ширењето на вирусот на болеста Лигавка и шап.

Член 14

Мерки кои се применуваат во кланици, гранични премини или средства за транспорт

(1) Во случај на потврда на Лигавка и шап во кланица, граничен премин или средства за транспорт, Управата обезбедува спроведување на следниве мерки:

- Убивање на сите животни од приемливите видови без одложување во тие објекти или средства за транспорт под службен надзор;

- Нештетно одстранување на мршите под службен надзор и на начин со кој ќе се оневозможи ширење на вирусот на Лигавка и шап;

- Нештетно одстранување на отпадоците од животинско потекло, изнутриците од заразени, сомнителни на зараза или контаминирани животни под службен надзор при што се спроведуваат сите неопходни мерки за да се спречи ширењето на вирусот на Лигавка и шап;

- Ѓубрето се дезинфицира/третира во согласност со одредбите од прописите од областа на ветеринарното здравство и може да се изнесува само заради понатамошен третман;

- Чистење и дезинфекција на објектите, опремата, средствата за транспорт, под надзор на официјалниот ветеринар во согласност со член 10 од оваа програма и упатствата дадени од Управата.

- Епидемиолошко испитување во согласност со член 60 од оваа програма.

(2) Мерките утврдени во член 16 на оваа програма се применуваат и во контактните одгледувалишта.

(3) Неможе да се врши колење или транспорт на животни во кланиците, граничните премини или средства за транспорт од став (1) на овој член пред истекот на 24 часа од завршувањето на чистењето и дезинфекцијата во согласност со став (1) алинеја 5 на овој член.

(4) Доколку врз основа на епидемиолошките податоци, особено доколку основано се посомнева дека дошло до контаминација на приемливи животни на одгледувалишта кои се непосредно до објектите или средствата за транспорт од став (1) на овој член Управата прогласува жариште во овие објекти и средства за транспорт и ги спроведува мерките утврдени во оваа програма во соседните одгледувалишта.

ОДГЛЕДУВАЛИШТА КОИ СЕ СОСТАВЕНИ ОД РАЗЛИЧНИ ЕПИДЕМИОЛОШКИ ПРОИЗВОДНИ ЕДИНИЦИ И КОНТАКТНИ ОДГЛЕДУВАЛИШТА

Член 15

Мерки кои се применуваат на одгледувалишта составени од различни епидемиолошки производни единици

(1) Во случај кога одгледувалиштето се состои од две или повеќе одвоени производни единици, Управата во исклучителни ситуации и по извршена проценка на ризикот може да не ги спроведе мерките утврдени во член 9 став (1) алинеи 1 и 2 од оваа програма во производните единици кои не се заразени со Лигавка и шап.

(2) Отстапката од став (1) на овој член може да се спроведе само доколку официјалниот ветеринар по спроведената службена истрага во согласност член 3 став (1) од оваа програма потврди дека не постојат услови за ширење на вирусот на болеста Лигавка и шап помеѓу производните единици во времетраење од најмалку два инкубациони периода пред потврдата на појава на жариште на болеста. Производните единици ќе се сметаат дека се комплетно независни една од друга во поглед на физичка одвоеност и секојдневна организационост на објектите доколку:

- Структурата, големината и организираноста на работата укажуваат на целосна одвоеност во однос на сместувањето и држењето на стадата на приемливи животни вклучително и различен воздушен простор.

- Организираноста на работата во различните производни единици, особено управувањето со објектите и пасиштата, снабдување со вода и храна и изгубувањето се комплетно одвоени и се извршувани од различни лица.

- Опремата, возилата, работните животни кои не се приемливи на болеста, постројките, инструментите, просториите и опремата за дезинфекција се целосно одвоени.

(3) Во однос на млекото, по исклучок од член 9 алинеја 6 од оваа програма, по претходно добиено одобрение од Управата отстапување може да биде дозволено на одгледувалишта кои произведуваат млеко доколку се исполнети следните барања:

- Одгледувалиштата работат во согласност со барањата наведени во став (2) на овој член ;

- Молзењето во секоја производна единица се врши посебно; и

- Млекото во зависност од намената се третира во согласност со Прилог 7 од оваа програма.

(4) Отстапките од ставовите (1), (2) и (3) на овој член Управата ги спроведува само врз основа на претходно утврдени правила.

Член 16

Мерки кои се применуваат во контактните одгледувалишта

(1) Одредено одгледувалиште ќе биде прогласено како контактното одгледувалиште доколку врз основа на потврдени информации се смета или се утврди дека вирусот на болеста Лигавка и шап можел да биде пренесен како резултат на движење на животни, луѓе, производи од животинско потекло, возила или било кој друг начин на одгледувалишта за кои се сомнева за присуство на Лигавка и шап односно каде болеста е потврдена во согласност со член 3, став (1) или член 9 став (1) од оваа програма или обратно од овие одгледувалишта на други одгледувалишта.

(2) На контактните одгледувалишта се применуваат мерките утврдени во член 3, став (3) и член 4 од оваа програма. Овие мерки се применуваат се додека сомневањето на присуство на вирусот на болеста Лигавка и шап на контактното одгледувалиште официјално не се исклучи во согласност со Прилог 2 и Прилог 4 од оваа програма.

(3) Излез на живи животни од контактните одгледувалишта не може да се врши и важи во период кој одговара на должината на инкубациониот период за секој вид животни. По исклучок на член 3, став (2), алинеја 3 од оваа програма, по претходно добиено одобрение од Управата може да се дозволи излез и транспорт на животни од контактните одгледувалишта под надзор на официјален ветеринар директно до најблиската назначена клиника заради итно колење. Пред одобрувањето за транспортот, официјалниот ветеринар треба да изврши клинички преглед во согласност со Прилог 4 од оваа програма.

(4) Доколку врз основа на епидемиолошката состојба Управата утврди дека одредена производна единица од контактното одгледувалиште ги исполнува барањата од став (1) на овој член таа производна единица може да не се прогласи како контактна и во неа да не се применат мерките утврдени во член 15 од оваа програма.

(5) Во случај кога епидемиолошката врска помеѓу потврдено жариште и објектите од член 13 и член 14 од оваа програма не може да биде исклучена, Управата ги спроведува мерките утврдени во член 3, став (2) и член 4 од оваа програма, а може и дополнително да ги спроведе мерките утврдени во член 7 од оваа програма.

ЗАШТИТНА ЗОНА И ЗОНА НА НАДЗОР

Член 17

Формирање на заштитна зона и зона на надзор

(1) Веднаш по потврдата на жариште на Лигавка и шап, Управата покрај мерките утврдени во член 6 од оваа програма формира:

1. Заштитна зона во радиус од најмалку 3 км. околу одгледувалиштето; и

2. Зона на надзор во радиус од најмалку 10 км. околу одгледувалиштето вклучувајќи ја и заштитната зона.

(2) Границите на заштитната зона и зоната на надзор, се формираат имајќи ги предвид следниве критериуми:

- Административните граници

- Природните граници;

- Надзор над објектите и технолошки развој што овозможува лесно предвидување на можното ширење на вирусот на Лигавка и шап по воздушен пат или на друг начин.

(3) Доколку е потребно, границите на заштитната зона и зоната под надзор ќе бидат ревидирани во согласност со истите критериуми.

(4) Управата обезбедува:

- Јасно и видливо обележување со патни знаци поставени на влезот во заштитната зона и зоната под надзор;

- Иследување на сите животни кои се придвижени од зоните најмалку 21 ден пред проценетата дата на првичната инфекција на одгледувалиштето во заштитната зона. Доколку животните биле извезени од Република Македонија, Управата ги информира надлежните органи на земјите увознички за резултатите од иследувањето.

- Иследување на свежото месо, производите од месо, сировото млеко, производите од сирово млеко добиени од животни од приемчиви видови кои потекнуваат од заштитната зона и се произведени во периодот од проценетиот датум на внес на вирусот на болеста Лигавка и шап и датумот на формирање на зоните од став (1) на овој член. Овие производи се третираат во согласност со членовите 21, 22 и 23 од оваа програма или се задржуваат се додека можната контаминираност со вирусот на Лигавка и шап официјално не се исклучи.

(5) Управата јавно ги објавува воведените забрани во заштитната зона и зоната на надзор. Информацијата за предвидените забрани треба да биде проследена преку огласувања во печатени и електронски медиуми или на други соодветни начини како што е предвидено во Програмата за сузбивање и искоренување на особено опасни паразитни болести.

Член 18

Мерки кои се применуваат во одгледувалишта во заштитната зона

(1) Во одгледувалиштата во заштитната зона без одложување се применуваат следниве мерки:

- Регистрација и ажурирање на сите одгледувалишта со животни од приемчивите видови и попис на сите животни кои се присутни на овие одгледувалишта.

- Во одгледувалиштата со животни од приемчиви видови периодично се врши ветеринарен преглед на начин со кој се оневозможува ширење на вирусот на болеста. При прегледот се води посебна документација во однос на бројот на животни присутни на одгледувалиштето и мерките кои се применуваат заради спречување на ширење на вирусот на болеста. При ветеринарниот преглед се врши и клинички преглед на животните и земање мистри во согласност со Прилог 4 од оваа програма.

- Движење на животни од приемчиви видови од одгледувалиштата во заштитната зона не може да се врши.

(2) По исклучок од став (1) алинеја 3 на овој член по претходно добиено одобрение од Управата може да се спроведе транспорт на животни од приемчивите видови заради итно колење до назначена клиника која е лоцирана во истата заштитна зона или доколку во таа зона нема клиника во клиника надвор од зоната. Транспортот на животните треба да се изврши под службен надзор и по претходно извршен клинички преглед од страна на официјалниот ветеринар во согласност со точка 1 од Прилог 4 од оваа програма на сите животни присутни на одгледувалиштето и спроведена епидемиолошка истрага во согласност со член 60 од оваа програма, со која се исклучува сомнежот за присуство на инфилтрирани или контаминирани животни на одгледувалиштето. Со месото од овие животни се постапува во согласност со член 21 од оваа програма. Транспортот се врши во средства за транспорт кои се чистат и дезинфицираат под службен надзор по секој извршен транспорт и во согласност со Прилог 5 од оваа програма.

Член 19

Мерки кои се однесуваат на движење и транспорт на животни и производи од животинско потекло во заштитната зона

Во заштитната зона неможе да се:

1. Движат и транспортираат животни од приемчиви видови.
2. Одржуваат саеми, пазари, изложби или други собирања на животни вклучително и секако мешање на животни од приемчиви видови.
3. Врши сезонско мигрирање на животни од приемчиви видови.
4. Врши вештачко осеменување и собирање на јајце клетки и ембриони од животни од приемчиви видови.

Член 20

Дополнителни мерки и отстапки

(1) Покрај мерките кои со член 19 од оваа програма се утврдени дека не може да се применат, Управата согласно Законот за ветеринарното здравство може да ги примени и следниве мерки:

1. Забрана за движење или транспорт на животни од неприемчиви видови помеѓу одгледувалишта лоцирани во зоната или надвор од заштитната зона.
2. Забрана за транзит на животни од сите видови низ заштитната зона.
3. Забрана за одржување на собири на луѓе кои имаат контакти со животни од приемчиви видови и доколку постои опасност од ширењето на вирусот на Лигавка и шап.
4. Забрана за вештачко осеменување или собирање на јајце клетки и ембриони од животни од видови кои не се приемчиви на Лигавка и шап.
5. Забрана на движење во средства за транспорт наменети за транспорт на животни.
6. Забрана за колење на одгледувалиштето на животни од приемчиви видови за сопствена исхрана.
7. Забрана за транспорт на храна, силажа, сено и слама до одгледувалишта каде се чуваат животни од приемчиви видови.

(2) По исклучок од став (1) на овој член, по претходно добиено одобрение од Управата може да се спроведе:

1. Транзит на животни од сите видови низ заштитната зона по автопатишта или главни железнички правци;
2. Транспорт на животни од приемчивите видови за кој постои официјална потврда од официјалниот ветеринар дека доаѓаат од одгледувалишта надвор од заштитната зона кој треба да се врши по назначени патишта директно до одредени кланици заради колење кое ќе се изврши веднаш по пристигнувањето. По извршењето транспорт, средствата за транспорт веднаш се чистат и дезинфицираат во кланицата под службен надзор што треба да се заведе во книгата за евиденција за транспорт.
3. Вештачко осеменување на животни од одгледувалиштето кое треба да го вршат вработените од тоа одгледувалиште со семе добиено од животни кои потекнуваат од истото одгледувалиште, семе складирано на тоа одгледувалиште или семе добиено од собирен центар;
4. Движење и транспорт на еквиди во согласност со одредбите од Прилог 12 кој е составен дел на оваа програма.
5. Транспорт на храна, силажа, сено и слама до одгледувалишта каде се чуваат животни од приемчивите видови под одредени барања утврдени од Управата.

Член 21

Мерки кои се однесуваат на свежо месо произведено во заштитната зона

(1) Неможе да се стави во промет месо, мелено месо и подготовки од месо добиени од животни од приемчиви видови кои потекнуваат од заштитната зона.

(2) Месото, меленото месо и подготовки од месо добиени од животни од приемчиви видови кои потекнуваат од заштитната зона треба да биде обележано во согласност со прописите од областа на ветеринарното здравство и понатаму транспортирано во запечатени контејнери до објекти за преработка назначени од надлежен орган каде ќе бидат третирани во согласност со Прилог 7 од оваа програма.

(3) По исклучок од став (1) на овој член по претходно добиено одобрение од Управата може да се стави во промет месо, мелено месо и подготовки од месо кои се произведени најмалку 21 ден пред проценетиот датум на првична инфекција во заштитната зона и кои по производството се складирали и транспортирани одвоено од месото произведено по таа дата. Истото треба да е обележано во согласност со прописите од областа на ветеринарното здравство и на начин лесно да се разликува од месото кое не е дозволено да се испорачува надвор од заштитната зона.

(4) Неможе да се стави во промет месо, мелено месо и подготовки од месо од животни од приемчиви видови произведени во објекти кои се лоцирани во заштитната зона.

(5) По исклучок од став (4) на овој член по претходно добиено одобрение од Управата може да се стави во промет месо, мелено месо и подготовки од месо добиени во објекти лоцирани во заштитната зона доколку:

- Објектите се под постојана и строга ветеринарна контрола;

- Во објектите се преработува само месо, мелено месо или подготовки од месо во согласност со барањата од став (3) на овој член, месо, мелено месо и подготовки од месо добиени од животни кои се одгледани и заклани надвор од заштитната зона или месо од животни во согласност со член 20, став (2), точка 2 од оваа програма.

- Месото, меленото месо и месните преработки се обележани со ознака во согласност со прописите од областа на ветеринарното здравство.;

- За време на целиот произведен процес месото, меленото месо и месните преработки се јасно обележани, транспортирани и складирали одвоено од месо, мелено месо и подготовки од месо кои не е дозволено да се испорачува надвор од заштитната зона.

(6) Официјалниот ветеринар ја потврдува исполнетоста на барањата утврдени од став (5) на овој член.

(7) По исклучок од став (1) на овој член, месо, мелено месо или подготовки од месо добиено од животни од приемчиви видови кои потекнуваат од заштитната зона по претходно добиено одобрение од Управата може да се стави во промет доколку е добиено пред повеќе од 30 дена, истото е посебно обележано и ги исполнува другите барања согласно оваа програма.

Член 22

Мерки кои се однесуваат на производи од месо произведени во заштитната зона

(1) Неможе да се стават во промет производи од месо добиени од животни од приемчиви видови кои потекнуваат од заштитната зона.

(2) По исклучок од став (1) на овој член по претходно добиено одобрение од Управата може да се стават во промет производи од месо кои се третирани во сог-

ласност со Прилог 7 од оваа програма или кои се произведени од месо кое ги исполнува барањата од член 21 став (3) од оваа програма.

Член 23

Мерки кои се однесуваат на млеко и производи од млеко произведени во заштитната зона

(1) Неможе да се стави во промет млеко и производи од млеко добиени од животни од приемчиви видови кои потекнуваат од заштитната зона.

(2) По исклучок од став (1) на овој член по претходно добиено одобрение од Управата може да се стави во промет:

- Млеко и производи од млеко добиени од животни од приемчиви видови кои потекнуваат од заштитната зона и кои се произведени најмалку 21 ден пред проценетиот датум на првична инфекција во заштитната зона и кои по производството се складирали и транспортирани одвоено од млекото и производите од млеко произведени по таа дата.

- Млеко и производи од млеко добиени од животни од приемчиви видови кои потекнуваат од заштитната зона кои во зависност од намената се подложени на третман во согласност со Прилог 7 од оваа програма. Барањата за биосигурносните мерки во објектите лоцирани во заштитната зона треба да се во согласност со став (4) на овој член. Барањата за биосигурносните мерки во објекти сместени надвор од заштитната зона треба да се во согласност со став (6) на овој член.

(3) Неможе да се стави во промет млеко и производи од млеко од животни од приемчиви видови произведени во објекти лоцирани во заштитната зона.

(4) По исклучок од став (3) на овој член по претходно добиено одобрение од Управата може да се стави во промет млеко и производи од млеко преработени во објекти лоцирани во заштитната зона доколку:

- Објектите се под постојана и строга ветеринарна контрола;

- Млекото е произведено во согласност со став (2) на овој член односно сировото млеко е добиено од животни кои потекнуваат надвор од заштитната зона;

- За време на целиот произведен процес млекото е јасно обележано, транспортирано и складирано одвоено од сирово млеко и производи од сирово млеко кои не е дозволено да се испорачува надвор од заштитната зона;

- Транспортот на сировото млеко од одгледувалишта лоцирани надвор од заштитната зона до објектите се врши во возила кои се исчистени и дезинфицирани пред транспортирањето и кои по чистењето немаат контакт со одгледувалишта во заштитната зона во кои се чуваат животни од приемчивите видови;

(5) Официјалниот ветеринар ја потврдува исполнителноста на барањата утврдени во став (4) на овој член.

(6) Управата одобрува транспорт на сирово млеко од одгледувалишта лоцирани во заштитната зона во објекти лоцирани надвор од заштитната зона и преработување на тоа млеко доколку:

- Преработката на млекото е одобрено од надлежниот орган вклучувајќи ја и транспортната рута на млекото од одгледувалиштето до објектот;

- Транспортот се врши во возила исчистени и дезинфицирани пред почеток на транспортот. Возилата треба да бидат конструирани, одржувани и опремни на начин да нема истекување на млеко за време на транспортот и да биде оневозможена аеросолната дисперзија за време на натоварот и истоварот на млекото;

- Пред напуштањето на одгледувалиштето од каде се собира млекото, собирните цевки, гумите, бандажите од гумите, долните делови од возилото и истекувањата од млеко по возилото се исчистени и дезинфици-

рани. По последната дезинфекција и пред напуштањето на заштитната зона возилото не треба да има никоков контакт со одгледувалишта во заштитната зона каде се држат животни од приемчивите видови;

- Средствата за транспорт на млекото се наменети само за одредена географска или административна област, соодветно се обележани и може да се движат во друга област само по претходно чистење и дезинфекција под службен надзор.

(7) Неможе да се врши земање и транспорт на мостри од сирово млеко од животни од приемчиви видови од одгледувалишта лоцирани во заштитната зона во други лаборатории освен во Националната референтна лабораторија.

Член 24

Мерки кои се однесуваат на семе, јајце клетки и ембриони земени од животни од приемчиви видови во заштитната зона

(1) Неможе да се стави во промет семе, јајце клетки и ембриони добиени од животни од приемчиви видови кои потекнуваат од заштитната зона.

(2) По исклучок од став (1) на овој член по претходно добиено одобрение од Управата може да се стави во промет замрзнато семе, јајце клетки и ембриони кои се добиени и замрзнати најмалку 21 ден пред проценетиот датум на првичната инфекција во заштитната зона.

(3) Замрзнатото семе земено по датумот на инфекција наведена во став (2) на овој член се складира одвоено и може да биде пуштено во употреба само доколку:

- Сите мерки кои се поврзани со жариштето на болеста Лигавка и шап се повлечени во согласност со член 32 од оваа програма;

- Сите животни кои се наоѓаат во центарот за добивање на семе за вештачко осеменување се клинички прегледани и серолошки испитани во согласност со Прилог 4 од оваа програма со цел да се утврди отсуството на инфекција во центарот за добивање на семе за вештачко осеменување; и

- Животното од кое е добиено семето за вештачко осеменување е серолошки тестирано со негативен резултат на антитела на вирусот на Лигавка и шап 28 дена по добивањето на семето.

Член 25

Мерки кои се однесуваат на губре од животни од приемчиви видови во заштитната зона

(1) Неможе да се врши изнесувањето и транспортот на губре од животни од одгледувалишта и објекти или средства за транспорт лоцирани во заштитната зона каде се држат животни од приемчивите видови.

(2) По исклучок од став (1) на овој член по претходно добиено одобрение од Управата може да се врши изнесување и транспорт на губре добиено од животни од приемчивите видови од одгледувалишта лоцирано во заштитната зона до назначен објект за третирање на нус производи од животинско потекло во согласност со прописите од областа на ветеринарното здравство заради третирање или привремено складирање.

(3) По исклучок од став (1) на овој член по претходно добиено одобрение од Управата може да се врши изнесување на губре добиено од животни од приемчивите видови од одгледувалишта лоцирани во заштитната зона каде не се применуваат мерките согласно член 3 и член 9 од оваа програма доколку:

- Целата количина на губре е произведена најмалку 21 ден пред проценетиот датум за првична инфекција

во заштитната зона. Ѓубрето треба да се расфрли на доволна одалеченост од одгледувалишта каде се држат животни од приемчивите видови и веднаш се меша со земјата; или

- Во случај на ѓубре од говеда или свињи:

а) Официјалниот ветеринар извршил преглед на сите животни на одгледувалиштето и го исклучил присуството на животни сомнителни на инфекција со вирусот на Лигавка и шап;

б) Целата количина на ѓубре е произведена најмалку 4 дена пред прегледот од официјалниот ветеринар од алинеја 1 на овој член; и

в) Ѓубрето е закопано на одредена локација во близина на одгледувалиштето од кое потекнува и на доволна одалеченост од други одгледувалишта каде се држат животни од приемчиви видови во заштитната зона.

(4) Секое изнесување на измет и ѓубре од одгледувалишта на кои се држат животни од приемчиви видови треба да биде под строг надзор на Управата за да се избегне ширењето на вирусот на Лигавка и шап. Транспортните средства кои се користат не смеа да пропуштаат течности и задолжително се чистат и дезинфицираат после натоварот и пред напуштањето на одгледувалиштето под надзор на официјален ветеринар.

Член 26

Мерки кои се однесуваат на кожи од животни од приемчивите видови во заштитната зона

(1) Неможе да се стават во промет кожи од животни од приемчиви видови кои потекнуваат од одгледувалишта во заштитната зона.

(2) По исклучок од став (1) на овој член по претходно добиено одобрение од Управата може да се стават во промет кожи од животни од приемчиви видови кои потекнуваат од одгледувалишта во заштитната зона доколку:

- Се произведени најмалку 21 ден пред проценетиот датум на првична инфекција во заштитната зона и се складирали одвоено од кожата кои се произведени по тој датум; или

- Се третирали во согласност со прописите од областа на ветеринарното здравство.

Член 27

Мерки кои се однесуваат на волна од овци, влакна од преживари и свињи произведени во заштитната зона

(1) Неможе да се стави во промет волна од овци и влакна од преживари и свињи кои потекнуваат од одгледувалишта во заштитната зона.

(2) По исклучок од став (1) на овој член по претходно добиено одобрение од Управата може да се стави во промет необработена волна и влакна доколку:

- Се произведени најмалку 21 ден пред проценетиот датум на првична инфекција во заштитната зона и се складирали одвоено од волната и влакната кои се произведени по тој датум; или

- Се третирали во согласност со прописите од областа на ветеринарното здравство.

Член 28

Мерки кои се однесуваат на други производи од животинско потекло произведени во заштитната зона

(1) Неможе да се стават во промет производите од животинско потекло кои не се опфатени во членовите 21, 22, 23, 24, 25, 26 и 27 од оваа програма добиени од животни од приемчиви видови кои потекнуваат од одгледувалишта во заштитната зона.

(2) По исклучок од став (1) на овој член по претходно добиено одобрение од Управата може да се стават во промет производите од став (1) на овој член доколку:

- Се произведени најмалку 21 ден пред проценетиот датум на првична инфекција во заштитната зона и се складирали и транспортирани одвоено од производите кои се произведени по тој датум; или

- Биле третирали во согласност со Прилог 7 од оваа програма; или

- Одредени производи (крв и производи од крв, свинска маст и обработени масти, храна и бисквити за кучиња и трофеи од чапункари) се третирали во согласност со соодветните прописи од областа на ветеринарното здравство; или

- Се производи кои не подлежат на понатамошен третман и содржат компоненти од животинско потекло кои биле подложени на третман со кој се уништува вирусот на Лигавка и шап или се добиени од животни кои не подлежат на ограничувања согласно прописите од оваа програма; или

- Се производи наменети за употреба во ин-витро дијагностика или лабораториски реагенси.

Член 29

Мерки кои се однесуваат на добиточна храна, силажа, сено и слама произведени во заштитната зона

(1) Неможе да се стави во промет добиточна храна, силажа, сено и слама кои потекнуваат од заштитната зона.

(2) По исклучок од став (1) на овој член по претходно добиено одобрение од Управата може да се стави во промет добиточна храна, силажа, сено и слама доколку:

- Произведени најмалку 21 ден пред проценетиот датум на првична инфекција во заштитната зона и се складирали и транспортирани одвоено од добиточната храна, силажа, сено и слама кои се произведени по тој датум; или

- Наменети се за употреба во заштитната зона по добиено одобрување од надлежниот орган; или

- Произведени се на одгледувалишта каде не се држат животни од приемчиви видови; или

- Произведени се во објекти во кои не се држат животни од приемчиви видови и се снабдуваат со сировини од одгледувалишта каде не се држат животни од приемчивите видови или од одгледувалишта лоцирани надвор од заштитната зона.

(3) По исклучок на став (1) на овој член по претходно добиено одобрение од Управата може да се стави во промет силажа и слама кои се произведени на одгледувалишта на кои се држат животни од приемчиви видови и кои се во

(4) согласност со Прилог 7 од оваа програма.

Член 30

Дозволување на отстапки и дополнителни сертификати

(1) Исклучоците кои се однесуваат на прометот од членовите 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28 и 29 на оваа програма треба да бидат пропратени со дополнителен сертификат издаден од официјалниот ветеринар.

Член 31

Дополнителни мерки

Во дополнително на мерките кои се применуваат во заштитната зона, Управата може да превземе дополнителни мерки за кои смета дека се неопходни. Превземаните мерки треба да бидат соодветни да го спречат ши-

рењето на вирусот на Лигавка и шап имајќи ги предвид посебните епидемиолошки, комерцијалните и социјалните прилики како и начинот на држење на животните кој преовладува во заразениот регион. Управата го информира министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство за превземените дополнителни мерки.

Член 32

Времетраење на мерките кои се применуваат во заштитната зона

(1) Мерките во заштитната зона се применуваат додека не се исполнети следните барања:

- Поминати се најмалку 15 дена од убивањето и нештетно одстранување на животните од приемливите видови на одгледувалиштата од член 9 став (1) од оваа програма,

- Извршено е чистење и дезинфекција на одгледувалиштето во согласност со член 10 од оваа програма,

- Извршен е надзор со негативен резултат на сите одгледувалишта каде се држат животни од приемливи видови во заштитната зона. Надзорот се изведува со цел да се докаже отсуство на болеста при што животните треба да бидат клинички прегледани вклучително и дијагностички тестирани во согласност со Прилог 4 од оваа програма.

(2) По престанокот на важење на мерките во заштитната зона, започнуваат да важат мерките кои се применуваат во зоната на надзор во времетраење од најмалку 15 дена. Престанокот на важење на овие мерки е во согласност со член 40 од оваа програма.

Член 33

Мерки кои се применуваат во одгледувалишта во зоната на надзор

(1) Во одгледувалиштата во зоната под надзор се применуваат мерките утврдени во член 18 став (1) од оваа програма.

(2) По исклучок од член 18 став (1) алинеја 3 од оваа програма и доколку во зоната на надзор нема кланици или бројот на кланици е недоволен, по претходно добиено одобрение од Управата може да се врши транспорт на животни од приемливи видови под официјален надзор од одгледувалишта од зоната на надзор, до кланици кои се лоцирани надвор од зоната на надзор заради колење непосредно по пристигнувањето доколку:

- Податоците кои се водат согласно член 18 став (1) од оваа програма се прегледани од официјалниот ветеринар и епидемиолошката ситуација на одгледувалиштето не индицира никаков сомнеж на инфекција или контаминација со вирусот на Лигавка и шап; и

- Сите животни од приемливи видови на одгледувалиштето биле прегледани од официјалниот ветеринар со негативен резултат; и

- Репрезентативен број на животни, имајќи ги предвид статистичките показатели од Прилог 4 од оваа програма биле дијагностички испитани за да го поддржат клиничкиот преглед и да се исклучи присуството или сомнежот на клинички инфицирани животни; и

- Кланицата е одобрена за таа намена од Управата и се наоѓа што е можно поблизу до зоната на надзор; и

- Месото добиено од тие животни се третира во согласност со член 35 од оваа програма.

Член 34

Движење на животните од приемливи видови во зоната на надзор

(1) Неможе да се врши изнесувањето на животни од приемливи видови од одгледувалиштата во зоната на надзор.

(2) По исклучок од став (1) на овој член, по претходно добиено одобрение од Управата може да се врши изнесување на животни во следниве случаи:

- Поминале најмалку 15 дена од последното жариште во заштитната зона по што животните може да се водат на паша во рамките на зоната на надзор, при што животните не треба да дојдат во контакт со други животни од приемливи видови;

- Заради испраќање под официјален надзор на колење во кланици лоцирани во зоната на надзор;

- Заради транспортирање во согласност со член 33 став (2) од оваа програма;

- Заради транспортирање во согласност со член 20 од став (2), точка 1 и 2 од оваа програма ;

(3) Движењето на животни од од став (2) алинеја 1 на овој член може да биде одобрено по извршениот преглед од страна на официјалниот ветеринар на сите животни од приемливи видови на одгледувалиштето вклучувајќи и тестирање во согласност со Прилог 4 од оваа програма со кое се исклучува присуството на животни сомнителни на инфекција или контаминација.

(4) Движењето на животни од член 33 став (2) алинеја 2 од оваа програма може да биде одобрено само после спроведување на мерките од член 33 став (2) утврдени алинеи 1 и 2 од оваа програма со задоволителни резултати.

(5) Управата за ветеринарство без одложување ги иследува животните од приемливи видови кои биле изнесени од зоната на надзор во период од најмалку 21 ден пред проценетата дата на првичната инфекција на одгледувалиштето во зоната на надзор и ќе ги информира надлежните органи на земјите увознички за резултатите од иследувањето.

Член 35

Мерки кои се однесуваат на месо и подготовки од месо од животни од приемливи видови кои потекнуваат од зоната на надзор

(1) Неможе да се стави во промет месо, мелено месо и подготовки од месо добиени од животни од приемливи видови кои потекнуваат од зоната на надзор.

(2) По исклучок од став (1) на овој член по претходно добиено одобрение од Управата може да се стави во промет месо, мелено месо и подготовки од месо доколку се произведени најмалку 21 ден пред проценетиот датум на првичната инфекција во зоната на надзор и кои по производството се складирали и транспортирани одвоено од месото произведено по таа дата. Истото треба да е обележано во согласност со прописите од областа на ветеринарното здравство и на начин лесно да се разликува од месото кое не е дозволено да се испорачува надвор од заштитната зона.

(3) По исклучок од став (1) на овој член по претходно добиено одобрение од Управата може да се стави во промет месо, мелено месо и подготовки од месо кои се добиени од животни кои биле транспортирани до кланица согласно барањата утврдени во член 33 став (2) алинеи 1, 2, 3, 4 и 5 од оваа програма. Добиеното месо од овие животни треба да се третира во согласност со став (6) на овој член.

(4) По исклучок од став (1) на овој член по претходно добиено одобрение од Управата може да се стават во промет подготовки од месо добиени од месо од животни од приемливи видови кои потекнуваат од зоната на надзор доколку месото било обележано во согласност со прописите од областа на ветеринарното здравство и транспортирано под официјален надзор до назначен објект каде било третирано во согласност со Прилог 7 од оваа програма.

(5) Неможе да се стави во промет месо, мелено месо, подготовки од месо и производи од месо добиени од животни од приемливи видови произведени во објекти лоцирани во зоната на надзор.

(6) По исклучок од став (5) на овој член по претходно добиено одобрение од Управата може да се стави во промет месо, мелено месо и преработки од месо кои се произведени во објекти лоцирани во зоната на надзор доколку:

- Објектите се под постојана и строга ветеринарна контрола;

- Во објектот се преработува само месо, мелено месо или подготовки од месо од животни во согласност со став (3) на овој член и кое е третирано во согласност со Прилог 7 од оваа програма или се добиени од животни кои се одгледувани и заклани надвор од зоната на надзор или добиено од животни кои се транспортирани во согласност со член 20 став (2) со точка 2 од оваа програма.

- Месото, меленото месо и подготовките од месо треба да бидат јасно обележани во согласност со прописите од областа на ветеринарното здравство;

- За време на целиот произведен процес месото, меленото месо и подготовките од месо се јасно обележани, транспортирани и складирани одвоено од месото, меленото месо и подготовки од месо кои не е дозволено да се испорачува надвор од зоната на надзор.

(7) По исклучок од став (5) на овој член, по претходно добиено одобрение од Управата може да се стават во промет производи од месо произведени во објекти лоцирани во зоната на надзор кои се обележани во согласност со одредбите од став (4) на овој член или се произведени од месо во согласност со став (6) на овој член.

(8) Официјалниот ветеринар ја потврдува исполнетоста на барањата утврдени во ставови (6) и (7) на овој член.

(9) По исклучок од став (1) на овој член може да се одобри посебна ознака за ставање во промет на месо, мелено месо или преработки од месо добиени од животни од приемчиви видови кои потекнуваат од зоната на надзор кое е добиено пред повеќе од 30 дена.

Член 36

Мерки кои се однесуваат на млеко и производи од млеко добиени од животни од приемчиви видови произведено во зоната на надзор

(1) Неможе да се стави во промет млеко и производи од млеко добиено од животни од приемчиви видови кои потекнуваат од зоната на надзор.

(2) По исклучок од став (1) на овој член, по претходно добиено одобрение од Управата може да се стави во промет млеко и производи од млеко доколку се произведени најмалку 21 ден пред проценетиот датум на првичната инфекција во зоната на надзор и кои по производството се складирали и транспортирани одвоено од млекото произведено по таа дата.

(3) По исклучок од став (1) на овој член, по претходно добиено одобрение од Управата може да се стави во промет млеко и производи од млеко добиени од животни од приемчивите видови кои потекнуваат од зоната на надзор кои биле третирани во согласност со Прилог 7 од оваа програма. Третманот треба да биде во согласност со одредбите и да се врши во објектите од став (5) на овој член. Доколку во зоната на надзор нема таков објект, третманот треба да се врши во објект надвор од заштитната зона или зоната на надзор кој е назначен од Управата.

(4) Неможе да се стави во промет млеко и производи од млеко добиено од животни од приемчиви видови произведени во објекти лоцирани во зоната на надзор.

(5) По исклучок од став (4) на овој член, по претходно добиено одобрение од Управата може да се стави во промет млеко и производи од млеко кои се подготвени во објекти лоцирани во зоната на надзор доколку:

- Објектите се под постојана и строга ветеринарна контрола;

- Во објектот се преработува само млеко кое е во согласност со став (3) на овој член или е добиено од животни надвор од зоната на надзор и заштитната зона;

- За време на целиот произведен процес млекото треба да биде јасно обележано. Транспортот и складирањето треба да биде одвоено од млекото и производите од млеко кои не се дозволени да се испорачуваат надвор од зоната под надзор;

- Транспортот на сировото млеко од одгледувалишта лоцирани надвор од заштитната зона и зоната на надзор до објектите треба да се врши во возила кои се чистени и дезинфицирани пред транспортот и кои немале понатамошен контакт со одгледувалишта од заштитната зона и зоната на надзор во кои се чуваат животни од приемчивите видови.

(6) Официјалниот ветеринар ја потврдува исполнетоста на барањата утврдени во став (5) од овој член.

(7) Транспортот и последователната преработка на сировото млеко од одгледувалишта лоцирани во зоната на надзор до објекти лоцирани надвор од заштитната зона и зоната на надзор треба да се врши доколку се исполнети следниве барања:

- Преработката е одобрена од Управата. Одобрувањето треба да содржи инструкции за начинот и патот по кој се врши транспортот до одредениот објект;

- Транспортот се врши во возила кои се чистени и дезинфицирани пред да отпочне транспортот, кои се конструирани и одржувани на начин да нема истекување на млеко за време на транспортот и кои се опремени така да е одбегната аеросолната дисперзија за време на натовар и истовар на млекото;

- Пред напуштањето на одгледувалиштето од каде се собира млекото, собирните цевки, гумите, бандажите од гумите, долните делови од возилото и истекувањата од млеко по возилото се исчистени и дезинфицирани. По последната дезинфекција и пред напуштањето на заштитната зона возилото не треба да има никоков контакт со одгледувалишта во заштитната зона каде се држат животни од приемчивите видови;

- Средствата за транспорт на млекото се наменети само за одредена географска или административна област, соодветно се обележани и може да се движат во друга област само по претходно чистење и дезинфекција под службен надзор.

(8) Земањето и транспорт на мостри од сирово млеко од животни од приемчиви видови од одгледувалишта лоцирани во зоната на надзор во други лаборатории освен во Националната референтна лабораторија може да се врши само по претходно одобрување од Управата при што треба да се води сметка за оневозможување на евентуално ширење на вирусот на Лигавка и шап.

Член 37

Мерки кои се однесуваат на транспорт и дистрибуција на губре од животни од приемчиви видови произведено во зоната на надзор

(1) Неможе да се врши изнесување и транспорт на губре од одгледувалишта и објекти (кланици, гранични премини или средства за транспорт) во кои се чуваат животни од приемчиви видови кои се лоцирани во зоната на надзор.

(2) По исклучок од став (1) на овој член по претходно добиено одобрение од Управата може да се врши транспорт на губре со транспортни средства кои се темелно исчистени и дезинфицирани пред и по транспортот до одредени места во зоната на надзор кои се на доволна оддалеченост од одгледувалишта каде се чуваат животни од приемчивите видови доколку се исполнети барем едно од следниве барања:

- Официјалниот ветеринар извршил преглед на сите животни на одгледувалиштето и го исклучил присуството на животни сомнителни на инфекција со вирусот на Лигавка и шап и губрето е инкорпорирано во земја

на одредена локација во близина на одгледувалиштето од кое потекнува и на доволна оддалеченост од други одгледувалишта каде се држат животни од приемчиви видови во зоната на надзор; или

- Официјалниот ветеринар извршил клинички преглед на сите животни на одгледувалиштето со негативен резултат и губрето е закопано во земја; или

- Губрето подлежи на барањата од член 25 став (2) од оваа програма.

Член 38

Мерки кои се иднесуваат други животински производи произведени во зоната на надзор

Ставањето во промет на други производи од животинско потекло различни од наведените во членовите 35, 36 и 37 од оваа програма треба да биде во согласност со барањата утврдени во членовите 24, 25, 26, 27 и 28 од оваа програма.

Член 39

Дополнителни мерки

Покрај мерките утврдени во членовите 33, 34, 35, 36, 37 и 38 од оваа програма, Управата може да превземе дополнителни мерки доколку тоа е неопходно и соодветно за задржување на вирусот на болеста Лигавка и шап имајќи ги особено во предвид епидемиолошките услови на држење на животните, комерцијалните и социјалните услови кои се присутни во заразената област. Движењето на коњите треба да биде во согласност со Прилог 12 од оваа програма.

Член 40

Времетраење на мерките кои се применуваат во зоната за надзор

Мерките во зоната на надзор се применуваат се додека не се исполнат следните барања:

- Поминале најмалу 30 дена од последното убивање или нештетно одстранување на приемчиви животни од одгледувалиштата со позитивен случај на Лигавка и шап или извршеното завршно чистење и дезинфекција на одгледувалиштето.

- Исполнети се барањата наведени во член 32 од оваа програма.

- Извршените истражувања се со негативен резултат. Истражувањето се врши со цел да се потврди отсуството на инфекција во зоната на надзор во согласност со критериумите утврдени во Прилог 4 од оваа програма.

РЕГИОНАЛИЗАЦИЈА

Член 41

Регионализирање

(1) Доколку и покрај мерките кои се превземаат во согласност со оваа програма, вирусот на Лигавка и шап продолжи да се шири како и во случаи кога се применува итна вакцинација, Управата ќе изврши регионализација на територијата на Република Македонија на една или повеќе слободни или зони под ограничување.

(2) Пред воспоставувањето на зоните Управата врши темелна епидемиолошка проценка на состојбата при што особено внимание се обраќа на проценка на можното време и веројатната локација за внесување, начинот на ширење и веројатниот временски период потребен за искоренување на вирусот на болеста Лигавка и шап.

(3) Зоната под ограничување треба да биде формирана врз основа на административни граници или географските бариери. Најмала географска единица при регионализацијата може да биде општина односно епизоотиолошка единица. Големината на зоните под ограничување ќе зависи од резултатите од епидемиолошката проценка.

Член 42

Мерки кои се применуваат во зоните под ограничување

(1) Во случај на воспоставување на регионализација, Управата ги применува следниве мерки:

- Контрола на движењето и транспортот на животни од приемчиви видови и производи од животинско потекло како и контрола на движењето на транспортни средства кои се потенцијален преносител на вирусот на Лигавка и шап во зоната под ограничување;

- Следење и обележување во согласност со прописите од областа на ветеринарното здравство на месото, сировото млеко и други производи за кои не е дозволено изнесување од зоната под ограничување.

- Дополнително сертифицирање на движењето на животни и производи од животинско потекло кои се дозволени за изнесување од зоната под ограничување и кои се наменети за човечка исхрана во согласност со прописите од областа на ветеринарното здравство.

(2) Животните од приемчиви видови кои во периодот од проценетиот датум на првична инфекција до датумот на воспоставувањето на регионализацијата биле изнесени од зоната под ограничување треба да бидат лоцирани и изолирани под официјален надзор се додека можната инфекција или контаминација не бидат официјално исклучени.

(3) Месо и сирово млеко и производи од сирово млеко добиено од животни од приемчиви видови кои потекнуваат од зоната под рестрикција кои се произведени и изнесени од зоната под рестрикција во периодот од проценетиот датум на првична инфекција до датумот на воспоставувањето на регионализацијата треба да бидат лоцирани и третирани во согласност со Прилог 7 од оваа програма или задржани под официјален надзор се додека евентуалната контаминација со вирусот на Лигавка и шап не биде официјално исклучена. Доколку таквото месо, сирово млеко или производи од сирово млеко биле извезени од Република Македонија, Управата за тоа го известува надлежниот орган на земјата извозничка.

(4) Управата може да донесе посебни мерки во однос на обележување на производите добиени од животни од приемчиви видови кои потекнуваат од зоната под ограничување и не се наменети за ставање во промет надвор од зоната под ограничување во согласност со прописите од областа на ветеринарното здравство.

Член 43

Идентификација на животни од приемчиви видови

Без оглед на прописите од областа на ветеринарното здравство во однос на идентификација и регистрација на животните од видовите на говеда, овци и кози и свињи, Управата во случај на појава на жариште на Лигавка и шап треба да обезбеди дека животните од приемчиви видови може да го напуштат одгледувалиштето на кое се држат само доколку животните се идентифицирани на начин со кој се овозможува брзо следење на нивното движење и одгледувалиште од кое потекнуваат или од кое доаѓаат. Во случаите во согласност со член 13 став (1) и член 14 став (1) од оваа програма, Управата може во посебни случаи и во согласност со здравствената состојба да утврди друг начин на брзо следење на движењето на животните и одредување на одгледувалиштето од кое потекнуваат или од кое доаѓаат.

Член 44

Контрола на движењето во случај на жариште на болеста Лигавка и шап

(1) Заради контрола на движењето на животните, во зоната под рестрикција, Управата треба да обезбеди:

- Сопственикот на барање на официјалниот ветеринар да ги даде сите информации во согласност со Прилог 11 кој е составен дел на оваа програма и кои се однесуваат на животните кои влегуваат или излегуваат од одгледувалиштето.

- Лицата кои учествуваат во транспортот или прометот на животните од приемчивите видови на барање на официјалниот ветеринар да ги дадат сите информации во согласност со Прилог 11 од оваа програма кои се однесуваат на движењето на тие животни.

(2) Мерките утврдени во став (1) од овој член може да се применат и во дел или во целата слободна зона.

ВАКЦИНАЦИЈА

Член 45

Општи одредби

(1) Вакцини и хиперимуни серуми против Лигавка и шап се употребуваат само во случаи предвидени со оваа програма.

(2) Производството, чувањето, набавката, дистрибуцијата и продажбата на вакцини против Лигавка и шап се врши само под официјален надзор.

(3) Маркетингот на вакцини против Лигавка и шап може да се врши под надзор на Управата и во согласност со прописите од областа ветеринарното здравство.

(4) Вакцините против Лигавка и шап може да се употребуваат за други цели освен за индуцирање на активна имуност против болеста, како на пример лабораториски испитувања, научни истражувања или тестирање на вакцини само во соодветни биосигурносни мерки и по претходно одобрување од Управата.

(5) Вакцинација ќе се спроведе врз основа на предлог од Управата, после извршена проценка на ризикот, имајќи ги предвид особените епидемиолошки околности, можното влијание на трговијата и извозот, меѓународните искуства, логистички аранжмани и типови на вакцини кои се комерцијално достапни.

Член 46

Итна вакцинација

(1) Итна вакцинација може да се примени само во следниве случаи:

- Постојат потврдени жариштата на Лигавка и шап и болеста се заканува широко да се распространи низ земјата;

- Постои висок ризик за ширење на болеста во други земји поради географските или метеоролошките прилики кои преовладуваат во однос на потврдените жаришта;

- Други земји се во ризик од болеста поради епидемиолошки релевантни контакти помеѓу одгледувалишта на нивната територија и одгледувалишта каде има потврдени жаришта на болеста;

- Република Македонија е во ризик поради географските или метеоролошките прилики кои преовладуваат во однос на потврдените жаришта во соседна земја.

(2) Управата подготвува план за спроведување итна вакцинација кој ги содржи најмалку следниве информации:

- Границите на регионот или регионите во кој ќе се спроведе итната вакцинација;

- Видовите и староста на животните кои се вакцинираат;

- Времетраење на кампањата за вакцинирање;

- Мерките за контрола на движењето кои се применуваат кај вакцинираните или невакцинираните животни од приемчиви видови и нивните производи;

- Дополнителната и постојана идентификација и регистрација на вакцинираните животни во согласност со член 43 од оваа програма;

- Други соодветни мерки.

(3) Вакцинацијата треба да се изведе во согласност со член 47 од оваа програма без оглед дали вакцинираните животни потоа треба да се заколат или треба да останат живи.

(4) Управата подготвува програма за информирање на јавноста за безбедноста на месото, млекото, и млечните производи за човечка исхрана кои потекнуваат од вакцинираните животни.

Член 47

Заштитна вакцинација

(1) Доколку се применува заштитна вакцинација, Управата треба да обезбеди дека:

- Заштитната вакцинација се врши во зона која е одредена согласно член 41 од оваа програма.

- Заштитната вакцинација се врши несметано и во строги хигиенски и биосигурносни прилики за да се одбегне ширењето на вирусот на болеста Лигавка и шап;

- Сите мерки кои се применуваат во вакциналната зона треба да се изведуваат без оглед на мерките од оваа програма;

- Доколку зоната во која се врши заштитна вакцинација вклучува делови или цела заштитна зона или зона под надзор, мерките кои се применуваат во заштитната зона или зоната на надзор согласно оваа програма треба да се применуваат и во делот на зоната каде се применува заштитната вакцинација се додека овие мерки не престанат да важат. По престанокот на важење на овие мерки, во зоната во која се врши заштитна вакцинација се применуваат мерките согласно членовите 49, 50, 51, 52 и 53 од оваа програма.

(2) Околу зоната во која се врши заштитна вакцинација се формира регион во кој се врши надзор (зона под надзор согласно одредбите на Меѓународната организација за здравствена заштита на животните-ОИЕ) со ширина од најмалку 10 км. од надворешните граници на зоната каде се применува заштитна вакцинира. Во оваа зона:

- Вакцинацијата е забранета;

- Се врши интензивен надзор;

- Движењето на животни од приемчиви видови е под контрола на Управата;

(3) Мерките од став (1) и (2) на овој член се применуваат се додека повторно не се воспостави статус слободен од болеста и инфекција во согласност со член 56 од оваа програма.

Член 48

Супресивна вакцинација

Супресивната вакцинација може да се врши само во заштитната зона и на јасно идентифицирани одгледувалишта во кои по потврдувањето на болеста ќе бидат спроведени мерките согласно член 9 од оваа програма. Во таков случај убивањето на животните може да биде одложено се додека не се исполнат условите во согласност со прописите од областа на ветеринарното здравство и член 9 став (1) алинеја 5 оваа програма. Во заштитната зона треба да се применуваат мерките согласно член 17 од оваа програма.

Член 49

Мерки кои се применуваат во зоната на вакцинирање во период од почеток до истекот на 30 дена по комплетирањето на вакцинацијата (Фаза 1)

(1) Во зоната во која се применува вакцинацијата се применуваат мерките утврдени со ставовите (2), (3), (4), (5), (6) и (7) на овој член во период кој започнува со примената на вакцинација до истекот на најмалку 30 дена по комплетирањето на вакцинацијата.

(2) Неможе да се врши движење на живи животни помеѓу одгледувалишта во зоната во кој се применува вакцинацијата и изнесување на живи животни од зоната во која се применува вакцинацијата.

(3) По исклучок од став (2) на овој член, по извршениот клинички преглед на животните и прегледот на одгледувалиштата од кои потекнуваат или од кои се изнесуваат, по претходно добиено одобрение од Управата може да се врши транспорт на тие животни директно до клиника заради колење веднаш по пристигнувањето. Кликата треба да биде лоцирана во зоната во која се врши вакцинација или во непосредна близина и да биде посебно одобрена од Управата за таа намена.

(4) Месото кое е добиено од вакцинирани животни кои се заклани во периодот назначен во став (1) од овој член треба да биде обележано согласно прописите од областа на ветеринарното здравство. Месото треба да биде складирано и транспортирано одвоено од месо кое нема таква ознака, и понатаму транспортирано во запечатени контејнери до објект одобрен од Управата во кој ќе биде третиран согласно Прилог 7 од оваа програма.

(5) Млекото и млечни производи добиени од вакцинирани животни може да се пуштат во промет во зоната во која се врши вакцинација и надвор од таа зона доколку без оглед дали се користи за човечка исхрана или не биле третирани во согласност со Прилог 7 од оваа програма. Третманот треба да биде во објекти кои се наоѓаат во зоната во која се врши вакцинација или доколку нема такви објекти надвор од зоната. Транспортот до објектот треба да се врши согласно со став (8) од овој член.

(6) Објектите од ставот (5) од овој член треба да ги исполнуваат следните барања:

- Да бидат под постојана и строга ветеринарна контрола;

- Млекото кое се употребува во објектот треба да биде во согласност со став (5) на овој член или да биде добиено од животни кои потекнуваат надвор од зоната каде се врши вакцинација;

- За време на целиот произведен процес млекото треба да биде јасно идентификувано и транспортирано и складирано одвоено од сирово млеко и производи од сирово млеко кои не се предвидени за испорака надвор од зоната во која се врши вакцинација;

- Транспортот на сировото млеко од одгледувалишта лоцирани надвор од зоната во која се врши вакцинација до објектите треба да се врши во возила кои се чистени и дезинфицирани пред транспортирањето и кои немале следен контакт со одгледувалишта во кои се чуваат животни од приемчивите видови.

(7) Официјалниот ветеринар ја потврдува исполнителноста на барањата утврдени во ставот (6) од овој член.

(8) Транспортот на сировото млеко од одгледувалишта лоцирани во зоната каде се врши вакцинација до објекти лоцирани надвор од таа зона и преработката на млекото треба да се врши согласно со следниве барања:

- Преработката е одобрена од Управата;

- Ободувањето треба да содржи инструкции за начинот и патот по кој се врши транспортот до одредени објект;

- Транспортот се врши во возила кои се чистени и дезинфицирани пред да отпочне транспортот, кои се конструирани и одржувани на начин да нема истекување на млеко за време на транспортот и кои се опремени така да е одбегната аеросолната дисперзија за време на натовар и истовар на млекото;

- Пред напуштањето на одгледувалиштето од каде се собира млекото, собирните цевки, гумите, бандажите од гумите, долните делови од возилото и истекувањата од млеко по возилото се исчистени и дезинфицирани. По последната дезинфекција и пред напуштањето на зоната каде се врши вакцинацијата на животните, возилото не треба да има никаков контакт со други одгледувалишта во зоната каде се држат животни од приемчивите видови;

- Средствата за транспорт на млекото се наменети само за одредена географска или административна област, соодветно се обележани и може да се движат во друга област само по претходно чистење и дезинфекција под службен надзор.

(9) Неможе да се врши земање и транспорт на мошти од сирово млеко од животни од приемчиви видови од одгледувалишта лоцирани во зоната каде се врши вакцинација во други лаборатории освен во Националната референтна лабораторија.

(10) Не може да се врши земање на семе за вештачко осеменување од животни од приемчивите видови кои се држат во центри за репродукција и вештачко осеменување лоцирани во зоната каде се врши вакцинација.

(11) По исклучок од став (10) на овој член, по претходно добиено одобрение од Управата може да се врши земање на семе за вештачко осеменување во центри кои се лоцирани во зоната каде се врши вакцинирање доколку се исполнети следните барања:

1. Семето за вештачко осеменување кое е добиено во текот на периодот наведен во ставот (1) на овој член се чува одвоено најмалку 30 дена, и

2. Пред испорака на семето:

- Животното донатор не било вакцинирано и се исполнети барањата утврдени во член 24, став (3), алинеи 2 и 3 од оваа програма; или

- Животното донатор било вакцинирано после извршеното тестирање на антитела против вирусот на Лигавка и шап со негативен резултат; и

- Сите животни од приемчивите видови кои се присутни во центарот за репродукција и вештачко осеменување се тестирани со негативен резултат на присуство на вирусот или негов геном или со одобрен тест за одредување на антитела на неструктурни протеини кој се извршува на крај на периодот предвиден за карантин за семе за вештачко осеменување; и

- Семето за вештачко осеменување ги исполнува соодветните услови од прописите од областа на ветеринарното здравство.

(12) Неможе да се врши добивање на јајце клетки и ембриони од животни од приемчиви видови.

(13) Ставањето во промет на други производи од животинско потекло освен семе за вештачко осеменување, јајце клетки и ембрија треба да биде согласно одредбите од членовите 26, 27, 28 и 37 од оваа програма.

Член 50

Мерки кои се применуваат во зоната во која се врши вакцинација од започнувањето со итната вакцинација до завршување на надзорот и класификација на одгледувалиштата (Фаза 2)

(1) Во периодот кој започнува најмалку 30 дена после завршувањето на итната вакцинација и трае до завршувањето на мерките согласно членовите 51 и 52 од оваа програма во зоната во која се врши вакцинација треба да се применуваат следните мерки:

(2) Неможе да се врши движење на живи животни помеѓу одгледувалишта во зоната во кој се применува вакцинација и изнесување на живи животни од зоната во која се применува вакцинација.

(3) По исклучок од став (1) на овој член по претходно добиено одобрение од Управата може да се врши транспорт на животни од приемливи видови кои потекнуваат од одгледувалишта класифицирани согласно член 52 став (6) од оваа програма директно на колење во кланица која е сместена во зоната каде се врши вакцинација или надвор од таа зона доколку се исполнети следните барања:

- За време на транспортот и во кланицата животните не дојде во контакт со други животни од приемливите видови;

- Животните се пропратени со сертификат со кој се потврдува дека сите животни од приемливите видови на одгледувалиштето од кое потекнуваат биле испитани согласно член 51 став (2) од оваа програма;

- Транспортните средства биле исчистени и дезинфицирани пред и после транспортот. Времето и датумот на чистење и дезинфекција треба да бидат забележани во патниот дневник на транспортното средство;

- Дваесет и четири часа пред колењето животните биле прегледани во кланицата, при што особено внимание се посветува на промени на устата и чапунките и не биле забележани знаци на заболување.

(4) Месо со исклучок на изнутрици добиени од вакцинирани големи и мали преживари во периодот наведен во ставот (1) на овој член може да се пушти во промет во зоната во која се спроведува вакцинација и надвор од оваа зона доколку се исполнети следните барања:

- Објектот е под постојана и строга ветеринарна контрола;

- Во објектот се преработува само месо кое е третирано во согласност со Прилог 7 од оваа програма или месо добиено од животни кои се одгледани и заклани надвор од зоната во која се применува вакцинацијата.

- Месото е означено во согласност со прописите од областа на ветеринарното здравство.

- За време на целиот производен процес месото треба да биде јасно идентификувано и транспортирано и складирано одвоено од месото кое е со различен здравствен статус.

(5) Официјалниот ветеринар ја потврдува исполнетоста на барањата утврдени во ставот (4) од овој член.

(6) Месото добиено од вакцинирани свињи заклани во периодот наведен во став (1) од овој член треба да биде означено во согласност со прописите од областа на ветеринарното здравство, да се чува и транспортира одвоено од месото кое не е така означено и понатаму да се транспортира во запечатени контејнери до објект одобрен од Управата во кој ќе биде третирано согласно Прилог 7 од оваа програма.

(7) Млекото и производите од млеко добиени од вакцинирани животни може да се пуштат во промет во зоната во која се применува вакцинацијата и надвор од неа доколку во зависност од намената биде третирана согласно Прилог 7 од оваа програма. Третманот треба да се врши во објекти кои се лоцирани во зоната во која се применува вакцинацијата или надвор од неа и во согласност со одредбите од член 49 ставови (5), (6), (7) и (8) од оваа програма.

(8) Добивањето на семе за вештачко осеменување, јајни клетки и ембрија од животни од приемливите видови треба да се врши согласно одредбите утврдени во член 49 ставови (10) и (11) од оваа програма.

(9) Ставањето во промет на други производи од животинско потекло освен семе за вештачко осеменување, јајце клетки и ембриони треба да биде согласно одредбите од членовите 26, 27, 28 и 37 од оваа програма.

Член 51

Клинички и серолошки преглед во зоната за вакцинација (Фаза 2-А)

(1) Во периодот кој започнува најмалку 30 дена после завршувањето на итната вакцинација и трае до завршувањето на клиничкиот и серолошкиот надзор треба да се применуваат мерките наведени во ставовите (2) и (3) на овој член.

(2) Спроведување на надзор со цел идентификација на стадата со приемливи видови кои имале контакт со вирусот на Лигавка и шап без да покажуваат клинички знаци на болеста. Надзорот вклучува и клинички преглед на сите животни од приемливите видови во сите стада во зоната во која се применува вакцинација, вклучително и лабораториско тестирање во согласност со ставот (3) на овој член.

(3) Лабораториско тестирање кое се изведува со користење на тестови во согласност со критериумите за дијагностички тестови наведени во Прилог 10 од оваа програма и во согласност со едно од следните барања:

- Тестирање на инфекција со вирусот Лигавка и шап со тест на антителата на неструктурни протеини на вирусот на Лигавка и шап или со друг одобрен метод во согласност со критериумите наведени во Прилог 4 од оваа програма. Доколку се користат и контролни животни, треба да се исполнат барањата за повторно населување на инфицираните одгледувалишта во согласност со Прилог 6 од оваа програма.

- Тестирање на антитела на неструктурални протеини на вирусот на Лигавка и шап кое се спроведува на мостри земени од сите вакцинирани животни на приемливи видови и нивниот невакциниран подмладок во сите стада во зоната во која се применува вакцинација.

Член 52

Класификација на стадата во зоната во која се применува вакцинација (Фаза 2-Б)

(1) Одгледувалиштата во кои се држат животни од приемливите видови се класифицираат врз основа на резултатите од надзорот од член 51 од оваа програма и критериумите наведени во Прилог 2 од оваа програма.

(2) Одгледувалиштата во зоната во која се применува вакцинација треба да ги исполнат барањата утврдени во ставовите (3), (4) и (5) на овој член.

(3) Во одгледувалиштата каде имало најмалку едно животно од приемливи видови кај кое болеста е потврдена во согласност со критериумите наведени во Прилог 2 од оваа програма се применуваат мерките утврдени во член 9 и член 17 од оваа програма.

(4) Во одгледувалиштата во кои има најмалку едно животно од приемливи видови кои се сомнителни на инфекција поради претходен контакт со вирусот на Лигавка и шап но каде по извршеното тестирање на сите животни од приемливите видови присутни на одгледувалиштето било потврдено отсуството на циркулација на вирусот се применуваат најмалку следните мерки:

1. Животните од приемливите видови треба да бидат убиени и нештетно odstranети; или

2. Животните да бидат класифицирани и

- Животните кои дале позитивен резултат на барем еден од одобрените тестови согласно член 51, став (3) од оваа програма треба да бидат убиени и нештетно odstranети, и

- Останатите животни од приемливи видови треба да бидат заклани под услови утврдени од Управата.

3. Чистење и дезинфекција на одгледувалиштата во согласност со член 10 од оваа програма.

4. Повторно населување во согласност со Прилог 6 од оваа програма.

(5) Производите добиени од животни од приемчиви видови во периодот наведен во член 51, став (1) од оваа програма треба да ги исполнат следните барања:

- Месото од преживари добиено од животни од став (4) на овој член треба да се третира согласно член 50, став (4) од оваа програма;

- Месото од свињи добиено од животни од став (4) на овој член треба да се третира согласно член 50, став (6) од оваа програма;

- Млекото и производи од млеко добиено од животни од став (4) на овој член во зависност од нивната намена треба да биде третирано со еден од третманите утврдени во Прилог 7 од оваа програма и во согласност со одредбите од член 49, ставови (5), (6), (7) и (8) од оваа програма.

(6) Врз животните од приемчиви видови од одгледувалишта каде претходното или моменталното присуство на Лигавка и шап е официјално исклучено во согласност со член 51, став (3) од оваа програма треба да се применат мерките утврдени во член 53 од оваа програма.

Член 53

Мерки кои се применуваат во зоната во која се применува вакцинација во период од завршувањето на надзорот и класификацијата на одгледувалиштата до повторно воспоставување на статусот зона слободна од Лигавка и шап и слободна од инфекција со вирусот на Лигавка и шап (Фаза 3)

(1) По завршувањето на мерките предвидени во Фаза 2б во зоната во која се применува вакцинацијата се применуваат мерките утврдени во ставовите (2), (3), (4), (5) и (6) на овој член се до воспоставувањето на статусот зона слободна од Лигавка и шап и слободна од инфекција со вирусот на Лигавка и шап.

(2) Движењето на животните од приемчиви видови помеѓу одгледувалишта во зоната во која се применува вакцинација може да се одвива само по претходно одобрување од страна на официјалниот ветеринар.

(3) Неможе да се врши изнесување на животни од приемчиви видови надвор од зоната во која се применува вакцинацијата, но доколку се исполнети барањата согласно член 50, став (3) од оваа програма во случај на директен транспорт до клиника заради колење веднаш по пристигнувањето може да врши изнесување на животните по претходно добиено одобрение од Управата.

(4) По исклучок од став (2) на овој член по претходно добиено одобрение од Управата може да се врши транспорт на невакцинирани животни од приемчивите видови доколку се исполнети следните барања:

- Сите животни од приемчиви видови од одгледувалиштето биле клинички прегледани најмногу 24 часа пред натоварот и не покажувале клинички знаци на болеста, и

- Животните не го напуштиле одгледувалиштето најмалку 30 дена за кој период не е внесено ниту едно животно од приемчивите видови, и

- Одгледувалиштето не е сместено во заштитната или зоната под надзор; и

- На крајот од изолациониот период животните кои се транспортираат биле поединечно тестирани со негативен резултат со тест за детекција на антитела на Лигавка и шап или серолошкиот надзор согласно Прилог 4 од оваа програма бил комплетиран на одгледувалиштето без оглед на видовите на животни;

- Животните не биле изложени на извор на инфекција за време на транспортот.

(5) Неможе да се врши изнесување од одгледувалиштето на невакцинирани подмладок од вакцинирани мајки освен доколку се транспортираат до:

- Одгледувалишта во зоната во која се применува вакцинација со ист здравствен статус како одгледувалиштето од кое потекнуваат;

- Во клиника заради колење веднаш по пристигнувањето;

- Одгледувалиштето назначено од Управата од каде ќе бидат пратени директно на колење;

- Било кое одгледувалиште, доколку пред напуштањето на одгледувалиштето биле тестирани со серолошки тест за детекција на антитела на Лигавка и шап.

(6) Месото добиено од невакцинирани животни од приемчиви видови може да биде пуштено во промет доколку се исполнети следните барања:

- Мерките утврдени во член 52, став (4) од оваа програма се комплетирали во целата зона во која се применува вакцинацијата или животните се транспортирани до клиниката под барањата согласно со ставовите (3) и (4) алинеја 4 од овој член; и

- Објектот е под постојана и строга ветеринарна контрола;

- Во објектот се преработува само месо добиено од животни од алинеја 1 или од животни одгледани и/или заклани надвор од зоната во која се применува вакцинација или месо наведено во став (8) на овој член;

- Месото е означено во согласност со прописите од областа на ветеринарното здравство;

- За време на целиот производствен процес месото е јасно означено и идентифицирано и се транспортира и складира одвоено од месото со различен здравствен статус согласно оваа програма.

(7) Месото добиено од вакцинирани животни од приемчиви видови или од невакцинираниот серопозитивен подмладок од вакцинирани мајки кои се заклани во периодот наведен во став (1) на овој член треба да бидат обележани согласно прописите од областа на ветеринарното здравство и да биде складирано и транспортирано одделно од другото месо. Транспортот на месото до објекти назначени од Управата заради третман во согласност со Прилог 7 од оваа програма треба да се врши во запечатени контејнери.

(8) По исклучок од став (7) на овој член по претходно добиено одобрение од Управата, месото и тримувањата внатрешни органи добиени од вакцинирани големи и мали преживари или од нивниот подмладок кои е невакциниран и кои животни дале позитивен серолошки резултат може да се пуштат во промет доколку:

- Објектот е под постојана и строга ветеринарна контрола;

- Во објектот се преработува само месо невклучувајќи ги изнутриците кое се третира во согласност со Прилог 7 од оваа програма или месо согласно став (6) на овој член или месо добиено од животни кои се одгледани и заклани надвор од зоната во која се применува вакцинацијата.

- Месото треба да биде обележано согласно прописите од областа на ветеринарното здравство.

- За време на целиот производствен процес месото е јасно означено и идентифицирано и се транспортира и складира одвоено од месото со различен здравствен статус согласно оваа програма.

(9) По исклучок од став (7) на овој член месото од вакцинирани свињи и нивниот подмладок кои не е вакциниран и кој дал позитивен резултат, кое е произведено во периодот кој започнува со почетокот на надзорот и завршува со комплетирањето на мерките утврдени во член 52 од оваа програма во целата зона во која се применува вакцинацијата и се додека не поминале најмалку три месеци од последното регистрирано жариште во зоната, а по претходно добиено одобрение од Управата може да се стави во промет во Република Македонија доколку:

- Објектот е под постојана и строга ветеринарна контрола;

- Во објектот се преработува само месо од животни кои потекнуваат од одгледувалишта кои ги исполнуваат барањата утврдени во член 52, став (6) од оваа програма или месо добиено од животни кои се одгледани и заклани надвор од зоната во која се применува вакцинацијата.

- Месото е обележано согласно прописите од областа на ветеринарното здравство.

- За време на целиот производствен процес месото е јасно означено и идентифицирано и се транспортира и складира одвоено од месото со различен здравствен статус согласно оваа програма.

(10) Официјалниот ветеринар ја потврдува исполнетоста на барањата утврдени со ставовите (6) и (8) од овој член.

(11) По исклучок од став (8) на овој член, по претходно добиено одобрение од Управата може да се изврши означување на здравствениот статус со ознака која е различна од ознаката утврдена во став (8), алинеја 3 и став (9) алинеја 3 на овој член за месо, мелено месо и подготовки од месо од преживни животни кое не подлежи на третман согласно Прилог 7 од оваа програма, кои се наменети за во одреден регион од земјата.

(12) Млекото и производите од млеко добиени од вакцинирани животни може да се пуштат во промет во зоната во која се применува вакцинацијата и надвор од неа доколку во зависност од намената биде третирана согласно Прилог 7 од оваа програма. Третманот треба да се врши во објекти кои се лоцирани во зоната во која се применува вакцинацијата или надвор од неа и во согласност со одредбите од член 49, ставови (5), (6), и (7) од оваа програма.

(13) Земањето и транспорт на мостри од сирово млеко и преработка на млеко од животни од приемчиви видови од одгледувалишта лоцирани во зоната на надзор во други лаборатории освен во Националната референтна лабораторија може да се врши само по претходно добиено одобрение од Управата при што треба да се води сметка за оневозможување на евентуално ширење на вирусот на Лигавка и шап.

(14) Пуштањето во промет на производи од животинско потекло кои не се наведени во овој член треба да биде во согласност со барањата утврдени со членовите 26, 27, 28 и 37 од оваа програма.

ОБНОВУВАЊЕ НА СТАТУСОТ ПРЕД ПОЈАВА НА БОЛЕСТА

Член 54

Обновување на статусот на Република Македонија или дефиниран регион од неа како слободни од Лигавка и шап и слободни од инфекција со вирусот на Лигавка и шап

Обновување на статусот на Република Македонија или дефиниран регион од неа како слободни од Лигавка и шап и слободни од инфекција со Лигавка и шап може да се воспостави во согласност со барањата утврдени во член 55 и 56 од оваа програма.

Член 55

Обновување на статусот на Република Македонија или дефиниран регион од неа како слободни од Лигавка и шап и слободни од инфекција со вирусот на Лигавка и шап по ерадикација на болеста без примена на итна вакцинација

Територијата на Република Македонија или одреден регион од неа дефиниран со регионализацијата спроведена согласно член 41 од оваа програма ќе го обнови статусот слободна од Лигавка и шап и слободна

од инфекција со Лигавка и шап по ерадикацијата на едно или повеќе жаришта без примена на вакцинација доколку се:

1. Извршени семерките утврдени во членовите 32 и 40 од оваа програма; и

2. Исполнето е најмалку едно од следните барања:

- Исполнети се соодветните барања во програмата за Лигавка и шап утврдени во Кодот за здравствена заштита на Меѓународната организација за здравствена заштита на животните-ОИЕ;

- Најмалку три месеци поминале од последното регистрирано жариште на болеста при што со клиничкиот и лабораторискиот надзор извршен во согласност со Прилог 4 од оваа програма е потврдено отсуство на инфекција со вирусот на Лигавка и шап во целата земја или во одреден регион од неа.

Член 56

Обновување на статусот на Република Македонија или дефиниран регион од неа како слободни од Лигавка и шап и слободни од инфекција со вирусот на Лигавка и шап по ерадикација на болеста со примена на вакцинација

Територијата на Република Македонија или одреден регион од неа дефиниран со регионализацијата спроведена согласно член 41 од оваа програма ќе го обнови статусот слободна од Лигавка и шап и слободна од инфекција со Лигавка и шап по ерадикацијата на едно или повеќе жаришта со примена на вакцинација доколку се:

1. Исполнети мерките утврдени во членовите 32, 40, 49, 50, 51, и 52 од оваа програма; и

2. Исполнето е најмалку едно од следните барања:

- Исполнети се соодветните барања во програмата за Лигавка и шап утврдени во Кодот за здравствена заштита на Меѓународната организација за здравствена заштита на животните-ОИЕ;

- Најмалку три месеци поминале по колење на последното вакцинирано животно;

- Најмалку шест месеци поминале по последното жариште на Лигавка и шап или по комплетирањето на итната вакцинација при што се зема предвид подоцнежниот датум и по спроведеното серолошко истражување за детекција на антитела на неструктурни протеини на вирусот на Лигавка и шап се демонстрира отсуство на инфекција кај вакцинираните животни.

Член 57

Модификација на мерките за обновување на статусот на Република Македонија или дефиниран регион од неа како слободни од Лигавка и шап и слободни од инфекција со вирусот на Лигавка и шап

(1) По исклучок од член 55 од оваа програма мерките согласно оваа програма може да се укинат доколку барањата од членовите 32 и 40 од оваа програма се исполнети и со клиничкото и серолошкото истражување се потврдува отсуство на инфекција со вирусот на Лигавка и шап.

(2) По исклучок од член 56 од оваа програма, мерките согласно оваа програма може да се укинат доколку после извршеното клиничко и серолошко истражување пропишано со член 51 од оваа програма и комплетирањето на мерките утврдени со член 52 од оваа програма се потврдува отсуството на инфекција со вирусот на Лигавка и шап.

(3) Одредбите од ставовите (1) и (2) на овој член нема да се применуваат при изнесувањето на животни од дефиниран регион од неа, се додека повторно не се

воспостави стусот слободна од Лигавка и шап и слободна од инфекција со вирусот на Лигавка и шап во согласност со условите утврдени во Кодот за здравствена заштита на Меѓународната организација за здравствена заштита на животните-ОИЕ, освен во случај кога кога животните ги исполнуваат следните барања:

1. Не се вакцинирани и се испраќаат во кланица заради колење веднаш по пристигнувањето; или

2. Биле изолирани најмалку 30 дена пред самиот натовар и биле тестирани со тест за детекција на антитела на структурни протеини со негативен резултат во последните 10 дена пред натоварот.

(4) Без оглед на став (2) на овој член, по комплетирањето на мерките утврдени во член 52 од оваа програма со задоволителни резултати, радиусот на зоната под надзор формирана околу зоната во која се применува вакцинација согласно член 47 од оваа програма може да се намали се до обновувањето на статусот слободна од Лигавка и шап и слободна од инфекција во согласност со одредбите од Кодот за здравствена заштита на Меѓународната организација за здравствена заштита на животните-ОИЕ.

Член 58

Издавање дополнителни потврди (сертификати) за животните од приемчиви видови и производи добиени од нив кои се пуштаат во промет

Управата издава дополнителни потврди-сертификати при прометот со животни од приемчиви видови и производи добиени од животни од приемчиви видови во случаи утврдени со оваа програма се додека не се обноват статусот на земја или дефиниран регион од неа како слободна од Лигавка и шап и слободна од инфекција со вирусот на Лигавка и шап во согласност со член 55 и 56 од оваа програма.

Член 59

Движење на вакцинираните животни од приемчиви видови по обновата на статусот земја или дефиниран регион од неа како слободна од Лигавка и шап и слободна од инфекција со вирусот на Лигавка и шап

(1) Неможе да се врши извоз и увоз на животни од приемчиви видови кои се вакцинирани против Лигавка и шап.

(2) По исклучок од став (1) на овој член, по претходно добиено одобрение од Управата увозот и извозот на вакцинирани животни од приемчиви видови може да се врши за вакцинирани животни од приемчиви видови кои се држат во зоолошки градини и кои се вклучени во програми за конзервација на дивеч или кои се одобрени од надлежниот орган како нуклеуси на животни неопходни за опстанок на расата доколку се исполнети барањата од соодветните одредби од Кодот за здравствена заштита на животните на Меѓународната организација за здравствена заштита на животните-ОИЕ.

ЕПИДЕМИОЛОШКИ ИСПИТУВАЊА

Член 60

Цели

(1) Епидемиолошките испитувања се спроведуваат со цел да се проценат следните показатели:

- Времето кога вирусот на Лигавка и шап е внесен на одгледувалиштето или другите објекти или средства за транспорт;

- Веројатниот извор на жариштето на Лигавка и шап на одгледувалиштето, во објектите за колење или средствата за транспорт;

- Идентификација на сите контактни одгледувалишта;

- Движењето на животни од приемчивите видови, лица, транспортни возила и други предмети или материји кои веројатно предизвикале ширење на вирусот на Лигавка и шап.

(2) Управата го зема во предвид епидемиолошкото испитување при:

- Одлучување за примена на дополнителни мерки за контрола на болеста и вакцинација како што е предвидено со оваа програма; и

- Одобрување исклучоци како што е предвидено со оваа програма.

(3) Доколку епидемиолошкото испитување укажува дека болеста веројатно е внесена или се проширила во други соседни земји, Управата треба тоа да го пријави и да соработува со централниот надлежен орган на соседната земја која е одговорна за координација на мерките за надзор и контрола на болеста.

ЛАБОРАТОРИСКА ДИЈАГНОЗА

Член 61

Лаборатории и објекти кои држат жив вирус на Лигавка и шап

(1) Лабораториите и објектите во кои се држи жив вирус на Лигавка и шап, негов геном, антиген или вакцини произведени од таков антиген заради истражувања, дијагноза или производство се под стриктна контрола на Управата.

(2) Држењето на жив вирус на Лигавка и шап со цел истражувања и дијагноза може да го вршат само овластени лаборатории кои се наведени во Прилог 9 кој е составен дел на оваа програма.

(3) Држењето жив вирус на Лигавка и шап за производство на инактивиран антиген кој се користи во производството на вакцини и соодветните истражувања во тој смисол може да се врши само во овластени објекти и лаборатории кои се наведени во Прилог 9 на оваа програма.

(4) Лабораториите и објектите од со ставовите (2) и (3) од овој член треба да работат во согласност со стандардите утврдени во Прилог 9 на оваа програма.

(5) Управата во соработка со експерти од областа врши контроли со цел да ја потврди исполнетоста на сигурносните системи и нивната усогласеност со соодветните биосигурносни стандарди во објектите од ставовите (2) и (3) од овој член.

Член 62

Овластена лабораторија за Лигавка и шап

(1) Национална Референтна Лабораторија согласно Законот за ветеринарното здравство е одговорна за спроведување на соодветни лабораториски методи и техники за потврдување или исклучување на Лигавка и шап одобрени со оваа програма.

(2) Други лаборатории освен лабораторијата од став (1) на овој член не се овластени да изведуваат специфични тестови за дијагностицирање на Лигавка и шап.

(3) Лабораториското тестирање заради потврдување на присуството на Лигавка и шап или други везикуларни болести се врши во согласност со член 63 од оваа програма.

(4) Националната референтна лабораторија ги извршува работите и должностите наведени во Прилог 10 од оваа програма.

(5) Националната референтна лабораторија соработува со Референтната лабораторија на Меѓународната организација за здравствена заштита на животите (ОИЕ) и Референтната лабораторија на Европската Унија и испраќа соодветен материјал за потврдување на болеста.

(6) Должностите и одговорностите на Националната референтна лабораторија за Лигавка и шап се:

- Преглед на мострите испратени во рамките на оваа програма.

- Известување за лабораториските резултати веднаш во писмена форма и согласно методологијата на лабораторискиот информативен систем-ЛАБИС и утврдените стандардни обрасци.

- Врши интерпретација и проценка на наодите и резултатите од програмата а по потреба дава експертска помош при епидемиолошки испитувања.

- Внесување на потребните податоци во база на податоци и чување на истите.

- Следење на меѓународните научни достигнувања во полето на дијагностика на Лигавка и шап и прилагодување на дијагностичките методи и протоколи.

- Учество во интер-лабораториски тестирања за обученост и спремност со други национални референтни лаборатории на земјите членки на Европската Унија, со референтната лабораторија на Европската Унија и согласно стандардите на Меѓународната организација за здравствена заштита на животните (ОИЕ), организирани на регионално, меѓународно или на ниво на Европската Унија.

(7) Лабораториските испитувања кои се извршуваат согласно оваа програма пред се имаат за цел да го потврдат или отфрлат присуството на болеста Лигавка и шап и да ги исклучат останатите везикуларни болести.

(8) Примероци од животните кои покажуваат клинички знаци на везикуларни заболувања и истовремено негативни лабораториски наоди на Лигавка и шап или доколку е соодветно на Везикуларна болест кај свињите, задолжително ќе се испратат во Референтната лабораторија на Европската Унија или на Меѓународната организација за здравствена заштита на животните (ОИЕ).

(9) Управата обезбедува соодветна техничка екипираност и екипираност во однос на обучен и доволен број на кадри кои ги вршат лабораториските испитувања согласно оваа програма.

Член 63

Стандарди и тестови за дијагноза на Лигавка и шап и диференцијална дијагноза со други везикуларни заболувања

(1) За поставување дијагноза за Лигавка и шап се користат тестовите и стандардите утврдени во Прилог 10 од оваа програма.

(2) Управата треба да обезбеди доволна количина на реагенси и дијагностички тестови кои треба соодветно да бидат складирани.

МЕРКИ КОИ СЕ ПРИМЕНУВААТ ВО СЛУЧАЈ НА СОМНЕВАЊЕ НА ПОЈАВА И ПОТВРДА НА ЖАРИШТЕ НА ЛИГАВКА И ШАП КАЈ ДРУГИ ВИДОВИ ЖИВОТНИ

Член 64

Дополнителни мерки за контрола и ерадикација на Лигавка и шап

(1) Веднаш по добивање на потврдни информации за сомнеж на Лигавка и шап кај диви животни, Управата превзема соодветни мерки вклучително и лабораториско тестирање за да го потврди или исклучи присуството на болеста со испитување на сите диви животни од приемчивите видови кои се застрелани или најдени угинати. Управата ги известува сопствениците на животни од приемчиви видови и ловците за постоењето на сомнежот.

(2) Веднаш по потврдувањето на Лигавка и шап кај диви животни, Управата наредува примена на мерки со цел намалување на ширењето на болеста и прави план за ерадикација на болеста во согласност со Прилог 11 на оваа програма.

(3) Управата ги известува сопствениците на животни од приемчиви видови и ловците за потврдата на болеста.

ВЛЕГУВАЊЕ ВО СИЛА

Член 65

Оваа програма влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр.19-539/1
10 февруари 2009 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
м-р **Никола Груевски**, с.р.

Прилог 1

ОПИС НА БОЛЕСТА ЛИГАВКА И ШАП

1. ЕТИОЛОГИЈА

a. Класификација на причинителот на болеста
- Фамилија на вирусот Picornaviridae, род Aphthovirus. Идентификувани се 7 имунолошки различни серотипови на вирусот: A, O, C, SAT1, SAT2, SAT3, Asia1.

b. Отпорност на физички и хемиски дејства:
- Температура: Инактивинање на 50°C/3 часа, 60°C/15 минути.

- pH: осетлив на pH <6.0 и >9.0.

- Хемиски средства: се инактивира со бета-пропионлактон

- Дезифиценси: се инактивира со натриум хидроксид (2%), натриум карбонат (4%) и лимонска киселина (0,2%). Отпорен е на јодоформни и четворовалентни амониумови соединенија, хипохлорит и фенол особено во присуство на органска материја.

- Опстанок: опстанува во лимфни чворови и коске на срж при неутрална pH, се уништува во мускулно ткиво при pH <6.0 по rigor mortis. Опстојува во контаминирана сточна храна и околина до 1 месец зависно од температурните и pH условите.

2. ЕПИДЕМИОЛОГИЈА

a. Морталитет
- Најконтагиозна болест кај животните, предизвикува големи економски загуби.

- Ниска стапка на морталитет кај постари жовотни, висок морталитет кај подмладокот како резултат на миокардитиси.

б. Приемчиви животни
- Bovidae (говеда, зебу, домашно бафало, јак), овци, кози, свињи, сите диви преживари и свињи;

- Camelidae (камили, едногрби камили-dromedaries, ламы, vicunas) покажуваат послаба приемчивост

в. Пренесување
- Директен и индиректен контакт (со капки од плунка)

- Живи вектори (човек)
- Неживи вектори (транспортни средства)

- Преку воздух, особено во зони со умерена клима (забележано е пренесување до 60 км по копно и 300 км преку море)

г. Извор на вирусот
- Животни во инкубација и клинички заразени животни;

- Издишан воздух, плунка, фекали и урина; млеко и семе (до 4 дена пред манифестирање на клинички знаци);

- Месо и нус производи кај кои pH вредноста се задржала над 6.0;

- Преносители: животни во конвалесценција и вакцинирани животни експонирани на инфекција (вирусот перзистира во орофарингсот до 30 месеци кај говедата, кај бивоците и подолго, 9 месеци кај овците);

д. Раширеност

- Лигавка и шап е ендемична во делови на Азија, Африка, Среден Исток и Јужна Америка (се појавуваат спорадични жаришта во слободни области). За подетални информации за раширеноста и појавата, треба да се погледне интернет страната на Меѓународната организација за здравствена заштита на животните-ОИЕ (www.oie.int)

3. ДИЈАГНОЗА

3.1 Инкубационен период

Инкубациониот период е 2-14 дена.

3.2 Клиничка дијагноза

Говеда

- Повишена температура, анорексија, тремор, намамување на производството на млеко за 2-3 дена, потоа промени на усните, триење на забите, лигавене предизвикано од афтите на букалната и назалната слузница, кривење, нагазување или удирање со нозете кое е предизвикано од афтите на помеѓу чапунките и коронарниот појас. По 24 часа: пукање на везикулите и останување на ерозиите. Везикули може да се појавуваат и на млечната жлезда.

- Подобрување на состојбата во принцип настанува во текот на 8-15 дена.

- Компликации: ерозии на јазикот, суперинфекција на лезиите, деформација на чапунките, маститис и намалено производство на млеко, миокардитис, абортуси, смрт кај младите животни, постојано губење на тежина, неможност за контрола на телесната температура.

Овци и кози

- Лезиите се послабо нагласени во споредба со говедата. Лезиите на чапунките може да поминат незабележани. Лезиите се јавуваат на деналната плоча. Агалакцијата кај млечни овци и кози е помалку воочлива. Утинување на младите животни.

Свињи

- Може да развие јако изразени лезии на нозете поготово доколку свињите се држат на бетонска подлога. Честа појава е и висока смртност кај прасињата.

3.3 Лезии

- Везикули или меури се јавуваат на: јазикот, на деналната плоча, гингивите, образите, тврдото и меко непце, усните, ноздрите, ноздрвата, коронарниот раб на чапунката, брадавиците, вимето.

- Посмртни лезии се наоѓаат на руменот, миокардиумот особено кај млади животни (тигресто срце).

3.4 Диференцијална дијагноза

Болести кои клинички е невозможно да се разликуваат:

- Везикуларен стоматит;
- Везикуларна болест кај свињите;
- Везикуларна егзантема кај свињите;

Други болести кои треба диференцијално дијагностички да се земат предвид:

- Чума кај говедата;
- Болест на мукозни слузници;
- Инфективен ринотрахеитис кај говеда;
- Син јазик;
- Мамилитис кај говедата;
- Папуларен стоматитис кај говеда;
- Вирусна дијареа кај говеда.

3.5 Лабораториска дијагноза

3.5.1 Дијагностички тестови:

Процедури на идентификација на причинителот

- ЕЛИСА;

- Реакција на врзување на комлементи;

- Изолација на вирус: инокулација во примарни говедски тироидни клетки и примарни бубрежни клетки на свињи, телиња и јагниња; инокуирање во ВНК-21 и IB-RS-2 линија на клетки, инокулација во глупци.

Серолошки тестови

- ELISA;

- Тест на неутрализација на вирусот;

3.5.2 Мостри:

- 1гр. ткиво од непрсната или скоро прсната везикула. Епителните мостри се транспортираат во медиум кој се одржува ладен и со pH од 7.2-7.4;

- Езофаго-фарингиална течност земена со Про-бент тест замрзнат на -40°C веднаш по земањето.

4. ПРЕВЕНЦИЈА И КОНТРОЛА

4.1 Хигиенска профилактика

- Заштита на слободните зони преку контрола на движењето на животните преку граница и надзор.

- Убивање на инфицирани, оздравени и приемливи животни кои биле во контакт со заболени или сомнителни животни

- Дезинфекција на одгледувалиштата и целиот контаминиран материјал (опрема, возила, облека и др.)

- Нештетно отстранување мрши, постелка и сомнителни производи од животинско потекло од заразената област

- Карантин

4.2 Медицинска профилактика

Инактивирана вакцина која содржи дополнителна супстанца за појачување на имуниот одговор-*adjuvant*. Имуниет: 6 месеци по две иницијални вакцинирања, во временски интервал од 1 месец во зависност од антигената врска помеѓу вакциналниот сој и сојот кој го предизвикал жариштето.

Прилог 2

ДЕФИНИРАЊЕ НА ПОЈАВА НА БОЛЕСТ

Жариште на Лигавка и шап ќе се прогласи на одгледувалиште доколку се исполнети еден или повеќе од следниве критериуми:

1. Вирусот на лигавка и шап е изолиран од барем едно животно, производ добиен од животното или негова непосредна околина.

2. Клинички знаци карактеристични за Лигавка и шап се забележани кај животно од приемливи видови и вирусен антиген или вирусна рибонуклеинска киселина (РНК) специфични за еден или повеќе серотипови на вирусот на Лигавка и шап се откриени и идентификувани во мостри кои се земени од животното или животните од истата епидемиолошка група.

3. Клинички знаци карактеристични за Лигавка и шап се забележани кај животно од приемливи видови при што животното или животните со кои истото престојувало или било во контакт покажуваат позитивни резултати на тест на антитела на структурни или неструктурни протеини на вирусот на Лигавка и шап при што претходно спроведената вакцинација, заостанатите антитела добиени од мајката или неспецифичните реакции се исклучени како можни причини за серопозитивност.

4. Вирусен антиген или вирусна РНК специфични за еден или повеќе серотипови на вирусот на Лигавка и шап се откриени и идентификувани во мостри земени од животно од приемливи видови, животните се пози-

тивни на антитела на структурни или неструктурни протеини на вирусот на Лигавка и шап, при што претходната вакцинација, заостанатите мајчински антитела или неспецифични реакции може да се исклучат како можни причини за серопозитивност на антителата на структурни протеини.

5. Утврдена е епидемиолошка поврзаност со потврдено жариште на Лигавка и шап при што е исполнет најмалку уште едно од следниве барања:

- едно или повеќе животни покажуваат позитивни резултати за антитела на структурни или неструктурни протеини на вирусот на Лигавка и шап при што претходна вакцинација, заостанатите мајчински антитела или неспецифичните реакции може да се исклучат како можни причини за серопозитивност;

- вирусен антиген или РНК специфични за еден или повеќе серотипови на вирусот на Лигавка и шап се откриени и идентификувани во мостри земени од едно или повеќе животни од приемчиви видови;

- серолошки се докаже активно присуство на вирусот на Лигавка и шап преку утврдување на сероконверзија на структурни или неструктурни протеини кај едно или повеќе животни од приемчивите видови кои претходно дале негативен резултат при што претходна вакцинација, заостанатите мајчински антитела или неспецифични реакции може да се исклучат како можни причини за серопозитивност.

Во случај објективно да не може да се очекува претходно серонегативен статус, утврдувањето на сероконверзија треба да се изврши во мостри од парни серуми земени од исти животни во два или повеќе наврати во период не пократок од 5 дена во случај на структурни протеини и во период не пократок од 21 ден во случај на неструктурни протеини.

- клинички знаци соодветни за лигавка и шап се забележани кај животното од приемчивите видови.

Прилог 3

ПРИЈАВУВАЊЕ НА БОЛЕСТА

1. Во рок од 24 часа по потврдувањето на секоје примарно жариште или случај во објекти или средства на транспорт Управата преку Системот за нотификација на заразни болести кај животните на Европската Унија и информативниот систем на Меѓународната организација за здравствена заштита на животните (ОИЕ) ги пријавува најмалку следните информации:

- датум на пријавување;
- време на пријавување;
- земја на потекло;
- име на болеста и тип на вирус;
- сериски број на жариште;
- вид на жариште;
- референтен број на поврзано жариште;
- регион и географска локација на одгледувалиштето;

- други региони опфатени со мерки за контрола на болеста;

- датум на потврда на болеста и методи користени за потврда;

- датум на поставување на сомнеж;
- проценет датум на првична инфекција;
- извор на болеста, доколку може да биде проценет односно претпоставка за изворот на болеста;
- превземен мерки за контрола на болеста.

2. Во случај на примарно жариште или случај во објекти или средства на транспорт, Управата во дополнително на информациите наведени во точка 1 од овој Прилог ги проследува и следниве информации:

- бројот на животни од сите приемчиви видови присутни во одгледувалиштето, објектите или средствата на транспорт каде е потврдена Лигавка и шап;

- бројот на угинати животни од приемчивите видови на одгледувалиштето, клиника или средства на транспорт прикажан по видот и типот (одгледување, товење, колење итн.) на животното;

- морбидитетот и бројот на животни кај кои е докажана болеста прикажани по вид и тип (одгледување, товење, колење итн.);

- бројот на убиени животни од приемчиви видови во одгледувалиштата, клиниката или средства на транспорт заради контрола на жариштето;

- број на нештетно одстранети мрши;

- одалеченоста на жариштето од најблиското одгледувалиште на кое се одгледуваат приемчиви животни;

- доколку болеста е потврдена во клиника или средства на транспорт, локацијата на одгледувалиштето или одгледувалиштата од каде потекнуваат заразните животни или трупови.

3. Во случај на секундарни жаришта, информациите од точките 1 и 2 од овој Прилог треба да бидат проследени секој втор ден во неделата.

4. По проследувањето на информациите за жариштата на Лигавка и шап на одгледувалишта, клиника или средство за транспорт предвидени со точките 1, 2 и 3 од овој Прилог, Управата доставува писмен извештај до Комисијата на Европската Унија, земјите членки на Европската Унија, соседните земји како и други заинтересирани земји кој треба да ги содржи најмалку следните информации:

- датумот на кој животните од видови присутни во одгледувалиштето, клиниката или средството за транспорт биле убиени и нештетно одстранети;

- резултатите од лабораториските тестови извршени на мостри земени при убивањето на животните;

- доколку е дозволена отстапка во согласност со член 15 од оваа програма, бројот на убиени и нештетно одстранети животни од приемчивите видови и доколку е соодветно бројот на животни од приемчивите видови кои треба да бидат заклани подоцна и временскиот период пропишан за нивно колење;

- изворот на болеста доколку е тоа утврдено или било каква информација поврзана со можниот извор на болеста;

- во случај на примарно жариште или случај во клиника или средство за транспорт, генотипот на вирусот кој го предизвикал жариштето или случајот;

- доколу животни од приемчиви видови биле убиени бидејќи се наоѓале во контактните одгледувалишта или биле сомнителни на инфекција со Лигавка и шап, информации за:

- датумот на убивање, бројот на животни од приемчиви видови по категории убиени на секое одгледувалиште, и доколку животните од контактните одгледувалишта не биле убиени причините за тоа;

- епидемиолошката врска помеѓу жариштето или случајот на Лигавка и шап со секое контактено одгледувалиште или причините поради кои е поставен сомнежот на Лигавка и шап во секое сомнително одгледувалиште;

- резултатите од лабораториските испитувања извршени на мостри земени од животни од приемчиви видови на одгледувалиштата и за време на убивањето.

5. Доколку информативните системи од точка 1 од овој Прилог привремено не се оперативни од било која причина, комуникацијата треба да се изврши на друг начин.

Прилог 4

Прегледи

1. Клинички испитувања

1.1 Сите животни од приемчиви видови присутни на одгледувалиштата треба да бидат испитани на знаци или симптоми на болеста лигавка и шап.

1.2 При прегледот посебно внимание треба да се посвети на животните кои веројатно биле изложени на вирусот на Лигавка и шап поготово оние животни кои биле на ризични одгледувалишта или во близок контакт со лица или опрема кои имале близок контакт со ризично одгледувалиште.

1.3 При клиничкото испитување се зема предвид начинот на ширење на болеста и периодот на инкубација утврдена во член 2 став (1) точка в) и Прилог 1 од оваа програма како и начинот на кој се чувани приемчивите животни.

1.4 Евиденцијата која се води на одгледувалиштето детално се прегледува особено во однос на податоците кои се однесуваат на исполнување на прописите од областа на ветеринарното здравство и доколку е возможно, морбидитетот, морталитетот, абортусите, клинички промени, промени во продуктивноста и консумацијата на храна, набавка или продажба на животни, посети од лица за кои е веројатно дека се контаминирани и други слични анамнестички податоци.

2. Процедури за земање на мостри

2.1 Општи одредби

2.1.1 Земање мостри за серолошко испитувања треба да се изврши:

2.1.1.1 во согласност со препораките дадени од епидемиологот од експертската група; и

2.1.1.2 за поддршка на следењето и обезбедување докази имајќи ги предвид критериумите од Прилог 2 од оваа програма за отсуство на претходна инфекција.

2.1.2 Земањето мостри како дел од програмата на надзор по појава на жариште нема да започне најмалку 21 ден по отстранување на приемчивите животни од заразеното одгледувалиште и завршната дезинфекција и чистење, освен ако не е поинаку утврдено во овој Прилог.

2.1.3 Земањето мостри од приемчивите животни се врши во согласност со одредбите на овој Прилог во сите случаи кога овци и кози или други примечиви животни кои не покажуваат јасни клинички знаци се присутни во жариштето, а истите се држат изолирано од говеда и свињи.

2.2 Земање мостри на одгледувалишта

На одгледувалишта каде постои сомневање на присуството на Лигавка и шап но не се присутни клинички знаци на болеста, се испитуваат овци и кози а по препорака на експертската група и други примечиви животни во согласност со протокол кој овозможува откривање преваленција на болеста од 5% со 95% ниво на сигурност.

2.3 Земање мостри во заштитна зона

Во врска со временските рокови утврдени со член 32 од оваа програма во однос на мерките утврдени со членовите од 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30 и 31 од оваа програма, сите одгледувалишта во рамките на заштитната зона каде се држат овци и кози кои не биле во директен или близок контакт со говеда најмалку 21 ден пред земање на мострите треба да бидат испитани во согласност со протокол кој овозможува откривање на преваленција на болеста од 5% со 95% ниво на сигурност.

Доколку епидемиолошката состојба тоа го овозможува, Управата може да одлучи во согласност со член 32 став (1) алинеја 3 од оваа програма, мострите да се земаат најмалку 14 дена по отстранувањето на приемчивите животни од заразеното одгледувалиште и направената завршна дезинфекција и чистење, согласно со условите за земање на проби наведени во оваа подточка во согласност со протокол кој овозможува откривање со преваленција на болеста од 5% со 95% ниво на сигурност.

2.4 Земање мостри во зоната на надзор

Во врска со временските рокови утврдени со член 40 од оваа програма во однос на мерките утврдени со членовите од 33, 34, 35, 36, 37, 38 и 39 од оваа програма, во сите одгледувалишта во рамките на зоната на надзор каде се сомнева на присуство на Лигавка и шап во отсуство на клинички знаци и во одгледувалиштата каде се држат овци и кози се врши испитување. За цел на ова испитување се применува повеќеслојно мострирање доколку мострите се земаат од:

2.4.1 одгледувалишта кои се наоѓаат во рамките на зоната и каде овците и козите не биле во директен и близок контакт со говеда во период од најмалку 30 дена пред земање на пробите; и

2.4.2 доволен број на одгледувалишта со кој ќе се открие барем едно инфицирано одгледувалиште со 95% сигурност доколку преваленцијата на болеста е 2% и е рамномерно дистрибуирана низ целата зона; и

2.4.3 доволен број на овци и кози со кои ќе се детектира 5% преваленција на болеста со 95% сигурност, а во случај на одгледувалишта со помалку од 15 овци и кози од сите животни присутни на одгледувалиштето;

2.5 Земање мостри за мониторинг

2.5.1 Заради следење на состојбата во подрачјата надвор од формираните зони во согласност со член 32 од оваа програма и особено за да се докаже одсуството на инфекција во популација на овци и кози кои не биле близок и директен контакт со невакцинирани говеда или свињи, се применува протоколот за мониторинг препорачан од Меѓународната организација здравствена заштита на животните-ОИЕ или протокол во согласност со подточка 2.4 од овој Прилог. Во случај на примена на протоколот утврден во подточка 2.4 од овој Прилог преваленцијата на болеста во самото стадо утврдена во подточка 2.4.2 од овој Прилог е 1%.

3. Бројот на мострите кои се земаат во согласност со ставовите 2.2, 2.3 и 2.4.3 од овој Прилог треба да биде соодветно зголемен имајќи ја предвид дијагностичката сензитивност на тестот кој се применува.

Прилог 5

ПРИНЦИПИ И ПОСТАПКИ ЗА ЧИСТЕЊЕ И ДЕЗИНФЕКЦИЈА

1. Општи одредби за чистење и дезинфекција

1.1 Чистењето и дезинфекцијата се извршува согласно инструкциите и под надзор на официјалниот ветеринар;

1.2 Видот на средствата за дезинфекција и нивната концентрација треба да бидат официјално одобрени од Управата;

1.3 Ефикасноста на средствата за дезинфекција не смее да биде нарушена заради предолго чување;

1.4 Изборот на средствата за дезинфекција и начинот на дезинфекција се прави во зависност од природата на просториите, транспортните средства и предметите кои треба да се дезинфицираат;

1.5 Условите под кои се употребуваат средствата за обезмастување и дезинфекција треба да обезбеди нивна полна ефикасност. При употребата треба да се почитуваат упатствата утврдени од производителот во однос на притисокот, минималната температура и потребното време за контакт. Ефикасноста на средството за дезинфекција не смее да биде нарушена поради контакт со други супстанции како што се средства за одмастување;

1.6 Без оглед кое дезинфекционно средство се користи треба да се применат следниве општи правила за чистење и дезинфекција:

- темелно потопување со средството за дезинфекција;

- миене и чистење со внимателно четкање и триење на сите површини за кои постои можност да бидат контаминирани, особено на земјата, подот, рамките и сидовите по испразнувањето и расклопување на опремата и инсталациите доколку тоа е потребно;

- по извршеното чистење повторно се нанесува средство за дезинфекција кое се остава да делува најмалку во времетраење предвидено од производителот како најратко време потребно за успешна дезинфекција,

- водата која е употребена при чистењето треба да се отстрани на начин со кој се оневозможува ширење на вирусот на лигавка и шап во согласност со инструкциите на официјалниот ветеринар.

1.7 Доколку чистењето се врши со течности што се нанесуваат под притисок, треба да се внимава исчистените делови и површини да се заштитат од повторно контаминирање;

1.8 Миеење, дезинфекција или уништување се врши и на опремата, инсталации или составни делови кои би може да бидат контаминирани;

1.9 За извршеното чистење и дезинфекција се води евиденција во посебен регистар на одгледувалиштето или превозното средство, а официјалниот ветеринар за тоа издава потврда.

2. Посебни одредби за чистење и дезинфекција на заразени одгледувалишта

2.1 Прелиминарно чистење и дезинфекција:

2.1.1 За време на убивањето и нештетно уништувањето на животните треба да се преземат сите неопходни мерки за да се одбегне или намали дисперзирањето на вирусот на Лигавка и шап. Тоа вклучува и привремено инсталирање на опрема за дезинфекција, набавка на заштитна облека, тушеви, деконтаминација на употребена опрема, инструменти и друго и прекин на работата на системот за вентилација;

2.1.2 Труповите на убиените животни се прскаат со средство за дезинфекција по што се одстрануваат од одгледувалиштето во покриени контејнери кои не протекуваат;

2.1.3 По отстранување на труповите на животните од приемчивите видови просторот и деловите од одгледувалиштето во кои биле држани овие животни како и деловите од објектите или дворовите кои биле контаминирани во текот на убивањето, колењето или посмртните испитувања, се прскаат со одобрено средство за дезинфекција;

2.1.4 Ткивата, крвата или другите органски материји останати по колењето или посмртното испитување внимателно се собираат и отстрануваат заедно со труповите;

2.1.5 Средството за дезинфекција се остава да делува на површината најмалку 24 часа.

2.2 Финално чистење и дезинфекција

2.2.1 Маснотиите и нечистотијата треба да се отстранат од сите површини со нанесување на средство за обезмастување по што се испира со студена вода;

2.2.2 По миеењето со студена вода повторно се нанесува средство за дезинфекција,

2.2.3 По седум дена просториите повторно се третираат со средство за одмастување, се испираат со студена вода, се прскаат со средство за дезинфекција и повторно да се испираат со студена вода.

3. Дезинфекција на контаминирани простирки и ѓубре

3.1 Тврдото ѓубре и употребената простирка се реди на куп заради загревање, се додава по 100 кг. ситна негасена вар на 1m³ ѓубре за да се обезбеди температура од најмалку 70oC во сите слоеви, се прска со средство за дезинфекција и се остава најмалку 42 дена при што купот треба или да се покрие или да се прекрие со друг куп ѓубре за да се обезбеди термичко третирање на сите слоеви.

3.2 Течното ѓубре треба да се чува најмалку 42 дена по последното додавање на инфективен материјал. Овој период може да се продолжи доколку ѓубрето било многу контаминирано или поради неповолни временски услови. Периодот може да се скрати доколку се додаде средство за дезинфекција со кој се менува pH вредноста низ целата супстанца со што се уништува вирусот на лигавка и шап.

4. Посебни случаи

4.1 Доколку поради технички или сигурносни причини утврдените постапки со оваа програма не можат да се завршат, објектите или просториите треба да се исчистат и дезинфицираат колку што е можно повеќе со цел оневозможување на ширење на вирусот на лигавка и шап и да останат не населени со животни од приемчиви видови најмалку 1 година.

4.2 По исклучок од точка 2 од овој Прилог, по претходно добиено одобрение од Управата може во случај на одгледувалишта каде животните се држат на отворено, Управата може да пропише посебни процедури на чистење и дезинфекција, во зависност од видот на одгледувалиштето и климатските услови.

4.3 По исклучок од точка 3 од овој Прилог, по претходно добиено одобрение од Управата може да се утврдат посебни постапки на чистење и дезинфекција на ѓубре во согласност со научни докази со кои се потврдува дека постапката обезбедува ефикасно уништување на вирусот на Лигавка и шап.

Прилог 6

ПОВТОРНО НАСЕЛУВАЊЕ НА ОДГЛЕДУВАЛИШТАТА

1. Општи одредби

1.1 Повторното населување на одгледувалиштето не треба да започне пред истекот на 21 ден од завршеното финално чистење и дезинфекција.

1.2 Повторно населување со животни се врши само доколку:

1.2.1 животните не доаѓаат од области кои се под рестрикции поради Лигавка и шап;

1.2.2 присуството на вирус кај животните со кои се врши повторно населување, може да се утврди или со клинички преглед кај говеда и свињи или со лабораториско испитување кај други видови на животни приемчиви на Лигавка и шап направени на крајот на периодот на надзор наведен во точка 3 од овој Прилог;

1.2.3 со цел да се задоволи критериумот во однос на имуната состојба на животните наведени во 1.2.2 од овој Прилог, истите треба да:

1.2.3.1 потекнуваат или доаѓаат од одгледувалишта кои се наоѓаат во центарот на регион со радиус од најмалку 10 километри каде немало жариште на Лигавка и шап во последните 30 дена; или

1.2.3.2 се тествани со некоја од методите утврдени за детекција на антитела против вирусот на болсета Лигавка и шап со негативен резултат пред да бидат донесени на одгледувалиштето.

1.3 Без оглед на типот на држење на животните, повторното населување на одгледувалиштето треба да ги задоволи следните барања:

1.3.1 животни мора да се населат во сите производни единици и објекти на одгледувалиштето;

1.3.2 во случај одгледувалиштето да се состои од повеќе производни единици и објекти, населувањето на нови животни може да оди постапно. Во таков случај животните приемчиви на Лигавка и шап не смеат да го напуштат одгледувалиштето се додека не се населени сите единици и објекти согласно утврдените процедури;

1.3.3 во првите 14 дена од повторното населување животните треба клинички да се прегледуваат секој трет ден;

1.3.4 во периодот од 15-тиот до 28-миот ден по повторното населување, животните треба клинички да се прегледуваат најмалку еднаш неделно;

1.3.5 по истекот на 28 дена по повторното населување, животните треба клинички да се прегледаат и да се земат мостри за лабораториско тестирање на присуство на антитела против Лигавка и шап во согласност со одредбите од подточка 2.2 од Прилог 4 од оваа програма;

1.4 Процедурата на повторно населување може да се смета за завршена откако се исполнети обврските утврдени во подточка 1.3.5 од овој Прилог со негативни резултати.

2. Проширување на мерките и отстапки

2.1 Надлежниот орган може да ги воведо следниве дополнителни мерки:

2.1.1 користење на животни "чувари" особено во одгледувалишта кои се тешки за чистење и дезинфекција и оние кои каде животните се држат на отворено;

2.1.2 дополнителни заштитни и контролни мерки во рамките на повторното населување.

2.2 Управата може да одобри отстапки во поглед на мерките наведени во подточките 1.3.2 до 1.3.4 од овој Прилог доколку повторното населување се врши на одгледувалиште кое се наоѓа во центарот на регион со радиус од 10 километри каде поминале најмалку три месеци по последното жариште на Лигавка и шап.

3. Повторно населување по извршена итна вакцинација

3.1 Повторното населување во зоната на вакцинација воспоставена согласно одредбите утврдени при изведување на заштитна вакцинација треба да се одвива согласно точките 1 и 2 од овој Прилог или во согласност со член 51 од оваа програма.

3.2 Управата може да дозволи повторно населување со вакцинирани животни на одгледувалишта сместени надвор од зоната на вакцинација после комплетирање на мерките утврдени утврдени со член 56 од оваа програма и под следните барања:

3.2.1 односот на вакцинирани со невакцинирани животни е најмалку 75% наспрема 25% во корист на вакцинираните животни во кој случај по истекот на 28 дена по внесот на последното животно од приемчиви видови вакцинираните животни се тестирали со тест за детекција на неструктурни протеини при што не порано од 28 ден од денот на населување на последното животно од приемчивите видови вакцинираните животни се тестирали за детекција на антитела против не-структурни протеини. Животните кои ќе бидат тестирали се бираат по случаен избор при што се користат статистичките параметри наведени во подточка 2.2 од Прилог 4 од оваа програма. При изборот на невакцинираните животни се применуваат одредбите од точка 1 на овој Прилог; или

3.2.2 доколку процентот на вакцинирани животни не е повеќе од 75%, не-вакцинираните животни ќе се сметаат за "чувари" и ќе се применуваат одредбите од точка 1 од овој Прилог.

Прилог 7

ТРЕТМАН ЗА УНИШТИВАЊЕ НА ВИРУСОТ НА ЛИГАВКА И ШАП

Дел А:

Третман на свежо месо

1. Обескосување на месо:

Месо вклучително и дијафрагма но без внатрешни органи употребливи за човечка исхрана, од кое коските и околните лимфни јазли се одстранети.

2. Тримување на внатрешни органи употребливи за човечка исхрана:

- срце од кое се одстранети околните лимфни чворови, сврзно ткиво и масни наслаги;
- црн дроб од кој се одстранети околните лимфни чворови, сврзно ткиво и масни наслаги;
- масетер од кој се одстранети околните лимфни чворови, сврзно ткиво и масни наслаги;
- јазик со епителот без коска, р'скавица и тонзили;
- бели дробови од кои се одстранети трахеата, поголемите бронхи како и медиастинални и бронхијални лимфни јазли;
- други органи без коска и р'скавица, од кои се одстранети лимфни чворови, сврзно ткиво, масни наслаги и мукоза.

3. Зреење:

- зреење на труповите на температура повисока од + 2 °C во период од 24 часа;
- pH вредноста во средината на mm. longissimus dorsi е пониска од 6,0.

4. Ефективни мерки мора да бидат превземени за да се избегне крос-контаминација

Дел Б:

Дополнителни мерки кои се применуваат во производството на свежо месо од животни од приемчивите видови кои потекнуваат од зоната на надзор

1. Свежо месо, со исклучок на глава, внатрешни органи употребливи и неупотребливи за човечка исхрана, наменети за промет надвор од заштитната зона и зоната на надзор треба да се преработуваат согласно со најмалку еден од долунаведените барања:

1.1 преживни животни:

- животните биле прегледани, и
- месото е третирано со постапките наведени во точките 1, 3 и 4 од дел А од овој Прилог;

1.2 приемчиви животни:

- животните потекнуваат од одгледувалишта на кои престојувале најмалку 21 ден и се идентифицирани на начин со кој лесно може да се идентификува одгледувалиштето на потеклото, и

- животните биле прегледани согласно член 20 став (2) од оваа програма, и

- месото е јасно означено и задржано под официјален надзор најмалку 7 дена и не е ослободено за промет се додека секој сомнеж за инфекција со вирусот на Лигавка и шап на одгледувалиштето од кое потекнуваат не е официјално исклучено до крајот на периодот во кој месото е задржано.

1.3 приемчиви животни:

- животните не излегувале 21 ден од одгледувалиштето во кој период немало нововнесени животни од приемчивите видови на болеста Лигавка и шап, и

- животните биле прегледани согласно член 20 став (2) од оваа програма во последните 24 часа од натоварот, и

- мострите земени согласно протоколот наведен во подточка 2.2 од Прилог 4 кој е составен дел на оваа програма во рок од 48 часа од товарењето се тестирали со метода за детекција на антитела против вирусот на болеста Лигавка и шап со негативни резултати, и

- месото е задржано под официјален надзор 24 часа и не е ослободено се додека повторната контрола со клинички преглед на одгледувалиштето од кое потекнува не го отфрли присуството на инфилтрирани или сомнителни на инфекција животни.

2. Тримуваните внатрешни органи се означени согласно прописите од областа на ветеринарното здравство и третирали согласно точка 1 од Дел А од Прилог 7 од оваа програма.

3. Останатите производи треба да се третираат согласно член 28 од оваа програма.

Дел В:

Производи од животинско потекло

1. Производи од месо кои биле третирали на најмалку еден од следните третмани:

1.1 Термичка обработка во херметички затворен контейнер со Fo вредност од 3,00 или повеќе (**);

1.2 Термички обработени на минимална температура од 70°C, постигната низ целото месо;

1.3 Термички обработени на минимална температура од 80°C, постигната низ целото месо;

1.4 Термички обработени во херметички затворен контейнер на најмалку 60°C во период од најмалку 4 часа, во кој период температурата во средината на месото мора да биде најмалку 70°C во период од 30 минути;

1.5 Природна ферментација и зреење во период не помал од 9 месеци за обезкостено месо, што резултирало со следните карактеристики: просечна вредност да не е поголема од 0,93 или pH вредноста не поголема од 6,0;

1.6 Природна ферментација и зреење во период не помал до 9 месеци за обезкостено месо, што резултирало во следните карактеристики: просечна вредност да не е поголема од 0,93 или pH вредноста не поголема од 6,0 за месо кое може да има коска(*);

1.7 Термичка обработка која ќе постигне температура од 65°C во средината на месото во време кое е потребно да се постигне степен на пастеризација (сн) еднаков или поголем од 40.

2. Кожа се третира согласно прописите од областа на ветеринарното здравство.

3. Волна од овци, влакна од преживни животни и чекињи од свињи се третираат согласно прописите од областа на ветеринарното здравство.

4. Производи добиени од животни од приемчиви видови кои го поминале еден од следниве третмани:

4.1 третман во херметички затворен контејнер со Fo вредност од 3,00 или повеќе, или

4.2 термички третман со кои во средината на производот е постигната температура од 70°C за период од 60 минути.

5. Крв и производи од крв добиени од животни од приемчиви видови кои се користат во технички цели, вклучително и фармацевтски производи, дијагностика in vitro и лабораториски реагенси кои се третираат согласно прописите од областа на ветеринарното здравство.

6. Мласти и топени мласти се третираат согласно прописите од областа на ветеринарното здравство;

7. Храна за кучиња и грицкалице се третираат согласно прописите од областа на ветеринарното здравство.

8. Трофеи од чапункари се третираат согласно прописите од областа на ветеринарното здравство.

9. Кожи од животни кои биле исчистени, истругани и посолени со натриум хлорид во период од 30 дена или обелени или сушена после стругањето о биле аштитени од реконтаминација после третманот.

Дел Г:

Производи кои не се од животинско потекло

1. Слама и фуражи биле:

1.1 третирали со пареа во затворена комора најмалку 10 минути на температура од 80°C; или

1.2 третирали со формалински пареи во затворена комора во период од најмалку 8 часа при температура од најмалку 19°C при што се користи комерцијален раствор со 35-40% концентрација; или

1.3 складирали во пакети или бали под стреа на место кое не се наоѓа поблиску од 2км од најблиското жариште на Лигавка и шап и не се изнесува од местото каде е складирано најмалку три месеци од комплетирањето на чистењето и дезинфекцијата согласно член 10 од оваа програма и во секој случај не пред повлекувањето на утврдените мерки во заштитната зона.

Дел Д:

Млеко и производи од млеко наменети за човечка исхрана

Со третманите наведени во овој дел се уништува вирусот на Лигавка и шап во млекото, сепак за време на третманот и после тоа треба да се превземат сите мерки за да се избегне повторна контаминација на млекото.

1. Млекото наменето за човечка исхрана треба да биде третирано на најмалу еден од долунаведените третмани:

1.1 стерилизација на ниво од најмалку F03;

1.2 UHT⁽¹⁾ третман;

1.3 HTST⁽²⁾ двојно третирање при pH на млекото еднакво или поголемо од 7,0;

1.4 HTST третман на млеко со pH пониска од 7,0;

1.5 HTST комбинирно со други физички третмани како на пример:

1.5.1 намалување на pH под 6 во време од најмалку еден час, или

1.5.2 дополнително загревање на температура од 72 °C или повеќе, комбинирано со сушење.

2. Производите од млеко треба да се третираат на еден од начините наведени под точка 1 од овој дел или да се добиени од млеко кое е третирано согласно толка 1 од овој дел.

3. Секој друг третман треба да биде посебно одобрен од министерот за земјоделство, шумарств и водостопанство особено во однос на продолжен период на зреење на сирово млеко со намалување на pH под 6.

Дел Г:

Млеко и производи од млеко кои не се наменети за човечка исхрана и млеко и производи од млеко наменети за исхрана на животни

Со третманите наведени во овој дел се уништува вирусот на Лигавка и шап во млекото кое не е наменето за човечка исхрана, сепак за време на третманот и после тоа треба да се превземат сите мерки за да се избегне повторна контаминација на млекото.

1. Млеко кое не е наменето за исхрана на луѓе а е наменето за исхрана на животни мора да биде подложено на еден од следните третмани:

1.1 стерилизација на ниво од најмалку F03;

1.2 UHT⁽¹⁾ комбинација со други физички третмани наведени во алинеите 1.4.1 или 1.4.2;

1.3 HTST⁽²⁾ двојно третирање;

1.4 HTST комбинирано со други физички третмани:

1.4.1 намалување на pH под 6 во време од најмалку 1 час, или

1.4.2 дополнително загревање до 72 °C или повеќе, комбинирано со сушење.

2. Производите од млеко треба да се третираат на еден од начините наведени под точка 1 од овој дел или да се добиени од млеко кое е третирано согласно точка 1 од овој дел.

3. Кога производите од млеко се користат за исхрана на животни од приемчивите видови и се добиени од млеко кое е третирано во согласност со точка 1 од овој дел, млекото треба да биде собрано во рок од 16 часа после згрудчувањето со pH пониска од 6 пред да биде пренесено на одгледувалиштето за свињи.

Прилог 8

КРИТЕРИУМИ ЗА ПРИМЕНА НА ИТНО ВАКЦИНИРАЊЕ И ИНСТРУКЦИИ ЗА ПРОГРАМИ ЗА ИТНО ВАКЦИНИРАЊЕ

При носење на одлука за примена на итно вакцинирање, треба да бидат разгледани мерките и критериумите наведени во Табела 1 и 2 подолу:

1. Критериум за одлука за примена на заштитно вакцинирање

Критериум	Одлука	
	За вакцинација	Против вакцинација
Густина на популација на приемчиви видови	Висок	Низок
Предоминантни видови кои се клинички заболени	Свињи	Преживари
Движење на потенцијално заразени животни или производи надвор од заштитната зона	Постои доказ	Не постои доказ

¹ UHT = Ултра висока температура (Ultra High Temperature) на 132°C во време од најмалку една секунда

² HTST = Краткотрајна пастеризација на висока температура (High Temperature Short Time) на 720C за најмалку 15 секунди или сличен на пастеризација кој дава негативна реакција на фосфатаза тест.

Предвидено воздушно ширење на вирусот од инфицираните одгледувалишта	Високо	Ниско или го нема	Значајно социјално и психолошко влијание на политика на целосно убивање	Да	Не
Соодветна вакцина	Достапна	Недостапна	Постоење на големи одгледувалишта со интензивно производство во област која не е густо населена со животни	Да	Не
Потекло на жариштето (можност да се следи)	Непознат	Познат			
Инциденца на жариштата	Брз раст	Површно или слабо покачување			
Дистрибуција на жариштата	Широко распространето	Ограничени			
Реакција на јавноста во однос на примена на целосен стемпинг аут	Силна реакција	Слаба реакција			
Прифаќање на регионализацијата по вакцинација	Да	Не			

Табела 1: Критериум за одлука за примена на заштитно вакцинирање

2. Дополнителни критериуми за одлука за примена на итно вакцинирање

Критериум	Одлука	
	За вакцинација	Против вакцинација
Прифаќање на регионализацијата од трети земји	Позната	Непозната
Економска проценка на влијанието на стратегијата	Доколку може да се процени дека стратегијата без итна вакцинација ќе доведе до значително повисоки економски губитоци во земјоделскиот и не-земјоделскиот сектор	Доколку може да се процени дека стратегијата со примена на итна вакцинација ќе доведе до значително повисоки економски губитоци во земјоделскиот и не-земјоделскиот сектор
Извесно е дека правилото за 24/48 часа не може да се имплементира ефективно за два последователни дена. Правило 24/48 часа значи: - Животните од инфицираните одгледувалишта согласно член 9 не може да бидат убиени во рок од 24 часа по потврдување на инфекцијата - Убивање на животните кои веројатно се инфицирани не може на сигурен начин да биде извршено во рок помалку од 48 часа	Да	Не

Табела 2: Дополнителни критериуми за одлука за примена на итно вакцинирање

3. Дефиниција за густо населени области со животни

3.1. При носењето на одлуки за примена на одредени мерки согласно оваа програма особено во однос на донесувањето на одлука за примена на заштитна вакцинација согласно член 48 од оваа програма, покрај наодите од епидемиолошката истрага треба да се земаат предвид и проценката на густината на населеност со животни во согласност со подточка 3.2 од овој Прилог. При носењето одлука во однос на свињите се зема предвид дефиницијата која е построга.

3.2. Животни од приемчив вид

Дефиницијата за регион кој е густо населен со приемчиви видови на Лигавка и шап е: регион со радиус од 10 км околу одредено одгледувалиште во кое се држат животни од приемчиви видови за кои се сомнева или е потврдено дека се инфицирани со вирусот на Лигавка и шап и во кој регион густината на населеност со животни од приемчиви видови е повеќе од 1000 животни на км². Одгледувалиштето треба да биде сместено во подрегион во кој густината на населеност со животни од приемчиви видови е поголема од 450 животни на км² или е оддалечено помалку од 20 км од таков регион.

Дефиниција за регион кој е густо населен со свињи е: регион со радиус од 10 км околу одредено одгледувалиште во кое се држат свињи за кои се сомнева или е потврдено дека се инфицирани со вирусот на Лигавка и шап и во кој регион густината на населеност со свињи е поголема од 800 животни на км². Одгледувалиштето треба да биде сместено во подрегион во кој густината на населеност со свињи е поголема од 300 животни на км² или е оддалечено помалку од 20 км од таков регион.

Прилог 9
ДИЈАГНОСТИЧКИ ЛАБОРАТОРИИ

1. Држење жив вирус на Лигавка и шап со цел истражувања и дијагноза не е дозволено во ниту една лабораторија во Република Македонија.

2. Држење жив вирус на Лигавка и шап за производство на инактивиран антиген кој се користи во производството на вакцини и соодветните истражувања не е дозволено во ниту една лабораторија во Република Македонија.

3. Безбедносни стандарди кои се применуваат во лабораториските установи кои работаат со жив вирус на Лигавка и шап.

3.1 Лаборатории и установи кои работаат со жив вирус на Лигавка и шап треба да ги задоволуваат минималните стандарди утврдени во "Минимални стандарди за лабораториска работа со вирусот на болеста Лигавка и шап in vitro и in vivo" на Европската Комисија за Лигавка и шап од 26-та сесија во Рим, во април 1985 и променета во 1993 година.

3.2 Лаборатории и установи кои работаат со жив вирус на предизвикувачот на Лигавка и шап треба да бидат подложени на најмалу две инспекции во рок од пет години од кои една треба да биде ненајавена.

3.3 Тимот кој треба да ги врши инспекциите треба да биде составен од:

- Еден експерт од ЕУ-Комисија,
- Еден експерт за Лигавка и шап,
- Еден независен експерт во областа на био-сигурност во лаборатории кои работата со микробиолошки ризичен материјал.

3.4 Тимот за инспекција подготвува Извешај до министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Прилог 10

ДИЈАГНОСТИЧКИ ТЕСТОВИ И СТАНДАРДИ ЗА ДИЈАГНОСТИКА НА ЛИГАВКА И ШАП И ДИФЕРЕНЦИЈАЛНА ДИЈАГНОЗА СО ДРУГИ ВЕЗИКУЛАРНИ БОЛЕСТИ

Во контекст на овој Прилог под „тест“ се подразбира лабораториско дијагностичка процедура, а „стандард“ е референтен реагенс кој е меѓународно прифатен стандард по извршената процедура на комперативно тестирање извршено во повеќе лаборатории.

ДЕЛ А:

1. Препорачани процедури

Дијагностичките тестови кои се наведени во Прирачникот за здравствена заштита на животни на Меѓународната организација за здравствена заштита на животните-ОИЕ кои се наведени како „Препорачани тестови“ за меѓународен промет представуваат референтни тестови за дијагноза на везикуларни болести во Република Македонија. За таа цел Националната референтна лабораторија треба да усвои стандарди и тестови кои се во согласност со овие стандарди и критериуми.

Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство може да одобри употреба на тестови и процедури кои се построги од тестовите и процедурите кои се наведени во Прирачникот за здравствена заштита на животни на Меѓународната организација за здравствена заштита на животните-ОИЕ.

2. Алтернативни процедури

Употребата на тестови кои во Прирачникот за здравствена заштита на животни на Меѓународната организација за здравствена заштита на животните-ОИЕ се наведени како „Алтернативни тестови“ како и употребата на тестови кои не се наведени во Прирачникот за здравствена заштита на животни на Меѓународната организација за здравствена заштита на животните-ОИЕ е дозволено доколку перформансите на тестот во однос на сензитивноста и специфичноста се исти или ги подобри од тестовите утврдени со Прирачникот за здравствена заштита на животни на Меѓународната организација за здравствена заштита на животните-ОИЕ.

Националните лаборатории кои издаваат резултати за национален или меѓународен промет треба да чува соодветна документација за усогласеноста на тестовите и процедурите кои ги применуваат со релевантните критериуми поставени од Меѓународната организација за здравствена заштита на животните-ОИЕ.

3. Стандарди и контрола на квалитет

Националните лаборатории учествуваат во поврмени усогласувања и стандардизации и вежби за обезбедување на квалитет кои се организирани од страна на

референтните лаборатории на Меѓународната организација за здравствена заштита на животните-ОИЕ, Европската Унија-ЕУ, Организацијата за храна и земјоделство-ФАО и Меѓународната организација за атомска енергија-ИАЕА.

Националните референтни и овластени лаборатории треба да усвојат програма за обезбедување на квалитетот. Како референтни показатели може да се користат спецификациите наведени во Меѓународната организација за здравствена заштита на животните-ОИЕ „упатства за евалуација на квалитетот на лабораторијата“ (ОИЕ) Комисија за стандарди, Септември 1995) или соодветни документи кои се на сила во Европската Унија.

Како дел од контролата на квалитет, Националната овластена и референтна лабораторија треба да ја презентира усогласеноста на тестовите и постапките кои ги употребува со барањата за сензитивност и специфичност наведени во -(ОИЕ) Прирачникот.

4. Усогласеност на процедурите

Податоците добиени при стандардизацијата и контролата на квалитет организирани од страна на Референтната лабораторија на (ОИЕ) и Европската Унија треба да бидат анализирани на годишната средба на Националните референтни лаборатории на Европската Унија. Резултатите треба да бидат доставени до министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство заради ревидирање на списокот на Референтни и овластени лаборатории.

Лабораториите чии тестови не ги исполнуваат барањата за сензитивност и специфичност треба да ги усогласат тестовите во зададен временски период и да ги исполнат критериумите. Доколку во зададениот период лабораторијата не го постигнала бараното ниво резултатите од истата нема да бидат признати после истекувањето на зададениот рок.

5. Селекција и транспорт на мострите

Дел од мострите од терен треба да бидат испратени во Референтната лабораторија на ОИЕ или Европската Унија. Доколку вакви моистри нема на располагање или не се подобни за транспорт, материјал добиен со поминување на вирусот низ приемчиви животни или со мал број на поминувања низ култура на клетки е прифатлив.

Во таков случај задолжително треба да се води евиденција за поминувањето на вирусот низ животни или култури на клетки.

Мострите за дијагноза на везикуларни вируси треба да се транспортираат на температура од 4 °C доколку времето на транспорт не е подолго од 24 часа.

За транспорт на езофагофарингеалана проба (Пробанг проба) се препорачува цврст јаглерод диоксид или течен азот особено ако не може да се исклучат доцнењата на аеродром при транспорт со авион.

Специјални мерки на предпазливост се потребни при пакување на материјал од сомнителни случаи на Лигавка и шап при транспорт во земјата и надвор од земјата. Овие нормативи во најголема мерка се осмислени да превенираат кршење и истекување на контејнерите и ризикот од контаминација но и да обезбедат дека пробата треба да пристигне на одредиштето во задоволителна состојба. Пакувања со сув мраз се подобри од влажен мраз заради спречување на истекување на вода од пакетот.

Пред најавата за испраќање моистри, транспортот и приемот на мострите треба да се организира и потврди во соработка со лабораторијата примач, пред мострите да бидат испратени.

Земањето, пакувањето и испраќањето на мострите се врши во согласност со овој Прилог

ДЕЛ Б:**1. Стандарди**

Протоколот наведен во Прирачникот за здравствена заштита на животни на Меѓународната организација за здравствена заштита на животните-ОИЕ ги пропишува референтните процедури за изолација на вирусот, детекција на антиген и детекција на антитела против везикуларната болест.

1.1 Лигавка и шап**1.1.1 Детекција на антиген**

Стандардите за детекција на антигенот на Лигавка и шап треба да се воспостават во соработка со Референтните лаборатории на ОИЕ и Европската Унија.

Стандардизирани, инактивирани антигени од сите седум серотипови се на располагање во ОИЕ/ФАО Светска референтна лабораторија за Лигавка и шап.

Националната референтна лабораторија треба да ја усогласи детекцијата на антиген на Лигавка и шап со минимумот на овие стандарди. Доколку е потребно, Националната референтна лабораторија соработува со Референтните лаборатории на ОИЕ и Европската Унија при растворањето на антигените на слаби и јаки позитивни контроли.

1.1.2 Изолација на вирус

Стандардите за изолација на вирусот на Лигавка и шап треба да се воспостават во соработка со Референтните лаборатории на ОИЕ и Европската Унија.

Изолати на вирусот на лигавка и шап се на располагање во Светската референтна лабораторија.

Националните лаборатории треба да обезбедат дека користениот систем на култура на клетки за изолација на вирусот на Лигавка и шап се сензитивни на сите серотипови и соеви за кои лабораторијата има капацитет да ги дијагностицира.

1.1.3 Методи за детекција на нуклеински киселини

Стандардите за детекција на вирусната РНК на Лигавка и шап треба да се воспостават во соработка со Референтните лаборатории на ОИЕ и Европската Унија.

Управата може да обезбеди идните стандардизации и споредбени тестирања на сензитивноста на методите за детекција на РНК да се изведува преку соработка со Националните лаборатории на земјите членки на Европската Унија.

Со оглед на техничките потешкотии кои се јавуваат при чување на нуклеински киселини во подолг временски период, Управата може да организира набавка на стандардизирани контролни раствори за детекција Лигавка и шап од вирусната РНК од Референтната лабораторија на Европската Унија.

1.1.4 Детекција на антитела (структурни протеини)

Стандардите за детекција на антитела на Лигавка и шап треба да се воспостават во соработка со Референтните лаборатории на ОИЕ и Европската Унија.

Управата може да обезбеди стандардизирани серум за сите поважни антигени варијанти на вирусот на Лигавка и шап кои се усвоени при заедничка работа на националните референтни лаборатории на земјите членки на Европската Унија и Референтната лабораторија на ОИЕ. Овој серум треба да се користи како стандард од страна на Референтната лабораторија за потребите во земјата.

1.1.5 Детекција на антитела (не-структурни протеини)

Стандардите за детекција на антитела на Лигавка и шап треба да се воспостават во соработка со Референтните лаборатории на ОИЕ и Европската Унија.

Управата може да обезбеди стандардизирани серум за сите поважни антигени варијанти на вирусот на Лигавка и шап кои се усвоени при заедничка работа на националните референтни лаборатории на земјите членки на Европската Унија и Референтната лабораторија на ОИЕ. Овој серум треба да се користи како стандард од страна на Референтната лабораторија за потребите во земјата.

1.2 Везикуларна болест кај свињите

Дијагностиката на Везикуларната болест кај свињите треба да се врши во согласност со прописите од областа на ветеринарното здравство.

1.3 Други везикуларни болести

Управата може да одржува капацитет за дијагноза на везикуларни вирусни заболувања освен Лигавка и шап, на пример, Везикуларен стоматит кај свињи или везикуларна егзантема кај свињи.

Националната референтна лабораторија доколку одржува соодветен дијагностички капацитет за овие вируси соодветните реагенси треба да ги набави од светската референтна лабораторија во Пирбрајт или од ОИЕ референтни лаборатории.

Прилог 11**МЕРКИ КОИ СЕ ПРИМЕНУВААТ ВО СЛУЧАЈ НА ПОТВРДА НА ПРИСУСТВО НА ЛИГАВКА И ШАП КАЈ ДИВИ ЖИВОТНИ****ДЕЛ А:**

1. Веднаш по потврдата на примарен случај на Лигавка и шап кај диви животни од приемчиви видови, а со цел да се намали ширењето на болеста Управата наредува превземање на следните мерки:

1.1 Пријавување на примарниот случај во согласност со Прилог 3 од оваа програма;

1.2 Експертската група асистира на Управата во:

1.2.1 проучување на епидемиолошката состојба и одредување на заразена област во согласност со одредбите наведени во подточка 4.2 од Дел Б од овој Прилог;

1.2.2 воспоставување соодветни мерки кои треба да се применуваат во заразената област во доплнение на мерките од подточките 1.3 и 1.4 од Дел А од овој Прилог. Овие мерки може да вклучат суспендирање на ловот и забрана за хранење на дивите животни;

1.2.3 изготвување на план за ерадикација;

1.2.4 вршење проверки со цел потврдување на ефикасноста на мерките кои се применуваат за ерадикација на Лигавка и шап во заразената област;

1.3 Одгледувалишта на кои се чуваат животни од приемчивите видови и кои се лоцирани во областа која е одредена како заразена зона, веднаш се ставаат по службен надзор и:

1.3.1 се врши попис на сите видови и категории на животни од приемчиви видови на одгледувалиштата, сопственикот треба дневно го ажурира пописот. Информациите од цензусот се добиваат на барање и може да се проверат при секој преглед. Во однос на отворени одгледувалишта цензусот може да се изготви врз основа на проценка,

1.3.2 сите животни од приемчивите видови лоцирани во заразената област се држат во нивните просторни живеалишта или друг простор кој може да се изолира од дивите животни. Дивите животни не смеа да имаат пристап до материјал кој последователно може да дојде во контакт со животни од приемчиви видови на тоа одгледувалиште,

1.3.3 ниедно животно од приемчивите видови не може да влегува или излегува од одгледувалиштето без одобрување од официјалниот ветеринар во зависност од епидемиолошката состојба;

1.3.4 соодветни средства за дезинфекција се користат на влезот и излезот од објектите во кои престојуваат животни од приемчивите видови како и на влезот и излезот од одгледувалиштето во целост;

1.3.5 лицата кои биле во контакт со диви животни треба да применуваат соодветни хигиенски мерки за да се намали ризикот од ширење на вирусот на Лигавка и шап. Тоа може да вклучи и привремена забрана за лицата кои биле во контакт со диви животни да влегуваат во одгледувалишта каде се чуваат животни од приемчивите видови;

1.3.6 сите угинати животни од приемчивите видови на одгледувалиштето со симптомите на лигавка и шап се тестираат на присуство на болеста;

1.3.7 се забранува носење на било какви делови од диви животни кои се застрелани или најдени угинати, како и било каков материјал или опрема кој би можел да биде контаминиран со вирусот на Лигавка и шап на одгледувалиште каде се чуваат животни од приемчивите видови;

1.3.8 забрането е движење и изнесување на животни од приемчивите видови, нивно семе, ембриони и јајце клетки од заразената област заради промет;

1.4 Сите диви животни кои се застрелани или најдени угинати во заразената зона треба да се прегледаат од официјалниот ветеринар со цел да се исклучи или потврди присуството на Лигавка и шап во согласност со Прилог 2 од оваа програма. Мршите од дивите животни кои се позитивни на Лигавка и шап нештетно се одстрануваат под службен надзор. Доколку со тестирањето се потврди негативен резултат на Лигавка и шап, ќе се применат мерките согласно прописите од областа на ветеринарното здравство. Деловите од животното кои не се наменети за човечка исхрана треба нештетно да се отстранат под службен надзор;

1.5 Изолатот на вирусот на Лигавка и шап треба лабораториски да се испита со цел да се идентификува генетскиот тип на вирусот и неговите антигени карактеристики во однос на постоечките вакцинални соеви.

2. Доколку Лигавка и шап се појави кај див животни покрај границата со соседна земја, Управата треба да соработува со надлежните институции на соседната земја во превземањето на мерки за контрола на болеста.

3. По исклучок од став 1 на овој Прилог Управата може да донесе посебни мерки во случаи на потврда на Лигавка и шап кај див животни во област каде има екстензивно држење на домашни животни од приемчиви видови во случаи кога барањата од точка 1 од овој Прилог не се применливи.

ДЕЛ Б

Планови за ерадикација на лигавка и шап кај див животни

1. Покрај мерките наведени во дел А од овој Прилог, Управата во рок од 90 дена од потврдата на примарниот случај на Лигавка и шап кај див животни изготвува писмен план кој го доставува до министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство за мерките кои се превземени за ерадикација на болеста во регионот кој е дефиниран како заразен како и мерките кои се применуваат на одгледувалиштата во тој регион.

2. Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство врши преглед на планот и одлучува дали целите се задржани, дава дополнувања и го одобрува. Планот може дополнително да се надополни или измени во зависност од развојот на состојбата.

3. По одобрувањето на мерките од планот, истите се применуваат од одредениот датум по одобрувањето на планот.

4. Планот од став 1 на овој Прилог треба да ги содржи следните информации:

4.1 резултати од епидемиолошкото испитување, контролите извршени во согласност со дел А од овој Прилог и географската распространетост на болеста;

4.2 одредување на заражена зона; При дефинирањето на границите на зоната Управата одлучува според:

4.2.1 резултатите од извршеното епидемиолошко испитување и географската раширеност на болеста;

4.2.2 популацијата на див животни во таа област;

4.2.3 постоењето на големи природни или вештачки препреки во движењето на дивите животни;

4.3 воспоставување на соработка со биолози за дивеч, ловци, ловни друштва, организации за заштита на дивеч и ветеринарните друштва;

4.4 активирање на медиумска кампања за да се поттикне свесноста кај ловците за мерките кои треба да се применуваат во рамките на планот за ерадикација;

4.5 одредување на бројот и локацијата на групи од див животни со ограничен контакт со други групи на див животни во и околу заразената област;

4.6 одредување на приближниот број на групи на див животни наведени во подточка 4.5 и нивната големина во и околу заразената зона;

4.7 проценка на раширеноста на инфекцијата кај дивите животни со испитување на застрелани или најдени угинати див животни, со лабораториско испитување;

4.8 мерките кои се усвоени со цел да се намали ширењето на болеста преку движење на дивите животни и/или контакти помеѓу групи на див животни кои може да вклучуваат и забрана за лов;

4.9 мерките за да се намали популацијата на див животни особено подмладок на животни од приемчивите видови во популацијата;

4.10 барањата со кои треба да се усогласат ловците со цел да се одбегне ширење на болеста;

4.11 утврдување на начини на нештетно одстранување на див животни кои се најдени угинати или застрелани кои треба да се базираат на:

4.11.1 нештетно одстранување под службен надзор; или

4.11.2 преглед од официјалниот ветеринар и тестирања во согласност со овој Прилог и Прилог 10 од оваа програма. Групите на дивите животни кои се позитивни на Лигавка и шап треба да бидат нештетно одстранети под службен надзор. Во случаи кога тестовите ќе бидат негативни, Управата пропишува примена на мерки во согласност со прописите од областа на ветеринарното здравство. Деловите кои не се наменети за човечка консумација треба нештетно да се одстрануваат под службен надзор.

4.12 епидемиолошко испитување кое ќе се врши на секое диво животно од приемчивите видови кое е застрелано или најдено угинато. Испитувањето содржи пополнување на прашалник кој соржи информации за:

4.12.1 географската област каде се најдени угинати или застрелани животни;

4.12.2 датумот на која е пронајдено угинато или застрелано животно;

4.12.3 лицето кое го пронашло или застрелало животното;

4.12.4 старост и пол на животното;

4.12.5 доколку е застрелано симптоми кои ги имало пред застрелувањето;

4.12.6 доколку е најдено угинато, состојба на мршата;

4.12.7 лабораториски наод.

4.13 програмите за надзор и превентивни мерки кои се применуваат на одгледувалишта на кои се држат животни од приемчивите видови сместени во заразената област и по потреба во нејзината околина, вклучително транспорт и движење на животни од приемчивите видови во, од и до областа треба задолжително да

вклучуваат забрана за движење на животни од приемчивите видови, нивно семе, ембриони и јајце клетки од заразената област заради промет;

4.14 други критериуми кои ќе се применуваат при престанокот на мерките превземени за ерадикација на болеста во заразената област и мерките кои се применуваат на одгледувалиштата во таа област;

4.15 институциите кои се одговорни за надзор и координација на одговорните за имплементација на планот;

4.16 системот согласно кој експертската група која е назначена во согласност со Дел А може редовно да ги прегледува резултатите од планот за ерадикација;

4.17 мерките за мониторинг на болеста кои треба да се применат по периодот од најмалку 12 месеци по последниот потврден случај на Лигавка и шап кај диви животни во дефинираната заражена област. Овие мерки треба да се применуваат најмалку 12 месеци и ги содржат најмалку мерките кои веќе се применуваат во согласност со подточките 4.5, 4.9 и 4.10 од овој Прилог.

5. Управата доставува до министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство Извештај за однос на епидемиолошката состојба во заразената област и резултати од планот за ерадикација секои 6 месеци.

6. Управата може да изготви по детален план за ерадикација на лигавка и шап кај диви животни во зависност од потребите.

Прилог 12

МЕРКИ КОИ СЕ ОДНЕСУВААТ НА ДВИЖЕЊЕ НА ЕКВИДИ

1. Минимални мерки

Во случај на потврда на жариште на Лигавка и шап во согласност со оваа програма, движењето на еквиди не е дозволено без соодветна документација со која се овозможува идентификација на еквидите и потврда за нивната здравствена состојба во согласност со прописите од областа на ветеринарното здравство.

2. Дополнителни мерки

2.1 Мерки кои се однесуваат на еквиди кои не држат на одгледувалишта

Доколку како една од мерките е наредено целосна забрана за движење на сите животни согласно член 6 од оваа програма, движењето на еквидите од одгледувалишта кои се наоѓаат под рестрикции утврдени со членовите 3 и 9 од оваа програма може да биде одобрено за еквиди кои потекнуваат од одгледувалишта во кои нема животни од приемчивите видови и за кои е потребен посебен ветеринарен третман доколку:

2.1.1 итноста мора да биде документирана од страна на овластен доктор по ветеринарна медицина кој работи 24 часа на ден, 7 дена неделно;

2.1.2 да се обезбеди согласност на ветеринарното друштво;

2.1.3 транспортот мора да биде одобрен од страна на официјалниот ветеринар кој е достапен 24 часа на ден, 7 дена неделно;

2.1.4 за време на транспортот еквидите мора да бидат придружени со документ за идентификација во согласност со прописите од областа на ветеринарното здравство;

2.1.5 официјалниот ветеринар мора да биде информиран за рутата на движење пред поаѓањето;

2.1.6 еквидите мора да бидат тимарени и третираани со ефикасно средство за дезинфекција;

2.1.7 еквидите треба да патуваат со транспортни средства наменети за транспорт на еквиди кои мора да бидат исчистени и дезинфицирани пред и после употребата.

2.2 Контрола на еквидите во заштитната зона и зоната под надзор

2.2.1 Движењето на еквидите надвор од заштитната зона и зоната под надзор е во согласност со прописите од областа на ветеринарното здравство.

2.2.2 Движењето на еквидите во заштитната зона и зоната на надзор формирани во согласност со член 21 од оваа програма треба да биде во согласност со следниве барања:

2.2.2.1 користењето на еквиди кои се држат на одгледувалишта во заштитната зона и зоната на надзор на кои не се чуваат животни од приемчиви видови, може да се одобри во заштитната зона, по соодветна примена на мерки за чистење и дезинфекција и не мора да биде ограничена на простории кои се сместени во зоната на надзор;

2.2.2.2 еквидите може да се транспортираат без ограничувања во транспортни средства специјални за таа намена до одгледувалишта на кои не се држат животни од приемчиви видови;

2.2.2.3 Управата во исклучителни случаи може да одобри транспорт на еквиди со транспортери наменети за транспорт на еквиди од одгледувалишта на кои не се држат животни од приемчивите видови до други одгледувалишта на кои се држат животни од приемчиви видови лоцирани во заштитната зона, по извршеното чистење и дезинфекција на транспортерот пред натовар на животните и пред напуштање на одредишното одгледувалиште;

2.2.2.4 движењето на еквиди може да биде дозволено по јавни патишта, на пасишта кои се во сопственост на одгледувалишта на кои не се држат животни од приемчивите видови и на места за вежбање.

2.2.3 Собирањето на семе, јајце клетки и ембриони од еквиди кои потекнуваат од одгледувалишта на кои не се држат животни од приемчивите видови во заштитната зона и зоната на надзор и транспорт на семе, јајце клетки и ембриони до еквидите-приматели кои престојуваат на одгледувалишта на кои не се чуваат животни од приемчивите видови е дозволено.

2.2.4 Посетите од сопствениците на еквиди, овластен ветеринар, осеменувач и потковувачи на одгледувалишта на кои се чуваат животни од приемчивите видови во зоните на надзор, кои не подлежат на ограничувањата кои се утврдени во членовите 3 и 9 од оваа програма се дозволени доколку:

2.2.4.1 еквидите се држат одделно од животни од приемчивите видови и пристапот на лицата од подточка 2.2.4 од овој Прилог до животните од приемчивите видови е ефикасно спречен;

2.2.4.2 сите посетители мора да бидат евидентирани;

2.2.4.3 чистење и дезинфекција на средствата за транспорт и чизмите на посетителите.

МИНИСТЕРСТВО ЗА НАДВОРЕШНИ РАБОТИ 420.

О Б Ј А В А

Договорот меѓу Владата на Република Македонија и Владата на Република Полска за соработка во борбата против организираниот криминал и други видови криминал, потпишан во Варшава на 16 јуни 2008 година, ратификуван со Законот за ратификација на Договорот меѓу Владата на Република Македонија и Владата на Република Полска за соработка во борбата против организираниот криминал и други видови криминал („Службен весник на РМ“ бр. 157/2008), влегува во сила на 21 февруари 2009 година.

Бр. 82-118/1
10 февруари 2009 година
Скопје

Министер,
м-р **Антонио Милошоски**, с.р.

**МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРАНСПОРТ И ВРСКИ
421.**

Врз основа на член 86 став 9 од Законот за превоз во патниот сообраќај („Службен весник на Република Македонија“ бр. 68/04 и 127/06), министерот за транспорт и врски, донесе

П Р А В И Л Н И К
ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА ПРАВИЛНИКОТ ЗА НАЧИ-
НОТ, ПОСТАПКАТА И ПРОГРАМАТА ЗА ПОЛАГАЊЕ
НА ИСПИТОТ ЗА ДОБИВАЊЕ НА СЕРТИФИ-
КАТ ЗА УЧЕСТВО НА ВОЗАЧИТЕ ВО МЕЃУНА-
РОДНИОТ ПАТЕН СООБРАЌАЈ, ФОРМАТА И
СОДРЖИНАТА НА УВЕРЕНИЕТО ЗА ПОЛОЖЕН
ИСПИТ И НА СЕРТИФИКАТОТ

Член 1

Во Правилникот за начинот, постапката и програмата за полагање на испитот за добивање на сертификат за учество на возачите во меѓународниот патен сообраќај, формата и содржината на уверението за положен испит и на сертификатот („Службен весник на Република Македонија“ бр. 39/07), во член 3 ставот 1 зборовите: „најдоцна 10 дена пред денот на одржување на испитот“ се бришат.

Член 2

Овој правилник влегува во сила наредниот од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр.01-2118/1
11 февруари 2009 година
Скопје

Министер,
Миле Јанакиески, с.р.

422.

Врз основа на член 5 став 2 и 6 од Законот за превоз во патниот сообраќај („Службен весник на Република Македонија“ број 68/04 и 127/06), министерот за транспорт и врски, донесе

ПРАВИЛНИК
ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА ПРАВИЛНИКОТ ЗА ПО-
СЕБНИТЕ ТЕХНИЧКО-ЕКСПЛОАТАЦИОНИ УС-
ЛОВИ ЗА ВОЗИЛАТА ЗА ВРШЕЊЕ НА ОДДЕЛ-
НИ ВИДОВИ НА ПРЕВОЗ ВО ПАТНИОТ СОО-
БРАЌАЈ И ЗА ФОРМАТА И СОДРЖИНАТА НА
ПОТВРДАТА ЗА ИСПОЛНУВАЊЕ НА ПОСЕБ-
НИТЕ ТЕХНИЧКО-ЕКСПЛОАТАЦИОНИ УСЛОВИ

Член 1

Во Правилникот за посебните техничко-експлоатациони услови за возилата за вршење на одделни видови на превоз во патниот сообраќај и за формата и содржината на потврдата за исполнување на посебните техничко-експлоатациони услови („Службен весник на Република Македонија“ број 87/07 и 34/08) во членот 29 зборовите: „1 јануари 2010 година“ се заменуваат со зборовите: „1 јануари 2011 година“.

Член 2

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Број 01-2114/1
11 февруари 2009 година
Скопје

Министер,
Миле Јанакиески, с.р.

423.

Врз основа на член 8а став 9 од Законот за превоз во патниот сообраќај („Службен весник на Република Македонија“ број 68/04 и 127/06), министерот за транспорт и врски, донесе

П Р А В И Л Н И К
ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА ПРАВИЛНИКОТ ЗА НАЧИ-
НОТ, ПОСТАПКАТА И ПРОГРАМАТА ЗА ПОЛАГАЊЕ НА
ИСПИТОТ ЗА ДОБИВАЊЕ НА СЕРТИФИКАТ ЗА ПРО-
ФЕСИОНАЛНА КОМПЕТЕНТНОСТ НА УПРАВИТЕ-
ЛОТ ИЛИ ОД НЕГО ОВЛАСТЕНО ЛИЦЕ ОДГОВОРНО
ЗА ПРЕВОЗ, ФОРМАТА И СОДРЖИНАТА НА УВЕРЕ-
НИЕТО ЗА ПОЛОЖЕН ИСПИТ И НА СЕРТИФИКА-
ТОТ ЗА ПРОФЕСИОНАЛНА КОМПЕТЕНТНОСТ

Член 1

Во Правилникот за начинот, постапката и програмата за полагање на испитот за добивање на сертификат за професионална компетентност на управителот или од него овластено лице одговорно за превоз, формата и содржината на уверението за положен испит и на сертификатот за професионална компетентност („Службен весник на Република Македонија“ број 39/07) во член 3 ставот 1 зборовите: „најдоцна 10 дена пред денот на одржување на испитот“ се бришат.

Член 2

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 01-2116/1
11 февруари 2009 година
Скопје

Министер,
Миле Јанакиески, с.р.

**КОМИСИЈА ЗА ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ
424.**

Врз основа на член 101 од Законот за хартии од вредност („Службен весник на Република Македонија“ бр.95/05, 25/07 и 7/2008), Комисијата за хартии од вредност, на седницата одржана на ден 30.01.2009 година, донесе

Р Е Ш Е Н И Е

1. Се дава согласност за именување на лицето Јосиф Костандиновски, дипломиран менаџер по царина и шпедиција, роден на ден 15.05.1979 година во Скопје, за директор на ЕУРО БРОКЕР АД Скопје.

2. Согласноста за именување на Јосиф Костандиновски за директор на ЕУРО БРОКЕР АД Скопје се дава за период од четири години од денот на донесувањето на ова решение, согласно Одлуката бр. 01-512 од 10.12.2008 година донесена од Одборот на Директори на ЕУРО БРОКЕР АД Скопје.

3. Согласноста за именување на Јосиф Костандиновски престанува да важи и пред истекот на рокот утврден во точка 2 на ова решение, доколку лицето од точка 1 на ова решение биде разрешено од функцијата директор на ЕУРО БРОКЕР АД Скопје, со денот на одземање на согласноста за именување на директор од страна на Комисијата за хартии од вредност, и во други случаи утврдени со закон.

4. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 07-28/3
30 јануари 2009 година
Скопје

Комисија за хартии од вредност
Претседател,
Марина Наќева-Кавракова, с.р.

425.

Врз основа на член 9 и член 27 од Законот за хартии од вредност („Службен весник на Република Македонија“ бр.95/2005, 25/2007 и 7/2008), Комисијата за хартии од вредност, на седницата одржана на ден 30.01.2009 година, донесе

**РЕШЕНИЕ
ЗА ДАВАЊЕ ОДОБРЕНИЕ ЗА ИЗДАВАЊЕ
НА ДОЛГОРОЧНИ ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ
ПО ПАТ НА ПРИВАТНА ПОНУДА**

1. На Акционерското друштво за финансиски лингвистички ЕВРОЛИЗ АУТО АД Скопје се дава одобрение за издавање на долгорочни хартии од вредност по пат на приватна понуда - втора емисија на 1.000 обични акции во вкупен износ на емисијата од 50.000 евра, односно 3.070.645 денари по средниот курс на НБРМ на денот пред донесување на одлуката од 10.12.2008 година за зголемување на основната главнина на друштвото со издавање на акции од втора емисија од Собранието на акционери.

2. Издавачот на долгорочни хартии од вредност од точка 1 на ова решение е должен да ги изврши сите обврски од хартиите од вредност во рокот и на начинот предвиден со законот и одлуката од 10.12.2008 година за зголемување на основната главнина на друштвото со издавање на акции од втора емисија од Собранието на акционери.

3. Издавачот на долгорочни хартии од вредност од точка 1 на ова решение е должен во рок од 8 (осум) дена од реализацијата на емисијата да го пријави за упис зголемувањето на основната главнина во трговскиот регистар.

4. Издавачот на долгорочни хартии од вредност од точка 1 на ова решение е должен да ги предаде хартиите од вредност за регистрирање во депозитарот на хартии од вредност во рок од 3 (три) работни дена од денот на уписот на зголемувањето на основната главнина во трговскиот регистар.

5. Издавачот на долгорочни хартии од вредност од точка 1 на ова решение е должен во рок од 5 (пет) работни дена од регистрацијата на акциите во депозитарот на хартии од вредност до Комисијата за хартии од вредност да достави доказ дека е извршен упис на акциите.

6. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето.

7. Ова решение ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 07-41/6 Комисија за хартии од вредност
30 јануари 2009 година Претседател,
Скопје **Марина Накева-Кавракова, с.р.**

426.

Врз основа на член 9 и член 27 од Законот за хартии од вредност („Службен весник на Република Македонија“ бр.95/2005, 25/2007 и 7/2008), Комисијата за хартии од вредност, на седницата одржана на ден 30.01.2009 година, донесе

**РЕШЕНИЕ
ЗА ОДБИВАЊЕ НА БАРАЊЕТО ЗА ДАВАЊЕ
ОДОБРЕНИЕ ЗА ИЗДАВАЊЕ НА ДОЛГОРОЧНИ
ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ ПО ПАТ НА ПРИВАТНА
ПОНУДА**

1. СЕ ОДБИВА Барањето на Акционерското друштво за осигурување Вардар Скопје за давање одобрение за издавање на долгорочни хартии од вредност по пат на приватна понуда - втора емисија на 45.138 обични акции во вкупен износ на емисијата 2.256.900 евра односно 138.582.462 денари.

2. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето.

3. Ова решение ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 07-275/3 Комисија за хартии од вредност
30 јануари 2009 година Претседател,
Скопје **Марина Накева-Кавракова, с.р.**

**УСТАВЕН СУД НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
427.**

Уставниот суд на Република Македонија, врз основа на членовите 110 и 112 од Уставот на Република Македонија и член 70 од Деловникот на Уставниот суд на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр.70/1992), на седницата одржана на 4 февруари 2009 година, донесе

ОДЛУКА

1. СЕ УКИНУВА членот 23 став 2 точка 5 во делот: „правосилно е осуден за кривично дело за безусловна казна затвор од најмалку шест месеци или „од Законот за адвокатурата („Службен весник на Република Македонија“ бр.59/2002, 60/2006 и 29/2007).

2. Оваа одлука произведува правно дејство од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

3. Уставниот суд на Република Македонија, по повод иницијатива на Никола Чокревски, адвокат од Скопје, со Решение У.бр.87/2008 од 20 ноември 2008 година поведе постапка за оценување на уставноста на одредбата од Законот означен во точката 1 од оваа одлука. Постапката беше поведена затоа што пред Судот основано се постави прашањето за согласноста на сопствената одредба од Законот со Уставот.

4. Судот на седницата утврди дека според членот 23 став 2 точка 5 од Законот, правото на вршење адвокатска дејност на адвокатот му престанува ако правосилно е осуден за кривично дело за безусловна казна затвор од најмалку шест месеци или ако му е изречена мерка на безбедност забрана за вршење адвокатска дејност.

5. Според членот 8 став 1 алинеи 1 и 4 од Уставот на Република Македонија, владеењето на правото и поделбата на државната власт на законодавна, извршна и судска се темелни вредности на уставниот поредок на Република Македонија.

Согласно членот 9 став 2 од Уставот, граѓаните пред Уставот и законите се еднакви.

Со одредбата од членот 13 став 1 од Уставот е определено дека лицето обвинето за казниво дело ќе се смета за невино се додека неговата вина не биде утврдена со правосилна судска одлука.

Со членот 14 став 1 од Уставот е определено дека никој не може да биде казнет за дело кое пред да биде сторено не било утврдено со закон или со друг пропис како казниво дело и за кое не била предвидена казна.

Според членот 23 од Уставот, секој граѓанин има право да учествува во вршењето на јавни функции.

Според членот 51 од Уставот, во Република Македонија законите мораат да бидат во согласност со Уставот, а сите други прописи со Уставот и со закон. Секој е должен да ги почитува Уставот и законите.

Од анализата на оспорениот дел од одредбата од Законот, Судот утврди дека осудуваноста на адвокатот е основ да му престане правото на вршење адвокатска дејност. Имено, со оспорената одредба од Законот е предвидено правото на вршење адвокатска дејност на адвокатот да му престане ако правосилно е осуден за кривично дело на безусловна казна затвор од најмалку шест месеци. Меѓутоа одредбата се однесува генерално за наведените лица во случај кога се осудени за сторени кривични дела и за кои им се изречени санкции, без оглед на видот на кривичното дело и неговата природа.

Според Судот, со оспорениот дел од одредбата од Законот, се ограничува по сила на закон правото на едно лице да продолжи да ја врши дејноста, односно му се ограничува на адвокатот правото да ја врши адвокатската дејност и во случаи кога кривичното дело за кое тоа лице е осудено не е во никаква врска со вршењето на оваа дејност, па оттука формулацијата на оспорената одредба е недоволно прецизна и јасна и како та-

ква не обезбедува правна сигурност на граѓаните што е еден од елементите на уставниот принцип на владеење на правото.

Судот, при оценување на уставноста на оспорениот дел од членот 23 став 2 точка 5 од Законот, како основен критериум го утврди постоењето на двата принципа на казнено-правниот однос утврден и во членовите 13 став 1 и 14 став 1 од Уставот, а тоа се, прво, дека казната може да се изрече само со судска одлука и второ, дека за извршено казниво дело на сторителот може да му се изрече казна што како таква е утврдена со закон или друг пропис.

Имајќи ги предвид изнесените одредби од Уставот, како и содржината на оспорениот дел од одредбата од Законот, во конкретниов случај станува збор за ограничување на правата на граѓаните како последица од осуда за кривично дело која настапува по сила на закон. Меѓутоа, казнено-правниот однос се исцрпува на релација казниво дело и судски изречена казна за сторителот, а натамошните последици од неговото извршување, односно од осудата за тоа дело која се состои во ограничување на права на граѓаните не е допуштена, освен ако тоа не е изрично утврдено со Уставот.

Со оглед на изнесеното Судот утврди дека оспорениот дел од одредбата од Законот не е во согласност со членот 8 став 1 алинеи 3 и 4, членот 9 став 2, членот 13 став 1, членот 14 став 1 и членот 51 од Уставот.

6. Врз основа на изнесеното, Судот одлучи како во точката 1 од оваа одлука.

7. Оваа одлука Судот ја донесе со мнозинство гласови во состав од претседателот на Судот д-р Трендафил Ивановски и судиите д-р Наташа Габер-Дамјановска, Исмаил Дарлишта, Лилјана Ингилизова-Ристова, Вера Маркова, Бранко Наумоски, Игор Спировски, д-р Гзиме Старова и д-р Зоран Сулејманов.

У.бр.87/2008 Претседател
4 февруари 2009 година на Уставниот суд на Република
Скопје Македонија,
д-р **Трендафил Ивановски**, с.р.

428.

Уставниот суд на Република Македонија, врз основа на членовите 110 и 112 од Уставот на Република Македонија и член 70 од Деловникот на Уставниот суд на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр.70/1992), на седницата одржана на 4 февруари 2009 година, донесе

ОДЛУКА

1. СЕ УКИНУВА членот 52 став 3 од Условите за снабдување со топлинска енергија на подрачјето на град Скопје („Службен гласник на Град Скопје“ бр.15/1998 и 9/2002) донесени од Советот на Град Скопје.

2. Оваа одлука произведува правно дејство од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

3. Уставниот суд на Република Македонија, по повод иницијатива на Стрезо Стрезовски од Скопје, со Решение У.бр.148/ 2008 од 17 декември 2008 година поведе постапка за оценување на уставноста на членот 52 став 3 од актот означен во точката 1 од оваа одлука. Постапката беше поведена затоа што пред Судот основано се постави прашањето за согласноста на оспорената одредба, од наведениот акт со Уставот.

4. Судот на седницата утврди дека со членот 52 од Условите за снабдување со топлинска енергија на подрачјето на Град Скопје е предвидено дека корисникот кој од било кои причини не ја користи топлинската енергија е должен писмено да го одјави користењето, а исклучувањето и приклучувањето на затоплуваниот

простор на корисникот може да се изврши, по барање на корисникот, само вон грејна сезона. Според ставот 3 на овој член од Условите, е предвидено дека за исклучениот простор корисниците плаќаат надоместок согласно со Тарифниот систем.

5. Според членот 8 став 1 алинеи 3 и 7 од Уставот на Република Македонија, владеењето на правото и слободата на пазарот и претприемништвото се темелни вредности на уставниот поредок на Република Македонија.

Според членот 51 од Уставот, во Република Македонија законите мораат да бидат во согласност со Уставот, а сите други прописи со Уставот и со закон. Секој е должен да ги почитува Уставот и законите.

Со членот 55 од Уставот е определено дека се гарантира слободата на пазарот и претприемништвото. Републиката обезбедува еднаква правна положба на сите субјекти на пазарот. Републиката презема мерки против монополската положба и монополското однесување на пазарот. Слободата на пазарот и претприемништвото можат да се ограничат со закон единствено заради одбраната на Републиката, зачувувањето на природата, животната средина или здравјето на луѓето.

Законот за енергетика („Службен весник на Република Македонија“ бр.63/2006, 36/2007 и 106/2008) е влезен во сила на 2 јуни 2006 година и со денот на влегувањето во сила на овој закон престанал да важи Законот за енергетика („Службен весник на Република Македонија“ бр.47/1997, 40/1999, 98/2000, 94/2002, 38/2003 и 40/2005), на кој се засновал оспорениот акт донесен од Советот на град Скопје. Во делот на преодните и завршните одредби од Законот, со членот 155 е уредено дека прописите предвидени со овој закон ќе се донесат во рок од три години од денот на влегувањето во сила на овој закон. До донесувањето на прописите од ставот 1 на овој член ќе се применуваат прописите што важеле до денот на влегувањето во сила на овој закон.

Судот утврди дека Законот за енергетика од 1997 година со неговите измени и дополнувања, во делот на одредбите од членовите 25-40 ги уредил прашањата на „Испорака на енергија од енергетски систем“. Во овие и во останатите одредби од Законот не била утврдена должност за плаќање надомест од страна на лицата кои престанале да бидат корисници на топлинска енергија поради исклучување на грејниот простор од топлинската енергија на енергетскиот систем. Со Законот, покрај тоа што не била предвидена таква обврска, не биле утврдени ниту критериуми по кои со подзаконски акти би се определувала висината и условите за континуираното плаќање на надоместокот.

Со членовите 32 и 33 од поранешниот Закон биле уредени должностите на корисниците на енергија од енергетскиот систем, при што било определено како тие да се однесуваат спрема уредите и инсталациите за да не се предизвикуваат технички проблеми и опасности, да овозможат правилно користење на енергијата, а меѓу другото и да ја платат испорачаната енергија согласно со условите за снабдување (испорака) на енергија, договорот за снабдување (испорака) и законот. Доколку корисникот не се придржувал кон должностите, испорачателот на енергија од енергетскиот систем можел по претходно предупредување, да му ја прекине испораката на енергија од енергетскиот систем, а повторно ќе го приклучел доколку лицето ги отстрани причините за исклучувањето, но трошоците за повторно приклучување на мрежата ги поднесувал корисникот на енергија, согласно членот 34 став 2 од Законот. Условите за снабдување (испорака) со соодветен вид енергија од енергетските системи и Методологијата за формирање на цените за одделни видови енергија ги пропишува Регулаторната комисија, согласно членот 37 став 3 и членот 39 став 2 од Законот.

Судот утврди дека со изнесената законска регулатива не била утврдена обврска за лицата кои веќе немаат статус на корисници, да плаќаат надомест како резултат на исклучување од енергетскиот систем.

Судот, исто така, утврди дека предметното овластување на Регулаторната комисија од членот 37 став 3 и членот 39 став 2 од Законот, било утврдено со измените и дополнувањата на тогаш важечкиот Закон во 2002 година, меѓутоа, во случајов оспорените Услови за снабдување со топлинска енергија на подрачјето на град Скопје биле донесени од градот Скопје, а не од Регулаторната комисија, односно датирале уште пред измените и дополнувањата на Законот и како такви се во примена.

Тргувајќи од наведеното Судот оцени дека во случајов со закон не била утврдена обврска за плаќање на надоместок од страна на лицата кои не се корисници на топлинска енергија поради исклучување од енергетскиот систем, а воедно во правниот поредок на Република Македонија кога е во важност нов Закон за енергетика од 2006 година, според кој во рок од три години од неговото влегување во сила ќе треба да се донесат прописите предвидени со овој закон се уште се применуваат прописи кои не се усогласени ниту со Законот за енергетика кој важел во времето на нивното донесување.

Со новиот Закон за енергетика од 2006 година, со членот 19 е определена надлежност Регулаторната комисија за енергетика да пропишува тарифни системи за одделни видови енергија и да донесува одлуки за цени на одделни видови енергија.

Имајќи ја предвид изнесената правна и фактичка состојба, Судот утврди дека оспорената одредба од членот 52 став 3 од Условите за снабдување со топлинска енергија на подрачјето на Град Скопје („Службен гласник на град Скопје“ бр.15/1998 и 9/2002) донесени од Советот на Град Скопје, не е во согласност со членот 8 став 1 алинеи 3 и 7, членот 51 и членот 55 од Уставот на Република Македонија.

6. Врз основа на изнесеното, Судот одлучи како во точката 1 од оваа одлука.

7. Оваа одлука Судот ја донесе во состав од претседателот на Судот д-р Трендафил Ивановски и судиите д-р Наташа Габер-Дамјановска, Исмаил Дарлишта, Лилјана Инглизова-Ристова, Вера Маркова, Бранко Наумоски, Игор Спировски, д-р Гзиме Старова и д-р Зоран Сулејманов.

У.бр.148/2008	Претседател
4 февруари 2009 година	на Уставниот суд на Република
Скопје	Македонија,
	д-р Трендафил Ивановски , с.р.

429.

Уставниот суд на Република Македонија, врз основа на членовите 110 и 112 од Уставот на Република Македонија и член 70 од Деловникот на Уставниот суд на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр.70/1992), на седницата одржана на 4 февруари 2009 година, донесе

ОДЛУКА

1. СЕ УКИНУВА член 5 од Законот за изменување и дополнување на Законот за нотаријатот („Службен весник на Република Македонија“ бр. 86/2008).

2. Оваа одлука произведува правно дејство од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

3. Уставниот суд на Република Македонија по повод иницијативата на Стамен Филипов од Скопје, со Решение У.бр.175/2008 од 3 декември 2008 година, поведе постапка за оценување на уставноста на членот од Законот означен во точката 1 од оваа одлука, затоа што основано се постави прашањето за согласноста на оспориениот член од Законот со Уставот.

4. Судот на седница утврди дека со член 5 од Законот за изменување и дополнување на Законот за нотаријатот во членот 138 од основниот текст на Законот по ставот (1) се додаваат три нови ставови 2, 3 и 4 кои гласат:

„(2) Наградата на нотарите од ставот (1) на овој член се одредува:

1) според сложеноста и видот на нотарската исправа и

2) според времето и местото потребно за подготовка и вршење на одредени службени дејствија.

(3) За дејствата за кои не може да се определи наградата врз основа на критериумите од ставот (2) на овој член се определува паушален износ, без оглед на вредноста или времето потребно за преземање на определени службени дејствија (оспорен став).

(4) Трошоците на нотарот за извршените службени дејствија се определуваат според реално направените трошоци за изработка на одделни нотарски исправи, трошоците за службените дејствија преземени надвор од нотарската канцеларија и трошоците за превоз“.

5. Според член 8 став 1 алинеи 3 и 4 од Уставот на Република Македонија, владеењето на правото и поделбата на државната власт на законодавна, извршна и судска, се темелни вредности на уставниот поредок на Република Македонија.

Според член 51 од Уставот, законите мораат да бидат во согласност со Уставот, а сите други прописи со Уставот и со закон, а според став 2 на овој член од Уставот секој е должен да ги почитува Уставот и законите.

Според член 68 став 1 алинеи 2 и 3 од Уставот на Република Македонија, Собранието донесува закони и дава автентично толкување на законите и ги утврдува јавните давачки.

Со Законот за нотаријатот (член 1) се уредуваат постапката за именување и разрешување на нотарите, нивниот делокруг на работа и овластувања, составување на нотарски исправи и постапувањето со нив по упразнување на нотарското место, организацијата на нотаријатот и неговите органи, нотарите како повереници на судовите и другите органи, надзорот врз работењето на нотарите и дисциплинската одговорност.

Според член 2 од овој закон нотаријатот е самостојна, независна јавна служба во која се вршат работи од видот на јавни овластувања врз основа на закон по барање на граѓаните, државните органи, правните лица и други заинтересирани институции (став 1). Нотарот ја врши својата служба како основно занимање за времето за кое е именуван (став 2).

Според член 3 од Законот, нотарот нотарските работи ги врши слободно, независно, самостојно, стручно и непристрасно врз основа на Уставот, закон, ратификувани меѓународни договори и други прописи и општи акти засновани врз закон.

Во Глава XIV со наслов „Награда за работата и надоместок на трошоците“ се содржани членовите 138-144 од Законот.

Членот 138 (кој имал само еден став) од Законот бил предмет на уставно-судска анализа и оценка, кој со одлука на Уставниот суд на Република Македонија У.бр.134/2007 од 7 ноември 2007 година е во целост укинат, а е објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр.138/2007 од 16 ноември 2007 година. Според овој член, нотарот имал право на награда за работата и надоместок на трошоците во вршењето на службените дејствија во неговиот делокруг во согласност со Нотарската тарифа која ја донесува Комората во согласност со Министерството за правда.

Имено, во својата одлука Уставниот суд оценил дека оспорената одредба од Законот не е во согласност со одредбите во Уставот на Република Македонија. Ова од причина што во услови кога во Законот не се содржани критериуми и мерила за определување на висината на надоместокот на трошоците во вршењето на службените дејствија, како и наградата за работењето

на нотарот, наградата за работа на нотарот определени во Нотарската тарифа донесена од Комората, а во согласност со Министерството за правда, според Судот постои навлегување на извршната во законодавната власт, што не е во согласност со член 8 став 1 алинеја 4 од Уставот.

Покрај тоа што членот 138 од Законот за нотаријатот е надвор од правниот поредок, односно со неговото укинување истиот не е веќе дел од правниот поредок, при донесување на Законот за изменување и дополнување на Законот за нотаријатот („Службен весник на Република Македонија“ бр.86/2008) Собранието го третира членот 138 како важечки и со член 5 од Законот за изменување и дополнување на Законот за нотаријатот, определува дека по членот 138 став 1 се додаваат три нови ставови 2, 3 и 4, што значи дека при неговото дополнување ја нема во вид одлуката на Уставниот суд на Република Македонија, со што, според Судот се повредува една од основните темелни вредности на уставниот поредок на Република Македонија - владеењето на правото, односно правната сигурност на граѓаните на Република Македонија предвидени во членот 8 став 1 алинеја 3 од Уставот на Република Македонија.

Судот оцени дека со дополнувањето на членот 138 со ставот 2 точките 1 и 2, се дефинирани критериумите и мерилата за наградата на нотарите, но вакво дополнување е сторено без основ, бидејќи основот за определување на критериумите, наградата на нотарите, не постои и е надвор од правниот поредок. Од овие причини, според Судот дадените критериуми и мерила во ставот 2 точките 1) и 2) од оспорениот член, не може да се разработуваат, кога не постои основот за тоа. Токму поради ова, Судот оцени дека овие ставови од оспорениот член не се во согласност со член 8 став 1 алинеја 3 од Уставот, бидејќи со нив се повредува темелната вредност на уставниот поредок на Република Македонија - владеењето на правото и правната сигурност на граѓаните на Република Македонија.

По однос на оспорениот став 3 на овој член од Законот, Судот оцени дека ова законско решение со кое се определува паушален износ без оглед на вредноста или времето потребно за преземање на определени службени дејствија, нема уставна основа, бидејќи ова овластување отстапува од општиот принцип на поделба на власта на законодавна, извршна и судска. Имено, ваквата законска определба, односно формулација според Судот не може да се смета како одредба која упатува на разработка на истата со подзаконски акт.

Тргнувајќи од темелната вредност за поделба на државната власт на законодавна, извршна и судска, министерството како еден од органите на извршната власт не може да има овластување во законодавната власт. Даденото овластување за определување на паушален износ во нотарската тарифа донесена од Комората, а во согласност со Министерството за правда, значи навлегување во законодавната власт која е издвоена од извршната власт, односно отстапува од општиот принцип на поделбата на власта на законодавна, извршна и судска.

Од наведените причини, Судот оцени дека членот 5 од Законот за изменување и дополнување на Законот за нотаријатот е во спротивност со уставните принципи содржани во член 8 став 1 алинеи 3 и 4 од Уставот.

6. Врз основа на изнесеното, Судот одлучи како во точка 1 од оваа одлука.

7. Оваа одлука Судот ја донесе во состав од претседателот на Судот д-р Трендафил Ивановски и судиите д-р Наташа Габер-Дамјановска, Исмаил Дарлишта, Лилјана Ингелизова-Ристова, Вера Маркова, Бранко Наумоски, Игор Спировски, д-р Гзиме Старова и д-р Зоран Сулејманов.

У.бр.175/2008
4 февруари 2009 година
Скопје

Претседател
на Уставниот суд на Република
Македонија,
д-р Трендафил Ивановски, с.р.

АГЕНЦИЈА ЗА КАТАСТАР НА НЕДВИЖНОСТИ 430.

Врз основа на член 152 став 1 од Законот за катастар на недвижности („Службен весник на РМ“ бр. 40/2008), директорот на Агенцијата за катастар на недвижности донесе

РЕШЕНИЕ ЗА СТАПУВАЊЕ ВО ПРИМЕНА НА ВОСТАНОВЕН КАТАСТАР НА НЕДВИЖНОСТИ

Стапува во примена востановениот катастар на недвижности за катастарската општина Злокуќани - Општина Карпош.

Катастарот на недвижности ќе се применува од 10-тиот ден од денот на објавувањето на ова решение во „Службен весник на Република Македонија“.

Со денот на стапување во примена на востановениот катастар на недвижности од став 1 од ова решение, престанува да се применува катастарот на земјиште за КО Злокуќани, востановен според Законот за премеј и катастар на земјиштето („Службен весник на СРМ“ бр. 34/72 и 13/78).

Бр. 09-2355/2
9 февруари 2009 година
Скопје

Директор,
Љупчо Георгиевски, с.р.

РЕГУЛАТОРНА КОМИСИЈА ЗА ЕНЕРГЕТИКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

431.

Врз основа на член 19, алинеја 7 од Законот за енергетика („Службен весник на РМ“ бр. 63/06, 36/07 и 106/08), член 28 од Законот за акцизите („Службен весник на РМ“ бр.32/01, 50/01, 52/01, 45/02, 98/02, 24/03, 96/04 и 38/05), член 28 и 29 од Законот за данокот на додадена вредност („Службен весник на РМ“ бр. 44/99,59/99,86/99,11/00,8/01, 21/03 и 19/04), Законот за животната средина („Службен весник на РМ“ бр. 53/05), Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија, на седницата одржана на 16.02.2009 година, донесе

ОДЛУКА ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ НАЈВИСОКИ ЦЕНИ НА ОДДЕЛНИ НАФТЕНИ ДЕРИВАТИ УТВРДЕНИ СОГЛАСНО МЕТОДОЛОГИЈАТА

Член 1

Претпријатијата кои произведуваат деривати од нафта можат да ги формираат цените на одделни нафтени деривати така што највисоките производни цени да изнесуваат и тоа:

а) Моторни бензини	ден/лит
- ЕУРОСУПЕР – 95	до 18,596
- ЕУРОСУПЕР – 98	до 19,702
- МБ-96 (ПРЕМИУМ)	до 18,365
б) Дизел гориво	ден/лит
- ЕУРОДИЗЕЛ (Д-Е IV)	до 20,277
в) Масло за горење	ден/лит
- екстра лесно I (ЕЛ-I)	до 19,819
г) Мазут	ден/кг
- М-2	до 13,977

Член 2

Претпријатијата и другите правни и физички лица, што вршат промет на нафтени деривати и увозици (во натамошниот текст: претпријатија) ги формираат цените за одделни нафтени деривати така што:

А. Највисоките малопродажни цени (1 ГРУПА НА ЦЕНИ) да изнесуваат и тоа:

а) Моторни бензини	ден/лит
- ЕУРОСУПЕР - 95	до 52,00
- ЕУРОСУПЕР - 98	до 53,50
- МБ-96 (ПРЕМИУМ)	до 55,00
б) Дизел гориво	ден/лит
- ЕУРОДИЗЕЛ (Д-Е IV)	до 43,00
в) Масло за горење	ден/лит
- екстра лесно 1 (ЕЛ-1)	до 31,50
г) Мазут	ден/кг
- М-2	до 17,142

Б. Претпријатијата што вршат промет на нафтни деривати можат да ги формираат цените за одделни нафтни деривати во однос на највисоките цени од точката А на став 1 на овој член (1 ГРУПА НА ЦЕНИ), освен од потточката “г” и тоа: за 0,5 ден/лит пониски (2 ГРУПА НА ЦЕНИ), за 1,00 ден/лит пониски (3 ГРУПА НА ЦЕНИ) и за 1,5 ден/лит пониски (4 ГРУПА НА ЦЕНИ), согласно следната табела и да изнесуваат:

НАФТЕН ДЕРИВАТ	(2 ГРУПА НА ЦЕНИ) ден/лит	(3 ГРУПА НА ЦЕНИ) ден/лит	(4 ГРУПА НА ЦЕНИ) ден/лит
ЕУРОСУПЕР - 95	51,50	51,00	50,50
ЕУРОСУПЕР - 98	53,00	52,50	52,00
МБ - 96 (ПРЕМИУМ)	54,50	54,00	53,50
ЕУРОДИЗЕЛ (Д-Е IV)	42,50	42,00	41,50
Е Л - 1 - ЕКСТРА ЛЕСНО 1	31,00	30,50	30,00

Претпријатијата што вршат промет на нафтни деривати можат да вршат промет на секој дериват поодделно по една од цените утврдени за тој дериват во една од групите на цени определени согласно оваа одлука.

Цените од сите четири ценовни групи формирани согласно став 1 на овој член, освен цената за мазутот М-2, важат франко пумпна станица, а цената на мазутот М-2 важи франко производител во земјата.

Во цените од сите четири ценовни групи формирани согласно став 1 на овој член, освен во цената за мазутот М-2, содржани се и трошоците за превоз од 0,50 ден/литар.

Во малопродажните цени формирани согласно овој член содржан е данокот на додадена вредност согласно Законот.

Член 3

Во малопродажните цени утврдени со членот 2 од оваа Одлука содржан е надоместокот за финансирање на активностите во областа на животната средина кои согласно Законот за животната средина го плаќаат обврзниците утврдени со овој закон и тоа:

а) Моторни бензини	ден/лит
- ЕУРОСУПЕР - 95	до 0,080
- ЕУРОСУПЕР - 98	до 0,080
- МБ-96 (ПРЕМИУМ)	до 0,150
б) Дизел гориво	ден/лит
- ЕУРОДИЗЕЛ (Д-Е IV)	до 0,030
в) Масло за горење	ден/лит
- екстра лесно 1 (ЕЛ-1)	до 0,040
г) Мазут	ден/кг
- М-2	до 0,050

Член 4

Во малопродажните цени утврдени со членот 2 од оваа одлука акцизите кои ги плаќаат обврзниците согласно Законот изнесуваат и тоа:

а) Моторни бензини	ден/лит
- ЕУРОСУПЕР - 95	до 21,692
- ЕУРОСУПЕР - 98	до 21,857
- МБ-96 (ПРЕМИУМ)	до 24,395
б) Дизел гориво	ден/лит
- ЕУРОДИЗЕЛ (Д-Е IV)	до 12,434
в) Масло за горење	ден/лит
- екстра лесно 1 (ЕЛ-1)	до 3,136
г) Мазут	ден/кг
- М-2	до 0,100

Член 5

Во малопродажните цени утврдени согласно членот 2 од оваа одлука, трошоците на прометот на секој поодделен нафтен дериват од секоја ценовна група изнесуваат:

НАФТЕН ДЕРИВАТ	Ед. мерка	(1 ГРУПА НА ЦЕНИ)	(2 ГРУПА НА ЦЕНИ)	(3 ГРУПА НА ЦЕНИ)	(4 ГРУПА НА ЦЕНИ)
ЕУРОСУПЕР - 95	ден/лит	3,200	2,776	2,353	1,929
ЕУРОСУПЕР - 98	ден/лит	3,200	2,776	2,353	1,929
МБ - 96 (ПРЕМИУМ)	ден/лит	3,200	2,776	2,353	1,929
ЕУРОДИЗЕЛ (Д-Е IV)	ден/лит	3,200	2,776	2,353	1,929
Е Л 1 - ЕКСТРА ЛЕСНО 1	ден/лит	3,200	2,776	2,353	1,929
МАЗУТ М - 2	ден/кг	0,400	0,400	0,400	0,400

Член 6

Оваа одлука влегува во сила со денот на објавувањето во “Службен весник на Република Македонија”, а ќе се применува од 00,01 часот на 17.02.2009 година.

Бр. 02-428/1
16 февруари 2009 година
Скопје

Претседател,
Славе Ивановски, с.р.

СОВЕТ ЗА РАДИОДИФУЗИЈА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

432.

Врз основа на член 52 од Законот за радиодифузната дејност („Службен весник на РМ“ бр. 100/2005, 19/2007, 103/2008 и 152/2008), а во согласност со членовите 46 и 51 од истиот Закон и Заклучокот на Советот бр. 02-564/9 од 12.02.2009 година, Советот за радиодифузија на Република Македонија, по спроведувањето на Конкурсот за доделување дозвола за вршење радиодифузна дејност, објавен врз основа на Одлуката за објавување конкурс бр. 07-3538/1 од 04.12.2008 година („Службен весник на РМ“ бр. 152/2008), на 5 – та седница, одржана на 12.02.2009 година, ја донесе следната

ОДЛУКА

I. Се доделува 1 (една) дозвола за вршење радиодифузна дејност на непрофитна радиодифузна установа – за емитување и пренос на радио програмски сервис на македонски јазик, со опфат на слушаност на подрачјето на Штип со најблиската околина (локално ниво), на образовната установа Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип.

II. Радио програмскиот сервис од точка I. на оваа Одлука, ќе се емитува и пренесува преку терестријален предавател на фреквенција 91,0 MHz.

III. Програмскиот сервис ќе биде наменет за задоволување на специфичните потреби и интереси на студентската популација на подрачјето на Штип.

IV. Советот за радиодифузија ќе ја издаде дозволата за вршење радиодифузна дејност од точка I на оваа одлука, врз основа на приложена регистрација во соодветниот регистар како непрофитна радиодифузна установа и одобрението издадено од Агенцијата за електронски комуникации.

V. Непрофитната радиодифузна установа, на која и се доделува дозволата за вршење радиодифузна дејност од точка I на оваа одлука, ќе отпочне со вршење на радиодифузната дејност најдоцна во рок од 6 (шест месеци) од денот на издавањето на дозволатата за вршење радиодифузна дејност.

VI. Дозволата за вршење радиодифузна дејност на непрофитната радиодифузна установа, се доделува за временски период од 9 (девет) години и истата на може да се пренесува на друго лице.

VII. Агенцијата за електронски комуникации врз основа на оваа одлука ќе издаде одобрение за користење на радиофреквенција во согласност со податоците за доделената фреквенција.

VIII. Во дозволата за вршење радиодифузна дејност од точка I на оваа одлука, која ќе ја издаде Советот за радиодифузија на непрофитната радиодифузна установа, ќе бидат содржани податоците утврдени во член 56 од Законот за радиодифузната дејност („Службен весник на РМ“ бр. 100/2005, 19/2007, 103/2008 и 152/2008).

IX. За дозволата за вршење радиодифузна дејност од точка I на оваа одлука, се плаќа годишен надоместок за секоја тековна година, почнувајќи од датумот на доделувањето на дозволата, на жиро сметка на Советот за радиодифузија на Република Македонија.

Висината на годишниот надоместок за дозволата, Советот за радиодифузија ќе ја пресметува согласно член 60 од Законот за радиодифузната дејност, на почетокот на секоја календарска година.

Х. За користење на радиофреквенциите за радиодифузна и фиксна служба непрофитната радиодифузна установа од точка I на оваа одлука, е должна да плаќа годишен надоместок пресметан според Правилникот за начинот на пресметка на годишниот надоместок за користење на радиофреквенции, донесен од страна на Агенцијата за електронски комуникации („Службен весник на РМ“ бр. 1/2006).

XI. Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на РМ“.

XII. За оваа одлука писмено да се извести учесникот на Конкурсот за доделување дозвола за вршење радиодифузна дејност, објавен врз основа на Одлуката за објавување конкурс бр. 07-3538/1 од 04.12.2008 година („Службен весник на РМ“ бр. 152/2008).

XIII. Одлуката да се достави до:

- Учесникот на Конкурсот за доделување дозвола за вршење радиодифузна дејност, објавен врз основа на Одлуката за објавување конкурс бр. 07-3538/1 од 04.12.2008 година („Службен весник на РМ“ бр. 152/2008) : и

- Агенцијата за електронски комуникации на Република Македонија.

Образложение

Врз основа на член 44, а во согласност со 45, 46 и 47 од Законот за радиодифузната дејност („Службен весник на РМ“ бр. 100/2005, 19/2007, 103/2008 и 152/2008), Советот за радиодифузија, на 26-та седница, одржана на 26.11.2008 година, донесе Одлука за објавување Конкурс за доделување дозвола за вршење ра-

диодифузна дејност бр. 07-3538/1 од 04.12.2008 година („Службен весник на РМ“ бр. 152/2008). Советот утврди дека во рокот беше доставена една пријава за доделување дозвола за вршење радиодифузна дејност на непрофитна радиодифузна установа за емитување и пренос на радиопрограмски сервис за задоволување на специфичните потреби и интереси на студентската популација на подрачјето на Штип, на македонски јазик, со опфат на слуханост на подрачјето на Штип со најблиската околина (локално ниво), преку терестријален предавател на фреквенција 91,00 MHz, од учесникот - образовната установа Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип. Пријавата и кон неа приложената документација беа оценувани според Општите, технички, продукциски, програмски и други услови за доделување дозвола за вршење радиодифузна дејност на непрофитна радиодифузна установа за емитување и пренос на радиопрограмски сервис за задоволување на специфичните потреби и интереси на студентската популација на подрачјето на Штип.

Со оглед на целосното исполнување на тие услови од страна на учесникот на Конкурсот, се одлучи како во диспозитивот на оваа Одлука.

Бр. 08-630/1
16 февруари 2009 година
Скопје

Совет за радиодифузија на РМ
Претседател,
Зоран Стефаноски, с.р.

Правна поука: Учесникот на Конкурсот за доделување дозвола за вршење радиодифузна дејност, објавен врз основа на Одлуката за објавување конкурс бр. 07-3538/1 од 04.12.2008 година („Службен весник на РМ“ бр. 152/2008), доколку не е задоволен од Одлуката, има право, во рок од 15 дена од денот на добивањето на известувањето и Одлуката, да поднесе тужба до Управниот суд на Република Македонија.

433.

Врз основа на член 52 од Законот за радиодифузна-та дејност („Службен весник на РМ“ бр. 100/05, 19/07, 103/08, 152/08), а во согласност со членовите 46 и 51 од истиот Закон, и Заклучокот на Советот бр. 02-564/8 од 12.02.2009 година, Советот за радиодифузија на Република Македонија, по спроведувањето на конкурсот за доделување дозвола за вршење радиодифузна дејност објавен врз основа на Одлуката за објавување конкурс бр.08-3825/1 од 31.12.2008 година („Службен весник на РМ“ бр.167/08), на 5-та седница, одржана на 12.02.2009 година, ја донесе следната

ОДЛУКА

I. Се доделува 1 (една) дозвола за вршење радиодифузна дејност на непрофитна радиодифузна установа - за емитување и пренос на радио програмски сервис, на турски јазик, со опфат на слушаност на подрачјето на Штип со најблиската околина (локално ниво), на: Културно хуманитарната организација на Јуруците од Источна Македонија од с.Топлица, Радовиш.

II. Радио програмскиот сервис од точка I. на оваа Одлука, ќе се емитува и пренесува преку терестријален предавател на фреквенција 90.0 MHz.

III. Програмскиот сервис ќе биде наменет за задоволување на специфичните потреби и интереси на турската немнозинска етничка заедница на подрачјето на Штип и најблиската околина.

IV. Советот за радиодифузија ќе ја издаде дозволата за вршење радиодифузна дејност од точка I на оваа Одлука, врз основа на приложена регистрација во соодветниот регистар како непрофитна радиодифузна установа и одобруениот издадено од Агенцијата за електронски комуникации.

V. Непрофитната радиодифузна установа, на која и се доделува дозволата за вршење радиодифузна дејност од точка I на оваа Одлука, ќе отпочне со вршење на радиодифузната дејност најдоцна во рок од 6 (шест) месеци, од денот на издавањето на дозволата за вршење радиодифузна дејност.

VI. Дозволата за вршење радиодифузна дејност на непрофитната радиодифузна установа, се доделува за временски период од 9 (девет) години и истата не може да се пренесува на друго лице.

VII. Агенцијата за електронски комуникации врз основа на оваа Одлука ќе издаде одобрение за користење на радиофреквенција во согласност со податоците за доделената фреквенција.

VIII. Во дозволата за вршење радиодифузна дејност, која ќе ја издаде Советот за радиодифузија на непрофитната радиодифузна установа, ќе бидат содржани податоците утврдени во член 56 од Законот за радиодифузната дејност ("Службен весник на РМ" бр.100/05, 19/07, 103/08, 152/08).

IX. За Дозволата за вршење радиодифузна дејност, од точка I на оваа Одлука, се плаќа годишен надоместок за секоја тековна година, почнувајќи од датумот на доделувањето на дозволата, на жиро сметка на Советот за радиодифузија на РМ.

Висината на годишниот надоместок за дозволата, Советот за радиодифузија ќе ја пресметува согласно член 60 од Законот за радиодифузната дејност, на почетокот на секоја календарска година.

X. За користење на радиофренвенциите за радиодифузна и за фиксна служба непрофитната радиодифузна установа од точка I на оваа Одлука, е должна да плаќа годишен надоместок пресметан според Правилникот за начинот на пресметка на годишниот надоместок за користење на радиофреквенции, донесен од страна на Агенцијата за електронски комуникации („Службен весник на РМ“ бр. 01/06).

XI. Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на РМ“.

XII. За оваа одлука писмено да се извести учесникот на Конкурсот за доделување дозвола за вршење радиодифузна дејност, објавен врз основа на Одлука за објавување конкурс бр.08-3825 од 31.12.2008 година ("Службен весник на РМ" бр. 167/08), во рок од седум дена од денот на донесувањето на одлуката.

XIII. Одлуката да се достави до:

- Учесникот на Конкурсот за доделување дозвола за вршење радиодифузна дејност, објавен врз основа на Одлуката за објавување конкурс бр.07-2856/1 од 26.09.2008 година ("Службен весник на РМ" бр. 122/08) и

- Агенцијата за електронски комуникации на Република Македонија.

О б р а з л о ж е н и е

Врз основа на член 44, а во согласност со член 45, 46 и 47 од Законот за радиодифузната дејност ("Службен весник на РМ" бр.100/05, 19/07 и 103/08), Советот за радиодифузија на РМ на 23-та седница одржана на 25.09.2008 година, донесе Одлука за објавување конкурс бр.08-3825/1 од 31.12.2008 година ("Службен весник на РМ" бр. 167/08). Советот утврди дека во рокот беше доставена една пријава за доделување дозвола за вршење радиодифузна дејност на непрофитна радиодифузна установа за емитување и пренос на радио програмски сервис за задоволување на специфичните потреби и интереси на турската немнозинска етничка заедница на подрачјето на Штип и најблиската околина, на фреквенција 90,0 МНз., на турски јазик, со опфат на слушаност на подрачјето на Штип со најблиската околина (локално ниво), од учесникот Културно хуманитарната организација на Јуруците од Источна Македонија од с.Топлица, Радовиш. Пријавата и кон неа приложената документација, беа оценувани според Општите, технички, продукциски, програмски и други услови за доделување дозвола за вршење радиодифузна дејност на непрофитна радиодифузна установа за радио програмски сервис наменет за задоволување на потребите и интересите на немнозинската турска етничка заедница на подрачјето на Штип со најблиската околина.

Врз основа на наведеното, се одлучи како во диспозитивот на оваа Одлука.

Бр. 08-631/1 Совет за радиодифузија на РМ
16 февруари 2009 година Претседател,
Скопје **Зоран Стефаноски, с.р.**

Правна поука: Учесникот на Конкурсот за доделување дозвола за вршење радиодифузна дејност, објавен врз основа на Одлуката за објавување конкурс бр.08-3825/1 од 31.12.2008 година ("Службен весник на РМ" бр. 167/08), доколку не е задоволен од одлуката, има право во рок од 15 дена од денот на добивањето на извествувањето и Одлуката да поднесе тужба до надлежниот суд.

ДРЖАВЕН ЗАВОД ЗА СТАТИСТИКА

434.

Врз основа на член 44 од Законот за данокот на добивка („Службен весник на Република Македонија“ бр. 80/93, 33/95, 43/95, 71/96, 5/97, 28/98, 11/2001, 2/2002, 44/2002, 51/2003, 120/2005, 139/2006, 160/2007 и 159/2008), Државниот завод за статистика го утврдува и објавува

ДВИЖЕЊЕТО НА ЦЕНИТЕ НА МАЛО ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА МЕСЕЦ ЈАНУАРИ 2009 ГОДИНА

Движењето на цените на мало во Република Македонија во периодот јануари – декември 2008 година и јануари 2009 година, во однос на просечните цени на мало во 2007 година изнесува 6,6%.

Директор,
м-р **Благица Новковска, с.р.**

www.slvesnik.com.mk
contact@slvesnik.com.mk

Издавач: ЈП СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, ц.о.-Скопје
бул. "Партизански одреди" бр. 29. Поштенски фах 51.
Директор и одговорен уредник - Тони Трајанов.
Телефон: +389-2-5512400.
Телефакс: +389-2-5512401.

Претплатата за 2009 година изнесува 9.200,00 денари.
„Службен весник на Република Македонија“ излегува по потреба.
Рок за рекламации 15 дена.
Жиро-сметка: 300000000188798.
Депонент на Комерцијална банка, АД - Скопје.
Печат: ГРАФИЧКИ ЦЕНТАР ДООЕЛ, Скопје.

ISSN 0354-1622

2009020